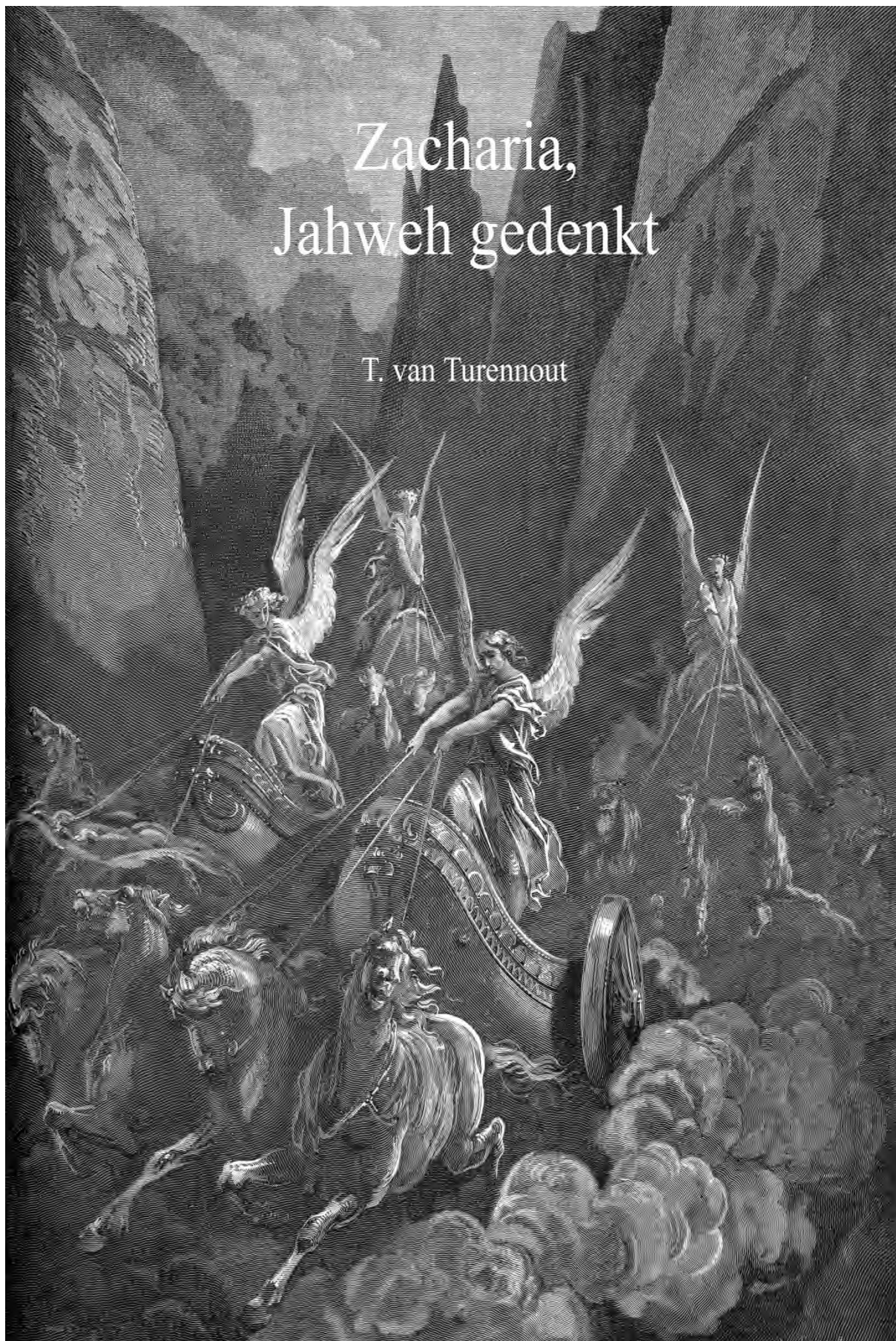

Zacharia, Jahweh gedenkt

T. van Turenout

Zacharia, Jahweh gedenkt

T. van Turennot

Grijpskerk

Copyright © 2023 Grijpskerk, The Netherlands

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form of by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior written permission of the author.

Eerste uitgave 2009
Tweede uitgave 2010
Derde uitgave 2011
Vierde uitgave 2012
Vijfde uitgave 2013
Zesde uitgave 2015
Zevende uitgave 2016
Achtste uitgave 2017
Negende uitgave 2020
Tiende uitgave 2023

Turennot, T. van
Zacharia, Jahweh gedenkt / T. van Turennot;
Grijpskerk.
Tel. 06 – 102 303 51
SISO 227.4 UDC 228.07 NUGI 632
Trefw.: Zacharia (bijbelboek); verklaringen.

Omslag + illustraties: Gustave Doré - De Bijbel in beeld.
Wegens opheffing van de rechthebbende was overleg i.v.m. overname van illustraties niet mogelijk.

Verklaring van gebruikte afkortingen en tekens:

- b.v.   Bijvoorbeeld
- vgl.   Vergelijk.
- (v. ...)
- Bij een verwijzing naar een tekst binnen hetzelfde hoofdstuk wordt een vers aangeduid met de letter v. Als bijvoorbeeld in het 2^e hoofdstuk van Ezechiël wordt verwezen naar vers 8, dan staat er niet (Ezech.2:8), maar (v.8).
- (...)
- In de vertaalde tekst worden tussen deze haakjes verduidelijkingen toegevoegd. Het staat echter niet in de oorspronkelijke tekst; b.v. Ezechiël 9:6^a; Oude (mannen), jonge (mannen), en meisjes, kleine kinderen en vrouwen moeten jullie doden en verdelgen; vgl. Oude, jonge, en meisjes, kleine kinderen en vrouwen moeten jullie doden en verdelgen. Ezechiël 12:6^b; Ik heb jou (als) een wonderteken gegeven voor het huis van Israël; vgl. Ik heb jou een wonderteken gegeven voor het huis van Israël.
  - In de uitleg en vertaling geeft de tekst tussen de 2 haakjes een extra leesmogelijkheid weer; b.v. Ze (her)bouwden de nieuwe tempel in Jeruzalem.
  - In een voetnoot is de tekst tussen de haakjes een sub-voetnoot; b.v. (Zie Turenout T. van, Daniël, God is rechter, Grijskerk, 2019.)
- (= ...)
- Hoe de letterlijke (vertaalde) betekenis van de oorspronkelijke tekst in het Nederlands het beste kan worden opgevat of begrepen; b.v. Ezechiël 23:42; Zij gaven (= deden) armbanden over hun handen.
- (of ...)
- Geeft een extra betekenis in het Nederlands van de oorspronkelijke taal. Woorden uit de oorspronkelijke taal kunnen in het Nederlands meer betekenissen hebben; Ezechiël 9:6; Vanaf mijn heiligdom moeten (of zullen) jullie beginnen; vgl. Vanaf mijn heiligdom zullen (of moeten) jullie beginnen. Jesaja 14:7^a; De hele aarde (of het hele land) heeft rust, (en) is stil; vgl. Het hele land (of de hele aarde) heeft rust, is stil.
- (.../...)
- Bij getallen of jaartallen betekent het teken / hetzelfde als het woord *of*. Bijvoorbeeld (732/731) betekent: Het gebeurde in het jaar 732 of 731.
- (.../... – ...)
- Het 2^e jaartal na de / geeft een andere functie aan; b.v. De Perzische koning Kores II (559/538 – 529) was al in 559 voor Christus koning geworden, maar in 538 werd hij ook de koning van de Israëlieten. Na zijn dood in 529 werd hij opgevolgd door zijn zoon.
- [...]
- Het gedeelte dat tussen deze spekhaken staat, is de oorspronkelijke tekst. Dit gedeelte kan echter voor de betekenis van het geheel tijdens het lezen beter worden weggelaten. Door het handhaven van die oorspronkelijke tekst wordt de inhoud ofwel de boodschap in het Nederlands eerder onduidelijker; b.v. Jeremia 28:11^b; De profeet Jeremia ging [zijn] weg. Psalm 3:3; Vele(mense)n zeggen van mij[n] ziel: “Er is voor hem geen redding door (= bij) God.”
- [(...)]
- In meer of mindere mate is zeker, dat het bijbelgedeelte tussen deze haken niet bij de oorspronkelijke tekst hoort, hoewel het vaak wel als zodanig wordt gepresenteerd; b.v. Openbaring 20:5; [(De overige doden werden niet weer levend, totdat de 1000 jaren voltooid zouden zijn.)] Dit (is) de 1^e opstanding.
- ***
- Exactere tekst met uitleg volgt hieronder.

INHOUDSOPGAVE.

1. INLEIDING.

2. RONDOM HET BOEK ZACHARIA.

- 2.1. De voorgeschiedenis.**
- 2.2. De schrijver van het boek Zacharia.**
- 2.3. De betrouwbaarheid van het boek.**
- 2.4. Verklaringsmethode.**
- 2.5. De vorm en structuur van het boek.**

3. HET BIJBELBOEK ZACHARIA.

- 3.1. Inleiding.** (hoofdstuk 1:1-6)
- 3.2. Visioenen.**
  - 3.2.1. De ruiters. (hoofdstuk 1:7-17)
  - 3.2.2. De 4 horens en de 4 ambachtslieden. (hoofdstuk 1:18-21)
  - 3.2.3. De man met het meetlint. (hoofdstuk 2)
  - 3.2.4. Hogepriester Jozua krijgt schone kleren. (hoofdstuk 3)
  - 3.2.5. De kandelaar met de 2 olijfbomen. (hoofdstuk 4)
  - 3.2.6. De vliegende boekrol. (hoofdstuk 5:1-4)
  - 3.2.7. De vrouw in de efa. (hoofdstuk 5:5-11)
  - 3.2.8. De 4 wagens. (hoofdstuk 6:1-8)
- 3.3. Profetieën.**
  - 3.3.1. De kroon voor Jozua. (hoofdstuk 6:9-15)
  - 3.3.2. Niet vasten, maar gehoorzamen. (hoofdstuk 7)
  - 3.3.3. Gehoorzaamheid brengt zegen. (hoofdstuk 8)
  - 3.3.4. De toekomst van Israël en zijn burenen. (hoofdstuk 9:1-8)
  - 3.3.5. De Koning van Zion. (hoofdstuk 9:9,10)
  - 3.3.6. Strijd tegen Griekenland. (hoofdstuk 9:11-17)
  - 3.3.7. Terugkeer naar het beloofde land. (hoofdstuk 10)
  - 3.3.8. Drie herders gedood. (hoofdstuk 11)
  - 3.3.9. Bevrijding van Jeruzalem. (hoofdstuk 12:1-9)
  - 3.3.10. Het gejammer. (hoofdstuk 12:10-14)
  - 3.3.11. Jeruzalem en Israël gezuiverd. (hoofdstuk 13)
  - 3.3.12. De komst van de Koning. (hoofdstuk 14)

4. GODS GEOPENBAARDE PLAN MET DE WERELD.

- 4.1. Wat er is vervuld.**
- 4.2. Wat er nog zal gebeuren.**
- 4.3. Tijdbalk.**

5. HET DOEL VAN HET BIJBELBOEK ZACHARIA.

LITERATUUR.

INDEX.

Aanwijzingen voor het lezen.

Het is niet noodzakelijk, dat dit boek vanaf het begin tot en met het einde wordt doorgenomen. De hoofdstukken zijn min of meer zelfstandige eenheden. Ze kunnen afzonderlijk worden gelezen. In eerste instantie zou men met hoofdstuk 3 kunnen beginnen, eventueel gevolgd door hoofdstuk 2.

Als men van een bepaald gedeelte iets meer wil weten, kan men de aangegeven bijbelteksten daarvoor gebruiken. Niet alle genoemde bijbelteksten zijn in dit boek helemaal uitgewerkt. Deze bijbelteksten zijn dus niet alleen een bevestiging van een bepaalde passage, maar bevatten ook nieuwe invalshoeken. Men krijgt daardoor meer zicht op bepaalde gedeelten uit het bijbelboek Zacharia of andere teksten uit de Bijbel.

1. INLEIDING.

Veel mensen vinden profetische boeken of bijbelgedeelten erg moeilijk. Vaak worden ze omzeild, omdat men er toch niet mee uit de voeten kan. Je kunt er schijnbaar alle kanten mee op. Er zijn zo veel meningen over. Bovendien is de toekomst voor ons verborgen. De toekomst weet, en kent God alleen.

Toch is dit niet de bedoeling van de profetieën in de Bijbel. De toekomst is wel aan God, maar soms wil God aan de gelovigen al iets van de toekomst laten zien. Hij wil hen zo bemoedigen om in moeilijke tijden het geloof te versterken. Zo werd ook in het Oude Testament steeds weer de komst van Jezus Christus voorspeld. Via Zacharia en andere profeten wilde God iets van de toekomst aan de gelovigen van toen bekend maken. Dat kan voor ons nog van grote betekenis zijn.

De schrijver van dit boek moet bekend maken, wat er in de toekomst gaat gebeuren. Dat begint in het 2^e regeringsjaar van koning Darius I de Pers (520). Daarna zal er nog veel gebeuren. Dat schreef Zacharia op. Het bijbelboek begint met het Perzische rijk tijdens Darius I (521 – 485), en eindigt bij het rijk van Jezus Christus (Zach.1:1, 14:9). Deze periode is al voor een grootste deel achter de rug. Wij leven vandaag ruim 2500 jaren later. Het is belangrijk om Gods hand te kunnen zien in al de dingen die gebeurd zijn. Zo kunnen we vanuit dat perspectief zien, wat er gebeurt, en wat er nog zal gebeuren.

God heeft de profetieën gegeven, opdat de gelovigen van toen en van nu daar wat aan hebben. We kunnen in moeilijke tijden bemoedigd zijn. De overwinning is aan ons. Kijk maar, het gaat zoals God het ons heeft voorspeld. We moeten ons ook kunnen voorbereiden op de dingen die gaan komen. Daarom kunnen en mogen profetieën voor de gelovigen niet verborgen blijven. Als we God liefhebben, dan willen we Hem zoveel mogelijk kennen. Dan willen we ook zijn plannen kennen, die Hij aan ons bekend wil maken. Dat is ook belangrijk voor ons gebed.

Als we dat allemaal willen, dan zullen we de Bijbel zelf aan het woord moeten laten. We zullen dan zien, dat het bijbelboek Zacharia in de Bijbel geen los element is. Vooral het bijbelboek Openbaring bouwt er op voort. Zonder het kennen van het bijbelboek Zacharia is het laatste bijbelboek veel moeilijker te begrijpen. Veel teksten uit de Bijbel en ook uit Zacharia worden in de Openbaring letterlijk geciteerd of aangehaald. Dat is geen simpele herhaling, want aan de oorspronkelijke betekenis van zo'n bijbeltekst wordt een nieuwe toegevoegd.¹

---

¹ Een goed voorbeeld van het op die manier citeren of aanhalen van een bijbeltekst is de profetie van Immanuel (Jes.7:10-16). De profeet Jesaja zei tegen de slechte koning Achaz (732 – 727), dat een jonge vrouw uit zijn omgeving op dat moment een zoon kreeg. Zij zou die zoon de naam Immanuël (= God is met ons) geven. Uit het vervolg (Jes.8:5-8) blijkt, dat het Achaz' eigen zoon Hizkia (727 – 697) was. Via deze vrome koningszoon zou God weer met zijn volk zijn. Voordat Hizkia goed en kwaad van elkaar kon onderscheiden, zou Achaz al bevrijd zijn van zijn belagers: koning Resin (754 – 732) van Aram en koning Pekach (734 – 732) van Israël. De bevolking van hun landen zou zijn weggevoerd. Dat kan niet rechtstreeks op de Here Jezus slaan, want voordat Jezus Christus geboren werd, waren Resin en Pekach al lang uit Achaz' rijk vertrokken, en was koning Achaz al eeuwen geleden gestorven.

In Matteüs 1:23 lezen we, dat deze geschiedenis nog eens zou gebeuren. Zoals God in de tijd van de duistere periode van de zeer slechte koning Achaz zich over zijn volk had ontfemd, zo zou Hij opnieuw zijn licht laten stralen in een donkere tijd. Een nog veel betere verlosser dan koning Hizkia zou worden geboren; een nieuwe Immanuël: Koning Jezus Christus, God is met ons.

Zie Turennot T. van, Het Evangelie via de apostel Matteüs, Grijpskerk, 2023.

Het is een moeilijke materie. Het is echter de moeite waard. Veel zaken die de moeite waard zijn, worden meestal met moeite verkregen. Zo is het ook hier. Tijdens de bestudering zal men ontdekken, hoe mooi dit boek is, en wat voor een wonderlijke rijkdom erin te vinden is.

2. RONDOM HET BOEK ZACHARIA.

1. De voorgeschiedenis.

We staan al niet meer aan het begin van de heilshistorie, als de profeet Zacharia zijn openbaringen krijgt. Niet alles kunnen we doornemen. We beperken ons tot dat wat nodig is om dit bijbelboek te kunnen begrijpen.

Eerst schiep God in volmaakte toestand de hemel en de aarde. Na de zondeval in het paradijs werd alles onvolmaakt. Verlossing werd nodig. Ruim 2000 jaren later volgde om de slechtheid van verreweg de meeste mensen de zondvloed. Alleen het gezin van Noach bleef gespaard. De komst van de Messias Jezus die de wereld van de zonde zou gaan verlossen, bleef mogelijk. Daarmee was een poging van de satan en verleider om dat te verhinderen mislukt.

Na ruim 400 jaren startte men met de bouw van een toren in Babel. Door een toren te willen bouwen, die reikte tot de troon van God in de hemel, rivaliseerden de meeste mensen met de Here. Ze wilden bij elkaar blijven, en zo machtiger worden, dan de Here God zelf. In die periode kregen de gelovigen het moeilijk. Binnen deze revolutionaire omgeving hitste de satan de mensen tegen de dienaren van de hemelse Vader op, met het doel de Kerk uit te roeien. Op die manier probeerde de satan ook deze keer de komst van de Verlosser Jezus te verhinderen. Door de spraak van de mensen te verwarren, voorkwam God het duivelse plan. Er ontstonden namelijk verschillende talen. De mensen verstonden elkaar meestal niet meer. Daarom gingen ze uit elkaar. Groepen die elkaar wel verstonden, trokken samen de wijde wereld in.

In die groepen begon men geleidelijk naast de Here ook afgoden te dienen. Daarom riep God uit (het nageslacht van) één zo'n groepsverband Abram op om zich af te scheiden van zijn familie, en voortaan Hem alleen te dienen. Gehoorzaam trok Abram naar het land Kanaän.

Zijn kleinzoon Jakob, die later ook Israël genoemd werd (Gen.32:28), vertrok vanwege hongersnood uit Kanaän, en hij ging naar het korenrijke Egypte. Daar mocht hij met zijn gezin van 12 zonen in het gebied Gosen wonen. Zijn nakomelingen groeiden heel snel in aantal.

Deze groei ging zo snel, dat de farao van Egypte bang werd. Hij liet de Israëlieten onderdrukken. Omdat God had beloofd, dat de Verlosser uit dit volk geboren zou worden, dreigde zo opnieuw de komst van de Messias Jezus niet door te gaan. Het volk werd echter door de Here gered. Onder leiding van Mozes en zijn opvolger Jozua werden de Israëlieten weer naar het beloofde land Kanaän gebracht.

Daarna volgde een tijd waarin het volk iedere keer de Here vergat, en zelfs afgoden ging dienen. Zo kwam steeds de komst van Jezus in gevaar. Toch wist God dit gevaar af te wenden. Iedere keer stuurde Hij richters, die (grote delen van) het volk Israël weer terugriepen tot een leven zoals de liefdevolle hemelse Vader dat graag ziet.

De Richterentijd eindigde met de aanstelling van Saul als koning. Toen begon de Koningentijd. Drie koningen regeerden over het hele volk: Saul (1033 – 1012), David (1012 – 972) en Salomo (972 – 932). In de regeringstijd van koning Salomo werd de tempel als woonplaats voor God in Jeruzalem gebouwd.

Na de dood van koning Salomo raakte het rijk Israël verdeeld. Vanaf 932 voor Christus bestond er een noordelijk deel (van 10 stammen), en een zuidelijk deel (van 2 stammen) van wat vroeger één geheel was. Het noordelijke deel was zo slecht, dat God het al na ruim 200 jaren

in ballingschap liet voeren. De bevolking werd vanaf 725 tot en met 722 naar Assyrië verdreven (2Kon.17:1-6), en maar weinig mensen van het noordelijke deel zijn teruggekeerd.

De 2 stammen van het rijk in het zuiden brachten het er weinig beter af. In 597 veroverde koning Nebukadnezar II (604 – 562) (= Nebo, bescherm mijn grens) Jeruzalem.² Hij maakte Zedekia (597 – 586) vazalkoning (2Kon.24:8-17).

Toen Zedekia na een aantal jaren in opstand kwam, werd Jeruzalem na een langdurig beleg in 586 ingenomen. Er werden toen 832 Joden uit de stad Jeruzalem naar Babel gedeporteerd (2Kon.25:1-17, 2Kron.36:11-21, Jer.52:29). Over de rest stelde Nebukadnezar II Gedalja als landvoogd aan.

Een paar maanden later werd Gedalja (586) door Ismaël vermoord. Een groot deel van het volk vluchtte naar aanleiding van die moord naar Egypte (2Kon.25:25,26, Jer.41:2,3,16-18). Daarvan stierf het grootste deel door het zwaard, de honger en de pest (Jer.42:15-43:13, 52:30).

Aan de stam Juda was echter beloofd, dat deze de Here Jezus zou voortbrengen. Nadat het Babylonische rijk door koning Kores II (559/538 – 529) in 538 voor Christus onder de voet gelopen werd, gaf deze koning aan de Joden toestemming om naar het land Kanaän terug te keren. Ze moesten wel aan het rijk van de Perzen en Meden onderdanig blijven.

Kores II werd opgevolgd door zijn zoon Cambyses II (529 – 522). Toen Cambyses II stierf was er geen opvolger. Na enige verwarring lukte het Darius I (521 – 485) om als de nieuwe koning de macht te grijpen.

De leiding van de eerste groep Joden die terugkeerde naar Kanaän, lag in handen van Zerubbabel en Jozua. Zerubbabel werd ook wel Sesbassar genoemd (vgl. Ezra 5:16, Zach.4:9). Hij was de landvoogd van de Joden (Ezra 1:8, 5:14, Hag.1:1). Zerubbabel stamde af van Natan, een zoon van David (Luk.3:23-32).³ De hogepriester was Jozua een zoon van Josadak (1Kron.6:15). Hij was de eerste hogepriester na de ballingschap.

Na de terugkeer bouwden de Joden onmiddellijk het brandofferaltaar weer op om de dagelijkse offers te brengen (Ezra 3:1-6). In het voorjaar van 536 begonnen ze met de herbouw van de

---

² Nebo was de naam van de 2^e fgod van de Babyloniërs (Jes.46:1). Het was de god van de wijsheid.

³ Zerubbabel stamde niet af van koning Jojachin (597). De Here had het koningschap van Jojachin en zijn nageslacht afgenomen (Jer.22:30). Het recht op het koningschap werd overgedragen aan Zerubbabel die een nakomeling was van Natan, een jongere broer van koning Salomo (972 – 932) (1Kron.3:5, Jes.11:1,2, Hag.2:24, Zach.12:12).

Deze Zerubbabel kan dus niet de Zerubbabel zijn, die in het evangelie van Matteüs wordt genoemd (1Kron.3:17 en Mat.1:7-12). Die Zerubbabel was een nakomeling van Jojachin, en dat nageslacht had de Here uitgesloten van de troon van David. Het evangelie van Matteüs was in eerste instantie aan de Joden gericht. Het geeft bij het geslachtsregister van de Here Jezus de mannelijke lijn weer, die eindigt bij Jozef. We weten echter allemaal wel, dat Jozef niet de echte vader van Jezus was.

In Lukas (3:23-31) lezen we over een andere Zerubbabel. Aangezien de arts Lukas zijn evangelie in de eerste plaats aan de van oorsprong heidense Theofilus (= vriend van God) schreef, trok hij zich weinig aan van de Joodse cultuur. De mannelijke lijn van de (koninklijke) stamvaders was voor hem veel minder interessant. Bij de Romeinse cultuur, die in dit opzicht veel meer op de onze lijkt, was de gewone realiteit veel belangrijker. Daarom is het voor de hand liggend, dat Lukas in zijn geslachtslijst de voorouders van Maria de moeder van de Here Jezus weergeeft. Dit verklaart, waarom Lukas met een geslachtslijst kwam, die sterk afwijkt van die uit Matteüs (1). (Zie Turenhout T. van, Het Evangelie via de apostel Matteüs, Grijskerk, 2023.)

Men meende, dat Jezus een zoon van Jozef was, maar in werkelijkheid was Hij een (klein)zoon van (H)Eli, de vader van Maria. Jezus is dus een nakomeling van Natan, een jongere broer van Salomo, en een zoon van David en Bateba (1Kron.3:5 en Luk.3:31). Die lezing is in de nieuwere bijbelvertalingen ten onrechte niet mogelijk. In de (herziene) Statenvertaling en de Aramese vertaling echter wel. (Tip! Gebruik voor bijbelstudie ook de (herziene) Statenvertaling.) “En Hij, Jezus, begon omtrent 30 jaren (oud) te wezen, zijnde, alzo men meende, (de) zoon van Jozef, den (zoon) van Heli, ... (Luk.3:23).”

tempel (Ezra 3:8-11). Mede door de tegenwerking van de Samaritanen (een buurvolk) kwam de bouw van de tempel echter stil te liggen (Ezra 4:4,5). Dit duurde tot het 2^e jaar van de regering van koning Darius I (520) (Hag.1:1,14, 2:1).

Dat de bouw stil lag, kwam niet door tegenwerking van de Perzische koningen, maar door angst voor de buurvölker, en een gebrek aan geloof en vertrouwen in God. Daarom riepen de profeten Haggai en Zacharia in het 2^e regeringsjaar van koning Darius I (520) de leiders en het volk op om met de herbouw van de tempel verder te gaan (Ezra 5:1,2). De landvoogd Zerubbabel en het volk luisterden naar de oproep van de 2 profeten, en begonnen met de herbouw van de tempel. In het 6^e regeringsjaar van koning Darius I (521 – 485) was de nieuwe tempel klaar (maart 515) (Ezra 6:14,15).

2. De schrijver van het boek Zacharia.

Als schrijver wordt in het begin van het bijbelboek Zacharia genoemd. Zijn naam betekent Jahweh gedenkt. Hij was een zoon van Berechja, en een kleinzoon van Iddo. Iddo wordt in het bijbelboek Nehemia (12:4) genoemd als het hoofd van een priesterfamilie. Zacharia was dus een zoon van een priester evenals de profeten Jeremia en Ezechiël. Onder leiding van de hogepriester Jozua en de landvoogd Zerubbabel kwam hij met zijn familie uit Babel, en ging hij weer in Kanaän wonen.

De hogepriester Jozua werd opgevolgd door zijn zoon Jojakim. Onder zijn leiding werd Zacharia genoemd als hoofd van de priesterfamilie van zijn grootvader Iddo (Neh.12:10^a,12,16). Hij was dus zijn grootvader opgevolgd. Hoogstwaarschijnlijk was zijn vader toen al overleden. Het is heel goed mogelijk, dat de profeet Zacharia daarom eveneens een zoon van Iddo werd genoemd (Ezra 5:1, 6:14). Met het Hebreeuwse woord voor *zoon* kan namelijk ook wel een *kleinzoon* worden aangeduid.

Toen Zacharia in 520 profeteerde, was hij nog jong. Zijn grootvader was namelijk rond 500 voor Christus nog priester, toen Jozua nog hogepriester was. Ook werd de profeet aangesproken als een jonge man (Zach.2:4).

Samen met de profeet Haggai profeteerde Zacharia om de herbouw van de verwoeste tempel serieus aan te pakken. De 1^e pschreven profetie van Zacharia is uit het 2^e jaar van koning Darius I (520). Daarna vernemen we niets meer van de profeet Haggai, terwijl de jongere Zacharia gedurende een langere periode na 520 voor Christus nog profeteerde.

3. De betrouwbaarheid van het boek.

Van de hoofdstukken 1 t/m 8 wordt over het algemeen wel gezegd, dat ze door Zacharia zijn geschreven. Over de hoofdstukken 9 t/m 14 wordt heel verschillend gedacht. Verreweg de meeste auteurs denken, dat ze niet bij Zacharia vandaan komen. Als argumenten daarvoor worden genoemd het verschil in taal en stijl. Ook spelen in de eerste 8 hoofdstukken andere politieke en maatschappelijke gebeurtenissen op de achtergrond mee, dan in de hoofdstukken daarna.

Sommige schrijvers beweren, dat het tweede deel van Zacharia voor de ballingschap door een onbekende profeet is opgeschreven. Anderen denken hierbij weer aan de periode na Alexander de Grote (336/332 – 323). Een derde groep verdeelt die hoofdstukken weer over beide perioden. Hoewel er overeenkomst bestaat over de gedachte dat de hoofdstukken 9 t/m 14 niet van Zacharia afkomstig zijn, verschilt men van mening over de tijd van het ontstaan. Dit ondergraaft de kracht van de argumentatie voor de opvatting dat dit gedeelte niet door Zacharia geschreven zou zijn.

Hoewel er verschillen zijn tussen het eerste en tweede deel van het bijbelboek Zacharia, hoeft dit nog niet te betekenen, dat die gedeelten van verschillende auteurs zijn. Er zijn genoeg schrijvers die meerdere schrijfstijlen konden en kunnen gebruiken. Ook kan een schrijver van stijl en interesse veranderen in de loop van de jaren. Hoogstwaarschijnlijk was dat bij de profeet Zacharia ook het geval. De eerste 8 hoofdstukken schreef hij, toen hij nog jong was. Bij het tweede deel zal de profeet (veel) ouder zijn geweest.

De werkelijke reden waarom veel mensen niet geloven in het feit dat Zacharia de schrijver van het hele boek kan zijn, is het niet geloven in echte profetie. Men neemt maar aan, dat profetie bestaat uit het opschrijven van historische feiten met eventueel een in te schatten toekomstverwachting voor de korte termijn. Alle profeten zouden historische feiten presenteren als profetieën, en daarmee de mensen bedriegen. Echte profetie zou niet bestaan. Zolang mensen aan dit onbewezen geloof vasthouden, zullen ze de Bijbel nooit begrijpen.

De profeet Daniël (7:13,14) voorspelde de hemelvaart van Jezus, zoals die eeuwen later is beschreven in het bijbelboek Handelingen (1:9). Geen enkele wetenschapper heb ik horen beweren, dat het bijbelboek Daniël geschreven zou zijn tijdens het leven van Jezus op aarde. Zo is de Openbaring geschreven in de 1^e eeuw na Christus. Eeuwen later zijn al verscheidene profetieën uit dat bijbelboek concreet in vervulling gegaan.⁴

Van het bijbelboek Zacharia bestaan meerdere versies: De versie van de Septuagint (LXX) in het Grieks en die van de Masoretische overlevering in het Hebreeuws. De Hebreeuwse versie is overgeleverd door de Joden, en vormt inhoudelijk de belangrijkste bron van de Nederlandse bijbelvertalingen, zoals die door veel Christenen worden gebruikt.

Die Griekse versie van het Oude Testament is gemaakt, omdat heel veel Joden in Egypte het Hebreeuws niet meer konden verstaan. Hoogstwaarschijnlijk is die vertaling tot stand gekomen tijdens de regering van de Egyptische koning Ptolemeüs II Filadelfus (285 – 246).⁵

Naast de bovengenoemde versies van het bijbelboek Zacharia kennen we ook nog de gedeeltelijke overlevering via de Dode Zeerollen. Deze rollen zijn tussen 200 v.Chr. en 100 n.Chr. ontstaan.⁶ Ze bevestigen min of meer het boek Zacharia, zoals dat door de Masoretische (= tot dan toe gebruikte Hebreeuwse) tekst is overgeleverd. Wel zijn er kleine verschillen tussen de Dode Zeerollen en de traditionele Hebreeuwse tekst, die wij eerder kenden.

De verschillen tussen de Septuagint en de traditionele Hebreeuwse bronnen, gaan vooral over de details, maar we moeten die niet verwaarlozen. De verwijzingen vanuit het Nieuwe Testament naar het eerste deel van Zacharia stemmen meer overeen met de Septuagint dan met de Masoretische Hebreeuwse tekst. Daarom houden we bij het bijbelboek Zacharia meer rekening met deze bron, dan we in veel andere gevallen zouden doen.⁷

---

⁴ Zie Turenout T. van, *De Openbaring mag niet verborgen blijven*, Grijpskerk, 2023.

⁵ Flavius J., *Joodse Oudheden*, deel 12, hoofdstuk 2.

De vertaling van de Septuagint is gebaseerd op oudere Hebreeuwse bronnen dan die wij bezitten, maar de kwaliteit van de vertaling is erg wisselend. Ook bevat de Septuagint de apocriefe boeken, die de Protestantse kerken niet erkennen. Voor de verwijzingen in het Nieuwe Testament naar het Oude Testament is grotendeels gebruik gemaakt van de Septuagint, omdat die bij veel Joden het meest bekend was. Daarom is het opvallend, dat de Here Jezus uitging van de Joodse volgorde van de Hebreeuwse bijbelboeken (Luk.11:49-51).

Een andere oude vertaling van het Oude (en Nieuwe) Testament is die van de Vulgaat in het Latijn. Die is tussen 390 en 405 na Christus door Hiëronymus in opdracht van paus Damasus gemaakt. Daarbij zijn meestal oudere Hebreeuwse en Aramese bronnen gebruikt, dan die wij (in hun geheel) bezitten. Hierbij kunnen we denken aan boeken uit de tijd van de Dode Zeerollen of ouder.

⁶ De oudste Hebreeuwse teksten die we voor de vondst van de Dode Zeerollen kort na de Tweede Wereldoorlog bezaten, waren rond 1000 na Christus overgeschreven.

⁷ In een Griekse vertaling van het Oude Testament, komen bijvoorbeeld de kleuren van de paarden grotendeels

Op 5 van de 10 Dode Zeerollen over de 12 kleine profeten staat een gedeelte van het bijbelboek Zacharia.⁸ De tekst van die rollen is lang niet compleet. Er ontbreken 2 hoofdstukken, en van de meeste gedeelten zijn slechts enkele fragmentarische regels overgebleven. Of deze rollen meer overeenstemmen met de Hebreeuwse tekst waarop onze vertalingen is gebaseerd, of met de Septuagint, is niet te zeggen. Daarvoor is de hoeveelheid tekst te beperkt.

Uit de gegevens van de Dode Zeerollen blijkt, dat het boek Zacharia al in de eerste eeuwen voor Christus verspreid en bekend was. In verscheidene niet-canonieke teksten van die oude rollen is het bijbelboek Zacharia gebruikt.⁹

Het vroege bestaan van het bijbelboek Zacharia wordt ook bevestigd door Jezus Sirach. In zijn lofzang op de vaders noemt hij bijna alle grote figuren van Israël (Sir.44-49). Ook de 12 profeten worden daarbij genoemd (Sir.49:10). Zacharia is één van die 12.

De Here Jezus gaf duidelijk aan, dat Hij het hele Oude Testament als betrouwbaar erkent (Luk.11:49-51). Hij duidde de schriftgeleerden aan als de moordenaars van de profeten: Al vanaf Abel tot en met Zacharia. Daarbij noemde Hij de eerste profeet uit het eerste bijbelboek: Abel (Gen.4:8), en de laatste vermoorde profeet uit het laatste bijbelboek bij de Joden: Zacharia (2Kron.24:20-22).¹⁰ Kortom, als je de profetieën uit het bijbelboek Zacharia niet erkent, dan ga je dwars tegen de Here Jezus in.

4. Verklaringsmethode.

Het bijbelboek Zacharia wordt soms op een allegorische of symbolische wijze uitgelegd. Dit gebeurt, omdat het een profetisch boek is. Het gaat over de toekomst. Profetie zou abstract en vaag zijn. Het zouden geen concrete zaken of gebeurtenissen zijn. Geschiedschrijving en profetie zou je van elkaar moeten scheiden.

Deze scheiding is echter on-bijbels. Ten eerste vertellen profeten niet alleen iets over de toekomst. Ze geven vooral rechtstreeks de boodschap door, die ze van God krijgen (2Pet.1:21). Ze ontvangen deze boodschappen om de kinderen van de Here heel concreet op te bouwen, te vermanen en te bemoedigen.

Mensen kunnen op verschillende manieren een profetie van God krijgen:

- door een (innerlijke) stem (Gen.15:1,4,5,7,9,13, 22:11-18, Ex.3, 1Sam.3),
- door dromen tijdens de slaap (Gen.15:12-21, 20:3,6,7, 26:24, 37:5-7,9, 31:3,11-13, 40, 41:1-36, Num.12:6, 1Kon.3:5-15, Dan.7),
- door visioenen tijdens het volle bewustzijn (Jes.6, Ezech.1:1-3:15, Dan.8),
- door een rechtstreekse verschijning (Gen.17:1-22, 18, Ex.33:11, Deut.34:10, Richt.2:1-5, 6:11-22, 13:3-23, Dan.9:20,21).

---

met die van de Openbaring overeen. In Zacharia (1: 8) wordt in de Septuagint gesproken over rode, grijze, gevlekte en witte paarden. Deze kleuren uit die Griekse tekst lijken meer op het uiterlijk van de paarden uit de Openbaring (6:2-7). De verschijning van die dieren uit het laatste bijbelboek stemt weer veel meer overeen met de kleuren van de paarden die zowel in de Hebreeuwse als Griekse versie in het 8^e visioen van Zacharia worden genoemd. Het verband tussen het 1^e en 8^e visioen van Zacharia wordt daardoor veel duidelijker. (Zie verder de uitleg van de betreffende gedeelten uit het bijbelboek Zacharia (1:8, 6:2,3).)

⁸ 4QXII^a, 4QXII^e, 4QXII^g, MurXII en 8HevXII.

⁹ Een Aramese tekst (4Q562 2 1) verwijst naar Zach.2:8. Een andere tekst (4Q177) vermeldt de 7 ogen uit Zach.3:9. In een commentaar (4Q176 15 3-4) wordt Zach.13:9 geciteerd. Het Damascus Document (CD 19:7-9) verwijst weer naar Zach.11:7 en 13:7.

Zie hiervoor Abegg M. Jr., *The Dead Sea scrolls Bible*, San Francisco, 1999, pag. 470.

¹⁰ De Joden delen het Oude Testament anders in dan Christenen. De bijbelboeken hebben een andere volgorde. Eerst komt het gedeelte van de wet, daarna de profeten en als laatste de geschriften. Het bijbelboek 2Kronieken is bij hen het laatste bijbelboek. De laatste profeet die daarin vermoord werd, is Zacharia, een zoon van de priester Jojada. (De vermoorde profeet was trouwens niet de schrijver van het bijbelboek Zacharia.)

Ten tweede is profetie niet vaag. We zullen verderop ook zien, hoe concreet bijvoorbeeld voorspellingen van de profeet Zacharia in vervulling zijn gegaan. Ook komen er in de Bijbel heel wat profeten voor, die geschiedschrijvers waren. Mozes was een profeet (Deut.34:10-12), en toch heeft hij in opdracht van de Here concrete geschiedenis van zijn volk op schrift gesteld (Ex.17:14, 24:4, enz.). Van de profeet Samuel, Natan, de Siloniet Ahia, koning Salomo (972 – 932), de ziener Jedo, de profeet Jesaja en vele anderen kan hetzelfde gezegd worden (1Kron.29:29, 2Kron.9:29, 12:15, 13:22, 26:22, 32:32, 33:19, Hand.3:24). Hieruit blijkt wel, dat er duidelijk verband bestaat tussen profetie en geschiedschrijving. Bij deze profeten werd de ordening van hun geschiedschrijving bepaald door de thema's van de profetie. Het was profetische geschiedschrijving.¹¹ Zo zet bijvoorbeeld de Openbaring als een profetisch boek de toekomstige tijd in het juiste kader.

Evenals bij het spreken van alle dag, zouden we in eerste instantie alles concreet en letterlijk opvatten. Als men bijvoorbeeld tegen zijn buurman zegt, dat zijn autolichten nog aan staan, dan gaat die buurman niet direct denken, dat het symbolisch bedoeld is. Als iemand zegt, dat opa 100 jaar oud is, dan zoeken we daar niets symbolisch achter.

Dit gebeurt wel met spreekwoorden, gezegden en allerlei vormen van beeldspraak. Men kan bijvoorbeeld *het paard achter de wagen spannen*, en *eieren voor z'n geld kiezen*. In het eerste geval is het voor iedereen duidelijk, dat de zaak onhandig wordt aangepakt. Niemand gelooft, dat er een paard achter de wagen wordt gespannen. Als iemand eieren voor zijn geld kiest, dan denkt men niet aan eieren kopen.

Men neemt dus in eerste instantie de dingen letterlijk, en denkt pas in symbolen, als daar een aanleiding voor is. Eén voorbeeld hebben we al genoemd: Als een taal een bepaalde manier van zeggen altijd symbolisch uitlegt, zoals onder andere bij spreekwoorden het geval is.

Verder kan men iets symbolisch nemen, als het blijkt uit het verband waarin het staat, of als de schrijver zelf zegt, dat men het symbolisch moet nemen. Het kan moeilijk zijn, als een boek daarbij verwacht, dat men over een bepaalde voorkennis beschikt. Een boek waarin veel wiskundige gegevens verwerkt zijn, zal niet voor iedereen direct duidelijk zijn.

Het boek Zacharia vormt op deze boeken geen uitzondering. Er wordt kennis van oudere bijbelboeken van het Oude Testament verondersteld. Deze kennis is nodig om te weten, hoe men bepaalde dingen moet uitleggen. Bij het boek Zacharia moeten we dus rekening houden met alle punten die we net onder de loep genomen hebben.

Het is alleen heel lang geleden, dat het boek geschreven is. Er worden dus symbolen gebruikt die toen voor iedereen duidelijk waren, maar die voor ons geen betekenis meer hebben. Als we die tijd niet kennen, zijn veel van dat soort zaken op het eerste gezicht niet duidelijk. Wanneer wij in een boek *eieren voor je geld kiezen* gebruiken, kan het best zijn, dat iemand daar 300 jaren later niets meer van begrijpt. Een Rus zal dit spreekwoord waarschijnlijk ook niet begrijpen. Daarom zullen wij dus studie moeten maken van de tijd waarin dit boek geschreven is.

Elke tijd kent dus zijn eigen symbolen, en elke cultuur heeft haar eigen tekens. Daarnaast zijn er symbolen die minder aan tijd en plaats gebonden zijn.¹² We zullen dus rekening moeten

---

¹¹ Dronkert K., Gids voor het Oude Testament, Kampen, 1964, pag. 167 v.v.

¹² Zo wordt bijvoorbeeld in het bijbelboek Haggai gezegd, dat de Here de hemel en de aarde zou laten beven (Hag.2:7,23^a). Zoals personen van iets moois of iets verschrikkelijks sterk onder de indruk kunnen raken, en daardoor kunnen beven, zo zouden ook de hemel en de aarde beven. Beven, omdat veel koninkrijken door onderlinge strijd ten onder zouden gaan. De hemel en aarde laten beven is in dit geval als een personificatie gebruikt. Een personificatie is een vorm van beeldspraak waarbij dieren, planten of levenloze dingen menselijke eigenschappen krijgen toegeschreven, of op een menselijke manier reageren. Dit komen we ook in andere gedeelten van de Bijbel tegen (vgl. Richt.5:4,5, 2Sam.22:8, Ps.68:8,9, 76:9, Jes.13:13, Ezech.38:20, Joël 2:10, 3:16). Zulke

houden met bepaalde kenmerken van de taal en cultuur waarin het boek Zacharia is ontstaan. De schrijver van dit bijbelboek is afkomstig van de Joodse traditie. Een cultuur die samenhangt met het oude Hebreeuws.

De oude cultuur van de Joden verschilt nogal van de Griekse en onze huidige cultuur. De Griekse cultuur is rijk aan mythen en sagen, waar slechts een kleine kern van waarheid in zit. Abstracte filosofie en wetenschap verschaften een moraal, niet de godsdienst. Het concrete stond op een lager plan. Het Hebreeuws beschrijft veel realistischer.¹³ Tussen concrete wetenschap, geschiedschrijving en godsdienst bestond geen strikte scheiding.

Om dat na te gaan, kan men in het Oude Testament volop terecht. Het is aanschouwelijk en concreet. Het behandelt op zeer menselijke wijze de geschiedenis van het dagelijks leven. Onderwijs in wijsheid, was concreet. Er kwamen geen vage formules in voor. We vinden hierin dus veel overeenkomst met het Nederlands.

Toch zijn er ook verschillen tussen onze gedachtewereld en die van de Joden uit de Oudheid. Bij de Joden ging men uit van de concrete waarneming en eigen beleving daarvan. Wij gaan er veel meer van uit hoe het in werkelijkheid is. Als er bijvoorbeeld rookwolken opstijgen, waardoor men de zon niet meer kan zien, dan zei iemand uit de Joodse cultuur, dat de zon verduisterd werd. Wij zouden zeggen, dat we de zon niet meer kunnen zien. Volgens die oude cultuur van de Joden zou de zon helemaal geen licht meer geven, terwijl dat absoluut niet het geval hoeft te zijn. Het is slechts een accentverschil, waarbij geen duidelijke scheidslijn te trekken is. We moeten er wel aan denken, want het kan aanleiding geven tot grote misverstanden.

Zo zijn er nog meer kleine verschillen. In onze tijd vindt men het belangrijk te weten waar, en wanneer iets gebeurt. In de oude Joodse cultuur vond men de betekenis van het gebeuren het belangrijkste. Wij beginnen meestal te vertellen bij het begin, en houden ons dan aan de tijdsvolgorde. De gebeurtenissen krijgen zo een tijdruimtelijke ordening. In de cultuur van de Joden, behandelde men eerst het belangrijkste. De volgorde bestond uit thema's. Een strakke tijdsvolgorde was vaak afwezig. Zo wordt bijvoorbeeld het sterven van Terach in Gen.11:32 al vermeld, terwijl dit na het gebeuren in Gen.12 moet hebben plaatsgevonden. De profeet Daniël beschreef verscheidene malen dezelfde tijdsperiode vanuit andere gezichtspunten. Zo kreeg men een genuanceerder beeld.

Toch gaf men de tijd wel realistisch weer. De tijd was voor hen geen symbool. Het was alleen wat minder belangrijk, dan bij ons. Hoewel het bijbelboek Richteren thematisch geschreven is, kan men met veel gereken de tijdsvolgorde wel (ongeveer) te weten komen.

Men zal ook merken, dat de periodeaanduidingen met elkaar in overeenstemming zijn. De 3½ jaar vervolging die de profeet Daniël voorspelde, is ook letterlijk onder koning Antiochus IV (175 – 164) uitgekomen. Vanaf het einde van 168 tot in het jaar 164 voor Christus

---

uitdrukkingen komen eveneens in het Nederlands voor. Dit betekent niet, dat er een echte hemelbeving of aardbeving zou komen, maar dat de (hele) schepping als het ware mee zou leven met de emoties en ervaringen van de mensen. De aarde was verontrust door het geweld van de talrijke legers. Het vuur waarmee soldaten en veroveraars vaak steden, akkers en boomgaarden in brand staken, liet de lucht in het hemelgewelf van de hitte trillen (van angst). Zo zagen en ervoeren de mensen dit. Doordat de profetieën van Haggai zijn vervuld, kunnen we dit ook nog controleren. Van een echte concrete hemelbeving lezen we in de Bijbel niets. Ook heeft in die tijd niet de hele aarde gebeefd. Dit leert ons, hoe we een dergelijke uitdrukking bij nog onvervulde profetieën moeten uitleggen.

Het blijft echter concreet, en is nooit abstract of allegorisch. Bij gelijkenissen staat het zelfs altijd uitdrukkelijk aangegeven, dat het om een gelijkenis gaat!

¹³ Dronkert K., Gids voor het Oude Testament, Kampen, 1964, pag. 181 v.v.

heeft die onderdrukking geduurd.¹⁴ Hoewel men andere zaken belangrijker vond, veronachtzaamde men de tijdsweergave niet. Het is ook hier slechts een accentverschil.

De invloed van de cultuur uit het oude Midden-Oosten is het grootst. Invloeden van de Assyrische lijsten met realistische tijdrekeningen en van de eveneens concrete jaartabellen uit Egypte zijn onder andere in het bijbelboek Genesis terug te vinden. Het abstracte denken van de Griekse cultuur bestond in het oude Midden-Oosten niet. In Egypte rekende men alleen met 3 koeien, maar niet met 3 als abstract getal. De vaardigheden die men leerde, waren direct met een praktisch beroep uit de maatschappij van die tijd verbonden. Een op zichzelf staande tak van wetenschap die boven de praktijk verheven zou zijn, kende men niet. De Griekse wijsgeer Plato scheidde de wetenschap als iets verhevens af van de gewone praktijk (= het handelen), die voor het mindere volk bestemd zou zijn. Dit denkpatroon is on-bijbels.

Kort samengevat gaan we dus de volgende lijn aanhouden. We nemen in eerste instantie alles letterlijk.

Slechts in bepaalde gevallen wijken we daarvan af:

1. Als het erbij staat, dat we iets geestelijk op moeten vatten.
2. Als taalmiddelen in een andere richting wijzen. Dit kan bij bepaalde uitdrukkingen, of verbindingswoorden.
3. Als de aangehaalde motieven uit de rest van de Bijbel daar aanleiding toe geven.¹⁵ Kennis van de Bijbel is daarvoor nodig.
4. Als het verband waarin het staat, aanleiding geeft om het symbolisch op te vatten.

We proberen dus in eerste instantie het boek te lezen, zoals het op de eerste lezers overkwam. Vanuit het referentiekader van de eerste lezer kunnen we dan de lijnen doortrekken naar vandaag.

5. De vorm en structuur van het boek.

De bijbelboeken Hosea tot en met Maleachi worden de kleine profeten genoemd. Deze bijbelboeken omspannen de periode vanaf de 8e tot en met de 5e eeuw voor Christus. Ze worden klein genoemd, omdat ieder bijbelboek van de 12 kleine profeten een relatief geringe omvang heeft, als men dat vergelijkt met grote profeten zoals Jesaja en Jeremia. Vanwege die geringe omvang schreven de Joden deze bijbelboeken op één rol. Ze noemden ze *de 12*, of *de 12 profeten*, en telden ze als één boek.¹⁶

De volgorde van de 12 bijbelboeken in onze Bijbel is overgenomen uit het Hebreeuwse Oude

---

¹⁴ Zie Turenout T. van, Daniël, God is rechter, Grijpskerk, 2019.

¹⁵ Een motief is de kleinste eenheid in tijd en ruimte binnen een verhaal. Een goed voorbeeld van een motief is de profetie van Immanuël (Jes.7:10-16). De profeet Jesaja zei tegen de slechte koning Achaz (732 – 727), dat een jonge vrouw uit zijn omgeving op dat moment een zoon kreeg. Zij zou die zoon de naam Immanuël (= God is met ons) geven. Uit het vervolg (Jes.8:5-8) blijkt, dat het Achaz' eigen zoon Hizkia (727 – 697) was. Via deze vrome koningszoon zou God weer met zijn volk zijn. Voordat Hizkia goed en kwaad van elkaar kon onderscheiden, zou Achaz al bevrijd zijn van zijn belagers: koning Resin (754 – 732) van Aram en Pekach (734 – 732) van Israël. De bevolking van hun landen zou zijn weggevoerd. Dat kan niet rechtstreeks op de Here Jezus slaan, want voordat Jezus Christus geboren werd, waren Resin en Pekach al lang uit Achaz' rijk vertrokken, en was koning Achaz al eeuwen geleden gestorven.

In Matteüs 1:23 lezen we, dat deze geschiedenis nog eens zou gebeuren. Zoals God in de tijd van de duistere periode van de zeer slechte koning Achaz zich over zijn volk had ontfermd, zo zou Hij opnieuw zijn licht laten stralen in een donkere tijd. Een nog veel betere verlosser dan koning Hizkia zou worden geboren; een nieuwe Immanuël: Koning Jezus Christus, God is met ons.

Zie Turenout T. van, Het Evangelie via de apostel Matteüs, Grijpskerk, 2023.

¹⁶ Zie bijvoorbeeld Sirach 49:10. Ook bij de Dode Zeerollen stonden de 12 kleine profeten op één rol. Abegg M. Jr., The Dead Sea scrolls Bible, San Francisco, 1999, pag. 417.

Testament.¹⁷ Deze ordening is niet bepaald door historische overwegingen. Alleen de laatste drie profeten na de ballingschap staan in tijdsvolgorde. In de Joodse cultuur van die tijd gebruikte men ook meer de thematische volgorde. Toch is er geen duidelijke thematische ordening aanwezig.

Bij de volgorde van deze 12 bijbelboeken spelen andere overwegingen een rol. Het lijkt erop, dat in eerste instantie de eerste 10 profetische boeken afwisselend zijn geordend, en dat daaraan later de laatste 2 bijbelboeken zijn toegevoegd.

Nr.	Profeet	Werkterrein	Wereldmacht	Thema
1	Hosea	Israël	Assyrië	De hoer Israël
2	Joël	Juda	Perzië	De sprinkhanenplaag
3	Amos	Israël	Assyrië	Tegen onrecht en liefdeloosheid
4	Obadja	Juda	Babel	Vonnis over Edom
5	Jona	Israël	Assyrië	Gods liefde voor heidenen met berouw
6	Micha	Juda	Assyrië	Tegen de zonde
7	Nahum	Juda	Assyrië	Vonnis over Ninevé
8	Habakuk	Juda	Babel	Vonnis over de Chaldeeën
9	Zefanja	Juda	Assyrië	De dag van berechting en beloning
10	Haggai	Juda	Perzië	Opwekking tot herbouw van de tempel
11	Zacharia	Juda	Perzië	Reiniging van de zonde
12	Maleachi	Juda	Perzië	De dag van berechting en beloning

Hoogstwaarschijnlijk heeft men bij de eerste 5 bijbelboeken de Judese en Israëlitische profeten met elkaar willen afwisselen.¹⁸ De laatste 5 profeten (van de eerste 10) werkten allemaal in Juda. Bij eerste 10 boeken is bij de oneven nummers Assyrië de wereldmacht. Bij de even nummers begint het met de nieuwste wereldmacht Perzië, en loopt het terug tot het oudste wereldrijk Assyrië, waarna het weer oploopt tot het Perzische rijk. Na de ordening van deze 10 bijbelboeken zijn de laatste 2 eraan toegevoegd.

Hoe is de vorm of de indeling van het bijbelboek Zacharia? Is het thematisch? Behandelt het bepaalde onderwerpen, of is het chronologisch, zodat alle hoofdstukken als in een tijdbalk na elkaar in vervulling gaan. Door een samenspel van vorm en inhoud ontstaat de structuur van een boek. Dit is ook met Zacharia het geval.

Hoewel de profetieën van Haggai en Zacharia overeenkomsten hebben, is het onderwerp ervan niet hetzelfde. Haggai's boodschap ging vooral over de herbouw van de tempel. Zacharia's profetieën gaan verder. Het accent lag eerst op de eigen tijd. Daarna verschoof het naar de nabije en verre toekomst. Zacharia profeteerde over de komst van koning Alexander de Grote (336/332 – 323), over de tijd van de van koning Antiochus IV (175 – 164) en de Makkabeeën (168 – 134) en over de gebeurtenissen rond de 1^e (4 v.Chr.) en 2^e komst van Gods Zoon op aarde.

Het bijbelboek Zacharia is niet chronologisch geschreven. Met sprongen heen en terug in de tijd komt steeds meer de eindtijd in beeld. Zacharia profeteerde meer over de tijd rond de 2^e komst van Gods Zoon. Daarbij hoort ook de bekering van heel Israël, de reiniging van

¹⁷ Deze volgorde is al heel oud. In de Dode Zeerollen werd meestal ook deze ordening aangehouden.

¹⁸ Amos was van Judese afkomst, maar hij werkte in het Tienstammenrijk Israël.

Gods volk en de verlossing van de Joden. Het boek eindigt met het koningschap van Jezus Christus op aarde.

De indeling van het bijbelboek Zacharia is als volgt:

1. Een korte inleiding (1:1-6)
2. De visioenen (1:7-6:8)
3. De profetieën (6:9-14:21)

De visioenen gaan vooral over de tijd waarin Zacharia leefde:

1. De ruiters hadden de aarde verkend. Er heerste een benauwende rust. Deze rust zou God verstoren om zijn volk te verlossen (Zach.1:7-17).
2. Daarna zag Zacharia 4 horens en 4 ambachtslieden. Deze horens waren van 4 volken of rijken die Juda hadden verstrooid en onderdrukt. Door 4 ambachtslieden werden de horens stukgeslagen. God zou zijn volk verlossen van elke onderdrukker (Zach.1:18-21).
3. Het volgende visioen gaat over Jeruzalem. De muren van die stad waren toen nog niet hersteld. Een engel wilde de stad meten. Dan konden de muren worden herbouwd. Het meten was echter nog te vroeg, omdat Jeruzalem nog zou groeien. De tempel moest eerst worden (af)gebouwd. Dan zou de Here een vurige muur om Jeruzalem zijn. De ballingen die nog in Babel waren, konden beter naar Jeruzalem gaan, want voor Babel zou Gods berechting komen (Zach.2).
4. Na dit visioen zag de profeet de hogepriester Jozua in vuile kleren staan. Dat was het symbool van de zonden van het volk. Jozua kreeg in plaats van vuile kleren weer schone. De zonden van het terugkeerde volk werden weggedaan (Zach.3).
5. Daarna zag Zacharia een kandelaar met 2 olijfbomen. De 2 olijfbomen gaven de kandelaar olie, zodat de kandelaar licht kon blijven geven. Gods Geest was weer aanwezig bij zijn volk (Zach.4).
- 6 en 7. De visioenen van de vliegende boekrol en de vrouw in de efa (= 22 liter) laten allebei zien, dat de Here de zonde weg zou doen bij zijn volk (Zach.5).
8. In het laatste visioen zag de profeet 4 strijdwagens. De paarden voor elke strijdwagen hadden een andere kleur. Op verschillende manieren zou God de strijd beginnen. De tijd van de benauwende rust was afgesloten (Zach.6:1-8).

Na de visioenen volgen de profetieën. Daarin kunnen we lezen hoe de hogepriester Jozua werd gekroond. Dit wijst op de Christus, de Spruit van David. Jezus Christus is de priester-koning (Zach.6:9-15).

In het 4^e jaar (518) van koning Darius I (521 – 485) zei de profeet Zacharia tegen het volk, dat gehoorzamen beter is, dan vasten. Het volk dat God gehoorzaamt, zal met rijke zegeningen worden beloond (Zach.7).

Als de Joden God zouden gehoorzamen, zouden ze veilig in Jeruzalem en op het platteland kunnen wonen. Tijdens de regering van Simon de Makkabeeër (142 – 135) is dat ook gebeurd. Zelfs heidenen zouden God gaan dienen (Zach.8).

Dan volgt de voorspelling van de komst van Alexander de Grote (336/332 – 323). Hij versloeg het Perzische rijk, en vestigde voor korte duur zijn eigen rijk (Zach.9:1-8).

De machtige koning Alexander die maar kort regeerde, vormt een grote tegenstelling met de eeuwige Koning Jezus Christus. Slechts in het kort werd die eeuwige Koning aangekondigd. Hij reed nederig op een jonge ezel (Zach.9:9,10).

Uit het hele grote rijk van Alexander de Grote ontstonden 4 rijken. Binnen het grootste rijk van die 4 rijken lag na jaren van strijd het beloofde land. Dat Grieks-Syrische rijk zou de gelovigen vreselijk onderdrukken. Zacharia zag al, hoe de Makkabeeën stredden tegen dat rijk. Met Gods hulp konden ze de gelovige Joden bevrijden (Zach.9:11-17).

Heel Israël (= Juda en Jozef) mag terugkeren naar het beloofde land. Zeeën en rivieren zullen geen grenzen meer zijn, en het koningschap van Assyrië en Egypte verdwijnt (Zach.10).

Vanwege ongehoorzaamheid van het teruggekeerde volk verbrak God tijdens de overheersing door het Grieks-Syrische rijk de staven Lieflijkheid en Samenbinding. Drie herders (= leiders van het volk) werden door de Here verwijderd. Er kwam een herder die zich om het welzijn van Gods volk niet bekommerde. Hij beroofde en vermoordde de kinderen van de Here. Die wrede herder werd later zelf ook vermoord (Zach.11).

God zal Israël verlossen. Alle volken die oorlog zullen voeren tegen Jeruzalem, zullen die strijd verliezen (Zach.12:1-9).

Het huis van David, de Levieten en alle andere families van Israël zullen zich bekeren, en jammeren over hun zonden (Zach.12:10-14).

De afgoden zullen uit het land Israël worden verwijderd. De valse profeten worden gedood (Zach.13:1-6).

De herder wordt geslagen, zodat de schapen worden verstrooid. Hogepriester Simon de Makkabeeër (142 – 135) werd doodgeslagen. Daarna raakten de schapen verstrooid, en de verdeeldheid onder de Joden nam toe, zodat ze mede daardoor onder het juk van de Romeinen kwamen. Na de dood van de Here Jezus worden de Joden overal (regelmatig) vervolgd. Twee derde deel van alle Joden wordt vermoord. Eén derde deel wordt gezuiverd. Wat dan overblijft, zal zich bekeren (Zach.13:7-9).

Alle volken zullen tegen Jeruzalem oorlog voeren, en de stad zal worden ingenomen. God de Vader zal strijden tegen de vijanden van Jeruzalem. Hij zal op de Olijfberg staan. Dan splijt de Olijfberg, zodat er een dal ontstaat. De gelovigen zullen naar dat dal vluchten. Na die strijd zal Jezus Christus terugkomen (Zach.14:1-7).

Ten slotte zullen de kinderen van de hemelse Vader wonen in het nieuwe Jeruzalem. Niets onreins zal er meer binnenkomen. Het zal voor altijd feest zijn in die prachtige stad. Alles zal heilig zijn (Zach.14:8-21).

STRUCTUUR VAN HET BIJBELBOEK ZACHARIA

Inleiding, oproep tot bekering (520 v.Chr.) (Zach.1:1-6)
De 8 visioenen (Zach.1:7-6:8)
Gehoorzamen is beter dan vasten (Zach.7).
De komst van Alexander de Grote (336/332 – 323) (Zach.9:1-8)
Drie herders worden verwijderd, en een slechte herder aangesteld (168) (Zach.11).
Strijd van de Makkabeeën (168 – 143) (Zach.9:11-17)
Vrede tijdens Simon de Makkabeeër (142 – 135) (Zach.8)

<p>De herder wordt geslagen, en de schapen verstrooid.</p> <p>Simon de Makkabeeër wordt gedood, en er is oorlog en verdeeldheid (135).</p> <p>Later Jezus wordt gedood (± 29 n.Chr.); de diaspora volgt (70 – 1948) (Zach.13:7-9).</p>
<p>De komst Jezus Christus, de Spruit (Zach.6:9-15)</p>
<p>Jezus rijdt op de ezel (Zach.9:9,10).</p>
<p>De terugkeer van heel Israël (Zach.10)</p>
<p>Israël overwint alle volken (Zach.12:1-9).</p>
<p>Gejammer en bekering van heel Israël (Zach.12:10-14)</p>
<p>Alle afgoden worden verwijderd, en de valse profeten gedood (Zach.13:1-6).</p>
<p>God splijt de Olijfberg in de eindstrijd (Zach.14:1-7).</p>
<p>Het nieuwe Jeruzalem (Zach.14:8-21)</p>

3. HET BIJBELBOEK ZACHARIA.

1. Inleiding.

Hoofdstuk 1:1-6

1 In de 8^e maand, in het 2^e jaar van Darius, is het woord van Jahweh gericht tot Zacharia, een zoon van Berechja, een zoon van Iddo, de profeet, om te zeggen:

2 “Jahweh is op jullie voorvaders erg boos geweest.”

3 “Zeg tegen hen: “Dit heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd: “Bekeert jullie tot Mij!””, is het woord van Jahweh van de hemelse legers: “en Ik zal naar jullie terugkeren”, heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd.

4 “Wordt niet zoals jullie voorvaders, naar wie de vroegere profeten geroepen hebben door te zeggen: “Dit heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd: “Bekeert jullie toch van jullie slechte handel en wandel!” “Zij hebben niet geluisterd, en zij hebben op Mij geen acht-geslagen”, is het woord van Jahweh.

5 “Jullie voorvaders, waar zijn zij? De profeten, leven zij eeuwig?”

6 “Jazeker, mijn woorden en mijn bepalingen, die Ik mijn dienaren, de profeten, heb geboden, hebben die jullie voorvaders niet getroffen?” Zij bekeerden zich. Zij zeiden: “Zoals Jahweh van de hemelse legers heeft gepland om met ons te doen naar onze handel en wandel, zo heeft Hij met ons gedaan.”

***

1 In de 8^e maand, in het 2^e jaar van Darius, is het woord van Jahweh geweest (= gericht) tot (of naar) Zacharia, een zoon van Berechja, een zoon van Iddo, de profeet, om te zeggen:

Het 2^e jaar van koning Darius I (521 – 485) was in 520 voor Christus, en de 8^e maand viel in de 2^e helft van oktober of de 1^e helft van november.

Zacharia kreeg deze profetie ongeveer 2 maanden na de 1^e opgeschreven profetie van de profeet Haggai. Die boodschap was het startsein van de herbouw van de tempel (Hag.1:1,14). Nog maar een paar weken daarvoor profeteerde Haggai over de heerlijkheid die de nieuwe tempel zou krijgen (Hag.2:2,10). Daarna kwam deze 1^e opgeschreven profetie van Zacharia.

Zacharia wordt een zoon van Berechja, en een (klein)zoon van Iddo genoemd.¹⁹ De betekenis van de hier genoemde namen is, evenals op veel plaatsen van Gods Woord, heel opvallend. Zacharia betekent *Jahweh gedenkt*, Berechja *Jahweh zegent* en Iddo *zijn getuige*.²⁰ Jahweh gedenkt en zegent zijn volk, en vertelt dat via zijn getuige.

---

¹⁹ Als we in Matteüs (23:35) lezen over Zacharia (een zoon van Berechja), die gedood werd tussen de tempel en het altaar, slaat dit ongetwijfeld op de dood van Zacharia die een zoon was van de priester Jojada. Hij werd gedood op bevel van koning Joas (836 – 797) (2Kron.24:20-22). Dat is dus niet de Zacharia die een zoon van Berechja was. Een vroege overschrijver van het evangelie van Matteüs heeft tijdens het kopiëren van het 35^e vers uit hoofdstuk 23 een fout gemaakt. In de Codex Sinaiticus, het oudste handschrift waarin het boek Matteüs aan ons is overgeleverd, komt de foutieve toevoeging *een zoon van Berechja* niet voor.

²⁰ Jahweh betekent *Ik zal zijn, die Ik ben, of Ik ben, die Ik ben*. Hij is de trouwe Verbondsgod. Met deze naam maakte God Zich aan Mozes bekend (Ex.3:14). De Statenvertalers vertaalden deze naam van God met *de HEERE*.

Met *Jahweh* wordt God de Vader bedoeld (Zach.14:7, vgl. Mat.24:36, Mark.13:32, Ps.110:1). Geen mens kan Hem (volledig) zien, want dan zou hij of zij sterven (Ex.33:18-23). De heerlijkheid van Jahweh is daarvoor veel te groot.²¹

2 “Jahweh is op jullie (voor)vaders erg boos geweest.”

Dit moest een waarschuwing zijn om niet het voorbeeld van het voorgeslacht te volgen, maar om God gehoorzaam te zijn. Een schip op het strand, zou een baken in zee moeten zijn.

3 “Zeg tegen hen: “Dit heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd: “Bekeert jullie tot Mij!”, is het woord (of de uitspraak) van Jahweh van de (hemelse) legers: “en Ik zal naar jullie terugkeren”, heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd.

Als het Joodse volk zich zou bekeren, dan zou de God Jahweh terugkeren naar zijn volk.²² Dit zei Zacharia tegen de teruggekeerde ballingen, nadat ze waren begonnen met de herbouw van de tempel. Het ging hier dus niet om de verwaarlozing van de tempelbouw. De profeet bedoelde andere zonden van het volk. Het ging over stelen, vals zweren, oneerlijk recht spreken en liefdeloosheid tegenover elkaar (Zach.5:3, 7:9,10, 8:16-19). Dat waren zonden waarom de voorvaders in ballingschap waren weggevoerd. Als de Israëlieten deze zonden weg zouden doen, dan zou de Almachtige weer terugkeren naar zijn volk, en weer willen wonen in de tempel die werd herbouwd.²³ De Here vroeg en vraagt volledige bekering.

4 “Wordt (of Weest) niet zoals jullie (voor)vaders, naar wie de vroegere profeten geroepen hebben door te zeggen: “Dit heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd: “Bekeert jullie toch van jullie slechte wegen en jullie slechte daden (= van jullie slechte handel en wandel)!” “[En] zij hebben niet geluisterd, en zij hebben naar (= op) Mij geen achtgeslagen”, is het woord (of de uitspraak) van Jahweh.

5 “Jullie (voor)vaders, waar zijn zij? [En] de profeten, leven zij eeuwig?”

Wat is er van de voorvaders terechtgekomen? Ze zijn in ballingschap gestorven. De profeten van God leven ook niet eeuwig op aarde. Als de mensen niet naar de echte profetie willen luisteren, neemt de hemelse Vader zijn profeten weg, en komt Hij met zijn straffen of berechting.

6 “Jazeker (of Inderdaad), mijn woorden en mijn bepalingen, die Ik mijn dienaren (of mijn knechten), de profeten, heb geboden, hebben zij (= die) jullie (voor)vaders niet getroffen (of geraakt/bereikt)?” Zij (= De teruggekeerde Joden) bekeerden zich (of Zij gingen terug). Zij zeiden: “Zoals Jahweh van de (hemelse) legers heeft gepland (of overwogen) om tegen (of voor/aan) (= met) ons te doen naar onze wegen en naar onze daden (= naar onze handel en wandel), zo heeft Hij met ons gedaan.”

Hoewel de profeten zijn gestorven, bleven hun profetieën bestaan. De woorden van de profeten zijn in vervulling gegaan. De Here had zijn volk zwaar gestraft. Uiteindelijk mondden die straffen uit in de langdurige Babylonische ballingschap. Dat kon eigenlijk niemand ontken-

---

Die naam wordt niet zomaar gebruikt. Als die naam van God wordt gebruikt, dan heeft dat een bepaalde betekenis. Het wil zeggen: “Geloof het nu maar, want Ik, de Verbondsgod, Ik ben, die Ik ben, heeft het gezegd.”

²¹ De Here Jezus wordt echter nergens in de Bijbel met Jahweh aangeduid. Hij kan wél door mensen worden gezien. Voor zijn komst als een sterfelijk mens op deze wereld, vertoonde de Zoon van God zich aan sommige mensen als dé Knecht van de Here ofwel dé Knecht van Jahweh. Bij de beschrijvingen van zijn verschijningen in het Oude Testament blijkt dat uit het tekstverband (Gen.16:10-13, 22:11,12, 31:11-13, Ex.3:2, Num.22:22-35, Joz.5:13-15, Richt.6:11-23, 13:3-22, Zach.1:8-12).

²² Tussen de (werk)woorden *bekeren* en *terugkeren* kent het Hebreeuws geen verschil. In die taal is het hetzelfde (werk)woord. Het is dus een woordspeling. Het verschil in betekenis moet uit het tekstverband blijken.

²³ De profeet Ezechiël had geprofeteerd, dat God om de zonden van het volk van Juda uit de tempel was vertrokken (Ezech.9:3, 10, 11:22,23).

nen. De teruggekeerde Joden luisterden naar de woorden van de profeet Zacharia, en zij bekeerden zich.

2. Visioenen.

1. De ruiters.

Hoofdstuk 1:7-17

7 Op de 24^e dag van de 11^e maand, dat is de maand Sjevat, in het 2^e jaar van Darius, is het woord van Jahweh gericht tot Zacharia, een zoon van Berechja, een zoon van Iddo, de profeet, om iets te zeggen.

8 's Nachts heb ik iets gezien. Zie, een Man reed op een rood paard. Hij stond tussen de bergen die in de schaduw waren. Achter Hem waren rode, zwarte, vale en witte paarden.

9 Ik zei: "Wat betekenen deze paarden, Heer?" De hemelse knecht die met mij sprak, zei tegen mij: "Ikzelf zal jou laten zien, wat deze paarden betekenen."

10 De Man die tussen de bergen stond, nam het woord. Hij zei: "Deze zijn zij, die Jahweh heeft gezonden om de aarde te doorkruisen."

11 Zij antwoordden de hemelse Knecht van Jahweh, die tussen de bergen stond. Zij zeiden: "Wij hebben de aarde doorkruist, en zie, de hele aarde zit neer, en is stil."

12 De hemelse knecht van Jahweh nam het woord. Hij zei: "Jahweh van de hemelse legers, hoelang zult U geen medelijden hebben met Jeruzalem en met de steden van Juda, waarop U 70 jaren boos bent geweest?"

13 Jahweh antwoordde de hemelse knecht die met mij sprak, met goede woorden; troostrijke woorden.

14 De hemelse knecht die met mij sprak, zei tegen mij: "Roep om te zeggen: "Dit heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd: "Ik ben om Jeruzalem jaloers geweest, en om Zion erg jaloers."

15 "Met veel woede ben Ik woedend op de hoogmoedige heidenvolken, want Ikzelf ben slechts een beetje woedend geweest, maar zijzelf hebben ten kwade geholpen."

16 Daarom, dit heeft Jahweh gezegd: "Ik ben in medelijden naar Jeruzalem teruggekeerd." "Mijn huis zal daarin gebouwd worden", is het woord van Jahweh van de hemelse legers: "Een meetlint zal over Jeruzalem uitgespannen worden."

17 "Roep opnieuw om te zeggen: "Dit heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd: "Opnieuw zullen mijn steden overvloeien van het goede." Opnieuw zal Jahweh Zion troosten. Opnieuw zal Hij Jeruzalem uitkiezen."

***

Hier begint het gedeelte dat gaat over de 8 visioenen van Zacharia. In het 1^e vers staat, dat de profeet het 1^e visioen zag op de 24^e dag van de 11^e maand in het 2^e jaar van koning Darius I (521 – 485). In het 2e vers kunnen we lezen, dat het nacht was. Bij de Joden begon na zonsondergang de nieuwe dag. Het gaat dus over de nacht die aan de 24e dag voorafgaat. Bij de andere visioenen staat geen tijdsaanduiding. Hoogstwaarschijnlijk heeft Zacharia dus al die visioenen in één nacht gezien. Daar komt nog bij, dat we kunnen lezen, dat de profeet tussen het 4e en 5e visioen uit zijn slaap werd gewekt (4:1). Ook de overeenkomsten tussen het 1e en laatste visioen versterken de indruk, dat de profeet de 8 visioenen achter elkaar als één geheel heeft gezien. Tussen die visioenen kunnen natuurlijk pauzes zijn geweest.

7 In (= Op) de 24e dag van de 11e maand, dat is de maand Sjevat, in het 2e jaar van Darius, is het woord van Jahweh geweest (= gericht) tot (of naar) Zacharia, een zoon van Berechja, een zoon van Iddo, de profeet, om (iets) te zeggen.

De 24^e dag van de 11^e maand is ongeveer 3 maanden na de 1^e profetie van Zacharia. Met de herbouw van de tempel was 5 maanden geleden begonnen (Hag.1:1,14). Twee maanden geleden had Haggai zijn laatste (aan ons geopenbaarde) profetie bekend gemaakt.

Uit de naam Sjevat blijkt, dat de Joden overschakelden naar de Babylonische jaartelling. Naar onze tijdrekening omgerekend is dat begin februari in het jaar 519 voor Christus.

8 's Nachts heb ik (iets) gezien. [En] zie, een Man rijdt (= reed) op een rood paard. [En] hij staat (= stond) tussen de bergen die in de schaduw (of donkere diepte) waren.²⁴ [En] achter Hem waren rode, zwarte, vale (of gevlekte/roodachtige) en witte paarden.²⁵

Zacharia zag de visioenen, terwijl hij wakker was (vgl. 4:1). Hij zal het 1^e visioen wel in het begin van de nacht hebben gezien.

De profeet zag een ruiter op een rood paard. Uit het 9e en 11e vers van dit hoofdstuk blijkt, dat deze Ruiters de Knecht (= de Engel) van de Heer Jahweh is. Voor de komst van de Here Jezus Christus vertoonde de Zoon van de mensen zich op aarde als dé Knecht van de Here. Dit blijkt uit het tekstverband (Gen.16:10-13, 22:11,12, 31:11-13, Ex.3:2, Num.22:22-35, Joz.5:13-15, Richt.6:11-23, 13:3-22). De Zoon van God was dus de Ruiters. Hij was de leider van de groep.

---

²⁴ In plaats van *bergen* staat in de Hebreeuwse tekst *mirten*. Dit geldt ook voor de verzen 10 en 11. Het woord *bergen* lijkt in het Hebreeuws enigszins op het woord *mirten*.

Op grond van de Griekse handschriften, en omdat in Zacharia (6:1-3) de paarden eveneens tussen bergen staan, is voor het woord *bergen* gekozen. Het Hebreeuwse woord voor *mirt* komt bovendien in de Bijbel erg weinig voor, en in het meervoud wordt het alleen in dit hoofdstuk van het bijbelboek Zacharia gebruikt. Helaas is dit gedeelte in de Dode Zeerollen verloren gegaan.

²⁵ Volgens de Hebreeuwse tekst zouden in dit vers achter die Ruiters rode, vale (of gevlekte/roodachtige) en witte paarden staan. We lezen hier over 3 kleuren, terwijl in het 8^e visioen van Zacharia (6:2,3) 4 kleuren worden genoemd. Het gaat daar in de Hebreeuwse tekst over rode, zwarte, witte en grauwe (of gespikkelde/gevlekte) stevige (of flinke/grijze) paarden. In de Griekse handschriften worden in het 6^e hoofdstuk de kleuren rood, zwart, wit en grijs gevlekt vermeld. De Septuagint heeft het in het 1^e hoofdstuk over ... *rode paarden en grijze en gevlekte en witte*. In andere Griekse handschriften echter worden in het 1^e hoofdstuk rode, witte en gevlekte paarden opgesomd.

Van het 1^e hoofdstuk uit het bijbelboek Zacharia zijn de verzen 8, 10 en 11 uit de Dode Zeerollen vrijwel helemaal verloren gegaan. Dit geldt ook voor de verzen 2 en 3 uit het 6^e hoofdstuk. Alleen het overgebleven woord met de betekenis *stevig* (of *grijs*) maakt het erg waarschijnlijk, dat daar hetzelfde heeft gestaan, dan in de volledige Hebreeuwse tekst die we tot op de dag van vandaag nog bezitten.

In het 1^e hoofdstuk moesten deze paarden de aarde verkennen (v.10). Ze kwamen tot de conclusie dat er een benauwende rusttoestand heerste (v.11,12). Die benauwende rust moesten ze in het 8^e visioen uit het 6^e hoofdstuk gaan verstoren. Als het in het 1^e en 6^e hoofdstuk niet over dezelfde paarden zou gaan, dan hadden de kleuren in het 1^e hoofdstuk (vrijwel) geen betekenis. Dat in het 6^e hoofdstuk ook (strijd)wagens worden vermeld, doet daar geen afbreuk aan. Het duidt er alleen maar op, dat de verkenning voorbij was, en dat de strijd zou gaan beginnen.

Op grond van dit alles is voor de weergave *rode, zwarte, vale en witte paarden* gekozen. Het verband met de kleuren van de paarden uit het bijbelboek Zacharia, en het uiterlijk van de paarden die in het bijbelboek Openbaring worden genoemd, is dan veel duidelijker (Op.6:2-7). Daar worden eveneens de kleuren wit, rood, zwart en vaal genoemd.

Hoogstwaarschijnlijk is bij het overschrijven van het bijbelboek Zacharia uit een ouder Hebreeuws handschrift de kleur *zwart* overgeslagen. Daarna deed een andere mogelijke keuze bij de vertaling van het Hebreeuws naar het Grieks de verwarring toenemen. Daardoor werd het verschil met kleuren van de paarden uit de Openbaring alleen maar groter. Het echter is opvallend, dat de apostel Johannes wel de juiste kleuren vermeld. Dat hij toen een oudere en betere Hebreeuwse bron bezat, is best mogelijk, maar voor een apostel, die dus ook een profeet is, is dat natuurlijk niet noodzakelijk.

In het bijbelboek de Openbaring gaf de Auteur een verklaring van de kleuren, die bij de oorspronkelijke lezers van het bijbelboek Zacharia (nog) als bekend werd verondersteld. De ruiter van het witte paard kreeg een kroon (Op.6:2). In het laatste bijbelboek zat Gods Zoon op het witte paard, en niet op het rode. Het rode paard was het symbool van de oorlog (Op.6:4). Het zwarte paard was het teken van de honger (Op.6:5,6), en het vale paard duidde op de besmettelijke pest (Op.6:8).²⁶

Uit de verzen 10 en 11 van dit hoofdstuk blijkt, dat er op de andere paarden ook ruiters zaten.

9 Ik zei: “Wat zijn (= betekenen) deze (paarden), [mijn] Heer?” De (hemelse) knecht d(i)e met (of door/in) mij spreekt (= sprak), zei tegen (of naar) mij: “Ikzelf zal jou laten zien (of jou tonen), wat (of hoe) deze (paarden) zijn (= betekenen).”

Zacharia begreep de betekenis van de paarden niet, en vroeg om uitleg. Hij stelde zijn vraag waarschijnlijk aan de Ruiters tussen de bergen. Toen bleek er een uitleggende knecht van God naast de profeet te staan (vgl. 4:1). Deze hemelse knecht liet in het visioen de Ruiters tussen de bergen antwoorden.

10 De Man d(i)e tussen de bergen staat (= stond), nam het woord (of antwoordde). Hij zei: “Deze zijn (zij), die Jahweh heeft gezonden om [door] de aarde (of het land) te doorkruisen.”

11 Zij antwoordden (of namen het woord) de (hemelse) Knecht van Jahweh, d(i)e tussen de bergen staat (= stond). Zij zeiden: “Wij hebben [door] de aarde (of het land) doorkruist, en zie, de hele aarde (of het hele land) zit neer, en is stil.”

Na het antwoord van de Ruiters antwoordden de overige ruiters, dat ze de aarde zijn rondgetrokken, en dat er een toestand van rust heerste. Er was geen oorlog, geen honger en geen pest. Binnen het verbondsvolk was de situatie hetzelfde.

Je zou denken, dat dit een goede boodschap was, maar de knecht van de Here dacht daar heel anders over. Het teruggekeerde volk werd nog steeds onderdrukt.

12 De (hemelse) knecht van Jahweh nam het woord (of antwoordde). Hij zei: “Jahweh van de (hemelse) legers, hoelang zult U geen medelijden hebben met Jeruzalem en met de steden van Juda, waarop U [deze] 70 jaren boos bent geweest?”

In de periode dat Darius I (521 – 485) koning werd in het Perzische rijk, waren er allerlei opstanden (521). Waarschijnlijk hoopten de teruggekeerde Joden, dat ze bevrijd zouden worden van de Perzische overheersing. Ruim een jaar later, de tijd waarin de profeet Zacharia deze boodschap ontving, waren alle opstanden door de nieuwe koning neergeslagen. Er heerste een benauwende en onderdrukkende rust. De meeste volken leefden in welvaart, terwijl het land van Gods volk er verlaten en verwaarloosd bijlag. De stad Jeruzalem was zonder muren onbeschermd tegen aanvallen van de vijandige buurvölker.

Die periode van Gods boosheid zou 70 jaren duren (2Kron.36:22,23, Jer.25:11,12, 29:10). Zeventig jaren zou het volk Israël door Babel worden onderdrukt. Binnen die 70 jaren viel ook de 49-jarige ballingschap. Met het einde van de ballingschap eindigde tegelijkertijd de periode van 70 jaren.²⁷ Het was ook bijna 70 jaren geleden, dat de tempel in 586 voor Christus werd verwoest.²⁸

---

²⁶ Zie Turenhout T. van, De Openbaring mag niet verborgen blijven, Grijskerk, 2023.

²⁷ In het 4^e jaar van koning Jojakim (604) had de profeet Jeremia voorspeld, dat gedurende 70 jaren het volk Israël dienstbaar zou zijn aan de koning van Babel (Jer.25:11^b). Vanaf het begin van de regering van koning Jojakim (608) bleek steeds meer, dat Israël ondergeschikt werd aan het Babylonische rijk. In 608 voor Christus schakelde Nebukadnezar II (604 – 562) zijn laatste Assyrische tegenstander uit. Daarna maakte hij Israël eerst schatplichtig. Toen Juda niet aan de verplichtingen voldeed, kwam koning Nebukadnezar II met een groot leger

13 Jahweh antwoordde (of nam het woord) de (hemelse) knecht d(i)e met (of door/in) mij spreekt (= sprak), (met) goede woorden; troostrijke woorden.

God gaf antwoord aan zijn hemelse knecht, die de vraag had gesteld, en die bij Zacharia stond. Deze knecht legde aan de profeet de visioenen uit.

14 De (hemelse) knecht d(i)e met (of door/in) mij spreekt (= sprak), zei tegen mij: “Roep om te zeggen: “Dit heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd: ²⁹ “Ik ben om Jeruzalem jaloers geweest, en om Zion grotelijks (= erg) jaloers.”

De Here wilde de aandacht van en de omgang met zijn volk niet delen met de nietige afgoden.

15 “[En] (met) grote (= veel) woede (of furiositeit/furie) ben Ik woedend (of furieus) op de hoogmoedige (of aanmatigende/zorgeloze/rustige) (heiden)volken,³⁰ want Ikzelf ben (slechts) een beetje woedend (of furieus) geweest, en (= maar) zijzelf hebben ten kwade (of hebben tot het slechte/tot rampspoed) geholpen.”

De Here was erg kwaad op de overmoedige heidenen die zijn volk wilden vernietigen, terwijl Hij het alleen maar wilde straffen. Vergeleken met zijn grote liefde voor het verbondsvolk was Hij maar een beetje boos op de ongehoorzame Israëlieten. De Here wilde hen wel straffen, maar Hij was absoluut niet van plan om zijn volk te vernietigen. Door zijn zware straffen wilde Hij het juist behouden en koesteren.

16 Daarom, dit heeft Jahweh gezegd: “Ik ben in medelijden naar Jeruzalem teruggekeerd.” “Mijn huis zal daarin gebouwd worden”, is het woord (of de uitspraak) van Jahweh van de (hemelse) legers: “[En] een meetlint zal over Jeruzalem uitgespannen worden.”

Hoewel de herbouw van de tempel nog maar 5 maanden geleden was begonnen, voorspelde Zacharia, dat de tempel zou worden afgebouwd. De stad Jeruzalem zou worden opgemeten, zodat ook de herbouw van het nog niet herstelde deel weer kon beginnen.

17 “Roep opnieuw (of nog (eens)/verder) om te zeggen: “Dit heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd: “Opnieuw (of Nog (eens)/Verder) zullen mijn steden overvloeien van (wege) het goede.” Opnieuw (of Nog (eens)/Verder) zal Jahweh Zion troosten. Opnieuw (of Nog (eens)/Verder) zal Hij Jeruzalem (uit)kiezen.”

Gods zegen zou niet alleen voor Jeruzalem gelden, maar ook de andere steden zouden welvaarend worden. Van die steden zou Jeruzalem, waar de tempel van de Here stond, toch de belangrijkste stad blijven. Als hoofdstad vertegenwoordigde en vertegenwoordigt het heel Israël.

Door Gods liefde voor zijn verbondskinderen is deze profetie inderdaad in vervulling gegaan. De Here heeft de benauwende rust verstoord. Daarover spreken eveneens de andere visioenen. De herbouw van de tempel is in het 6^e jaar van Darius I (515) afgerond. Ook de stad Jeruzalem is herbouwd. Tijdens de regering van Artaxerxes I (465 – 424) werden onder leiding van Nehemia de muren van de hoofdstad weer hersteld. In 445 waren de muren klaar. Het Joodse volk heeft weer welvaart gekend, vooral na de oorlogen van de Makkabeëën.

---

naar Jeruzalem. In 597 gaf de koning van Jeruzalem zich over. In dat jaar stuurde Jeremia aan de ballingen in Babel een brief waarin stond, dat de 70 jaren van onderworpenheid vol gemaakt zouden moeten worden. Er werd niet naar Jeremia geluisterd. Na nieuwe ongehoorzaamheid aan koning Nebukadnezar II werd het volk in 586 naar Babel gedeporteerd. De tempel ging in vlammen op. In 538 werd de heerschappij van het Babylonische rijk door koning Kores II (559/538 – 529) verbroken. De 70 jaren waren voorbij. Het jaar daarop keerden de eerste ballingen terug naar het beloofde land.

²⁸ 586 – 519 = 67 jaren. In 515 was de tempel klaar. Ruim 70 jaren na zijn verwoesting.

²⁹ In de Griekse handschriften staat, dat de almachtige Heer dit zei. De rust zou onmiddellijk ophouden. De almachtige God ging de benauwende rust verstoren.

³⁰ In de Griekse handschriften staat hier ... *op de (heiden)volken die zich verenigen om aan te vallen.*

2. De 4 horens en de 4 ambachtslieden.

Hoofdstuk 1:18-21

18 Ik sloeg mijn ogen op. Ik zag toe, en zie, 4 horens.

19 Ik zei tegen de hemelse knecht die met mij sprak: “Wat betekenen die horens?” Hij zei tegen mij: “Dit zijn de horens die Juda, Israël en Jeruzalem hebben verstrooid.”

20 Jahweh liet mij 4 ambachtslieden zien.

21 Ik zei: “Wat komen die doen?” Hij zei door te zeggen: “Dit zijn de horens die Juda hebben verstrooid, en ze hebben Israël in stukken gebroken, zodat niemand zijn hoofd heeft opgeheven. Deze ambachtslieden kwamen om hen te verbijsteren, om de horens van de heidenvolken neer te werpen, die een hoorn hebben opgeheven tegen het land van Jahweh om het te verstrooien.”

***

18 Ik sloeg mijn ogen op. Ik zag (toe), en zie, 4 horens.

19 Ik zei tegen de (hemelse) knecht d(i)e met (of door/in) mij spreekt (= sprak): “Wat zijn (= betekenen) die (horens)?” Hij zei tegen mij: “Dit zijn de horens die Juda, Israël en Jeruzalem hebben verstrooid (of gezeefd/gewand).”

Er waren in die tijd 4 volken die Juda en Israël verstrooiden en onderdrukten.³¹ Die rijken waren het Babylonische, Perzische, Grieks-Macedonische en Syrische rijk.³²

Juda, Israël en Jeruzalem werden apart genoemd. Zowel de mensen uit het vroegere Tweestammenrijk Juda, het vernietigde Tienstammenrijk Israël en de hoofdstad Jeruzalem werden door die vijandige volken stevig onder de duim gehouden.

20 Jahweh liet mij 4 ambachtslieden zien.³³

21 Ik zei: “Wat komen die [om te] doen?” Hij zei door te zeggen: “Dit zijn de horens die Juda hebben verstrooid (of gezeefd/gewand), en ze hebben Israël in stukken gebroken,³⁴ zodat een man niet (= niemand) zijn hoofd heeft opgeheven. Deze (ambachtslieden) kwamen om hen te verbijsteren (of te laten schrikken), om de horens van de (heidenvolken) neer te werpen, d(i)e een hoorn hebben opgeheven tegen het land (of tegen de aarde) van Jahweh³⁵ om het (of haar) te verstrooien (of zeven/wannen).”

---

³¹ Daarvan kunnen we lezen in het bijbelboek Daniël (hoofdstuk 7-12) en in 1 en 2Makabeëën.

Het is niet nodig, dat die 4 volken tegelijkertijd actief zijn, omdat de profeet Zacharia in één keer die 4 horens zag. Ook Daniël zag in het 7e hoofdstuk alle rijken tegelijkertijd in één beeld, terwijl die rijken na elkaar kwamen.

Het getal 4 betekent hier niet de 4 windstreken van de aarde. Het waren niet 4 rijken die vanuit het noorden, zuiden, oosten en westen tegen het Tweestammenrijk (= Juda) streden.

³² Zie Turenout T. van, Daniël, God is rechter, Grijpskerk, 2019, de uitleg over hoofdstuk 7.

³³ De veelgebruikte vertaling *smid* of *smeden* is niet mogelijk. Ambachtslieden of bouwvakkers waren in die tijd niet gespecialiseerd als smeden, timmermannen, loodgieters, metselaars enz. Ze deden al het ambachtswerk, dat moest gebeuren.

³⁴ Het gedeelte *en ze hebben Israël in stukken gebroken* is afkomstig uit de Griekse handschriften. Het 21^e vers is in de Dode Zeerollen vrijwel helemaal verloren gegaan. Hoewel in vers 19 met *Juda, Israël en Jeruzalem* heel Israël wordt aangeduid, wordt in de (Masoretische) Hebreeuwse tekst bij vers 21 plotseling alleen Juda vermeld. Daarom is dit vers met behulp van de Griekse handschriften aangevuld. Of dat precies de oorspronkelijke tekst is, is natuurlijk niet met zekerheid te zeggen.

³⁵ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *het land Juda*. Op grond van de Griekse handschriften en de redenen die in de vorige voetnoot zijn genoemd, is voor *het land van Jahweh* gekozen. De woorden *Juda* en *Jahweh* lijken in het Hebreeuws op elkaar.

De hemelse knecht zei tegen Zacharia, dat die 4 horens heel Israël zo hebben onderdrukt, dat niemand meer zijn hoofd kon opheffen. De 4 ambachtslieden zouden de horens van de 4 naties die het volk van God onder de duim hielden, neerslaan.

In de Griekse handschriften wordt gesproken over 4 naties die de 4 horens voor hun handen zouden slijpen. Dit gebeurde natuurlijk om ze voor zichzelf te gebruiken. Dat ging zo ook letterlijk in vervulling. Het ene nieuwe rijk sloeg het voorgaande rijk neer. Het Babylonische rijk werd neergeslagen door het Perzische rijk, en het Perzische rijk werd onder de voet gelopen door de legers van de Grieks-Macedonische koning Alexander de Grote (336/332 – 323). Na de dood van koning Alexander begon er een strijd om de macht. Tijdens die strijd ontstond onder andere het reusachtige Syrische rijk. Jaren later brak tegen de koningen van dit erg grote rijk onder leiding van de Makkabeeën de vrijheidsstrijd uit. Men vocht door, totdat heel het heilige land in 142 voor Christus een onafhankelijke staat werd.

3. De man met het meetlint.

Hoofdstuk 2

1 Ik sloeg mijn ogen op. Ik zag toe, en zie, een man, en in zijn hand was een meetlint.

2 Ik zei: “Waar gaat u heen?” Hij zei tegen mij: “Ik ga om Jeruzalem op te meten om te zien, wat haar breedte, en wat haar lengte zal zijn.”

3 Zie, de hemelse knecht die met mij sprak, ging weg, en een andere hemelse knecht ging weg om hem te ontmoeten.

4 Hij zei tegen hem: “Ren! Spreek tegen die jonge man door te zeggen: “Als dorpen zal Jeruzalem worden bewoond door de veelheid van mensen en vee in haar midden.”

5 “Ik echter, Ik zal voor haar zijn”, is het woord van Jahweh: “een vurige muur rondom. Tot eer zal Ik in haar midden zijn.”

6 “O, O! Vlucht uit het land van het noorden!”, is het woord van Jahweh. “Ja, vanuit de 4 windstreken van de hemel zal Ik jullie bijeenbrengen”, is het woord van Jahweh.

7 O Zion, ontsnap! Jij die woont bij de dochter van Babel,

8 want dit heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd - met heerlijkheid heeft Hij mij gezonden naar de heidenvolken die jullie beroven, want wie jullie aanraakt, raakt de pupil van zijn oog aan -,

9 want zie: “Ik beweeg mijn hand over hen, en zij zullen buit voor hun knechten worden.” Jullie zullen weten, dat Jahweh van de hemelse legers mij gezonden heeft.

10 “Jubel en wees blij, dochter van Zion, want zie, Ik kom, en Ik zal in jouw midden wonen”, is het woord van Jahweh.

11 Veel heidenvolken zullen op die dag zich aansluiten bij Jahweh, en zij zullen voor Mij tot een volk zijn. Ik zal in jouw midden wonen. Jij zult weten, dat Jahweh van de (hemelse) legers mij naar jou gezonden heeft.

12 Jahweh zal Juda's deel op de heilige grond als zijn erfdeel in bezit nemen. Hij zal Jeruzalem opnieuw uitkiezen.

13 Zwijg, alles wat leeft, voor Jahweh, want Hij is opgerezen vanuit zijn heilige woning!

***

1 Ik sloeg mijn ogen op. Ik zag (toe), en zie, een man, en in zijn hand was een meetlint.

2 Ik zei: “Waar gaat u heen?” Hij zei tegen mij: “(Ik ga) om Jeruzalem op te meten om te zien, wat haar breedte,³⁶ en wat haar lengte is (= zal zijn).”

De profeet vroeg de betekenis niet aan de hemelse knecht die hem alles uitlegde, maar aan de man die Jeruzalem ging opmeten.³⁷ Hij vroeg aan hem: “*Waar gaat u heen?*” De man zei, dat hij Jeruzalem ging opmeten.

Voor het meten gebruikte men in die dagen een riet. Op dezelfde manier moest in het bijbelboek Ezechiël een hemelse knecht van God gaan meten (Ezech.40). Hij gaf de maten op van een nieuwe tempel. Het nieuwe heilige terrein werd met het meten van de tempel afgebakend. In het bijbelboek de Openbaring moest de apostel Johannes ook het heilige terrein gaan afba-

---

³⁶ In het Hebreeuws zijn steden vrouwelijk.

³⁷ De man die Jeruzalem ging opmeten, was ook een hemelse knecht van God (vgl. Ezech.40:3).

kenen. De voorhof mocht niet worden gemeten, omdat die aan de heidenen zal worden gegeven (Op.11:1,2). Dit heilige terrein gaat tijdelijk verloren.

In de tijd van dit visioen van Zacharia was de stad Jeruzalem verwoest, en haar muren waren nog omvergeworpen. Er was alleen een begin gemaakt met de herbouw van de tempel. Het opmeten van de stad Jeruzalem was dus niet bedoeld voor het huidige Jeruzalem, maar voor de toekomstige stad (vgl. Zach.1:16).

3 [En] zie, de (hemelse) knecht d(i)e met (of door/in) mij spreekt (= sprak), gaat (= ging) weg, en een andere (hemelse) knecht gaat (= ging) weg om hem te ontmoeten.

4 Hij zei tegen hem: “Ren! Spreek tegen die jonge man (of die jongen) door te zeggen: “(Als) (niet ommuurde) dorpen zal Jeruzalem worden bewoond van(wege) (= door) de veelheid van mens(en) en vee in haar midden.”

Die andere engel zei tegen de hemelse knecht die de profeet alles uitlegde, dat hij snel naar die jonge man moest gaan. Met die jonge man werd de profeet Zacharia bedoeld.

In die tijd hadden dorpen meestal geen muur en steden wel. Het meten van de stad Jeruzalem was niet nodig, want de hoofdstad zou net als een dorp geen muur hebben. Door de grote hoeveelheid mensen en dieren in de stad zou het bouwen van een muur (voorlopig nog) niet mogelijk zijn.

5 “En Ik (= Ik Echter,) Ik zal voor haar zijn”, is het woord (of de uitspraak) van Jahweh: “een vurige muur rondom. Tot eer (of Tot glorie) zal Ik in haar midden zijn.”

We zien ten eerste, dat God zelf als een vurige muur de heilige stad zou verdedigen tegen elke vijand. Zonder stenen muur was die stad niet onbeschermd, want Hij zou haar beveiligen. Eerst moest de tempel worden herbouwd. Er zouden nog veel meer mensen in Jeruzalem komen wonen. Dat kunnen we onder andere zien met de komst van de groep Joden met de priester en schriftgeleerde Ezra, en de mensen die kwamen onder leiding van de landvoogd Nehemia. Zolang de Joden niet in staat waren om een muur te bouwen, zou de Here een vurige muur rondom de stad zijn. Ook met muur hadden ze nog steeds zijn bescherming nodig.

Ten tweede zien we, dat de heerlijkheid van de Almachtige midden in de stad Jeruzalem zou zijn (vgl. v.10,11). De profeet Ezechiël had geprofeteerd, dat God vanwege de zonden van het volk van Juda uit de tempel was vertrokken (Ezech.9:3, 10, 11:22,23). Die heerlijkheid zou dus weer terugkeren. De hemelse Vader wilde weer bij zijn volk wonen.

6 “O, O! Vlucht uit het land van het noorden!”, is het woord (of de uitspraak) van Jahweh. “Ja, (of want/(om)dat) van(uit) de 4 wind(strek)en van de hemel[en] zal Ik jullie bijeenbrengen”, is het woord (of de uitspraak) van Jahweh.³⁸

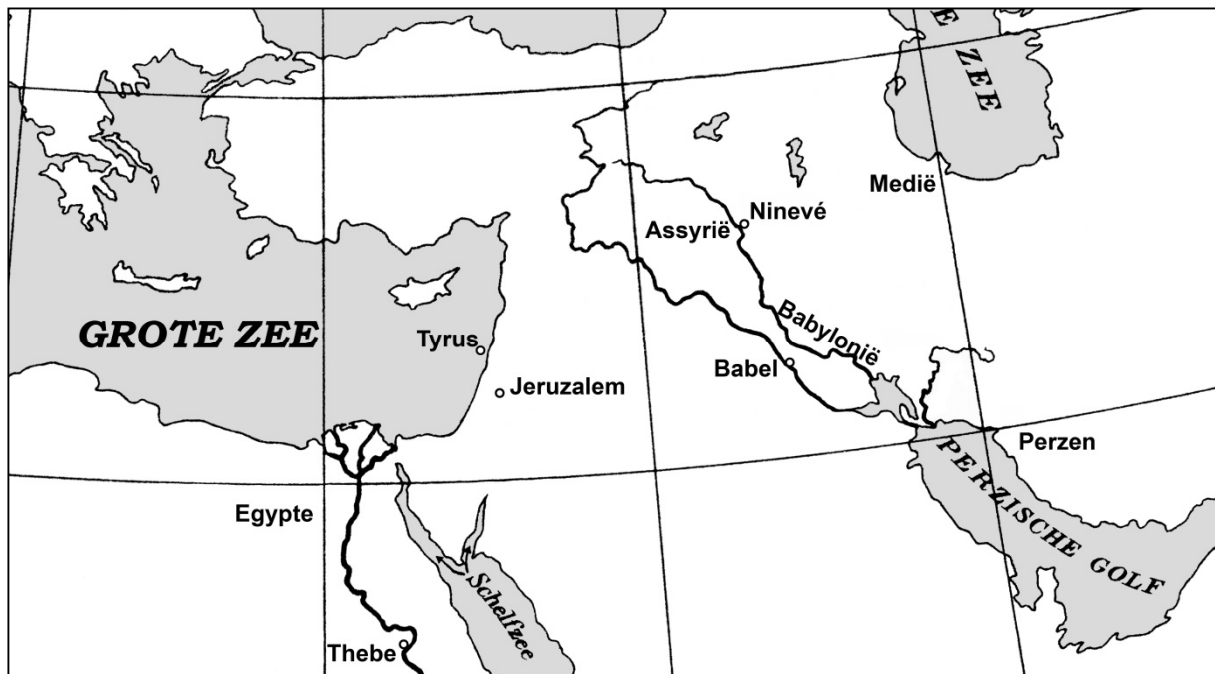
³⁸ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier “Ja, (of want/(om)dat) overeenkomsting (of (zo)als) de 4 wind(strek)en van de hemel[en] heb Ik jullie verspreid”, is het woord (of de uitspraak) van Jahweh. Op grond van het tekstverband en de Griekse handschriften is gekozen voor “Ja, (of want/(om)dat) van(uit) de 4 wind(strek)en van de hemel[en] zal Ik jullie bijeenbrengen”, is het woord (of de uitspraak) van Jahweh.

Vrijwel heel vers 6, inclusief het betreffende gedeelte, is in de Dode Zeerollen verloren gegaan.

Volgens de (Masoretische) Hebreeuwse tekst zouden de Israëlieten en Joden uit Babylonië moeten vluchten, omdat God ze naar de 4 windrichtingen verspreid heeft. De Griekse handschriften geven aan, dat ze uit het land van het noorden moeten vluchten, omdat God ze vanuit de 4 windstreken wil bijeenbrengen. Dat Hij ze om hun structurele ongehoorzaamheid naar de 4 windstreken heeft verspreid, is geen reden om uit het noorden te vluchten. Dat de Here ze bijeen gaat brengen wel. Dit is veel logischer en duidelijker. Het is een oproep voor de achtergebleven Israëlieten en Joden om Babylonië te verlaten.

God had de Israëlieten en Joden toen al verspreid naar de 4 windrichtingen van de aarde. De bevolking van het Tienstammenrijk Israël werd in 722 voor Christus naar Assyrië verdreven (2Kon.17:1-6). Toen koning Zedekia (597 – 586) in opstand kwam tegen koning Nebukadnezar II (604 – 562) van Babel, werd Jeruzalem na een

Met dit vers begint het 2^e gedeelte van dit hoofdstuk. De profeet waarschuwde zijn volksgenoten om uit het land van het noorden te vluchten. Het land van het noorden was Babylonië. Hoewel Babylonië meer naar het oosten lag, werd het toch het land van het noorden genoemd, omdat je vanuit Israël eerst naar het noorden reisde om naar Babylonië te gaan.

7 O Zion, ontsnap (of sluip weg)! ³⁹ (Jij die) woont (bij) de dochter van Babel,

8 want (of Ja./omdat) dit heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd - met (of na/achter) heerlijkheid (of glorie/eer) heeft Hij mij gezonden naar de (heiden)volken d(i)e jullie beroven, want d(i)e (= wie) [in] jullie aanraakt, raakt [in] de pupil (of de holte/appel/dochter) van zijn oog (of raakt zijn oogappel) aan -,

9 want zie: “Ik beweeg mijn hand over hen, en zij zullen buit voor (of van) hun knechten worden (of zijn).” Jullie zullen weten, dat Jahweh van de (hemelse) legers mij gezonden heeft.

Wie de dienaren van de Almachtige aanraakt, die *raakt zijn oogappel aan* (Deut.32:10). Dat is een heel gevoelige en kwetsbare plek. Verscheidene volken hebben het verbondsvolk van de Here uitgeplunderd, en hebben daarmee die gevoelige plek aangeraakt. Daarom heeft Hij tegen de tegenstanders van Juda gestreden, en hen berecht.

De vijanden van Gods dienaren zouden de *buit van hun knechten worden*. Door volken die de Babyloniërs hadden onderworpen, zouden ze zelf onderworpen worden.

---

langdurig beleg in 586 ingenomen. Er werden toen 832 Joden uit de stad Jeruzalem naar Babylonië gedeporteerd (2Kon.25:1-17, 2Kron.36:11-21, Jer.52:29). In die tijd zijn veel Judeeërs door de Feniciërs als slaven verkocht aan de Grieken (Joël 3:4-6). Over de rest van het volk stelde Nebukadnezar II Gedalja (586) als landvoogd aan. Een paar maanden later werd Gedalja door Ismaël vermoord. Een groot deel van het volk vluchtte naar aanleiding van die moord naar Egypte (2Kon.25:25,26, Jer.41:2,3,16-18).

³⁹ Zion was eerst de burcht die koning David (1012 – 972) in Jeruzalem veroverde (2Sam.5:7). Zion lag op een heuvel (of berg). Later kreeg het dezelfde betekenis als Jeruzalem. Dit blijkt uit parallellismen (Ps.51:20, 102:22, 128:5, 135:21, 147:12).

Bij een parallellisme wordt een mededeling op een iets andere manier herhaald, waardoor de boodschap wordt verbreed en verdiept. Dat zie je ook bij Zacharia 1:17. *Opnieuw zal Jahweh Zion troosten. Opnieuw zal Hij Jeruzalem (uit)kiezen.*

De kinderen van de hemelse Vader moesten niet alleen uit Babel vluchten, omdat Hij hen wilde samenbrengen vanuit de 4 windrichtingen van de aarde, maar ook om de komende berechting te ontgaan. Anders zouden ze moeten meelijden onder de slagen van de Here, die Babel te verduren zou krijgen.

Het ligt voor de hand om bij de plundersaars van Gods verbondsvolk in de eerste plaats aan de stad Babel te denken. Hoewel Babel door Kores II (559/538 – 529) is veroverd, werd die stad eerst nog mild behandeld. In 488 voor Christus was ze tegen koning Darius I (521 – 485) in opstand gekomen. De stad werd toen door de Perzische koning zwaar gestraft. Er werd een groot bloedbad aangericht. De muren en torens werden afgebroken. Later werd Babel door koning Xerxes I (485 – 465) van haar (tempel)schatten beroofd. Volgens de Romeinse geschiedschrijver Plinius waren er in zijn tijd nog slechts puinhopen van over.

Ook van de andere rijken die Gods verbondsvolk onderdrukten, is niets overgebleven. Het Perzische rijk werd door koning Alexander de Grote (336/332 – 323) onder de voet gelopen. Het reusachtige rijk van Alexander werd na zijn dood in 4 stukken verdeeld. Verreweg het grootste deel van die 4 stukken was het Syrische rijk. Dat grote rijk verzwakte steeds meer, en moest het zelfs van de legers van de Makkabeeën verliezen.

10 “Jubel en wees blij, dochter van Zion, want zie, Ik kom, en Ik zal in jouw midden wonen”, is het woord (of de uitspraak) van Jahweh.

De dochter van Zion is Jeruzalem. De heerlijkheid van de Here zou weer terugkomen in Jeruzalem (vgl. v.5). Daarom moesten de inwoners van die stad blij zijn.

Dan neemt de profetie een sprong in de tijd.⁴⁰

11 Veel (heiden)volken zullen in (= op) die dag zich aansluiten (of zullen ... verenigd/ (toe)gevoegd worden) bij Jahweh, en zij zullen voor Mij tot een volk zijn. Ik zal in jouw midden wonen. Jij zult weten, dat Jahweh van de (hemelse) legers mij naar jou (= naar Jeruzalem) gezonden heeft.

Veel heidenen zouden en zullen zich bekeren tot God. Dan zou en zal de Here in hun midden wonen.

12 Jahweh zal Juda's deel op de heilige grond (of op het heilige land) als zijn erfdeel in bezit nemen. Hij zal Jeruzalem opnieuw (of nog (eens)/verder) uitkiezen.

De Almachtige verklaarde het grondgebied van Juda als heilige grond. Kanaän is niet voor ongelovige Arabieren, maar apart gezet (= heilig) voor het volk van God. In het heilige land zullen in de toekomst gelovige Joden, Israëlieten en bekeerde mensen uit de heidenvolken wonen. Bij de dienaren van de Here horen dus wel de gelovige Arabieren!

13 Zwijg, al het vlees (= alles wat leeft), van(uit/wege) (= voor) [het gezicht van] Jahweh, want Hij is opgerezen (of ontwaakt) (van)uit zijn heilige woning!

Laat niemand dit tegenspreken. Laat iedereen ontzag hebben voor de Here, want Hij staat in zijn heilige woning (= de hemel) klaar om in actie te komen.

---

⁴⁰ Soms zien profeten niet de enorme tijdsverschillen tussen sommige van hun profetieën. Voor hen is dat bijna hetzelfde. Net als 2 bergen, die dicht bij elkaar schijnen te liggen. In werkelijkheid is de afstand tussen die bergen enorm groot. Daardoor lijken bijvoorbeeld de profetieën over het herstelde Jeruzalem na de ballingschap, de profetieën over het herstelde Jeruzalem na de diaspora en de profetieën van het nieuwe Jeruzalem dat uit de hemel zal neerdalen, soms erg op elkaar.

4. Hogepriester Jozua krijgt schone kleren.

Hoofdstuk 3

1 Hij liet mij de hogepriester Jozua zien. Hij stond voor de hemelse Knecht van Jahweh. De satan stond aan zijn rechterhand om hem aan te klagen.

2 Jahweh zei tegen de satan: “Jahweh zal jou bestraffen, satan. Jahweh, die Jeruzalem uitkiest, zal jou bestraffen. Is deze man niet een stuk brandhout uit het vuur ontrukkt?”

3 Jozua was in vuile kleren gekleed, en stond voor de hemelse Knecht.

4 Hij nam het woord. Hij zei tegen hen die voor Hem stonden door te zeggen: “Doet hem de vuile kleren uit!” Hij zei tegen hem: “Zie, Ik heb jouw ongerechtigheid van jou laten wegnemen om jou feestkleren aan te laten trekken.”

5 Hij zei: “Zet een schone tulband op zijn hoofd.” Zij zetten de schone tulband op zijn hoofd. Ze trokken hem feestkleren aan. De hemelse Knecht van Jahweh stond erbij.

6 De hemelse Knecht van Jahweh verzekerde Jozua door te zeggen:

7 “Dit heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd: “Als jij in mijn wegen gaat, en als jij bewaakt, wat Ik bewaak, dan zal jijzelf ook mijn huis leiden. Jij zal ook mijn voorhoven bewaken. Ik zal aan jou vrije toegang geven te midden van deze mensen die hier staan.”

8 “Luister toch, hogepriester Jozua, jij en jouw kameraden die voor je zitten, want zij zijn waarnemers van wondertekenen, want zie, Ik zal mijn dienaar Spruit laten komen,

9 want zie, de Steen die Ik voor Jozua heb gegeven - op één steen zijn 7 ogen - zie, Ik graveer haar graveersel”, is het woord van Jahweh van de hemelse legers: “Ik zal op één dag al de ongerechtigheid van dit land wegnemen.”

10 “Op die dag”, is het woord van Jahweh van de hemelse legers, zal iedereen roepen naar zijn kameraden onder een druivenplant en onder een vijgenboom.”

***

De herbouw van de tempel was pas klaar in maart 515 voor Christus (Ezra 6:15). Hoogstwaarschijnlijk zag Zacharia dit visioen begin februari 519 (Zach.1:7). Vier jaren voordat de tempel klaar was, werd Jozua via de profeet Zacharia door de Here volledig in zijn ambt als hogepriester hersteld. Hij kreeg van God het gezag van het hogepriesterschap (weer terug).

1 Hij liet mij de hogepriester Jozua zien. Hij stond voor [het gezicht van] de (hemelse) Knecht van Jahweh. De satan (= De tegenstander) stond aan zijn rechterhand om hem aan te klagen.

De naam Jozua betekent *Jahweh is redder*. Die naam geeft duidelijk het karakter aan van zijn werk, en ook van dit hoofdstuk.

Jozua stond voor de Knecht van de Here.⁴¹ Hij stond dus voor de Zoon van God (vgl. v.4), want de satan klaagt niemand aan bij een gewone hemelse knecht, omdat een engel geen macht en bevoegdheid heeft om mensen te beoordelen of te veroordelen.

Aan de rechterhand van Gods Zoon stond de satan de hogepriester Jozua dus aan te klagen (vgl. Ps.109:6,31). Hij wilde natuurlijk de aanval openen op het ambt van de hogepriester, want die had als taak om de Joden te wijzen op de grote Middelaar die komen zou: Jezus

---

⁴¹ Voor de komst van de Here Jezus Christus vertoonde de Zoon van de mensen zich op aarde als dé Knecht van de Here. Dit blijkt uit het tekstverband (Gen.16:10-13, 22:11,12, 31:11-13, Ex.3:2, Num.22:22-35, Joz.5:13-15, Richt.6:11-23, 13:3-22).

Christus. De offerdienst van de hogepriester wees de mensen van Gods volk op het grote offer dat zou worden gebracht aan het kruis. De satan wilde niet, dat de hogepriester dit bij de Joden onder de aandacht bracht. Daarom deed hij een beroep op de rechtvaardigheid en de boosheid van de Here tegen de zonde. Zo wilde de tegenstander Jozua als hogepriester van het toneel laten verdwijnen.

2 Jahweh zei tegen de satan: “Jahweh zal jou bestraffen, [de] satan. Jahweh, die Jeruzalem uitkiest, zal jou bestraffen. Is deze (man) niet een (stuk) brandhout (of een brandend (stuk) hout) (van)uit het vuur ontruikt?”

De aanval van de satan op het hogepriesterschap werd door de God Jahweh onmiddellijk afgeslagen, omdat Hij blijft, wie Hij is. Hij bleef en blijft in zijn grote liefde voor Jeruzalem kiezen. De grote tegenstander begreep en begrijpt daar niets van, omdat hij van liefde niets begrijpt.

De Here wilde Jozua redden uit het vernietigende vuur van zijn boosheid. Hij had hem uit Babel naar Jeruzalem (terug)gebracht om hem daar als hogepriester aan te stellen.

3 [En] Jozua was (in) vuile (of (met uitwerpselen) bevuilde) kleren gekleed [geweest], en staat (= en stond) voor [het gezicht van] de (hemelse) Knecht.

Die vuile kleren waren het symbool van de zonden waarmee Jozua was bekleed (Spr.30:12, Jes.4:4, Op.3:4, 7:14). Hij was bekleed met zijn eigen zonden en die van het volk. De zonden van de Joden waren verbonden met het ambt van de hogepriester (Ex.28:38, Lev.4:3).

4 Hij nam het woord. Hij zei tegen (hen) d(i)e voor zijn gezicht (= voor Hem) staan (= stonden) door te zeggen: “Doet [van(uit) op] hem de vuile kleren uit!” Hij zei tegen hem: “Zie, Ik heb jouw ongerechtigheid van(uit) [op] jou laten wegnemen (of jou voorbij laten gaan) [en] (om) jou feestkleren aan te laten trekken.”

De Knecht van de Here gaf aan zijn dienaren de opdracht om de vuile kleren van Jozua uit te trekken. Hij zei tegen de hogepriester, dat Hij daarmee de zondeschuld van hem wegnam. De schuld waardoor de Israëlieten (en Joden) in ballingschap waren gegaan, was van Jozua weggenomen. Daardoor kon hij (weer) hogepriester zijn. Hij kreeg nieuwe ambtskleding aan.⁴²

5 Hij (= God de Zoon) zei: ⁴³ “Zet een schone tulband op zijn hoofd.” Zij zetten de schone tulband op zijn hoofd. Ze trokken hem (feest)kleren aan. De (hemelse) Knecht van Jahweh staat (= stond) (erbij).

Toen Jozua werd omgekleed, stond de Knecht van de Here erbij. Het omkleden van de hogepriester gebeurde onder zijn leiding.

Op de tulband stond *De Here (is) heilig* (Ex.28:36,37). Jozua werd met zijn schone kleding en tulband door God aangewezen als hogepriester. Daarmee was ook het hogepriesterschap in ere hersteld. De Here wilde de schone tulband graag zien (Ex.28:38).

6 De (hemelse) Knecht van Jahweh verzekerde (of getuigde) [in] Jozua door te zeggen:

7 “Dit heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd: “Als jij in mijn wegen gaat, en als jij bewaakt (of beschermt) het bewaakte (of beschermde) van Mij (= jij bewaakt, wat Ik bewaak (of bescherm)), [en] (dan) zal jijzelf ook (of zelfs) mijn huis leiden (of besturen/recht spreken over). [En] jij zal ook (of zelfs) mijn (voor)hoven bewaken (of beschermen). Ik zal

---

⁴² Uit de Griekse handschriften blijkt, dat het vooral om ambtskleding ging.

⁴³ In de Hebreeuwse tekst staat hier *Ik zei*. Niet de profeet gaf hier de opdrachten, maar de Knecht van God. Daarom is evenals in de Griekse handschriften (en de Vulgaat) voor *Hij zei* gekozen. In de Dode Zee-rollen is dat stukje tekst verloren gegaan.

aan (of voor) jou vrije toegang[en] geven te midden van (of tussen) deze(mense)n d(i)e (hier) staan.”

De Knecht van de Here beloofde aan Jozua 2 grote zegeningen. Aan die zegeningen ging wel een voorwaarde vooraf. Die voorwaarde geldt voor alle dienaren van God. Jozua moest aan Hem gehoorzaam zijn, en zijn werk doen, zoals Hij dat wilde. Dan mocht hij zijn huis besturen, en zijn voorhoven bewaken. Kortom, hij mocht hogepriester zijn en blijven.

Als 2^e zegen gaf Hij hem de belofte van Jahweh mee, dat hij geschikte mensen onder zich zou krijgen om het werk in en rond de tempel uit te voeren.

8 “Luister toch, hogepriester Jozua, jij en jouw kameraden die voor je zitten, want zij zijn waarnemers van (wonder)tekenen,⁴⁴ want zie, Ik zal mijn dienaar Spruit laten komen,

9 want zie, de Steen die Ik voor [het gezicht van] Jozua heb gegeven - op één steen zijn 7 ogen (of 7 fonteinen) - zie, Ik graveer haar graveersel”, is het woord van Jahweh van de (hemelse) legers: “Ik zal op één dag al ⁴⁵ de ongerechtigheid van dit land wegnemen.”

De Knecht van de Here ging verder met een nieuwe belofte. Hij richtte zich daarmee tot Jozua en zijn kameraden (= en de priesters). De priesters mochten tekens (= offers) (laten) zien van het wonder van de verzoening van Jezus Christus met zijn volgelingen, zodat ze weer door God zouden worden aangenomen. De Knecht kondigde met de woorden van Jahweh zijn eigen komst aan. De Spruit zou komen (vgl. Jes.4:2, 11:1, 53:2, Jer.23:5, 33:15, Zach.6:12). Hij zou komen als de Christus (= de Gezalfde).

De Here had de Steen met 7 ogen aan hogepriester Jozua gegeven. Die 7 ogen doorlopen de hele aarde (Zach.4:10). Ze stonden later ook op het Lam dat is geslacht; dit zijn de 7 Geesten van God (Op.5:6). De 7 Geesten van God is de Heilige Geest in zijn of haar volheid (Jes.11:2, Op.1:4).⁴⁶ De Heilige Geest is één met het Lam dat is geslacht (Op.5:6). Jezus is dat Lam. Jezus en de Heilige Geest zijn samen één.

De Here Jezus is ook de Steen die de bouwers hadden verworpen, maar die [tot] een top van een hoek is geworden van het geestelijk huis (Ps.118:22, Jes.28:16, Mat.21:42, Mark.12:10, Luk.20:17,18, Hand.4:11, Ef.2:19-22, 1Pet.2:6,7).⁴⁷ Dat is Gods tempel die niet met handen is gemaakt (Mark.14:58, Hebr.9:11). Het is zijn gemeente. De Here graveerde de ogen in de steen. Hij zalfde Jezus met zijn Heilige Geest. De Here Jezus ontving de volheid van de Heilige Geest, toen Johannes Hem doopte (Mat.3:16).

Toen Jezus Christus stierf aan het kruis, nam Hij op één dag al de zonde van de hele wereld (= van alle mensen) weg (Joh.3:16). Zo was Hij met het teken van de offers voor de ogen van Jozua gegeven.

10 “In (= Op) die dag”, is het woord (of de uitspraak) van Jahweh van de (hemelse) legers, zal een man (= ieder(een)) roepen naar zijn kameraden onder een druivenplant en onder een vijg(enboom).”

---

⁴⁴ Om logische redenen is de weergave vanuit de Griekse handschriften gekozen. In het Hebreeuws staat hier *stervelingen van een (wonder)teken*. De mannen zijn echter geen (wonder)teken, maar de offers zijn dat. Vanuit dit tekstverband bezien, lijkt de tekst uit de Griekse handschriften beter te passen. De Dode Zeerollen geven dit stukje tekst slechts gedeeltelijk weer.

⁴⁵ Op grond van de enige Dode Zeerol van dit vers en de Griekse handschriften is het woord *al* toegevoegd.

⁴⁶ In Openbaring (1:4^b,5^b) wordt de drie-enige God genoemd. ^{4b} *Genade (is) met jullie, en vrede van Hem die is, die was, en die komt; en van de 7 Geesten, die voor zijn troon zijn;* ^{5a} *en van Jezus Christus, de betrouwbare Getuige, de Eerstgeborene uit de doden, en de Vorst van de koningen van de aarde.* Dit zijn God de Vader, God de Heilige Geest en God de Zoon.

⁴⁷ Een hoeksteen zit ter versteviging boven in een hoek van een gebouw (Ps.118:22^b).

Zie ook Turennot T. van, Psalmen, profetische liederen, Grijskerk, 2023.

Men zou niet meer bang zijn voor gevaar, en van de vruchten van het land genieten.

Toen Gods volk de Here weer ging dienen, bevrijdde Hij het van zijn vijanden. Na jaren van strijd onder leiding van de Makkabeeën kwam er uiteindelijk weer rust in het land. Die rust was een voorloper op de eeuwige rust, die Gods dienaren na gehoorzaamheid zullen krijgen.

5. De kandelaar met de 2 olijfbomen.

Hoofdstuk 4

1 De hemelse knecht die met mij sprak, kwam terug. Hij wekte mij, zoals iemand uit zijn slaap gewekt wordt.

2 Hij zei tegen mij: “Wat zie jij?” Ik zei: “Ik heb gekeken, en zie, een kandelaar, helemaal van goud. Een oliekom is aan zijn top. Zijn 7 lampen zijn erop, en 7 goten naar de 7 lampen die op zijn top zijn.”

3 “Twee olijfbomen zijn erboven: Eén rechts van de kom, en één links ervan.”

4 Ik nam het woord. Ik zei tegen de hemelse knecht die met mij sprak door te zeggen: “Wat betekenen deze dingen, mijn heer?”

5 De hemelse knecht die met mij sprak, antwoordde. Hij zei tegen mij: “Weet jij niet, wat deze dingen betekenen?” Ik zei: “Nee, mijn heer.”

6 Hij antwoordde. Hij zei tegen mij door te zeggen: “Dit is een woord van Jahweh voor Zerubbabel om te zeggen: “Het gebeurt niet door kracht, en niet door geweld, maar door mijn Geest”, heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd.”

7 “Wie ben jij, grote berg? Voor Zerubbabel zal jij als een vlakte worden. Hij zal de hoeksteen naar buiten brengen onder kreten: “Genade, genade ervoor!”

8 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht om te zeggen:

9 “De handen van Zerubbabel hebben dit huis gefundeerd, zijn handen zullen het ook voltooien.” Je zult weten, dat Jahweh van de hemelse legers mij naar jullie gezonden heeft,

10 want wie heeft de dag van de kleine dingen veracht? Zij zullen blij zijn. Zij zullen het stuk steen zien onder het beheer van Zerubbabel.” - Deze 7 zijn ogen van Jahweh, die de hele aarde doorkruisen.

11 Ik nam het woord. Ik zei tegen hem: “Wat betekenen deze 2 olijfbomen rechtsboven en linksboven de kandelaar?”

12 Ik nam een 2^e keer het woord. Ik zei tegen hem: “Wat betekenen de 2 stromen van de olijfbomen, die door middel van 2 gouden buizen de gouden olie van hen uitgieten?”

13 Hij zei tegen mij door te zeggen: “Weet jij niet, wat deze dingen betekenen?” Ik zei: “Nee, mijn heer.”

14 Hij zei: “Deze dingen zijn 2 zonen van de olie die bij de Heer van de hele aarde staan.”

***

Nadat het hogepriesterschap was hersteld, waardoor er weer verzoening mogelijk was, volgde het herstel van Gods gemeente.

1 De (hemelse) knecht d(i)e met (of door/in) mij spreekt (= sprak), kwam terug. Hij wekte mij, (zo)als een man (= iemand/ieder(een)) uit zijn slaap gewekt wordt.

Zacharia werd gewekt door de engel, die hem uitleg gaf over de visioenen. Het wakker wordt met het wakker maken uit de slaap vergeleken, maar het is niet helemaal hetzelfde. Na de eerste 4 visioenen was de aandacht van de profeet weggezonden. Tussen het 4^e en het 5^e visioen kreeg Zacharia dus een wat langere pauze. Daarna moest hij weer goed opletten. Daarom werd hij uit zijn overpeinzingen weer wakker geschud.

2 Hij zei tegen mij: “Wat zie jij?” Ik zei: “Ik heb gekeken, en zie, een kandelaar, helemaal van goud. Een (olie)kom (of Een bol) is aan zijn top. Zijn 7 lampen zijn erop (= op de kandelaar), [7]⁴⁸ en 7 goten (of buizen/pijpen) naar de (7) lampen die op zijn top zijn.”

De hemelse knecht liet de profeet omschrijven, wat hij zag, zodat zijn aandacht er op gevestigd werd. Zacharia zag een gouden kandelaar met een reservoir met olijfolie. Vanuit het olie-reservoir liepen 7 goten naar de 7 lampen van de kandelaar.

De gouden kandelaar stond in de tabernakel (Ex.25:31-39, 37:17-24, Lev.24:1-4). De lampen moesten altijd blijven branden. In de prachtige tempel van koning Salomo (972 – 932) stonden er 10 (1Kon.7:48,49, 2Kron.4:7). In de tempel van Zerubbabel heeft één gouden kandelaar gestaan.⁴⁹

3 “[En] twee olijfbomen zijn boven (of op/over/vlakbij) haar (= zijn erboven): Eén [van (uit)] rechts van de kom (of de bol), en één [boven/op/over/vlakbij] links van haar (= links ervan).”

Vanuit de olijfbomen droop olijfolie in het oliereservoir, zodat de olijfbomen zorgden voor de brandstof voor de brandende lampen.

Het woord (*olijfolie*) werd in de Bijbel gebruikt als een symbool voor het werk van de Heilige Geest (1Sam.16:13, Jes.61:1^a, Hand.4:27, 10:38, 2Kor.1:21). Door het getal 7 als getal van de volheid wordt de volledige werking van de Heilige Geest voorgesteld (Jes.11:2, Op.5:6).

In de Openbaring zijn de 7 gouden kandelaren de 7 gemeenten van God (Op.1:20). De gouden kandelaar is dus de gemeente van God. Het was nog één kandelaar, één gemeente van het oude verbond. Die gemeente moet licht geven. Zo moeten de leden van de gemeente ook licht geven. Zoals Jezus het licht van de wereld is (Joh.9:5), zo moeten zijn volgelingen eveneens hun licht laten schijnen (Mat.5:14-16, Luk.12:35, Fil.2:15). Het licht heeft olie nodig om te kunnen blijven schijnen. Zo hebben de dienaren van de Here de Heilige Geest nodig om Gods licht te laten stralen.

4 Ik (= Zacharia) nam het woord. Ik zei tegen de (hemelse) knecht d(i)e met (of door/in) mij spreekt (= sprak) door te zeggen: “Wat zijn (= betekenen) deze (dingen), mijn heer?”

5 De (hemelse) knecht d(i)e met (of door/in) mij spreekt (= sprak), antwoordde. Hij zei tegen mij: “Weet jij niet, wat deze (dingen) zijn (= betekenen)?” Ik zei: “Nee, mijn heer.”

6 Hij antwoordde. Hij zei tegen mij door te zeggen: “Dit is een woord van Jahweh voor Zerubbabel om te zeggen: “(Het gebeurt) niet door kracht (of macht), en niet door geweld (of sterkte), maar door mijn Geest”, heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd.”

De landvoogd Zerubbabel, die ook wel Sesbassar werd genoemd (vgl. Ezra 5:16, Zach.4:9), had de leiding over de 1^e groep Joden die uit de Babylonische ballingschap terugkeerde naar het heilige land (Ezra 1:8, 2:1,2, 5:14, Hag.1:1).

Zacharia moest tegen Zerubbabel zeggen, dat de tempelbouw, die nog maar 5 maanden gele-

---

⁴⁸ Het getal 7 vlak na de komma (uit de (Masoretische) Hebreeuwse tekst) past niet in de zin, en lijkt overbodig te zijn. Op grond daarvan, en omdat het daar in de Griekse handschriften (en de Vulgaat) ontbreekt, lijkt dit een overschijffout te zijn. In een deel van de Griekse handschriften staat het getal 7 wel bij de genoemde lampen aan het einde van deze zin, terwijl het daar in de (Masoretische) Hebreeuwse tekst ontbreekt. Mogelijk is het als een terechte correctie toegevoegd, maar later niet goed in de tekst verwerkt.

Het betreffende gedeelte is in de Dode Zeerollen verloren gegaan.

⁴⁹ Deze kandelaar werd in 169 voor Christus door Antiochus IV (175 – 164) weggehaald (1Mak.1:20,21). Toen Judas de Makkabeeër (166 – 161) in 165 voor Christus de tempeldienst herstelde, liet hij de gouden kandelaar weer terugzetten. Hoogstwaarschijnlijk is in 70 na Christus met de verwoesting van de 2^e tempel deze gouden kandelaar meegenomen. Daarvan staat nog een afbeelding op de ereboog voor Keizer Titus (79 – 81).

den was begonnen, niet door macht of kracht tot een goed einde zou komen, maar door de Heilige Geest (vgl. v.9).

7 “Wie ben jij, grote berg? Voor [het gezicht van] Zerubbabel (zal jij) als (of tot/naar) een vlakte (worden). Hij zal de topsteen (= hoeksteen) ⁵⁰ naar buiten brengen (onder) kreten: “Genade (of Gunst), genade (of gunst) voor haar (= ervoor)!”

Waarschijnlijk bestond bij Zerubbabel de angst, dat door gebrek aan macht en middelen het werk nooit klaar zou komen. Wat voor hem een grote berg leek, zou een vlakte worden. Hij zou door Gods genade de laatste steen kunnen leggen.

8 Het woord van Jahweh werd (of was) tot (of naar) mij (gericht) om te zeggen:

Deze boodschap kreeg Zacharia niet te horen van de engel. God zelf richtte zich hier rechtstreeks tot de profeet.

9 “De handen van Zerubbabel hebben dit huis gefundeerd (of gesticht), zijn handen zullen (het ook) voltooien.” Je zult weten, dat Jahweh van de (hemelse) legers mij naar jullie gezonden (of gestuurd) heeft,

10 want wie heeft [van/voor] de dag van de kleine dingen veracht? Zij zullen blij zijn. Zij zullen het stuk steen zien in de hand (= onder het beheer) van Zerubbabel.” ⁵¹ - Deze 7 zijn ogen (of fonteinen) van Jahweh, die (of zij) de hele aarde (of het hele land) doorkruisen.

Twee jaren na de terugkeer van de eerste groep Joden in het heilige land waren de fundamente van de tempel onder leiding van de landvoogd Zerubbabel gelegd (Ezra 3:10, 5:16). Vanaf 535 tot en met 520 voor Christus had het werk van de herbouw van Gods huis stilgelegen.

Als onder leiding van Zerubbabel de tempel zou worden afgebouwd, dan zouden de mensen kunnen weten, dat Zacharia als een echte profeet de woorden van de Almachtige had gesproken. Wanneer aan de voorwaarden van de Here wordt voldaan, dan komt Hij zijn beloften na. Dit is één van de verschillen tussen valse en echte profetie.

De tempelbouw leek na 5 maanden nog weinig voor te stellen. Het volk zou blij worden, als het onder leiding van Zerubbabel zou zien, hoe de laatste steen zou worden gelegd.

Gods Geest zou erbij aanwezig zijn. De 7 ogen van de Heer Jahweh doorlopen de hele aarde. Hij zou de mogelijke tegenstand van Darius I (521 – 485) en zijn omgeving de kop indrukken. De Heilige Geest zou zorgen, dat de bouw van de tempel kon worden afgerond.

De profeet Zacharia wist wel wat van de kandelaar, ook al had de hemelse knecht hem dat niet uitgelegd. De betekenis was hem al duidelijk, voordat het visioen begon. De nieuwe dingen bij de kandelaar waren voor de profeet echter niet duidelijk. Die dingen waren het oliereservoir, de 7 goten (naar de 7 lampen van de kandelaar) en de olijfbomen (v.2). Daarom vroeg de profeet Zacharia dat aan de engel van God.

11 Ik nam het woord. Ik zei tegen hem: “Wat zijn (= betekenen) deze 2 olijfbomen boven (of op/over/vlakbij) rechts (= rechtsboven) de kandelaar en boven (of op/over/vlakbij) links (=

---

⁵⁰ Een hoeksteen zit ter versteviging boven in een hoek van een gebouw (Ps.118:22^b).

Zie ook Turenout T. van, Psalmen, profetische liederen, Grijskerk, 2023.

⁵¹ In de Hebreeuwse tekst staat hier niet *het stuk steen*, maar *de tinnen steen* of *de steen het tin*. Hoewel deze vreemde woordgroep niet in het verband past, hebben de Griekse handschriften (en de Vulgaat) dezelfde tekst.

In de Dode Zeerollen is dit gedeelte verloren gegaan.

Het Hebreeuwse woord voor *tin* (בריל) verschilt echter maar één kleine letter met het woord voor *stuk* (ברל). Die kleine letter is de Jod, vergelijkbaar met ons apostrof-teken ('). Hoogstwaarschijnlijk is er een overschrijffout in de tekst geslopen, en stond er oorspronkelijk *het stuk steen*, dat wel in de context past.

linksboven) van haar (= ervan) (= deze 2 olijfbomen rechtsboven en linksboven de kandelaar)?”

12 Ik nam een 2^e (keer) het woord. Ik zei tegen hem: “Wat zijn (= betekenen) de 2 stromen (of (water)vloeden/(koren)aren) van de olijfbomen (of olijven), die door de hand van (= door middel van) 2 gouden buizen (of pijpen/goten) de gouden ((olijf)olie) van(uit) (of van-(af)) hen [boven] (= vanuit de olijfbomen) uitgieten (of uitstorten/le(di)gen)?”

Blijkaar zag de profeet nog meer dan een gouden kandelaar met een oliereservoir en 7 goten (v.2). Vanaf de 2 olijfbomen liepen 2 *gouden buizen* waaruit *de gouden (olijfolie)* stroomde. Het ligt voor de hand, dat die olie werd uitgegoten in het reservoir, waaruit de 7 goten voor de 7 lampen van de kandelaar kwamen.

Goud duidt op de aanwezigheid van God. In de tabernakel en de tempel was de binnenkant waar Hij woonde, van zuiver goud (Ex.36:8-38:29). Ook de voorwerpen die daar stonden, zoals de ark, waren van goud. De andere delen waren van koper of andere materialen. Met *de gouden (olijfolie)* vanuit de 2 *gouden buizen* wordt zeer zuivere olijfolie bedoeld, die bij de Here vandaan kwam. Deze zuivere olijfolie vond Hij geschikt om de 7 lampen te laten branden (Ex.27:20, Lev.24:2).

13 Hij zei tegen mij door te zeggen: “Weet jij niet, wat deze (dingen) zijn (= betekenen)?” Ik zei: “Nee, mijn heer.”

14 Hij zei: “Deze (dingen) zijn 2 zonen van de (zalf)olie d(i)e (vlak)bij de Heer van de hele aarde (of het hele land) staan.”

De 2 olijfbomen met de 2 gouden buizen waren 2 oliezonen van de Heer van de hele aarde.⁵² Twee profeten ontvingen het gouden woord van de Here, en gaven het door aan zijn gemeente. Die 2 profeten waren Haggai en Zacharia (Ezra 6:14).⁵³ Zij spoorden het volk Israël aan tot de bouw van de tempel. Via hen stroomde de boodschap van de Almachtige naar de gelovige Joden; naar de gemeente. Door de profetie straalt Gods gemeente: de kandelaar. Zijn dienaren moeten hun licht niet onder de korenmaat zetten (Mat.5:14,15). Het woord van Here liet zijn licht schijnen in die ene gemeenschap Israël.

Door de kracht en bescherming van de Heilige Geest hebben de Joden de 2^e tempel in 515 voor Christus kunnen afbouwen (Ezra 6:14). Uit historische gegevens is niet bekend, of de bouw van de 2^e tempel onder leiding van Zerubbabel is voltooid. Omdat dit door de profeet Zacharia is voorspeld, kunnen we daar wel van uitgaan.

---

⁵² Dit was een Hebreeuwse manier van spreken. Een eigenschap van iemand werd als zijn eigenaar aangeduid. Iemand die 70 jaren oud was, werd een zoon van 70 jaren genoemd. Een vette zoon was een zoon van vet. Zo hebben wij de uitdrukking *kind des doods* uit het Oude Testament overgenomen.

⁵³ In veel vertalingen worden de 2 olijfbomen (met de gouden buizen) aangeduid met het woord *gezalfden*. Op grond van die vertaling nemen sommigen aan, dat de olijfbomen de priester Jozua en de landvoogd Zerubbabel zouden zijn. De 1^e moeilijkheid hierbij is, dat Zerubbabel niet tot koning is gezalfd, en volgens de Joodse traditie was de zalving van de hogepriester na de ballingschap niet meer in gebruik. Ook in Openbaring 11:4 wordt naar dit vers van Zacharia verwezen. In Openbaring 11:6 worden de 2 getuigen eveneens vergeleken met de profeten Mozes en Elia. Het ging hier dus duidelijk over profeten, en niet over een koning of een priester.

6. De vliegende boekrol.

Hoofdstuk 5:1-4

1 Ik keerde terug. Ik sloeg mijn ogen op. Ik zag toe, en zie, een vliegende boekrol.

2 Hij zei tegen mij: “Wat zie jij?” Ik zei: “Ik zie een vliegende boekrol. Haar lengte is 20 ellen, en haar breedte is 10 ellen.”

3 Hij zei tegen mij: “Dit is de vloek die wegtrekt over de oppervlakte van het hele land, want al wie vanuit dit land steelt, zal volgens haar worden uitgeroeid, al wie uit dit land vals zweert, zal volgens haar worden uitgeroeid.”

4 “Ik zal haar laten wegtrekken”, is het woord van Jahweh van de hemelse legers: “Zij zal bij het huis van de dief komen, en bij het huis van hem die in mijn naam vals zweert. Zij zal midden in zijn huis overnachten. Zij zal er een eind aan maken, met zijn houtwerk en met zijn stenen.”

***

1 Ik keerde terug. Ik hief (= sloeg) mijn ogen op. Ik zag toe, en zie, een vliegende (boek)rol.

Dat die boekrol vloog, wil zeggen, dat de inhoud ervan bestemd was voor het hele land Kanaan (v.3).

2 Hij (= de hemelse knecht) zei tegen mij: “Wat zie jij?” Ik zei: “Ik zie een vliegende (boek)rol. Haar lengte is 20 [in de] el(len), en haar breedte is 10 [in de] el(len).”

Doordat de hemelse knecht van God Zacharia liet zeggen, wat hij zag, omschreef de profeet de rol nauwkeurig.

De boekrol was 20 ellen (= bijna 9 meter) lang, en 10 ellen (= bijna 4½ meter) breed.⁵⁴ Het was dus een hele grote rol. De rol was uitgerold. Deze uitgerolde boekrol had dezelfde maten als het heilige van de tabernakel, en als het voorportaal van de prachtige tempel van koning Salomo (972 – 932) (Ex.26:1-25, 1Kon.6:3). Dat betekende, dat de inhoud ervan bestemd was voor het huis van God.

3 Hij zei tegen mij: “Dit is de vloek d(i)e wegtrekt over de oppervlakte van het hele land (of de hele aarde), want al d(i)e (= al wie) (van)uit dit (land) steelt, zal volgens (of overeenkomstig) haar (= de vloek) worden (weg)gezuiverd (of schoongemaakt) (= uitgeroeid), al d(i)e (= al wie) (van)uit dit (land) (vals) zweert, zal volgens haar worden (weg)gezuiverd (of schoongemaakt) (= uitgeroeid).”

4 “Ik zal haar (= de vloek) laten wegtrekken”, is het woord (of de uitspraak) van Jahweh van de (hemelse) legers: “Zij zal bij (of naar) het huis van de dief komen, en bij (of naar) het huis van (hem) d(i)e in mijn naam vals (of leugen/bedrog) zweert. Zij zal midden in zijn huis overnachten. Zij zal (er/het) een eind aan maken (of vernietigen/vernielen), [en] met zijn houtwerk en met zijn stenen.”

Hieruit blijkt, dat na de ballingschap de zonden van het stelen en vals zweren vaak voorkwamen. Hierop werden de teruggekeerde ballingen persoonlijk aangesproken. Toch ging het niet alleen over deze zonden. Diefstal is een zonde tegen de naaste, en daardoor een zonde tegen de 2^e tafel van de wet (Ex.20:15, Deut.5:19). Vals zweren is zondigen tegenover God, en dus

---

⁵⁴ Een gewone el was in die tijd 44,5 centimeter. De lengte van 10 ellen was dus 445 centimeter, dat is 4,45 meter, ofwel bijna 4½ meter. De lengte van 20 ellen is het dubbele daarvan: 890 centimeter, ofwel bijna 9 meter.

zondigen tegen de 1^e tafel van de wet (Ex.20:7, Lev.19:12, Deut.5:11). Het waren 2 kernachtige voorbeelden van zondigen tegen de hele wet van de Almachtige.⁵⁵

De vloek zou een einde maken aan het huis van elke onverschillige zondaar, met het houtwerk en met de stenen van zijn huis.

Of de Here ten tijde van Zerubbabel, Ezra, Nehemia en kort daarna huizen heeft verwoest, weten we niet. Wel weten we, dat zijn woorden in vervulling zijn gegaan. Toen het volk ongehoorzaam bleef, kwam de voorspelde straf. Die straf begon bij het huis van God (1Pet.4:17). Toen veel Joden zich van de Here en zijn wetten weinig of niets aantrokken, werden eerst de dienaren van God gezuiverd en gesterkt door lijden heen. Koning Antiochus IV (175 – 164) heeft de gelovige Joden 3½ jaar bloedig onderdrukt. Van veel Joden werden hun huizen vernietigd, of verbeurd verklaard (1Mak.1:31, 2Mak.5:12,13). Daarna richtte de strijd van de Makkabeeën zich tegen de heidenen en de niet-wetsgetrouwe Joden. Ook hun huizen en steden gingen eraan (1Mak.5:28, 13:47,48). Deze vloek en waarschuwing waren eveneens van kracht tijdens de verwoesting van Jeruzalem in 70 na Christus, en ze gelden nog steeds.

---

⁵⁵ De 1e tafel van de wet bestond uit 4 geboden. Vals zweren is een zonde tegen het 3e gebod van die tafel, dus één na het midden. De 2e tafel van de wet bestond uit 6 geboden. Stelen is een zonde tegen het 4e gebod van de 2e tafel, dus ook één na het midden (Ex.20:1-17, Deut.5:6-21).

7. De vrouw in de efa.

Hoofdstuk 5:5-11

5 De hemelse knecht die met mij sprak, trok op. Hij zei tegen mij: “Sla toch je ogen op, en zie, wat daar optrekt!”

6 Ik zei: “Wat is dat?” Hij zei: “Dit is de efa die optrekt.” Hij zei: “Dit is hun ongerechtigheid in het hele land.”

7 Zie, een loden talent was opgetild, en zie, een vrouw zat midden in de efa.”

8 Hij zei: “Dit is de kwaadaardigheid.” Hij wierp haar midden in de efa. Hij wierp een gewicht van lood op de opening daarvan.

9 Ik sloeg mijn ogen op. Ik zag toe, en zie, 2 vrouwen trokken op. Wind was onder hun vleugels. Zij hadden vleugels als de vleugels van de ooievaar. Zij tilden de efa op tussen het land en de hemel.

10 Ik zei tegen de hemelse knecht die met mij sprak: “Waar gaan zij met de efa heen?”

11 Hij zei tegen mij: “Ze gaan om voor haar in het land Sinear een huis te bouwen. Het zal worden klaargemaakt. Daar zal zij op haar basis worden gezet.”

***

Er kwam een ander visioen, dat nauw aansluit bij het droombeeld over de vliegende boekrol.

5 De (hemelse) knecht d(i)e met (of door/in) mij spreekt (= sprak), trok op (of trok weg). Hij zei tegen mij: “Hef (= Sla) toch je ogen op, en zie, wat daar optrekt (of wegtrekt)!”

6 Ik zei: “Wat is dat?” Hij zei: “Dit is de efa d(i)e optrekt (of wegtrekt).” Hij zei: “Dit is hun ongerechtigheid ⁵⁶ in het hele land (of de hele aarde).”

Zacharia vroeg, wat het visioen voorstelde. De hemelse knecht van God zei, dat de profeet een efa zag. Dat was een inhoudsmaat voor droge stoffen. Een efa was ongeveer gelijk aan 22 liter.

7 [En] zie, een loden talent (of een rond (gewicht/stuk) van lood) (= ruim 30 kg) was opgetild (of (op)geheven), en zie, één (= een) vrouw zit (= zat) midden in de efa.” ⁵⁷

De loden deksel was even opgetild om de vrouw te laten zien. ⁵⁸

8 Hij zei: “Dit is de kwaadaardigheid.” Hij wierp haar naar het midden van (= Hij wierp haar midden in) de efa. Hij wierp een gewicht (of een steen) van lood op de opening daarvan.

De hemelse knecht van God zei tegen de profeet, dat die vrouw *de kwaadaardigheid* voorstelde (vgl. Op.17:4-6). Waarschijnlijk probeerde de vrouw uit de efa te komen, want de engel gooide haar er weer in, en wierp een loden gewicht op de opening.

9 Ik hief (= sloeg) mijn ogen op. Ik zag toe, en zie, 2 vrouwen trekken (= trokken) op (of

---

⁵⁶ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *hun oog*. Op grond van het tekstverband en de Griekse en Syrische handschriften is voor *hun ongerechtigheid* gekozen. Hoogstwaarschijnlijk is in dit vers een overschrijffout gemaakt. In het Hebreeuws is tussen *hun oog* (עֵינֵיהֶם) en *hun ongerechtigheid* (עוֹנֵיהֶם) slechts een klein verschil. In de Dode Zeerollen is vers 6 helaas verloren gegaan.

⁵⁷ Om de wat vreemde Hebreeuwse tekst ... *opgetild, en dit is één (= een vrouw) (die) midden in de efa zit*, is voor de weergave van de Griekse handschriften (en de Vulgaat) gekozen.

In de Dode Zeerollen is vers 7 verloren gegaan.

⁵⁸ Als we weten, dat een efa 22 liter was, moet die vrouw dus kleiner zijn geweest, dan een normale vrouw. In de Griekse handschriften wordt niet over een efa gesproken, maar over een maateenheid. Dan zou de vrouw een normale grootte kunnen hebben.

weg). [En] wind (of geest/adem) was onder (of in) hun vleugels. Zij hadden vleugels (zo)als de vleugels van de ooievaar. Zij tilden (of hieven) de efa op tussen het land (of de aarde) en [tussen] de hemel[en].

Toen de profeet opnieuw keek, zag hij 2 vrouwen aankomen. Die vrouwen waren engelen van God. Zij vormden het tegenbeeld van de vrouw die in de efa gevangen zat.

Ze hadden de wind (of Gods Geest) onder hun vleugels. De vrouwen vlogen blijkbaar snel. Die vleugels leken op die van een ooievaar. Hun vleugels waren dus sterk, en geschikt voor een lange reis. Ze pakten de efa op, en vlogen ermee weg.

10 Ik zei tegen de (hemelse) knecht d(i)e met (of door/in) mij spreekt (= sprak): “Waarheen gaan zij met de efa?”

11 Hij zei tegen mij: “(Ze gaan) om voor haar in het land Sinear een huis te bouwen. Het zal worden klaargemaakt (of Het zal tot stand worden gebracht). Daar zal zij op haar basis (of haar rustplaats) worden gezet (of worden geplaatst/zal zij ... rust krijgen).”

Sinear of Babylon is het symbool van de zonde (Gen.11:2,9). Daar was Nimrod de 1^e koning van de aarde (Gen.10:10). Tegen de wil van de Here wilden de mensen zich verenigen, waarbij ze vertrouwden op hun eigen macht (Gen.11:2-9). Door het Babylonische rijk werden vele eeuwen later de Joden onderworpen, en in ballingschap weggevoerd. Koning Nebukadnezar II (604 – 562) bracht een deel van het tempelgerei van het prachtige huis van God naar Sinear, naar Babel (Dan.1:2). Ook in het bijbelboek Openbaring kunnen we lezen over de slechte en antichristelijke stad Babylon (Op.14:8, 16:19, 17:5, 18:2,10,21).

In Sinear zouden ze voor de vrouw een huis bouwen. Als dat klaar zou zijn, dan zouden ze haar in het nieuwe huis zetten, want dat was de plaats waar ze thuishoorde. Ze zou daar dus blijven wonen. *De kwaadaardigheid* werd van de heilige grond, waar ze niet thuishoorde, gebracht naar de plaats van slechtheid. Daar mag de vrouw tijdelijk wonen, totdat ze zal worden vernietigd.

De zonden die het volk tot dan toe had gedaan, werden weggedragen. God zag het land Kanaan weer als heilig. Eerst werd de priester geheiligd, daarna de tempel, en nu het hele land. De zonde zal op aarde wonen, totdat ze met de terugkomst van Jezus Christus wordt geworpen in de hel (Op.20:14,15).

8. De 4 wagens.

Hoofdstuk 6:1-8

1 Ik keerde terug. Ik sloeg mijn ogen op. Ik zag toe, en zie, 4 strijdwagens trokken tussen 2 bergen op. Die bergen waren van koper.

2 Voor de 1^e strijdwagen waren rode paarden. Voor de 2^e strijdwagen waren zwarte paarden.

3 Voor de 3^e strijdwagen waren witte paarden. Voor de 4^e strijdwagen waren grauwe stevige paarden.

4 Ik nam het woord. Ik zei tegen de hemelse knecht die met mij sprak: “Wat betekenen deze wagens, mijn heer?”

5 De hemelse knecht nam het woord. Hij zei tegen mij: “Dit zijn 4 winden van de hemel, die wegtrekken om zich op te stellen voor de Heer van de hele aarde.”

6 “De strijdwagen waarvoor de zwarte paarden waren, die paarden vertrokken naar het land van het noorden. De witte paarden zijn hen achterna getrokken. De grauwe paarden zijn naar het land van het zuiden vertrokken.”

7 De stevige paarden zijn vertrokken. Zij verzochten te gaan om de aarde te doorkruisen. Hij zei: “Gaaf! Doorkruist de aarde!” De strijdwagens doorkruisten de aarde.

8 Hij riep mij toe. Hij sprak tegen mij door te zeggen: “Zie, die zijn vertrokken naar het land van het noorden. Zij hebben mijn Geest in het land van het noorden laten rusten.”

***

1 Ik keerde terug. Ik hief (= sloeg) mijn ogen op. Ik zag toe, en zie, 4 (strijd)wagens trokken (of trokken ... weg/vertrokken) tussen 2 bergen op. [En] d(i)e bergen waren bergen van koper (of brons).

Het waren geen paarden met ruiters, zoals in het 1^e visioen, maar 4 wagens met paarden bESPannen. Wagens met paarden waren in die tijd meestal strijdwagens. De verkenningstocht uit het 1^e visioen was voorbij. De strijd was begonnen.

De 2 koperen bergen waren het symbool van stevigheid en vastheid. Zo waren de 2 zuilen Jachin (= Hij grondvest/Hij (be)vestigt) en Boaz (= In Hem is sterkte/kracht) van de tempel van koning Salomo (972 – 932) ook symbolen van Gods macht (1Kon.7:15-21).

2 Met (of In/Door) (= Voor) de 1^e (strijd)wagen waren rode paarden (of hengsten). [En] met (of in/ door) (= voor) de 2^e (strijd)wagen waren zwarte paarden (of hengsten).

3 [En] met (of in/door) (= voor) de 3^e (strijd)wagen waren witte paarden (of hengsten). [En] met (of in/door) (= voor) de 4^e (strijd)wagen waren grauwe (of gespikkelde/gevlekte) stevige (of flinke/grijze) paarden (of hengsten).

De kleuren van de paarden voor de strijdwagens stemmen (grotendeels) overeen met de kleuren van de ruiters uit het 1^e visioen van Zacharia, en met de kleuren van de ruiters uit het bijbelboek Openbaring. In de Openbaring gaf de Auteur een verklaring van de kleuren, die bij de oorspronkelijke lezers van het bijbelboek Zacharia (nog) als bekend werden verondersteld: De Ruiters van het witte paard kreeg een kroon en een boog. Het rode paard was het symbool van de oorlog. Het zwarte paard was het teken van de honger, en het grauwe ofwel vale paard duidde op de pest (Op.6:2-7).

4 Ik nam het woord. Ik zei tegen de (hemelse) knecht d(i)e met (of door/in) mij spreekt (= sprak): “Wat zijn (= betekenen) deze ((strijd)wagens), mijn heer?”

Beleefd vroeg de profeet Zacharia aan de uitleggende knecht van God, die bij hem was, wat de bedoeling van die 4 strijdwagens was.

5 De (hemelse) knecht nam het woord. Hij zei tegen mij: “Dit zijn 4 winden (of 4 geesten) van de hemel[en], d(i)e wegtrekken (of vertrekken/optrekken) om zich op te stellen voor (of ten gunste van/bij/tegen) de Heer van de hele aarde (of het hele land).”

De winden zouden gaan waaien over de hele aarde. Met de hele aarde worden de bekende gebieden uit die tijd bedoeld.

6 Die (= De (strijd)wagen) met (= voor) haar (= waarvoor) de zwarte paarden (of hengsten) waren, (die paarden (of hengsten)) vertrokken (of trokken weg (of op))⁵⁹ naar het land van het noorden. [En] de witte (paarden (of hengsten)) zijn achter hen aan weggetrokken (of vertrokken/opgetrokken) (= zijn hen achterna getrokken). [En] de grauwe (of gespikkelde/gevlekte) (paarden (of hengsten)) zijn naar het land van het zuiden vertrokken (of weggetrokken/opgetrokken).”

Het startpunt van de paarden en wagens bevond zich tussen het noorden en het zuiden. Voor de Joden van die tijd was het noorden het Tweestromenland, dat toen door de Perzen werd beheerst. Het zuiden was Egypte. Het land Kanaän lag daar tussenin. De 2 koperen bergen waartussen de wagens vandaan kwamen, stonden dus in het heilige land.

De zwarte paarden gaven aan, dat in het noorden honger zou uitbreken. De witte paarden zouden Gods Geest naar het noorden brengen (v.8). De grauwe (of gespikkelde/gevlekte) paarden zouden de pest in Egypte doen uitbreken. De strijdwagen met de rode paarden kreeg niet de opdracht ergens heen te gaan. Die strijdwagen zou dus in het heilige land blijven. Daar zou oorlog uitbreken. De rust van het 1^e visioen was dus helemaal voorbij.

7 [En] de stevige (of flinke/grijze) paarden (of hengsten) zijn vertrokken (of weggetrokken/opgetrokken). Zij (ver)zochten (of verlangden) te gaan om [door/in] de aarde (of het land) te doorkruisen (of door te trekken/rond te wandelen). Hij zei: “Gaat! Doorkruist (of trekt door/wandelt rond) [door/in] de aarde (of het land)!” Zij (= De (strijd)wagens) doorkruisten⁶⁰ (of trokken ... door/ wandelden ... rond) [door/in] de aarde (of het land).

De sterke en dappere paarden voor de strijdwagens verlangden er naar om in de aangegeven richting hun opdracht uit te voeren. Op Gods bevel vertrokken de paarden met hun wagens.

Over hongersnoden in het Tweestromenland is vrijwel niets bekend. Toch wil dat niet zeggen, dat ze er niet zijn geweest. De pest kwam in het zuiden (= Egypte) regelmatig voor (Jer.42:17, Am.4:10^a). Het land Kanaän lag tussen het noorden (de rijken in het Tweestromenland) en het zuiden (= Egypte) in. Beide rijken voerden hun strijd vaak in het heilige land met elkaar uit.⁶¹ Ook de legers van de Makkabeeën hebben heel veel strijd moeten voeren om zich vrij te vechten van hun onderdrukkers en overheersers.

8 Hij riep mij toe. Hij sprak tegen mij door te zeggen: “Zie, d(i)e (= die paarden (of hengsten)) zijn vertrokken (of weggetrokken/opgetrokken) naar het land van het noorden. Zij hebben mijn Geest in het land van het noorden laten rusten.”

Niet de hemelse knecht, maar God zelf riep waarschijnlijk van een afstand naar de profeet. Hij

---

⁵⁹ Het (werk)woord *vertrokken* (of *trokken weg* (of *op*)) heeft in het Hebreeuwse een mannelijke meervoudsvorm. Het hoort dus niet bij de niet expliciet genoemde vrouwelijke (*strijd*)wagen in het enkelvoud, maar bij de paarden (of hengsten) in het meervoud.

⁶⁰ Omdat het (werk)woord *doorkruisten* in het Hebreeuws een vrouwelijke meervoudsvorm heeft, verwijst het naar de vrouwelijke (*strijd*)wagens, en niet naar *de paarden* of *hengsten*.

⁶¹ Dit gebeurde vooral tussen het Syrische rijk onder het koningshuis van de Seleuciden en Egypte onder de dynastie van de Ptolemeeën (Dan.11).

zei, dat de paarden die naar het noorden gingen, zijn Geest daar hebben laten rusten. Daar werden natuurlijk de witte paarden mee bedoeld (v.6).

In het zuidoosten van het Tweestromenland lag Sinear. In het land van de slechtheid en zonde waren helaas nog veel Joden achtergebleven. Voordat de berechting door de Here daar los zou barsten, moesten die terug naar het heilige land (2:6,7). Gods Geest zou de Israëlieten uit Babel opwekken om naar huis te gaan. Mensen zouden van ver komen om te mee te bouwen aan de tempel (v.10,15). Niet door kracht of geweld, maar met hulp van de Geest van de Almachtige zou het werk kunnen worden afgemaakt. Er waren inderdaad Joden en Israëlieten die nog terugkeerden: onder andere de groep met de priester en schriftgeleerde Ezra, en de mensen die kwamen onder leiding van de landvoogd Nehemia.

3. Profetieën.

1. De kroon voor Jozua.

Hoofdstuk 6:9-15

9 Het woord van Jahweh werd tot mij gericht om te zeggen:

10 “Neem van de dingen van de ballingen die uit Babel zijn gekomen; van Cheldai, van Tobia en van Jedaja. Jij moet op dezelfde dag komen. Komen moet je naar het huis van Josia, een zoon van Zefanja.”

11 “Jij moet zilver en goud nemen. Je moet kronen maken. Je moet die zetten op het hoofd van Jozua, een zoon van Josadak, de hogepriester.”

12 “Jij moet tegen hem zeggen door te zeggen: “Dit heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd om te zeggen: “Zie, een man, zijn naam is Spruit, en Hij zal onder hem uitspruiten. Hij zal het huis van Jahweh bouwen.”

13 “Hij echter, Hij zal koninklijke waardigheid dragen. Hij zal zitten, en Hij zal regeren op zijn troon. Hij zal priester zijn op zijn troon. Vredig overleg zal er tussen die 2 zijn.”

14 “De kronen zullen als een herinnering aan Chelem, Tobia, Jedaja en de gunst van een zoon van Zefanja in het huis van Jahweh zijn.”

15 “Van hen die ver weg zijn, zullen er komen. Ze zullen bouwen aan het huis van Jahweh. Jullie zullen weten, dat Jahweh van de hemelse legers mij naar jullie gezonden heeft. Dit zal gebeuren, als jullie goed luisteren naar de stem van Jahweh, jullie God.”

***

9 Het woord van Jahweh werd (of was) tot (of naar) mij (gericht) om te zeggen:

Na het visioen over de wagens richtte de Here zich tot de profeet. Zacharia zag dit dus niet in een droombeeld.

10 “Neem van de dingen van de ballingen - van(uit) Cheldai, van(uit) Tobia en van(uit) Jedaja. Jij moet (of zal) in (= op) dezelfde dag (= Jij moet vandaag) komen. Komen moet (of zal) je (naar) het huis van Josia, een zoon van Zefanja. - die (van)uit Babel zijn gekomen.”

De profeet kreeg van God de opdracht om van de geschenken van Cheldai (= Verdraagzaam), Tobia (= Jahweh is goed) en Jedaja (= Jahweh weet) een deel te nemen. Cheldai, Tobia en Jedaja waren ballingen die nog niet zo lang geleden waren teruggekeerd. Ze hadden geschenken meegenomen voor de tempelbouw. Die lagen blijkbaar in het huis van Josia (= Jahweh ondersteunt), een zoon van Zefanja (= Jahweh heeft bewaard (of verborgen)).

De betekenis van de namen van deze mannen is werkelijk treffend. Het zijn allemaal Joodse namen, waarin meestal ook Jahweh voorkomt.⁶² De mannen kwamen dus uit families die de Here wilden dienen.

11 “Jij moet (of zal) zilver en goud nemen. Je moet (of zal) kronen maken. Je moet (of zal) (die/ze) zetten in (= op) het hoofd van Jozua, een zoon van Josadak, de hogepriester.”

Van de geschenken moest Zacharia zilver en goud nemen. Daarvan moest hij een kroon ma-

---

⁶² Jahweh betekent *Ik zal zijn, die Ik ben, of Ik ben, die Ik ben*. Hij is de trouwe Verbondsgod. Met deze naam maakte God Zich aan Mozes bekend (Ex.3:14). De Statenvertalers vertaalden deze naam van God met *de HEERE*. Die naam wordt niet zomaar gebruikt. Als die naam van God wordt gebruikt, dan heeft dat een bepaalde betekenis. Het wil zeggen: “Geloof het nu maar, want Ik, de Verbondsgod, Ik ben, die Ik ben, heeft het gezegd.”

ken, die uit meer kronen of kransen bestond.⁶³ Die meervoudige kroon moest de profeet op het hoofd van de hogepriester Jozua zetten.⁶⁴

Dit was heel ongebruikelijk, want de hogepriester droeg een tulband (vgl. Zach.3:1,5). De functie van de hogepriester was gescheiden van de taak van de koning. Het hogepriesterschap behoorde toe aan nakomelingen van Aäron uit de stam van Levi, en het koningschap was bestemd voor nakomelingen van David uit de stam van Juda.

Nergens lezen we, dat de profeet Zacharia de opdracht van God niet uitvoerde, of niet kon doen. We moeten dus aannemen, dat hij het in de praktijk haalbare bevel van de Here ook heeft opgevolgd. Het gezag van de jonge profeet was blijkbaar groot, want we lezen evenmin, dat iemand hem daarbij wilde tegenwerken.

12 “Jij moet (of zal) tegen hem zeggen door te zeggen: “Dit heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd om te zeggen: “Zie, een man, zijn naam is Spruit, en Hij zal [van(uit)] onder hem uitspruiten. Hij zal (of moet) het huis (of de tempel/het paleis) van Jahweh bouwen.”⁶⁵

Uit de afgehakte stam van Isaï (= David) zou een spruit komen (Jes.11:1).⁶⁶ Die Spruit is gekomen. Het was Jezus Christus (vgl. Jes.4:2, 53:2, Jer.23:5, 33:15, Zach.3:8).

Hij bouwt een nieuwe tempel. Van die tempel is Christus zelf de hoeksteen.⁶⁷ Hij is de steen die de bouwers (= Farizeeën) hadden verworpen, maar die [tot] een top van een hoek is geworden van het geestelijk huis (Ps.118:22, Jes.28:16, Mat.21:42, Mark.12:10, Luk.20:17,18, Hand.4:11, Ef.2:19-22, 1Pet.2:6,7). Dat is de tempel van de Here die niet met handen is ge-

---

⁶³ Er staat, dat de profeet kronen moest maken. De hogepriester kon echter maar één kroon dragen. Daarom moet gedacht worden aan meer kronen op elkaar in één kroon (Op.19:12). Waarschijnlijk heeft Zacharia de meervoudige kroon laten maken door een ambachtsman die ook zilver en goud kon smeden.

⁶⁴ Het tegenovergestelde gebeurde bij koning Zedekia (597 – 586) en de hogepriester Seraja. Zij verloren hun ambt (2Kon.25:1-7,18-21^a, Jer.39:1-7, Ezech.21:31(of 21:26)). Turenout T. van, Jeremia, Jahweh sticht, Grijskerk, 2021 en Turenout T. van, Ezechiël, God maakt sterk, Grijskerk, 2020.

⁶⁵ Het Hebreeuwse woord voor *tempel* of *paleis* kan ook *een groot huis* aanduiden. Het kan zowel *een groot huis*, als *een tempel* of *een paleis* betekenen. Dat hangt af van het tekstverband. In de vertaling van de Griekse handschriften werd het als een huis opgevat. Daarom is daarvoor gekozen.

⁶⁶ Salomo (972 – 932) en zijn nageslacht waren afgehaakt, en van het koningschap uitgesloten. Daarmee had de Here ook het koningschap van Jojachin (597) en zijn nageslacht afgenomen (Jer.22:30). Het recht op het koningschap werd overgedragen aan Zerubbabel die een nakomeling was van Natan, een jongere broer van koning Salomo (1Kron.3:5, Jes.11:1,2, Hag.2:24, Zach.12:12).

Deze Zerubbabel kan dus niet de Zerubbabel zijn, die in het evangelie van Matteüs wordt genoemd (1Kron.3:17 en Mat.1:7-12). Die Zerubbabel was een nakomeling van Jojachin, en dat nageslacht had de Here uitgesloten van de troon van David (1012 – 972). Het evangelie van Matteüs is in eerste instantie aan de Joden gericht. Het geeft bij het geslachtsregister van de Here Jezus de mannelijke lijn weer, die eindigt bij Jozef. We weten echter allemaal wel, dat Jozef niet de echte vader van Jezus was.

In Lukas (3:23-31) lezen we over een andere Zerubbabel. Aangezien de arts Lukas zijn evangelie in de eerste plaats aan de van oorsprong heidense Theofilus (= Vriend van God) schreef, trok hij zich weinig aan van de Joodse beschaving. De mannelijke lijn van de (koninklijke) stamvaders was voor hem veel minder interessant. Bij de Romeinse cultuur, die in dit opzicht veel meer op de onze lijkt, was de gewone realiteit veel belangrijker. Daarom is het voor de hand liggend, dat Lukas in zijn geslachtslijst de voorouders van Maria de moeder van de Here Jezus weergeeft. Dit verklaart, waarom Lukas met een geslachtslijst kwam, die sterk afwijkt van die uit Matteüs (1). (Zie Turenout T. van, Het Evangelie via de apostel Matteüs, Grijskerk, 2023.)

Men meende, dat Jezus een zoon van Jozef was, maar in werkelijkheid was Hij een (klein)zoon van (H)Eli, de vader van Maria. Jezus is dus een nakomeling van Natan, een jongere broer van Salomo, en een zoon van David en Batseba (1Kron.3:5 en Luk.3:31). Die lezing is in de nieuwere bijbelvertalingen ten onrechte niet mogelijk. In de (herziene) Statenvertaling en de Aramese vertaling echter wel. (Tip! Gebruik voor bijbelstudie ook de (herziene) Statenvertaling.) “En Hij, Jezus, begon omtrent 30 jaren (oud) te wezen, zijnde, alzo men meende, (de) zoon van Jozef, den (zoon) van Heli, ... (Luk.3:23).”

⁶⁷ Een hoeksteen zit ter versteviging boven in een hoek van een gebouw (Ps.118:22^b).

Zie ook Turenout T. van, Psalmen, profetische liederen, Grijskerk, 2023.

maakt (Mark.14:58, Hebr.9:11). Het is zijn gemeente (Hebr.3:6). De gelovigen van het nieuwe verbond moeten zich als levende stenen laten gebruiken voor de bouw van dat geestelijk huis (Ef.2:21,22, Hebr.3:6, 1Pet.2:5).

13 “[(En Hij (= Hij echter), Hij zal het huis (of de tempel/het paleis) van Jahweh bouwen.)] ⁶⁸ En Hij (= Hij echter), Hij zal de majesteit (of de glorie) (= Hij zal koninklijke waardigheid) (weg)dragen. Hij zal (neer)zitten (of (ver)blijven/wonen), en Hij zal regeren (of heersen) op zijn troon (of zijn zetel/stoel). Hij zal priester zijn op zijn troon (of zijn zetel/stoel). [En] vredig(e) overleg (of raadgeving/advies) zal (er) tussen 2 van hen (= tussen die 2) zijn (of bestaan/plaatsvinden).”

Hij zal koning zijn, en als een vorst op zijn troon zitten. Ook zal hij priester zijn. Op de troon zal een priester-koning zitten. Dit zal een andere priester zijn dan hogepriester Jozua. De uitoefening van het priesterschap van Aärons nageslacht zal beëindigd zijn. Tussen het koningschap en priesterschap zal een optimale samenwerking zijn. Dit priesterschap zal eeuwig duren (Ps.110:4).

Jezus Christus (= Messias/Gezalfde) zou na zijn lijden en sterven naar de hemel gaan. Na zijn opstanding uit de dood zou Hij bij zijn hemelvaart van zijn Vader het koningschap over de hele schepping krijgen (Dan.7:13,14, Mat.28:18). De Messias is inmiddels naar de hemel gegaan (Hand.1:9). Hij is nu koning over alles wat God heeft gemaakt. (Op.1:5).

14 “[En] de kronen zal (= zullen) als een herinnering (of aandenken) aan (of voor/van) Chelem (ofwel Cheldai), [aan (of voor/van)] Tobia (= Jahweh is goed), [aan (of voor/van)] Jedaja (= Jahweh weet) en [aan (of voor/van)] een (= de) gunst (of welwillendheid) (= Chen,) (van) een zoon van Zefanja (= Jahweh heeft bewaard (of verborgen)) in het huis (of de tempel/het paleis) van Jahweh zijn.” ⁶⁹

De meervoudige kroon zou nog een andere bestemming krijgen. Ze zou als een herinnering in de tempel worden bewaard. Zo zou het volk worden herinnerd aan de daad van de mannen die met geschenken uit Babel waren gekomen, en aan de gastvrijheid en de medewerking van Josia (= Jahweh ondersteunt). Cheldai werd hier Chelem (= Kracht/Droom) genoemd. Het volk moest herinnerd worden aan de geloofskracht van Cheldai en zijn mannen, en aan de gunst van Josia, die een zoon van Zefanja was (vgl. v.10).

15 “[En] (van hen) d(i)e ver weg zijn, zullen (er) komen. Ze zullen bouwen in (= aan) het huis (of de tempel/het paleis) van Jahweh. Jullie zullen weten, dat Jahweh van de (hemelse) legers mij naar jullie gezonden heeft. Het (= Dit) zal gebeuren, als jullie luisterend (= goed) luisteren naar de stem (of het geluid) van Jahweh, jullie God.”

Mensen die ver weg woonden, zouden (mee)bouwen aan het huis van de Here. Deze profetie heeft een dubbele betekenis. Er is namelijk gesproken over de bouw van de normale tempel (vgl. Ezra 5:1,2 en 6:14) en het geestelijke huis (v.12,13). Door de kroon in de tempel werd het volk herinnerd aan de nieuwe teruggekeerde ballingen die de bouw van de tempel ondersteunden. Aan de bouw van het geestelijke huis zouden veel volken deelnemen. De dienaars van de Almachtige uit de heidenen worden als levende stenen toegevoegd.

Als de profetie in vervulling zou gaan, zouden we kunnen weten, dat de Here Zacharia als profeet heeft gezonden. Het in vervulling gaan van de profetieën is één van de kenmerken van een echte profeet van Jahweh.

---

⁶⁸ Deze zin stond ook al in het vorige vers, en staat hier niet in de Griekse handschriften. Daarom kan deze zin beter worden weggelaten. Bij de Dode Zee-rollen ontbreekt helaas hoofdstuk 6 vanaf het 6e vers.

⁶⁹ Het Hebreeuwse woord voor *tempel* of *paleis* kan ook *een groot huis* aanduiden. Het kan zowel *een groot huis*, als *een tempel* of *een paleis* betekenen. Dat hangt af van het tekstverband. In de vertaling van de Griekse handschriften werd het als een huis opgevat. Daarom is daarvoor gekozen.

Aan de vervulling van deze profetie was wel een voorwaarde verbonden (vgl. Jer.18:7-10). Het volk moest goed luisteren naar de profeet, en aan de hand van de profetie God gehoorzamen. Hoe gehoorzamer het volk was, hoe eerder en hoe omvangrijker de hulp bij de tempelbouw zou zijn. Het geschenk van de mannen uit Babel was een begin.

Hoeveel nieuwe hulp er bij de bouw van de tempel kwam, is niet precies bekend. Wel bekend is, dat alle onderworpen volken in het grote Perzische rijk jarenlang meebetaalden aan de herbouw en het onderhoud van de tempel. Dat was al begonnen tijdens de regering van koning Kores II (559/538 – 529) (Ezra 1:4,7-11, 6:3-5). Met het stoppen van de tempelbouw was aan de geldstroom blijkbaar een einde gekomen, want de Perzische koning Darius I (521 – 485) liet na het hervatten van bouw onderzoeken, of die betalingen inderdaad hadden plaatsgevonden (Ezra 6:1-5).

Terwijl de tempelbouw opnieuw was begonnen, ontbrak in het begin nog een krachtige financiële ondersteuning. Het lijkt er sterk op, dat daarom in die tijd de ballingen Cheldai, Tobia en Jedaja met hun geschenken zijn gekomen om aan het werk aan het huis van de Here financieel bij te dragen. Daarna profeteerde Zacharia, dat er van andere volken nog meer hulp zou komen. Dat is ook gebeurd.

Na een grondig onderzoek liet Darius I de gouverneur Tattenai uit de staatskas fors meebetalen aan de tempelbouw en de offerdienst (Ezra 6:6-10). Koning Artaxerxes I (465 – 424) ging hiermee door (Ezra 7:15-22). Na 5 jaren hard werken is de tempelbouw tot een goed einde gekomen (Ezra 6:13-15).

De bouw van de geestelijke tempel gaat nog steeds door. Die zal doorgaan, totdat de Messias Jezus terugkomt.

2. Niet vasten, maar gehoorzamen.

Hoofdstuk 7

1 In het 4^e jaar van koning Darius is het woord van Jahweh tot Zacharia gericht op de 4^e dag van de 9^e maand, in Kislew.

2 Betel zond Saretser en Rav-Saris en zijn stervelingen om Jahweh gunstig te stemmen,

3 door te zeggen tegen de priesters die van het huis van Jahweh van de hemelse legers zijn, en door tegen de profeten te zeggen: “Moet ik in de 5^e maand huilen en me onthouden van eten, zoals ik dit al zoveel jaren gedaan heb?”

4 Het woord van Jahweh van de hemelse legers werd tot mij gericht om te zeggen:

5^a “Zeg tegen heel het volk van het land en tegen de priesters door te zeggen:

5^b “Dat jullie in de 5^e en in de 7^e maand deze 70 jaren hebben gevestigd en geklaagd, hebben jullie al vastende voor Mij gevestigd, voor Mij?”

6 “Dat jullie eten, en dat jullie drinken, zijn jullie het niet, die eten en die drinken?”

7 “Zijn dit niet de woorden die Jahweh door de dienst van de vroegere profeten heeft geroepen, toen Jeruzalem bewoond en voorspoedig was, en haar omliggende steden, het zuiden en de Laagte bewoond waren?”

8 Het woord van Jahweh werd tot Zacharia gericht om te zeggen:

9 “Dit heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd om te zeggen: “Spreekt recht door een eerlijke rechtszaak! Iedereen moet met goedgunstigheid en veel ontferming zijn broer behandelen!”

10 “Jullie moeten geen weduwe, wees, vreemdeling en arme onderdrukken. Iedereen moet in zijn hart geen kwaad tegen zijn broer bedenken.”

11 “Zij weigerden er acht op te slaan. Zij zetten de schouder er dwars tegenin. Ze maakten hun oren te ongevoelig om te luisteren.”

12 “Hun hart hebben zij als een diamant gemaakt om niet naar de wet te luisteren; en de woorden die Jahweh van de hemelse legers door zijn Geest heeft gezonden door de dienst van de vroegere profeten. Er ontstond een grote verbolgenheid bij Jahweh van de hemelse legers.”

13 Zoals Hij heeft geroepen, en zij niet hebben geluisterd; “zo zullen zij roepen, en zal Ik niet luisteren”, heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd:

14 “Ik liet hen wegstuiven over al de heidenvolken die zij niet hebben gekend.” Het land werd achter hen te woest om erdoor te trekken en terug te keren. Zij maakten een begeerlijk land als een woestijn.”

***

1 [Het was (of werd)] in het 4^e jaar van (of voor) [de] koning Darius is het woord van Jahweh tot (of naar) Zacharia geweest (= gericht) in (= op) de 4^e (dag) van de 9^e maand, in Kislew.

Het 4^e jaar van koning Darius I (521 – 485) is 518 voor Christus. De 4^e dag van de 9^e maand is bij ons in het einde van november.

Kislew was een Babylonische naam voor de 9^e maand. Babylonische namen voor de maanden werden steeds meer gebruikt.

De 8 visioenen van de profeet Zacharia waren bijna 2 jaren eerder. De tempelbouw was al meer dan 2 jaren aan de gang.

Ruim 2 jaren na de profetieën die in dit hoofdstuk staan, (in het 6^e jaar van Darius I (begin 515 v.Chr.)) was de tempel klaar (Ezra 6:15). Die tempel kon zonder problemen worden afgebouwd.

De aanleiding van de profetieën uit hoofdstuk 7 was een vraag die gesteld was door (af)gezanten die uit Betel kwamen.

2 Betel (= huis van God)⁷⁰ zond Saretser en Rav-Saris (of Rav-sar-ha-Melek)⁷¹ en zijn stervelingen om [het gezicht van] Jahweh gunstig te stemmen,

3 door te zeggen tegen de priesters die van het huis van Jahweh van de (hemelse) legers zijn, en door tegen de profeten te zeggen: “Moet (of Zal) ik in de 5^e maand huilen (en) me onthouden (van eten) (of me afzonderen/wijden), zoals ik dit (al) zoveel (of hoeveel/als wat) jaren gedaan heb?”

Saretser (= Bescherm de koning) was een naam van Babylonische oorsprong (Jer.39:3,13).⁷² De titels Rav-Saris (= Hoofdeunuch van de vorst) en Rav-sar-ha-Melek (= Hoofdhoveling/Hofmaarschalk van de koning) betekenen ongeveer hetzelfde. Een hoofd van de hovelingen of ambtenaren was (vrijwel altijd) een eunuch. De namen van de 2 (af)gezanten uit Betel vormen dus een grote tegenstelling met de namen van de mannen die uit Babel terugkeerden, en geschenken gaven voor de herbouw van de tempel (Zach.6:10,14).

Saretser en Rav-Saris kwamen om de Here gunstig te stemmen door aan de priesters en profeten te vragen, of ze in de 5^e maand nog moesten blijven huilen en zich onthouden van eten. In de 5^e maand werd gevestigd, omdat toen de stad Jeruzalem en de tempel in 586 door de Babyloniërs in brand was gestoken. Ook de muren van de hoofdstad waren (grotendeels) afgebroken (2Kon.25:8-10, Jer.52:12-14).⁷³ Toen de bouw van de tempel duidelijk vorderde, kwam de vraag op, of het vasten nog wel zinvol was. De profeet had eveneens voorspeld, dat Zerubbabel de bouw van de tempel zou afronden (Zach.4:9). God was zijn volk weer gunstig gezind.

Op deze vraag gaf de wet geen antwoord, zodat de priesters niet op dit verzoek konden reageren. Een profetische reactie was nodig. Die reactie bleef dan ook niet uit.

4 Het woord van Jahweh van de (hemelse) legers werd (of was) tot (of naar) mij (= Zacharia) (gericht) om te zeggen:

5^a “Zeg tegen heel het volk van het land en tegen de priesters door te zeggen:

---

⁷⁰ Onder de Joden die met Zerubbabel terugkeerden, was ook een aantal mensen dat uit Betel (en Ai) afkomstig was (Ezra 2:28, Neh.7:32). In de tijd van Nehemia woonden in Betel Benjaminiten (Neh.11:31). Sommige uitleggers vertalen *Betel* letterlijk als *Huis van God*. Dan zou de vraag uit het huis van God komen. Het huis van God, de tempel, was in 518 voor Christus (v.1) nog niet klaar. Ook kende het huis van God geen mensen met buitenlandse namen, die met zo'n ongepaste vraag zouden komen. Integendeel, de hogepriester Jozua was aan de Here gehoorzaam, zodat Hij de zonde van hem kon wegnemen (Zach.3:1-7).

⁷¹ In het Hebreeuws staat hier *Regem-Melech* (רַגֵּם מֶלֶךְ). De combinatie *Regem* (= een hoop (stenen)) en *Melech* (= Koning) is vreemd en onduidelijk. De Syrische ofwel Aramese versie van het bijbelboek Zacharia heeft hier *Rab-Mag van de koning*. Dat hangt samen met de (Griekse) vertaling van de Septuagint: *Arbeseer* of *Arbeser*. *Arbeseer* is een vertaling van het Hebreeuwse *Rav-Saris* (= Hoofdeunuch van de vorst), en *Arbeser* is een overzetting van *Rav-sar-ha-Melek* (= Hoofdambtenaar (of Hoofdhoveling/Hofmaarschalk) van de koning). Zo'n hoofdambtenaar was bijna altijd een eunuch, dus beide betekenissen komen ongeveer op hetzelfde neer.

⁷² Een zoon van de Assyrische koning Sanherib heette ook Saretser (2Kon.19:37, Jes.37:38).

⁷³ De profeet Jeremia rekende hier vanaf 605 voor Christus. Dat is het jaar dat Nebukadnezar II zijn vader begon te helpen bij de strijd en het bestuur van zijn rijk. Na de dood van zijn vader in 604 voor Christus werd hij officieel koning.

De profeet moest zijn boodschap niet alleen aan de priesters en de mannen van Betel doorgeven, maar aan het hele volk. De mannen van Betel kregen ook geen rechtstreeks antwoord op hun vraag. De Here stelde een tegenvraag.

5^b “(Om)dat (of want) jullie in de 5^e en in de 7^e (maand) [en] deze 70 jaar (= jaren) hebben gevestigd en geklaagd (of gerouwd), hebben jullie (al) vastende (voor) Mij gevestigd, (voor) Mij?”

6 “(Om)dat (of want) jullie eten, en (om)dat (of want) jullie drinken, zijn jullie (het) niet, d(i)e eten en [jullie] d(i)e drinken?”

De Here vroeg, of ze al die 70 jaren voor Hem hadden gevestigd en geklaagd.⁷⁴ Als ze aten en dronken, deden ze dat toch voor zichzelf. De mannen uit Betel konden de tegenvraag zelf het beste beantwoorden.

In de tegenvraag noemde de profeet terloops ook een vasten in de 7^e maand. Men vastte in de 7^e maand, omdat landvoogd Gedalja (586) in die maand door Ismaël werd vermoord. Een groot deel van het Joodse volk vluchtte om die moord naar het land Egypte (2Kon.25:25,26, Jer.41:2,3,16-18).

Naar aanleiding van de onbelangrijke en verkeerde vraag over het vasten wilde God iets aan de orde stellen,⁷⁵ dat voor iedereen heel belangrijk was. Daarom moest het hele volk de reactie van de profeet op de vraag horen.

7 “Zijn dit ⁷⁶ niet de woorden die Jahweh door de hand (= de dienst) van de vroegere (of de eerste) profeten heeft geroepen, toen Jeruzalem bewoond en voorspoedig (of vredig/gerust) was, en haar omliggende steden, de Negev (= het zuiden) en de Laagte (= de Sjefalah) bewoond waren?”

De profeet liet de Joden aan de hand van de recente geschiedenis zien, wat Jahweh echt belangrijk vindt. Toen het land nog bewoond was,⁷⁷ hadden vroegere profeten al namens Hem gezegd, dat de mensen in liefde met elkaar om moesten gaan. Vasten om het vasten heeft de Here nooit gevraagd.

Met de Negev (= droog of gedroogd) wordt niet de huidige Negev-woestijn aangeduid, maar het droge(re) en vaak ook hoger gelegen gebied in het zuiden van het heilige land. De grenzen van dat gebied zijn vaag.

8 Het woord van Jahweh werd (of was) tot (of naar) Zacharia (gericht) om te zeggen:

9 “Dit heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd om te zeggen: “Spreekt recht (of Oordeelt) (door/met) een waarachtig(e) (of trouw(e)) (= eerlijk(e)) rechtszaak (of uitspraak/oordeel)! Een man (= Ieder(een)) moet[en] (met) goedgunstigheid en ontfermingen (= veel ontferming) (met) zijn broer (be)handelen (of doen/maken)!”

---

⁷⁴ In 586 werd de tempel verwoest. Deze profetie kwam in 518 voor Christus (v.1). Het ging in werkelijkheid over 68 jaren, bijna 70 jaren.

⁷⁵ Hiermee wilde God niet zeggen, dat Hij vasten als een teken van verootmoediging niet op prijs zou stellen (vgl. Joël 1:14, Jona 3:7,10). Wel is de bekering veel belangrijker dan het vasten (Jes.58:3-14).

⁷⁶ Het woord *dit* staat niet in de (Masoretische) Hebreeuwse tekst. Op grond van de Griekse handschriften(, de Vulgaat) en het tekstverband is het in de vertaling opgenomen. In de Hebreeuwse tekst ontbreekt namelijk het onderwerp. (Hoofdstuk 7 is in de Dode Zeerollen helaas verloren gegaan.)

⁷⁷ Jeruzalem met de steden er omheen, het gebied in het zuiden en de Laagte in het zuidwesten vormden samen het oorspronkelijke gebied van het Tweestammenrijk. Uit dit vers blijkt ook, dat dit koninkrijkje in die tijd nog erg dun bevolkt was.

Zacharia bleek goed op de hoogte te zijn met de uitspraken van de vroegere profeten. Bestuderen van de Bijbel en profetie vormen dus geen tegenstelling met elkaar, maar liggen in elkaars verlengde. De profeten kenden de gebeurtenissen en profetieën die God eerder had laten uitspreken en opschrijven, goed.

Met *zijn broer* wordt hier *zijn geestelijke broer* ofwel *zijn volksgenoot* in Israël bedoeld.

10 “[En] jullie moeten (of zullen) geen weduwe, wees, vreemdeling en arme onderdrukken. [En] een man (= ieder(een)) moet[en] (of zullen (= zal)) in jullie (= in zijn) hart geen kwaad (tegen/over) zijn broer bedenken (of plannen/van plan zijn/smeden).”

In opdracht van God herhaalde Zacharia de profetieën van de vroegere profeten. De rechtspraak moest eerlijk zijn, en de zwakken in de maatschappij, zoals de weduwen, de wezen, de armen en de buitenlanders, moesten worden beschermd en ondersteund, waar dat nodig was. Je moet de Here liefhebben boven alles, en van je naaste houden als van je zelf (Lev.19:34, Ex.22:22, Deut.10:16-20, 24:17-22, Spr.21:10, 11:9, Ps.28:3, Jes.1:17,23, Jer.7:4-7, Ezech.22:1-16, Luk.10:27, 1Joh.4:20,21, enz.).

Uit Zacharia's vermaning bleek, dat de oude zonden weer de kop opstaken. Deze zonden moesten en moeten met wortel en tak worden uitgeroeid. Daarbij vergeleken was de vraag over het vasten niet belangrijk genoeg om daar tijd voor te nemen, en aandacht aan te schenken (Jes.58).

De profeet herinnerde het volk eraan, wat de gevolgen waren van liefdeloosheid en ongehoorzaamheid. De voorouders van het volk wilden niet luisteren naar de waarschuwingen van de profeten.

11 “Zij weigerden (er) acht op te slaan. Zij zetten de schouder (er) dwars (of koppig/opstandig) (tegenin). [En] ze maakten hun oren zwaar (= oren te ongevoelig) om te luisteren.”

Ze zetten hun schouders er dwars tegenin, zoals een rund dat hardnekkig weigert zijn juk te dragen (Neh.9:29, Hos.4:16). Ze hielden zich doof voor de waarschuwingen en vermaningen door niet te luisteren (vgl. Jes.6:10).

12 “[En] hun hart hebben zij (als) een diamant gemaakt om (niet) naar de wet te luisteren; en de woorden die Jahweh van de (hemelse) legers door zijn Geest heeft gezonden door de hand (= de dienst) van de vroegere (of de eerste) profeten. Er was (of werd) (= ontstond) een grote verbolgenheid (of furiositeit/woede) van(uit) (= bij) Jahweh van de (hemelse) legers.”

Diamant is de hardste steen, zodat de woorden van God niet zouden kunnen binnendringen (vgl. Ezech.11:19).

13 [Het was (of werd)] zoals Hij heeft geroepen,⁷⁸ en zij niet hebben geluisterd; “zo zullen zij roepen, en zal Ik niet luisteren”, heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd:

Als zij niet naar de Here wilden luisteren, dan wilde Hij evenmin naar hen luisteren. Ook niet, als ze in hun nood en ellende naar Hem riepen (Jer.11:11, Ezech.8:18, Hos.5:6, vgl. 1Pet.3:7).

14 “Ik liet hen wegstuiven (of wegblazen in de storm) over al de (heiden)volken die zij niet hebben gekend (Jer.16:13, 22:28).” [En] het land (of de aarde) werd achter hen te (ver)woest om erdoor te trekken en terug te keren. Zij zetten (= maakten) een begerlijk(e) land (of aarde) als (of tot) een woestenij.”

Door de zonde en ongehoorzaamheid hebben de voorouders van de teruggekeerde Joden en Israëlieten het prachtige land tot een woestenij gemaakt (Jes.6:11-13).

De Almachtige wil niet, dat er over vasten wordt gesproken door mensen die Hem niet gehoorzamen (Jes.58). Vasten is geen opdracht van Jahweh of een prestatie, maar een daad van

---

⁷⁸ De vertaling *zoals ik heb geroepen* ligt hier meer voor de hand. Dit zou heel goed de oorspronkelijke tekst kunnen zijn, want een deel van de Griekse handschriften wijst in die richting. In het Hebreeuws is het slechts een klein verschil. Het zou kunnen zijn, dat tijdens het overschrijven de kleine letter jod (י) is overgeslagen. Hoofdstuk 7 is in de Dode Zeerollen verloren gegaan.

verootmoediging. Meestal ging iemand vasten, als hij of zij erg verdrietig was. Het was en is een middel om tijd vrij te maken voor gebed.⁷⁹ Daarom wordt vasten in de Bijbel vaak genoemd in combinatie met bidden (2Sam.12:16, Ezra 8:23, Ps.35:13, Dan.9:3, Luk.2:37, Hand.14:23).

---

⁷⁹ In die tijd kostte het klaarmaken van een maaltijd veel meer tijd dan tegenwoordig. Door te vasten kwam er meer tijd vrij voor gebed. Daarom besteedde de profeet Daniël bijvoorbeeld 3 weken lang veel minder tijd aan eten, drinken en uiterlijke verzorging, zodat hij veel tijd had om te bidden (Dan.10:2,3,12).

3. Gehoorzaamheid brengt zegen.

Hoofdstuk 8

1 Het woord van Jahweh van de hemelse legers werd gesproken om te zeggen:

2 “Dit heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd: “Ik ben voor Jeruzalem, en voor Zion ijverig geweest met grote ijver. Met grote grimmingheid ben ik ijverig voor haar geweest.”

3 Dit heeft Jahweh gezegd: “Ik zal naar Zion terugkeren. Ik zal midden in Jeruzalem wonen.” Jeruzalem zal *stad van de waarheid* worden genoemd, en *berg van Jahweh van de hemelse legers; berg van de heiligheid.*”

4 Dit heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd: “Opnieuw zullen oude mannen en oude vrouwen op de pleinen van Jeruzalem zitten; iedereen met zijn stok in zijn hand door een hoge leeftijd.”

5 “De pleinen van de stad zullen worden gevuld met spelende jongens en meisjes.”

6 Dit heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd: “Ja, zal het te wonderlijk zijn in de ogen van een overblijfsel van dit volk in die dagen, zal het dan ook in mijn ogen te wonderlijk zijn?” is het woord van Jahweh van de hemelse legers.

7 Dit heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd: “Zie, Ik red mijn volk uit het land van de opgang van de zon en uit het land van de ondergang van de zon.”

8 “Ik zal hen laten komen. Zij zullen in het midden van Jeruzalem wonen. Zij zullen voor Mij tot een volk zijn, en Ikzelf zal voor hen tot een God zijn, in waarheid en in rechtvaardigheid.”

9 Dit heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd: “Jullie handen zullen sterk zijn. Jullie die in deze dagen deze woorden gehoord hebt uit de mond van de profeten die er waren op de dag dat het huis van Jahweh van de hemelse legers gefundeerd werd om de tempel te herbouwen,

10 want voor die dagen is er geen loon voor de mensen geweest, en er was geen loon voor het vee. Voor wie wegging, en voor wie kwam, was er geen vrede door het onheil: Ik zette alle mensen tegen elkaar op.”

11 “Nu ben Ik voor het overblijfsel van dit volk niet meer zoals in de vroegere dagen”, is het woord van Jahweh van de hemelse legers:

12 “want Ik zal vrede tonen. De druivenplant zal zijn vrucht geven, en het land zal zijn opbrengst geven, en de hemel zal zijn dauw geven. Ik zal het overblijfsel van dit volk dit alles laten erven.”

13 “Zoals jullie onder de volken een vloek zijn geworden, huis van Juda en huis van Israel, zo zal Ik jullie redden. Jullie zullen een zegen worden. Weest niet bang. Jullie handen zullen sterk zijn.”

14 Ja, dit heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd: “Zoals Ik had gepland om jullie kwaad te doen, toen jullie voorvaders Mij tergden”, heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd: “en Ik heb er geen spijt van gehad,

15 zo heb Ik mijn voornemen veranderd. Ik heb in deze dagen me voorgenomen om met Jeruzalem en met het huis van Juda goed te doen. Weest niet bang!”

16 “Dit zijn de dingen die jullie moeten doen: iedereen moet de waarheid spreken tegen zijn naaste; spreekt in jullie poorten recht in waarheid, en vanuit het recht van de vrede.”

17 “Iedereen moet in zijn hart geen slechtheid tegen zijn naaste bedenken, en jullie moeten niet van een valse eed houden, want al deze dingen heb Ik gehaat”, is het woord van Jahweh.

18 Het woord van Jahweh van de hemelse legers werd tot mij gericht om te zeggen:

19 “Dit heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd: “Het vasten van de 4^e, het vasten van de 5^e, het vasten van de 7^e en het vasten van de 10^e maand zal voor het huis van Juda worden tot vrolijkheid, tot blijheid en tot goede vastgestelde tijden. Houdt van de waarheid en de vrede!”

20 Dit heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd: “Opnieuw zullen er volken komen en inwoners van veel steden.”

21 “De inwoners van de ene stad zullen naar de andere gaan om te zeggen: “Wij zullen meteen gaan om Jahweh gunstig te stemmen, en om Jahweh van de hemelse legers te zoeken. Ikzelf zal ook gaan.”

22 Veel volken zullen komen, en machtige heidenvolken om Jahweh van de hemelse legers in Jeruzalem te zoeken, en om Jahweh gunstig te stemmen.

23 Dit heeft Jahweh van de hemelse legers gezegd: “In die dagen zullen 10 stervelingen uit alle talen van de heidenvolken de slip van een Joodse man vastgrijpen om te zeggen: “Wij zullen met jullie meegaan, want wij hebben gehoord, dat God met jullie is.

***

Dit hoofdstuk is een vervolg op het vorige. Niet het vasten op zichzelf, maar de gehoorzaamheid aan God en de liefde voor Hem brengen zegen. In de vorm van 10 boodschappen van de Here bracht de profeet dit over aan zijn volk. Elke boodschap begint met de zin: “Dit heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd.”

1 Het woord van Jahweh van de (hemelse) legers werd (of was) (gesproken) om te zeggen:

Na een korte inleiding waarin de profeet aangeeft, dat de Here tegen hem had gesproken, volgt de 1^e boodschap.

2 “Dit heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd: “Ik ben voor Jeruzalem, en ⁸⁰ voor Zion ijverig (of jaloers) geweest met grote ijver (of grote jaloezie/jaloersheid). Met grote grimmigheid (of verontwaardiging) ben ik ijverig (of jaloers) voor haar geweest.” ⁸¹

---

⁸⁰ In overeenkomst met de Griekse handschriften en in verband met het volgende vers zijn de woorden *voor Jeruzalem, en* ingevoegd of teruggeplaatst. In de Dode Zeerollen is vrijwel heel vers 2 verloren gegaan. Zion was eerst de burcht die koning David (1012 – 972) in Jeruzalem veroverde (2Sam.5:7). Zion lag op een heuvel (of berg). Later kreeg het dezelfde betekenis als Jeruzalem. Dit blijkt uit parallellismen (Ps.51:20, 102:22, 128:5, 135:21, 147:12).

Bij een parallellisme wordt een mededeling op een iets andere manier herhaald, waardoor de boodschap wordt verbreed en verdiept. Dat zie je ook bij Zacharia 1:17. *Opnieuw zal Jahweh Zion troosten. Opnieuw zal Hij Jeruzalem (uit)kiezen.*

⁸¹ In het Hebreeuws zijn steden vrouwelijk.

In de 1^e boodschap gaf God aan, dat Hij grimmig en verontwaardigd was over de hoofdstad Jeruzalem en het gebied dat vanuit deze stad werd bestuurd.

In de 2^e boodschap zegt de Here, dat Hij weer naar Zion zou gaan, en in Jeruzalem zou gaan wonen (Zach.1:16, 2:10). De hoofdstad zou dan trouw zijn aan Hem.

3 Dit heeft Jahweh gezegd: “Ik zal naar Zion terugkeren.⁸² Ik zal midden in Jeruzalem wonen.” Jeruzalem zal *stad van de waarheid* (of *de trouw*) worden genoemd, en *berg van Jahweh van de (hemelse) legers; berg van de heiligheid* (of *de afzondering/het heiligdom*).

Nadat de profeet Ezechiël de Here uit de tempel en uit Jeruzalem had zien vertrekken (Ezech.9:3, 10, 11:22,23), beloofde God na de ballingschap zijn terugkeer.

De *berg van Jahweh* is de berg Zion. Deze berg zal *berg van de heiligheid* of *berg van het heiligdom* worden genoemd, omdat vooral daar de Here wordt gediend.

De 3^e boodschap gaat over een tijd van vrede in Jeruzalem.

4 Dit heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd: “Opnieuw zullen oude mannen en oude vrouwen in (= op) de pleinen van Jeruzalem zitten (vgl. Jes.65:20); [en] een man (= ieder(een)) (met) zijn stok in zijn hand van(wege) (= door) een veelheid van dagen (= een hoge leeftijd).”

5 “[En] de pleinen (of de straten) van de stad zullen worden gevuld met spelende (of lachende) jongens en meisjes [in (= op) haar pleinen (of haar straten)] (vgl. Jes.65:20).”

Van oorlogen en hongersnoden waren vooral ouden van dagen en kinderen het slachtoffer. In Jeruzalem zouden zij weer ruimschoots op de pleinen en/of straten aanwezig zijn. Dat betekent, dat het in de hoofdstad voor een lange tijd vrede zou zijn.

Met de 4^e boodschap wilde God alle twijfel wegnemen. Hij ondersteunde hiermee het zwakke geloof van zijn volk.

6 Dit heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd: “Ja, (of want/(om)dat) het zal (te) wonderlijk zijn in de ogen van een overblijfsel van dit volk in die dagen, zal het (dan) ook in mijn ogen (te) wonderlijk zijn (vgl. Gen.18:14)?” is het woord (of de uitspraak) van Jahweh van de (hemelse) legers.

In de 5^e boodschap vertelde de Here, dat Hij zijn volk zou verlossen vanuit het oosten (= zonsopgang), en vanuit het westen (= zonsondergang). Hij zou ze dus terugbrengen naar het beloofde land.

7 Dit heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd: “Zie, Ik red mijn volk (van)uit het land (of de aarde) van de opgang (van de zon) en (van)uit het land (of de aarde) van de ondergang van de zon.”

8 “Ik zal hen laten komen. Zij zullen in het midden van Jeruzalem wonen. Zij zullen voor Mij tot een volk zijn, en Ikzelf zal voor hen tot een God zijn, in (of door) waarheid en in (of door) rechtvaardigheid.”

In het noordoosten woonden nog Israëlieten en Joden die door Assyrië en Babel waren weggevoerd. In het zuidwesten verbleven eveneens veel Joden in Egypte.⁸³

---

⁸² In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *Ik ben naar Zion teruggekeerd*. Op grond van de Griekse handschriften en het tekstverband is voor *Ik zal naar Zion terugkeren* gekozen.

In de Dode Zeerollen is dit gedeelte verloren gegaan.

⁸³ Hoewel na de moord op landvoogd Gedalja (586) veel Joden naar Egypte waren gevlucht (2Kon.25:25,26,

Israëlieten en Joden uit het oosten en het westen zouden in de hoofdstad Jeruzalem en de daarbij horende gebieden wonen. Niet de zonde zou daar heersen, maar waarheid en recht (vgl. Hos.2:22).

De 6^e boodschap is vooral een bemoediging. Het volk moest weer aan het werk gaan. Niet alleen met de tempelbouw, maar ook met de dagelijkse bezigheden.

9 Dit heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd: “Jullie handen zullen (of moeten) sterk zijn. (Jullie) d(i)e in deze dagen deze woorden gehoord hebt (van)uit de mond van de profeten die (er) waren in (= op) de dag (dat) het huis van Jahweh van de (hemelse) legers gefundeerd werd om de tempel (of het paleis/het grote huis) te (her)bouwen,

10 want (of (om)dat/Ja,) voor [het gezicht van] die dagen is er geen loon van (= voor) de mens(en) geweest, en er was geen loon van (= voor) het vee. [En] voor de weggaande (= voor wie wegging), en voor de komende (= voor wie kwam,) was er geen vrede van(wege) (= door) de benauwdheid (of de benauwer) (= het onheil/de vijand): Ik stuurde (of zond) alle mens(en) weg; een man (= ieder(een)) tegen (of in/door/met) zijn makker (of (met)gezel) (= een ander/elkaar) (= Ik zette alle mensen tegen elkaar op.)” (vgl. 2Kron.15:5,6)

“*Jullie handen zullen sterk zijn* (vgl. 2Kron.15:7).” Met deze woorden liet de Here zijn volk door zijn profeten bemoedigen, toen de grootte van de fundamenteën van de nieuwe tempel tegenviel in vergelijking met die van de oude tempel, die was verwoest (Hag.2:4-10). Die profeten van God waren Haggai en Zacharia (Ezra 5:1,2, 6:14). Er kunnen in die periode ook andere profeten zijn geweest, maar ze worden in de Bijbel niet genoemd.

“*Jullie handen zullen sterk zijn.*” Deze boodschap werd hier herhaald, want het was opnieuw bedoeld voor de Joden die vroeger de profeten hadden horen profeteren over de noodzaak van de tempelbouw. Deze mensen konden weten, welke kracht achter die nieuwe profetie schuilging, want dat hadden ze bij de vorige keer al meegemaakt.

Door misoogsten kregen de Joden toen geen resultaat voor hun werk, en leverde het vermaarde vee niets op (Hag.1:6,7,9-11). Mede hierdoor was er geen geordende samenleving. Op straat liepen de mensen gevaar om in de handen van rovers en moordenaars te vallen. Ongehoorzaamheid aan God bracht en brengt alleen maar ellende.

Toen het Joodse volk had geluisterd naar de duidelijke oproep van de profeten Haggai en Zacharia, en met de herbouw van de tempel was begonnen, veranderde de vloek van de Almachtige in zegen.

11 “Nu ben Ik voor het overblijfsel van dit volk niet (meer) zoals in de vroegere (of eerste) dagen”, is het woord (of de uitspraak) van Jahweh van de (hemelse) legers:

12 “want Ik zal vrede tonen (of laten zien).⁸⁴ De druivenplant zal haar (= zijn) vrucht geven, en het land (of de aarde) zal haar (= zijn) opbrengst geven, en de hemel[en zullen] (zal) hun (= zijn) dauw geven. Ik zal het overblijfsel van dit volk dit alles laten erven.”

13 “[Het zal zijn,] zoals jullie onder de (heiden)volken een vloek (of een smaad) zijn geworden (of geweest), huis van Juda en huis van Israël, zo zal Ik jullie redden. Jullie zullen een

---

Jer.41:2,3,16-18), zijn die in 581 en vooral in 568 voor Christus grotendeels door Nebukadnezar II (604 – 562) naar Babel gedeporteerd (Zie de uitleg van Jer.44:11-30 in Turennot T. van, Jeremia, Jahweh sticht, Grijpskerk, 2021, en van Ezech.29:17-20 in Turennot T. van, Ezechiël, God maakt sterk, Grijpskerk, 2020.).

Daarna zijn toch weer veel Joden naar Egypte getrokken (Zie de uitleg van Jes.19:18-20 in Turennot T. van, Jesaja, Jahweh redt, Grijpskerk, 2022.).

⁸⁴ In de Hebreeuwse (Masoretische) tekst staat: *het zaad zal de vrede zijn*. Om deze wat vreemde tekst is voor de versie van de Griekse handschriften gekozen. (In de Dode Zeerollen is vers 12 verloren gegaan.)

zegen worden (of zijn). Weest niet bang (of Hebt geen ontzag). Jullie handen zullen (of moeten) sterk zijn (of worden).”

Het volk van Juda en Israël werd opnieuw aangemoedigd om weer gehoorzaam aan de slag te gaan, en op de Here te vertrouwen, zodat zijn zegen op hun werk zou kunnen blijven rusten. Dan houdt de zegen van God nooit op!

De 7^e boodschap gaat over de zegen van de Here.

14 Ja, (of (om)dat/want) dit heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd: “Zoals Ik had gepland (of overwogen) om [aan/voor] jullie kwaad te doen, door het Mij tergen van jullie (voor)vaders (= toen jullie (voor)vaders Mij tergden)”, heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd: “en Ik heb (er) geen spijt van gehad (of Ik heb geen medelijden gehad),

15 zo ben Ik omgekeerd (= heb Ik mijn voornemen veranderd). Ik heb in deze dagen me voorgenomen (of deze dagen gepland/overwogen) om met Jeruzalem en met het huis van Juda goed te doen. Weest niet bang (of Vreest niet/Hebt geen ontzag)!”

In het verleden had de Here voorspeld, dat hun (voor)vaders allerlei rampen zouden treffen. Dat was in vervulling gegaan. Zo zeker zouden ook Gods zegeningen blijven komen. Aan die beloofde zegeningen waren en zijn wel voorwaarden verbonden (vgl. Jer.18:7-10).

16 “Dit zijn de woorden (= de dingen) die jullie moeten (of zullen) doen (of maken): een man (= ieder(een)) moet de waarheid spreken met (= tegen) zijn naaste; spreekt in jullie poorten recht (in) waarheid, en (vanuit) het recht van de vrede (of het welzijn/de rust/voorspoed)!”⁸⁵

Rechtspreken vanuit *het recht van de vrede* betekent *eerlijk rechtspreken*. Een goede rechtspraak is een zegen voor de samenleving. Het brengt op de lange duur vrede, welzijn, rust, en voorspoed. Bij een oneerlijke rechtspraak gebeurt het tegenovergestelde.

17 “[En] een man (= ieder(een)) moet[en] (of zullen (= zal)) in jullie (= zijn) hart geen slechtheid (of onheil/kwaad) van (= tegen) zijn naaste bedenken (of plannen), en jullie moeten (of zullen) niet van een valse (of leugenachtige/bedriegelijke) eed (of vloek) houden, want (of (om)dat/Ja,) al deze (of die) (dingen) [die] heb Ik gehaat”, is het woord (of de uitspraak) van Jahweh.

De Here wil niet, dat zijn heilige naam voor de bekrachtiging van leugens wordt gebruikt. Kortom, de Israëlieten moesten met daden laten zien, dat ze van God hielden boven alles, en van de naaste als van zichzelf (Lev.19:34, Ex.22:22, Deut.10:16-20, 24:17-22, Spr.21:10, 11:9, Ps.28:3, Jes.1:17,23, Jer.7:4-7, Ezech.22:1-16, Luk.10:27, 1Joh.4:20,21, enz.).

Uit de 8^e boodschap blijkt, dat er veel vaker werd gevast, dan in eerste instantie leek.

18 Het woord van Jahweh van de (hemelse) legers werd (of was) tot (of naar) mij (gericht) om te zeggen:

19 “Dit heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd: “Het vasten van de 4^e, het vasten van de 5^e, het vasten van de 7^e en het vasten van de 10^e (maand) zal voor het huis van Juda worden (of zijn) tot vrolijkheid, tot blijheid en tot goede vastgestelde tijden (of vastgestelde feesten). [En] houdt van de waarheid en de vrede (of hebt de waarheid en de vrede lief)!”

Er staat, dat er gevast werd in de 4^e, 5^e, 7^e en 10^e maand.

---

⁸⁵ In de poorten van de dikke stadsmuren spraken de oudsten recht (Deut.21:19, 22:15, 25:7, Joz.20:4, Rut 4:11, enz.). Daar was meestal voldoende ruimte om bij elkaar te komen voor de rechtspraak. De doorgang van de poorten was vaak zelfs (iets) langer dan de dikte van de muur.

- In de 4^e maand werd gevestigd, omdat op de 9^e van die maand de stad Jeruzalem in 586 werd veroverd door Nebukadnezar II (604 – 562) (2Kon.25:3,4, Jer.39:2,3, 52:6).
- Zoals we al weten, werd er in de 5^e maand gevestigd, omdat toen de stad Jeruzalem en de tempel in 586 door de Babyloniërs in brand werd gestoken. Ook de muren van de stad werden (grotendeels) afgebroken (2Kon.25:8-10, Jer.52:12-14).⁸⁶
- Men vastte in de 7^e maand, omdat Gedalja (586) in die maand van het jaar 586 voor Christus door Ismaël werd vermoord. Een groot deel van het volk vluchtte naar aanleiding van die moord naar Egypte (2Kon.25:25,26, Jer.41:2,3,16-18).
- Omdat Nebukadnezar II in de 10^e maand van het jaar 589 voor Christus kwam om de stad Jeruzalem te beleggen, werd er die maand ook gevestigd (2Kon.25:1, Jer.52:4-5).

Al deze verdrietige tijden van vasten zou de Heer van de (hemelse) legers in blijde feesten willen veranderen. Aan de vervulling van deze profetie verbond Hij eveneens een voorwaarde. Ze moesten de waarheid spreken, en in vrede en liefde met elkaar omgaan (vgl. Ps.34:15, Mat.5:9, Rom.12:18).⁸⁷

Impliciet zei Jahweh hiermee ook, dat ze maar gauw moesten stoppen met dat vasten, en Hij gaf aan de mensen die op deze dagen vastten, zelf de ruimte om tot die conclusie te komen.⁸⁸

In de 9^e boodschap beloofde de Here, dat inwoners van veel meer steden hetzelfde zouden doen, dan wat de inwoners van Betel hebben gedaan.

20 Dit heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd: “Opnieuw (of Nog (eens)/Verder [dat] zullen (er) volken komen en inwoners van veel steden.”

21 “De inwoners van de ene (stad) zullen naar de ene (= de andere) gaan om te zeggen: “Wij zullen gaande gaan (= Wij zullen meteen (of zeker) gaan) om [het gezicht van] Jahweh gunstig te stemmen (of Jahweh te verzoeken/smeken), en om Jahweh van de (hemelse) legers te zoeken. Ikzelf zal ook gaan.”

Niet alleen Joden en Israëlieten zouden de gunst van God zoeken. Ook veel heidenen zouden en zullen naar Jeruzalem gaan om Hem te zoeken, en om naar zijn gunst te vragen (Jer.3:17, Hag.2:8, Zach.2:11).

22 Veel volken zullen komen, en machtige (heiden)volken om Jahweh van de (hemelse) legers in Jeruzalem te zoeken, en om [het gezicht van] Jahweh gunstig te stemmen (of Jahweh te verzoeken/smeken).

Met de 10^e en laatste boodschap breidde de Almachtige de zegeningen nog verder uit.

23 Dit heeft Jahweh van de (hemelse) legers gezegd: “In die dagen [dat] zullen 10 ster-velingen (van)uit alle talen van de (heiden)volken [vastgrijpen] de slip (of de zoom/het uiteinde) van een Joodse (= Judese) man vastgrijpen om te zeggen: “Wij zullen met jullie (mee)-gaan, want (of (om)dat/Ja,) wij hebben gehoord (of geluisterd), (dat) God met jullie is.

Zoals we al eerder gelezen hebben, stelde de Here voorwaarden aan het vervullen van zijn beloften (vgl. Jer.18:7-10). Wij kunnen door ons handelen en bidden zijn plannen beïnvloe-

⁸⁶ De profeet Jeremia rekende hier vanaf 605 voor Christus. Dat is het jaar dat Nebukadnezar II zijn vader begon te helpen bij de strijd en de regering. Na de dood van zijn vader in 604 voor Christus werd hij officieel koning.

⁸⁷ Opvallend is, dat er niet staat, dat ze niet moesten liegen, en niet moesten ruzie maken. Het wordt positief geformuleerd. Ze moesten de waarheid spreken, en in vrede liefdevol met elkaar omgaan. De Here zei meestal niet, wat ze niet moesten doen, maar wat ze wel moesten doen. Ook daar kunnen we van leren.

⁸⁸ Ook daar kunnen we van leren. Op dezelfde liefdevolle manier zoals God met deze Joden omging, moeten we ook met elkaar omgaan. Geef je naaste nieuwe of andere argumenten en gedachtegangen mee, maar laat hem of haar, als het maar enigszins mogelijk is, zelf de ruimte om tot (bepaalde) conclusies te komen.

den, en zelfs veranderen. In het paradijs wilde God, dat de mensen voor altijd gelukkig zouden zijn, maar Adam en Eva hebben door hun zonden zijn plannen verstoord (Gen.3). De hemelse Vader beloofde aan alle Israëlieten, dat ze voor altijd in het land Kanaän mochten blijven wonen, maar door hun slechte gedrag moest Hij ze in ballingschap laten voeren. De vrome koning Hizkia (727 – 697) was ziek, en kreeg van de profeet Jesaja te horen, dat hij binnenkort zou sterven. Na zijn smeekgebed tot de Here kreeg hij er 15 jaren bij (Jes.38:1-8). Jahweh was zo boos op de stad Ninevé, dat hij haar wilde verwoesten.⁸⁹ Toen de bevolking van die stad zich bekeerde, veranderde Hij zijn plannen, en Hij spaarde de stad (Jona 3:10).

Hoewel de Almachtige zijn plannen aanpast, en profetieën soms niet, of soms ten dele niet in vervulling laat gaan, verliest Hij nooit zijn doel uit het oog. Toen Adam en Eva zijn plannen verstoorden, bleef dat doel hetzelfde: een schepping waar liefde, vrede en geluk heersen, en waar mensen koningen en priesters mogen zijn (Ex.19:6, Dan.7:18, Rom.5:12-19, 2Tim.2:12, 1Pet.2:5,9, Op.1:6, 5:10, 22:5, vgl. Gen.1:26-28).⁹⁰

Als wij door onze zonden de satan de gelegenheid geven om deuren te sluiten, dan opent God nieuwe deuren. Zo had Hij aan koning David (1012 – 972) een eeuwig koningshuis beloofd. Na zijn dood zou zijn troon altijd standhouden. Dit betekent, dat uit hem de Here Jezus zou voortkomen. Koning Jezus zal eeuwig regeren (2Sam.7). Het nageslacht van David was als de koninklijke zegelring aan Jahwehs hand. De koninklijke zegelring werd gebruikt als een soort handtekening om brieven en wetten te bekrachtigen (vgl. 1Kon.21:8).

Salomo (972 – 932) volgde zijn vader op, maar zijn nageslacht werd zo slecht, dat God het koningschap van zijn nakomelingen moest afnemen. Van vazalkoning Jojachin (597), die van koning Salomo afstamde, zou niemand meer op de troon van koning David zitten. De Here zou die zegelring van zijn hand afrukken (Jer.22:24-30). Ook al kwam Jojachin nog een paar maanden op de troon, de Almachtige hakte de boom om (2Kon.24:8-15).

Hij veranderde wel zijn plannen, maar bleef trouw aan de belofte die Hij aan koning David had gedaan. Hij ging verder met het nageslacht van Natan, een andere zoon van David en een jongere broer van Salomo. Na de ballingschap deed God Zerubbabel die van Natan afstamde, als de koninklijke zegelring aan zijn hand (Luk.3:23-31, Hag.2:21-24). Uit de afgehakte tronk van Isai (= David) schoot een tak of twijg (= Natan, een zoon van David) op, een scheut uit zijn wortels kwam tot bloei. De geest van de Heer zou op Hem (= Jezus) rusten (Jes.11:1,2^a). Toen de Here Jezus door Johannes de Doper werd gedoopt, daalde de Heilige Geest op Hem neer in de vorm van een duif (Mat.3:16, Mark.1:9-11 en Luk.3:21,22).

Door ongehoorzaamheid van de Joden is een deel van Jahwehs beloften (nog) niet in vervulling gegaan. Het gelovige gebed bleef grotendeels uit. De 4 ongeluksdagen worden door een aantal Joden nog steeds herdacht als dagen van rouw. Volgens de Talmoed waren ze door de profetieën van Zacharia eerst afgeschafft. Pas na de verwoesting van de 2^e tempel in 70 na Christus door de Romeinen zouden deze 4 dagen weer zijn ingevoerd.⁹¹ Als de mensen van Gods volk naar de profeet Zacharia hadden geluisterd, dan waren die dagen van rouw in feestdagen veranderd.

Zacharia's profetieën zijn maar ten dele in vervulling gegaan. De tempel is afgebouwd. Er

---

⁸⁹ In het Hebreeuws zijn steden vrouwelijk.

⁹⁰ Zie voor de vertaling van de genoemde verzen uit de Openbaring Turennot T. van, De Openbaring mag niet verborgen blijven, Grijskerk, 2023.

⁹¹ Keil C.F., Commentary on the Old Testament, deel 10, The minor prophets, 2^e druk, Massachusetts, 2006, pag. 567.

Als die 4 ongeluksdagen naar aanleiding van de verwoesting van de 2^e tempel in 70 na Christus weer zouden zijn ingevoerd, is dat wel merkwaardig, want die 4 ongeluksdagen zijn gebaseerd op gebeurtenissen die over de 1^e tempel gaan, en hebben met de verwoesting van de 2^e tempel niets te maken.

zijn hervormingen doorgevoerd onder leiding van de priester Ezra en de landvoogd Nehemia. De landvoogd organiseerde de herbouw van de muren van Jeruzalem.

De vervulling was echter nog niet blijvend. Jeruzalem bleef de Here niet trouw. Aan de voorwaarden die Hij stelde, heeft de hoofdstad niet blijvend voldaan (vgl. Jer.18:7-10). De meeste Joden waren structureel ongehoorzaam aan de hemelse Vader. Ook bleven veel Judeeërs en vooral veel Israëlieten liever als balling in het Tweestromenland wonen.

Toen Jahweh de gelovige Joden in 164 voor Christus onder leiding van de Makkabeeën bevrijdde van de vreselijke onderdrukking van koning Antiochus IV (175 – 164), ging het volk Hem weer dienen. Na de oorlogen van de Makkabeeën tegen de vreemde overheersers, werd Juda weer een zelfstandige staat. In de tijd van hogepriester Simon (142 – 135) genoot het Joodse volk van een grote welvaart. Oude mannen en vrouwen zaten op de pleinen van Jeruzalem (v.4, 1Mak.14:4-15). De kinderen speelden weer in de straten.

De dank van het grootse deel van de Joden hiervoor was ongehoorzaamheid. Het koningschap van David, Natan en Zerubbabel werd niet volgens de beloften van God in ere hersteld. Ze maakten de hogepriester Simon generaal en koning, totdat een profeet zou opstaan om de wil van de Almachtige hierover te vertellen (1Mak.14:41-49). Die profeet is nooit gekomen. Dat was ook niet nodig. Jahwehs profeten hadden hierover al geprofeteerd, maar er werd niet naar geluisterd.⁹²

Na structurele ongehoorzaamheid van de hogepriester en het volk ging het steeds verder bergafwaarts. Vijf jaren later werd hogepriester Simon vermoord. Zijn zoon Johannes Hyrcanus (135 – 104) nam zijn positie als hogepriester-koning over. Met de vrede was het gedaan. Steeds meer oorlogen moesten worden gevoerd. Joodse soldaten waren niet meer bereid te vechten, waardoor er heidense huursoldaten moesten worden aangetrokken. Het volk en de hogepriester werden steeds kwaadaardiger. Er werd vermoord om de opvolging. Later moesten de Romeinen er zelfs aan te pas komen om de interne conflicten te beslechten. Daardoor kwamen Juda en de stad Jeruzalem onder de onderdrukkende macht van het Romeinse rijk.

Niets kon echter het ongehoorzame volk van hun rebellie tegen de Almachtige weerhouden. De meeste Joden verwierpen zelfs hun Hogepriester en Koning Jezus, de Zoon van God. In plaats van Hem nederig te dienen, lieten ze Hem bespotten en vernederen. In plaats van dankbaarheid voor zijn hulp, zijn onderwijs en talloze genezingen van hun zieken, lieten ze Hem kruisigen tot de dood erop volgde. Na zijn dood vervolgden veel Joden de discipelen van de Here Jezus.

De straf en berechting van de hemelse Vader bleef dan ook niet uit (vgl. Luk.23:28-30). Na verscheidene opstanden tegen de Romeinen werden de Joden verstrooid over de hele wereld. De diaspora begon. De zonde en het volgen van de satan bracht en brengt verstrooiing.

Uitstel van zegen en beloften door allerlei zonden, betekent voor God echter geen afstel. Hij zal zich over Israël weer ontfermen (Rom.11:25-32). Het dode Israël zal herrijzen. Jozef, Israel en Juda zullen worden herenigd (Jes.11:13, Ezech.37:16-20,22). Uit de verre landen waarheen de Here hen had verstrooid, zal Hij hen verlossen (Jer.23:6-8, 30:10, Zach.10:6-12). Jahweh zal Israël en Juda weer terugbrengen naar het heilige land, dat Hij aan hun voorvaders heeft gegeven (Jes.11:11-16, Jer.16:15-18, 30:3, Ezech.37:21,22,28, Hos.1:10-12, 2:15-22, Amos 9:14,15). De Israëlieten zullen zich bekeren. De Almachtige zal het hart van steen bij de Joden wegnemen, en aan hen een nieuw hart geven (Ezech.36:26,27 Hos.3:5, 14:5,

---

⁹² Zo moeten wij ook niet om een profetische openbaring vragen over zaken die de Here al via de Bijbel aan ons bekend gemaakt heeft. In plaats daarvan moeten we de Bijbel (beter) bestuderen, en naar Gods wil handelen. Als we ons inspannen voor de bijbelstudie, mogen we wel aan de hemelse Vader vragen om meer inzicht te geven in zijn Woord.

Zach.12:10-14, 13:8,9). Hij zal hun ogen openen voor het nieuwe verbond, dat Hij met hen sluit (Ezech.37:26, Rom.11:27, Jer.31:31-34, 32:40-41, vgl. Hebr.8:8-12). Mensen uit veel natiën zullen naar Jeruzalem komen om de gunst van de Here af te smeeken (v.22). Bid om de bekering van de Joden en vrede voor Jeruzalem.

Er zal dus een geweldige stroom van mensen op de Joden afkomen.

4. De toekomst van Israël en zijn burenen.

Hoofdstuk 9:1-8

1 Een openbaring, een woord van Jahweh, is tegen het land van Chadrach en Damascus, zijn rustplaats. Ja, van Jahweh is het oog op de mensen en alle stammen van Israël gericht,

2 en ook op Hamat, binnen haar grenzen, en op Tyrus en Sidon. Ja, zij zijn erg wijs geweest.

3 Tyrus bouwt voor zichzelf een vesting. Ze hoopt zilver op als stof, en bewerkt goud als modder van de straten.

4 Zie, de Heer zal haar in bezit nemen. Hij zal haar macht neerslaan in de zee, en zijzelf zal door het vuur worden verteerd.

5 “Askelon zal het zien, en zij zal bang zijn, evenals Gaza. Zij zal hevig beven, evenals Ekron, omdat haar verwachting beschaamd zal zijn. Een koning zal uit Gaza verdwijnen, en Askelon zal onbewoond zijn.”

6 “Een bastaardvolk zal in Asdod wonen. Ik zal de trots van de Filistijnen uitroeien.”

7 “Ik zal hun bloed uit hun mond verwijderen, en hun gruwelen vanuit hun tanden.” Zij zullen ook een rest zijn voor onze God, zodat zij zullen zijn als een vriend in Juda, en Ekron als een Jebusiet.

8 “Ik zal een leger voor mijn huis legeren voor wie langstrekt, en voor wie terugkeert. Geen onderdrukker zal meer over hen heentrekken, want nu heb Ik het met mijn eigen ogen gezien.”

***

Vanaf hoofdstuk 9 vernemen we niets meer over Jozua en Zerubbabel. Ook over de tempel lezen we maar weinig. De bouw van de tempel was al klaar (Zach.11:13).

1 Een (draag)last (of Een opdracht) (= Een openbaring/profetic/orakel), een woord van Jahweh, is tegen (of in/door/met) het land van Chadrach en Damascus, zijn rustplaats. Ja, (of want/(om)dat) van (of voor/naar) Jahweh is het oog (op) de mens(en) en alle stammen van Israël (gericht),⁹³

2 en ook (of zelfs) (op) Hamat, binnen (of in/door/met) haar grenzen,⁹⁴ (en) (op) Tyrus en Sidon. Ja, (of (om)dat/want) zij zijn erg wijs geweest.⁹⁵

De naam *Chadrach* komt in Assyrische bronnen voor als Hatarika. Met die naam wordt zowel een stad als een provincie in het noordwesten van Syrië aangeduid.⁹⁶

Damascus is de hoofdstad van Aram ofwel Syrië.

---

⁹³ Dit gedeelte kun je ook op een andere manier vertalen: *naar (of voor/van) Jahweh is het oog van de mens(en) en alle stammen van Israël (gericht)*, enzovoort. Op grond van de vertaling van de Griekse handschriften (en de Vulgaat), en vanwege het tekstverband is voor *van (of voor/naar) Jahweh is het oog (op) de mens(en) en alle stammen van Israël (gericht)* gekozen

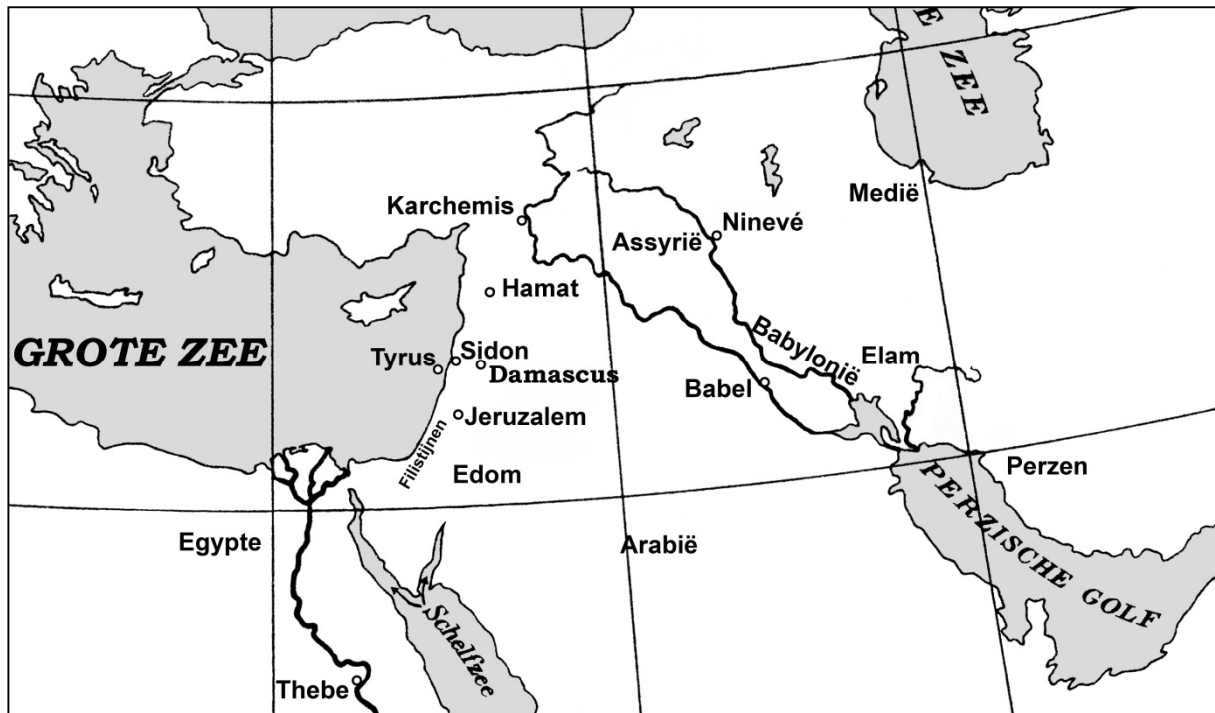
⁹⁴ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *zij bepaalt de grenzen binnen (of in/door/met) haar*. Op grond van de Griekse handschriften(, de Vulgaat) en het tekstverband is voor *binnen (of in/door/met) haar grenzen* gekozen. (In het Hebreeuws zijn steden vrouwelijk.)

Dit gedeelte is in de Dode Zeerollen verloren gegaan.

⁹⁵ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat: *... zij is erg wijs geweest*. Het beter passende meervoud is overgenomen vanuit de Griekse handschriften (en de Vulgaat).

⁹⁶ Zie Hallo W.W. en Lawson Younger Jr. K., *The Context of Scripture*, deel 2, Boston/Leiden, 2003, pag. 117. Zie ook Bimson J.J., *Encyclopedie van Bijbelse plaatsen*, Kampen, 2007, pag. 99.

Hamat lag in het noorden aan de rivier Orontes. *Tyrus en Sidon* bevonden zich meer naar het zuiden aan de kust van de Middellandse Zee. Tyrus was een dochterstad van Sidon, maar al gauw overschaduwde ze haar moederstad in rijkdom en macht. Tyrus was grotendeels op een eiland gebouwd, dat ruim 600 meter van de kust af lag. Al deze steden bevonden zich ten noorden van Israël en Juda.

Van Tyrus en Sidon werd gezegd, dat ze wijs waren. Daarmee bedoelde de Here niet de echte wijsheid van zijn dienaren (Deut.29:29, Mat.11:25, Luk.10:21, 1Kor.1:18-25). De wijsheid van Tyrus en Sidon was schranderheid of sluwheid in de handel (Ezech.28:4,5).

3 [En] Tyrus bouwt (of Tyrus bouwde) voor haar (= voor zichzelf) een vesting. [En] ze hoopt (of Ze hoopte) zilver op als stof, en bewerkt goud als modder van de straten.

Door menselijke wijsheid zou Tyrus schatrijk worden, en een muur om zich heen kunnen bouwen, die meer dan 15 meter hoog zou worden. Tyrus werd belangrijker en sterker dan Sidon, en werd daarom nog eens apart met name genoemd.

4 Zie, de Heer zal haar onterven (= in bezit nemen). Hij zal haar macht (of haar vermogen/rijkdom) neerslaan in (of met/door) de zee, en zichzelf zal door (of met/in) het vuur worden verteerd.

Wijsheid, rijkdom en kracht zouden de dochterstad Tyrus niet redden. Nee, ze zou door vuur vergaan (Ezech.26 en 27).

Van de gebieden ten noorden van Israël verschoof plotseling het blikveld van de profeet naar het zuidwesten.

5 “Askelon zal (het) zien, en zij zal bang zijn (of zal ontzag hebben/vrezen), en (= evenals) Gaza. [En] zij zal hevig (of erg) beven, en (= evenals) Ekron, (om)dat (of want/Ja,) haar verwachting beschaamd is (= zal zijn). Een koning zal (van)uit Gaza verdwijnen, en Askelon zal niet bewoond zijn (of niet wonen) (= zal onbewoond zijn).”

De Filistijnen zouden van de val van Tyrus schrikken. Door de verovering van die stad zou de veroveraar verder naar het zuiden kunnen trekken.

6 “Een bastaard(volk) zal in Asdod wonen. Ik (= God) zal de trots (of de majesteit/hoogmoed) van de Filistijnen wegsnijden (of afsnijden) (= uitroeien).”

Het koningschap, de macht en de steden van de Filistijnen zouden eraan gaan. Ze zouden niets meer overhouden om indruk te maken.

Er worden 4 van de 5 Filistijnse steden genoemd. De stad Gat staat er niet bij. Koning Hazael (842 – 805) van Syrië heeft deze Filistijnse plaats veroverd. Sinds die verovering vernemen we er weinig meer van (Jer.25:20, Amos 1:6-8, Zef.2:4). Waarschijnlijk was het geen zelfstandig koninkrijkje meer.

7 “Ik zal hun bloed (van)uit hun mond verwijderen (of wegnemen/wegdoen), en hun gruwelen (van)uit [tussen] hun tanden.” Zij zullen ook een rest zijn (of overblijven) voor onze God, en (= zodat) zij zullen zijn (of worden) als een vriend (of een vertrouweling/leider (van 1000)) in Juda,⁹⁷ en Ekron als een Jebusiet.

Aan de heidense gewoonten van de Filistijnen zou de Here een einde maken. In vers 7 kunnen we lezen, dat ze vlees met bloed aten. Dat was in strijd met Gods wet (Gen.9:4, Lev.7:26,27, 17:10-14, vgl. Hand.15:20,29). Daarbij gaat het hoogstwaarschijnlijk over het eten van vlees dat aan de afgoden is gewijd, en/of over onrein voedsel.

Van de Filistijnen zou een kleine groep mensen overleven. De stad Ekron was de enige stadstaat waar nog wat mensen uit dit volk zouden overblijven. Zoals het overblijfsel van de Jebusieten geleidelijk in Israël is verdwenen, zo zou het eveneens met het restant van de Filistijnen gaan.

8 “Ik zal een leger (of een wacht(post)) voor mijn huis legeren vanwege (= voor) (wie) langstrekt (of voorbijgaat), en vanwege (= voor) (wie) terugkeert. Een onderdrukker zal niet (= Geen onderdrukker zal) meer (of nog (eens)) over hen heentrekken (of langstrekken/voorbijgaan), want (of (om)dat/ Ja,) nu heb Ik (het) met (of door/in) mijn (eigen) ogen gezien.”

Met de woorden *mijn huis* wordt hier niet de tempel bedoeld. Met *huis* werd vaak ook iemands huisgezin aangeduid en allen die daarbij hoorden (Gen.7:1, 12:1,17, 14:14, 15:2, enz.). Het huis(gezin) van de hemelse Vader was en is zijn volk en iedereen die daarbij hoorde en hoort (vgl. Jer.12:7, Hos.8:1, 9:15, enz.).

De profetieën van dit gedeelte (v.1-8) zijn grotendeels in vervulling gegaan door de veroveringen van Alexander de Grote (336/332 – 323). Hij versloeg de legers van de koning van Perzië. Terwijl zijn generaal Parmenio Hadad en Damascus veroverde, bezette koning Alexander Fenicië. Op Tyrus na gaven alle steden in dat gebied zich vrijwillig over.

Tyrus lag grotendeels op een eiland. De jonge Griekse koning liet een dam aanleggen tussen het vaste land en de stad. Na een beleg van 7 maanden kon hij door een gecombineerde aanval vanaf zee en over land het eiland veroveren. De mannelijke bevolking werd gedood, en de vrouwen en kinderen als slaven verkocht.

Op de stad Gaza na gaven alle Filistijnse steden zich vrijwillig over. Gaza werd bestormd en veroverd. Ook daar vermoordden de soldaten alle mannen, en werden de vrouwen en kinderen verkocht als slaven.

---

⁹⁷ In de Hebreeuwse tekst staat: *Ik zal zijn bloed (van)uit zijn mond verwijderen (of wegnemen/wegdoen), en zijn gruwelen (van)uit [tussen] zijn tanden. Hij zal ook een rest zijn (of overblijven) voor onze God, en (= zodat) hij zal zijn (of worden) als een vriend (of een vertrouweling/leider (van 1000)) in Juda, ...* Het beter passende meervoud is overgenomen uit de Griekse handschriften. (Vers 7 is in de Dode Zeerollen verloren gegaan.)

Jeruzalem werd door God beschermd. De hoofdstad gaf zich meteen aan Alexander over, en werd volkomen met rust gelaten. Hoewel Jeruzalem toen onderworpen was aan koning Alexander, kreeg ze zelfs voorrechten.

De stad Samaria, die zich al eerder aan de Grieks-Macedonische koning had onderworpen, had die voorwaarden niet gekregen. Toen Alexander in Egypte was, kwam Samaria in opstand. De koning ging er snel heen, moordde de bevolking uit, en verwoestte die stad. De heidense volken die na die tijd nog in het heilige land woonden, werden langzamerhand in Israël opgenomen.

Door de ongehoorzaamheid van de Joden kon de stad Jeruzalem niet altijd een veilige stad blijven. De Egyptische koning Ptolemeüs I (323 – 285) heeft de stad via bedrog veroverd, en veel inwoners naar Egypte gedeporteerd.⁹⁸ De Syrische koning Antiochus IV (175 – 164) heeft de stad en haar tempel ontwijd. Enkele eeuwen later zijn de tempel en Jeruzalem door de Romeinen helemaal verwoest. De Joden mochten zelfs niet meer in hun hoofdstad komen.

Toch zal de veilige stad Jeruzalem er komen, uitstel door ongehoorzaamheid betekent bij God geen afstel.

---

⁹⁸ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 12, hoofdstuk 1:4-7.

5. De Koning van Zion.

Hoofdstuk 9:9,10

9 Jubel luid, dochter Zion! Juich, dochter Jeruzalem! Zie, jouw Koning zal naar jou toekomen: een rechtvaardige en een redder. Hij is nederig, en rijdt op een ezelshengst, op een ezelsveulen, een jong van een ezelin.

10 Hij zal de strijdwagens uit Efraïm en de paarden uit Jeruzalem vernietigen, en de strijdboog zal worden weggenomen. Hij zal aan de volken vrede beloven. Zijn heerschappij zal zijn van zee tot zee, en van de rivier tot de einden van de aarde.

***

Vanuit de tijd van koning Alexander de Grote (336/332 – 323) versprong de blik van de profet Zacharia naar een heel andere tijd.

9 Jubel nog (eens) (of meer) (= Jubel luid), dochter Zion! ⁹⁹ Juich, dochter Jeruzalem (vgl. Jes.1:8)! Zie, jouw Koning zal naar jou (toe)komen: een rechtvaardige en een redder (vgl. Jes.45:21^b). Hij is nederig, en rijdt op ezel(shengst), op een (ezels)veulen, een zoon van ezelingen (= een jong van een ezelin) (vgl. Mat.21:5).

In Israël werden steden vaak aangeduid als dochters of dochtersteden. Met *dochter Zion* en *dochter Jeruzalem* werd gewoon de stad Zion ofwel de stad Jeruzalem bedoeld.

Het volk moest juichen, omdat de Koning van Jeruzalem kwam. Die Koning is de Here Jezus. Hij zou rechtvaardig, reddend en nederig zijn, en Hij zou rijden op een jonge ezelshengst.

Het rijden van een koning op een ezel was in die tijd heel ongewoon. Tot de tijd van koning Salomo (972 – 932) had men vrijwel geen paarden in Israël. In die tijd reden aanzienlijke personen nog op ezels.¹⁰⁰ Tijdens de regering van koning David (1012 – 972) begonnen koningen en prinses op muilieren te rijden (2Sam.13:29, 18:9, 1Kon.1:33,38,44). Toen er gedurende de regering van koning Salomo paarden werden ingevoerd, werd het rijden op paarden en wagens iets voor koninklijke personen (Jer.17:25, 22:4). Ook gebruikte men die dieren met strijdwagens voor de oorlog.

De apostelen Matteüs en Johannes wezen op de concrete vervulling van de profetie uit het 9^e vers (Mat.21:4, Joh.12:14). Deze profetie is uitgekomen, toen Jezus Christus op een ezelsveulen de stad Jeruzalem binnenreed (Mat.21:1-15, Joh.12:12-16). Hij is rechtvaardig, verlossend en nederig, en reed op het jong van een ezelin.

Zo vormde Jezus Christus een grote tegenstelling met een gewoon wereldlijk vorst. Hij was nederig, en reed slechts op een ezel.¹⁰¹ Een koning zoals God dat wilde. Geen praalzieke majesteit met veel paarden. De koningen in Israël mochten mede daarom ook niet veel paarden bezitten (Deut.17:16, Jes.2:7). Met paarden en strijdwagens voerden veel koningen oorlog, maar Jezus was een koning van de vrede (Jes.9:5, 30:15-17, 31:1).

---

⁹⁹ Zion was eerst de burcht die koning David (1012 – 972) in Jeruzalem veroverde (2Sam.5:7). Zion lag op een heuvel (of berg). Later kreeg het dezelfde betekenis als Jeruzalem. Dit blijkt uit parallellismen (Ps.51:20, 102:22, 128:5, 135:21, 147:12).

Bij een parallellisme wordt een mededeling op een iets andere manier herhaald, waardoor de boodschap wordt verbreed en verdiept. Dat zie je ook bij Zacharia 1:17. *Opnieuw zal Jahweh Zion troosten. Opnieuw zal Hij Jeruzalem (uit)kiezen.*

¹⁰⁰ Abraham (Gen.22:3), Mozes (Ex.4:20), Bileam (Num.22:21), de zonen van Jaïr (Richt.10:4) en de zonen en kleinzonen van Abdon (Richt.12:13,14) reden op ezels.

¹⁰¹ Van alle huisdieren moest het eerste mannelijke dier dat werd geboren, aan God worden geofferd. Opmerkelijk hierbij is, dat alleen mensen en ezels konden worden gelost (Ex.13:11-16, 34:19,20). De oudste geloste Zoon reed waarschijnlijk op een geloste ezelshengst (Luk.2:22-24).

10 Hij ¹⁰² zal de (strijd)wagen(s) (van)uit Efraïm en het paard (= de paarden) (van)uit Jeruzalem laten (weg/af)snijden (= vernietigen) (Ps.110). De strijdboog zal worden (weg/af)gesneden (= weggenomen/zal falen). Hij zal (tot)aan (of tegen) de (heiden)volken (van) vrede beloven (of spreken). [En] zijn heerschappij is (= zal zijn) van(uit) zee tot zee, en van(uit) de rivier tot de einden van de aarde (of van het land) (Ps.72:8, vgl. Am.8:12, Mi.7:12).

Efraïm was de belangrijkste stam in het noorden van het heilige land (Gen.48:8-20). Daarom werd het Tienstammenrijk Israël ook wel met de naam Efraïm aangeduid (vgl. Jes.7:2-17, Hos.5:3,11-14). Jeruzalem was een lange periode alleen de hoofdstad van het zuiden. Deze hoofdstad wordt hier als vertegenwoordigster van het Tweestammenrijk genoemd. Kortom, in het hele heilige land zal er vrede komen.

Men dacht vroeger, dat de aarde een plat vlak was, waaraan 4 hoeken zaten. Die hoeken waren de 4 windstreken (vgl. Op.7:1). Om dat platte vlak heen lag de wereldzee.¹⁰³ Met *van zee tot zee* wordt dus de zee aan de ene kant van de aarde en de zee aan de andere kant daarvan bedoeld. Kortom, het gaat hier over de hele bekende wereld van die tijd.

Met *de rivier* duidde men meestal een grote rivier aan. Waarschijnlijk rekende men in dit vers vanaf de rivier de Eufraat tot aan de grenzen ofwel *de einden van de aarde*.

Jezus Christus zal niet alleen aan Israël, maar aan alle volken vrede aankondigen. Met de hemelvaart steeg Hij van de aarde op naar de hemel (Hand.1:9). Hij kwam daar binnen, en nam plaats op de troon aan de rechterhand van zijn Vader (Hand.2:33-36). Jahweh gaf Hem de koninklijke macht over heel de schepping (Dan.7:13,14, Op.1:5). In de toekomst zal God de Vader eerst alles aan de voeten van de Here Jezus onderwerpen (Ps.110:1, Hand.2:33-36, Hebr.1:13,14, 10:12,13, vgl. Ps.2). Daarna zal koning Jezus terugkomen, zoals Hij is weggegaan (Hand.1:11). Pas dan zal er echt vrede komen, en de hemelse Vader en Jezus Christus zullen koning zijn over heel de nieuwe wereld.

---

¹⁰² In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *Ik*. Op grond van de Griekse handschriften en het tekstverband is voor het (persoonlijk voornaam)woord *Hij* gekozen. (Vers 10 is in de Dode Zeerollen verloren gegaan.)

¹⁰³ De Bijbel is niet bedoeld als een wetenschappelijk boek. Als God met ons spreekt, past Hij zich aan onze beperkte kennis en ons begrensde begrip aan. Het is echter wel onze taak om kennis te vermeerderen, en ons begrip te verruimen. De Here wil, dat we zelf zijn schepping onderzoeken.

6. Strijd tegen Griekenland.

Hoofdstuk 9:11-17

11 “Ook jij, om het bloed van jouw verbond heb Ik jouw gevangenen uit de cisterne gehaald. Daarin was geen water.”

12 “Keert terug naar een burcht, gevangenen, die hoop hebben! Ook de dag van je gevangenschap zal Ik dubbel aan jou vergoeden.”

13 “Ja, Ik heb voor Mij de boog Juda gespannen, en Ik heb de koker Efraïm gevuld. Ik zal jouw zonen opwekken, Zion, tegen jouw zonen, Griekenland. Ik zal je maken als een zwaard van een held.”

14 Jahweh zal boven hen verschijnen. Zijn pijl zal als de bliksem wegschieten. De Heer Jahweh zal op de hoorn blazen. Hij zal gaan in stormen uit het zuiden.

15 Jahweh van de hemelse legers zal hen beschermen. Zij zullen hen verslinden, en zij zullen hen bedelven met slingerstenen. Zij zullen hun bloed drinken als wijn. Zij zullen vol worden als de offerschaal; als een altaar.

16 Hun God Jahweh zal hen op die dag redden als een kudde van zijn volk, want heilige stenen verheffen zich op zijn grond.

17 Ja, wat is zijn goedheid, en wat is zijn pracht? Koren zal jonge mannen, en jonge wijn zal jonge vrouwen laten gedijen.

***

Na de rijke beloften over de Here Jezus en zijn werk (v.9,10) viel de profetische aandacht van Zacharia op de gevangenen in Babel. God had ze vrijgelaten, omdat het kinderen waren van zijn verbond. Daardoor was de ballingschap voorbij.

11 “Ook jij, door (of met/in) (= om) het bloed van jouw verbond (vgl. Ex.24:8) heb Ik (= God) jouw gevangenen (van)uit de cisterne (= grote waterput) vrijgelaten (of weggezonden) (= gehaald). Daarin was (of is) geen water.”

Vroeger gebruikte men in het heilige land grote waterbakken ofwel cisternen om tijdens het regenseizoen in de maanden oktober en november het regenwater op te vangen voor de rest van het jaar. Een cisterne zonder water werd soms als een gevangenis gebruikt (Jer.38:6-13, vgl. Jes.24:21,22). De profeet Zacharia zinspeelde daarmee op wat er vele eeuwen geleden met Jozef was gebeurd (Gen.37:23,24).

12 “Keert terug naar een burcht, gevangenen van de hoop (of de verwachting) (= , die hoop hebben)! Ook de dag (of Ook vandaag) van je gevangenschap zal Ik dubbel aan (of voor/naar) jou vergoeden (of jou herstellen/laten terugkeren).”¹⁰⁴

Er volgde een oproep, dat de Joden uit Babel moesten terugkeren. Vanuit de cisterne moesten ze gaan naar de burcht van de stad, waar ze beschermd zouden zijn. Er was weer hoop. Als de Joden het land van hun gevangenschap zouden verlaten, dan zou de Here hen dubbel zegenen (vgl. Job 42:10, Jes.61:7).

God liet de profeet de belofte van dubbele zegen verder toelichten. Hij had ze niet alleen uit hun gevangenis bevrijd, maar Hij zou ook de vijanden van Israël verslaan.

13 “Ja, Ik heb voor Mij (de) boog Juda gespannen, en Ik heb (de koker/de boog) Efraïm

---

¹⁰⁴ Op grond van de Griekse handschriften en het tekstverband is de vreemde Hebreeuwse tekst: *Ook de dag (of Ook vandaag) verklaar dubbel zal Ik aan (of voor/naar) jou vergoeden (of jou herstellen/laten terugkeren)*, enigszins aangepast. Helaas is dit vers in de Dode Zee-rollen verloren gegaan.

gevuld. Ik zal jouw zonen opwekken, Zion, tegen jouw zonen, Griekenland. Ik zal je maken (of (aan)stellen) als een zwaard van een held.”

Met Efraïm (= Tienstammenrijk) en Juda (= Tweestammenrijk) bedoelde God alle 12 stammen van Israël. Zijn verbond was voor heel Israël.

De zonen van Zion zouden strijden tegen de zonen van Griekenland. In die strijd zouden ze zo sterk zijn als het zwaard van een held.

14 Jahweh zal boven hen verschijnen. Zijn pijl zal als de bliksem vertrekken (of naar buiten gaan) (= wegschieten). [En] de Heer Jahweh zal op de (rams)hoorn blazen. Hij zal gaan in (of met/door) stormen van (= uit) het zuiden.

Terwijl de Joden zouden strijden, zou Jahweh uit de hemel neerdalen, en meestrijden met zijn volk. De Heer Jahweh zou door het blazen op de hoorn het sein voor de aanval geven. *In stormen uit het zuiden* wil zeggen, dat God de Vader met grote kracht zal optrekken.¹⁰⁵

15 Jahweh van de (hemelse) legers zal [over] hen beschermen. Zij zullen hen verslinden, en zij zullen hen bedelven met slingerstenen.¹⁰⁶ Zij zullen hun bloed drinken als wijn.¹⁰⁷ Zij zullen vol worden als de (offer)schaal (of het (spreng)bekken); als een altaar.¹⁰⁸

Helaas is de tekst in deze verzen (12,15-17) hoogstwaarschijnlijk niet goed overgeleverd. De Griekse handschriften geven het duidelijker weer. Zoals leeuwen hun prooien verslinden, en hun bloed drinken, zo zouden de Joden hun vijanden verslinden in de strijd (Num.23:24). Als grote offerschalen voor het bloed van de offerdieren, of als een volgeladen reusachtig altaar zouden ze vol worden met de behaalde buit. Met deze beeldspraak voorspelde de profeet, dat de Joden met Gods hulp in de strijd zouden overwinnen.

De maten van een altaar moeten we niet onderschatten. Het brandofferaltaar in de tempel van koning Salomo (972 – 932) was 20 ellen (= bijna 9 meter) breed, eveneens 20 ellen lang, en 10 ellen (= bijna 4½ meter) hoog (2Kron.4:1).¹⁰⁹ De oppervlakte van dat altaar was dus ruim 79 vierkante meter!

16 Hun God Jahweh zal hen in (= op) die dag redden als een kudde (of als kleinvee/schape) van zijn volk, want (of (om)dat/Ja,) heilige (of afgezonderde/toegewijde) stenen (of want stenen van een kroon) verheffen zich (of tonen zich/schitteren) op (of over/boven) zijn grond (of zijn land).

Jahweh zal de gehoorzame mensen van zijn volk redden als een kudde schape. Veel ongehoorzame Israëlieten echter waren helaas in het Tweestromenland (= Babel en Assyrië) achtergebleven.

Het lijkt er sterk op, dat het bij de *heilige stenen* uit vers 16 over grensstenen gaat, die het heilige land zouden afscheiden van het grondgebied van de heidenen.¹¹⁰

---

¹⁰⁵ In Israël komen de stormen uit het zuiden uit de woestijnen van het Arabisch schiereiland. Deze stormen kunnen erg zwaar zijn (Jes.21:1).

¹⁰⁶ De onduidelijke Hebreeuwse tekst: *Zij zullen eten (of verslinden), en zij zullen slingerstenen vertreden (of onderwerpen)*, heeft hier tijdens het overschrijven blijkbaar ernstig geleden. Daarom is voor de veel duidelijker inhoud uit de Griekse handschriften gekozen. Dit vers is in de Dode Zeerollen verloren gegaan.

¹⁰⁷ De enigszins onduidelijke Hebreeuwse tekst: *Zij zullen drinken (wat..?), zij hebben herrie gemaakt (of gebruld) (zo)als wijn*, is vervangen door de tekst uit de Griekse handschriften.

¹⁰⁸ Op grond van de Griekse handschriften is uit de Hebreeuwse tekst: *als hoeken van een altaar* het onduidelijke gedeelte *hoeken van* weggelaten.

¹⁰⁹ Een el was in die tijd 44,5 centimeter. De lengte van 10 ellen was dus 445 centimeter, dat is dus 4,45 meter, ofwel bijna 4½ meter. De lengte van 20 ellen is het dubbele daarvan: 890 centimeter, ofwel bijna 9 meter.

¹¹⁰ Bij de *heilige stenen* wordt ook wel gedacht aan de stenen van het altaar, maar dat altaar was in de tijd dat Zacharia optrad als profeet, al weer opgebouwd. Zo'n profetie zou het teruggekeerde volk niet echt bemoedigen.

17 Ja, (of (Om)dat/Want) wat (of hoe) is zijn goedheid, en wat (of hoe) is zijn pracht (of zijn schoonheid)? Koren (of Graan) zal jonge mannen, en jonge wijn (of most) zal jonge vrouwen (of maagden) laten gedijen (of vrolijk maken).

Wat vindt God goed, en wat vindt Hij mooi? ¹¹¹ De goede Herder Jahweh zou zijn gehoorzame schapen in het heilige land weiden (vgl. Ps.23). Hun geluk zou groot zijn. Door voldoende graan en wijn zou het goed gaan met de jonge mannen en vrouwen.

Brood met jonge wijn (= most) was het dagelijkse eten en drinken uit die tijd (Gen.27:28,37, Num.18:12, Deut.7:13, 11:14, Jer.31:12, enz.). Denk maar aan het heilig avondmaal.

De Here wilde, dat alle stammen van Israël uit het Tweestromenland (= Babel en Assyrië) zouden terugkeren. De teruggekeerde mensen zou Hij dubbel zegenen. Helaas is verreweg het grootste deel van het Tienstammenrijk ongehoorzaam geweest, want die Israëlieten hebben naar de oproep om naar het heilige land terug te gaan niet geluisterd. Daarom kregen ze de beloofde zegen niet.

Voor de mensen die wel terugkeerden, is God zijn belofte nagekomen. In de strijd tegen de Grieken hebben de Makkabeeën de overwinning behaald. De Almachtige streed aan hun kant, zodat ze reusachtige legers konden verslaan. Het heilige land werd weer bevrijd, zodat de jonge mannen en vrouwen geen honger en dorst hoefden te lijden, omdat er voldoende koren en jonge wijn was.

Het heilige land was echter nog niet volledig in het bezit van de Joden, en over de grond waarop ze woonden, en waarvan ze leefden, hadden ze lang niet alles te zeggen. Ze waren nog steeds onderworpen aan de Perzische koningen. Een profetie over de volledige bevrijding van het hele heilige land had voor de mensen in Israël wel een rijke en troostvolle betekenis. Een uitspraak van de profeet met een dergelijke strekking past bovendien goed in het tekstverband.

¹¹¹ De woorden *zijn goedheid* en *zijn pracht* (of *schoonheid*) kunnen geen rechtstreekse betrekking hebben op de *grond* ofwel het (heilige) *land* uit het vorige vers, want dat woord is in het Hebreeuws vrouwelijk.

7. Terugkeer naar het beloofde land.

Hoofdstuk 10

1 Vraagt Jahweh om regen in de tijd van de vroege en late regen! Jahweh maakt de onweerswolken. Een stortregen zal Hij aan hen geven voor elk gewas op het veld,

2 want de terafim hebben vals gesproken, en de waarzeggers hebben een leugen waargenomen. Over waandromen spreken zij. Met leegheid troosten zij. Daarom zijn zij weggetrokken als schapen. Zij zwerven rond, omdat er geen herder is.

3 “Tegen de herders is mijn woede ontbrand, en de bokken zal Ik straffen.” Ja, Jahweh van de hemelse legers heeft zijn kudde, het huis van Juda, vergolden. Hij zal hen maken als zijn prachtige paard in de strijd.

4 Vanuit Hem is een aanvoerder, vanuit Hem is de pin, vanuit Hem is de strijdboog, en door Hem zal elke onderdrukker wegtrekken.

5 Samen zullen zij als helden zijn, die hun vijanden in het slijk van de straten vertrappen in de strijd. Zij zullen strijden. Doordat Jahweh met hen is, zullen zij de berijders van paarden beschaamd maken.

6 “Ik zal het huis van Juda heldhaftig maken, en het huis van Jozef zal Ik redden. Ik zal hen laten terugkeren, omdat Ik Mij over hen heb ontfermd. Zij zullen worden, alsof Ik hen niet verstoten had, want Ik ben hun God Jahweh, en Ik zal hen verhoren.”

7 Zij zullen worden als helden van Efraïm. Hun hart zal blij zijn als door wijn. Hun zonen zullen het zien. Zij zullen blij zijn. Hun hart zal vrolijk zijn door Jahweh.

8 “Ik zal naar hen fluiten, en Ik zal hen bijeenbrengen, want Ik heb hen vrijgekocht. Zij zullen even talrijk worden, als zij zijn geweest,

9 en Ik zal hen onder de volken zaaien. Zij zullen in verre streken Mij herinneren. Zij zullen leven met hun zonen. Zij zullen terugkeren.”

10 “Ik zal hen laten terugkeren vanuit het land Egypte, en vanuit Assyrië zal Ik hen bijeenbrengen. Naar het land van Gilead en de Libanon zal ik hen laten komen. Geen grondgebied zal er voor hen meer worden gevonden.”

11 Hij zal door de smalle zee oversteken. Hij zal de golven in de zee slaan. Alle diepten van de rivier zullen opdrogen. De trots van Assyrië zal worden neergehaald. De scepter van Egypte zal verwijderd worden.

12 “Ik zal hen heldhaftig maken door Jahweh.” “Zijn naam zullen zij roemen”, is het woord van Jahweh.

***

1 Vraagt [van(uit)] Jahweh (om) regen in de tijd van de vroege en late regen! ¹¹² Jahweh maakt de onweerswolken (of de bliksemschichten). [En] een regen van (stort)regen (= een stortregen) zal Hij aan (of voor) hen geven voor (of aan) een man (= elk/ieder(een)) gewas (of gras) in (= op) het veld,

2 want (of Ja,/(om)dat) de terafim (= de afgoden/huisgoden) hebben vals (of onrecht) gesproken (of beloofd), en de waarzeggers hebben een leugen (of misleiding/bedrog) waarge-

---

¹¹² Op grond van de Griekse handschriften is *de vroege* (regen) toegevoegd. Ook die vroege regen heeft de zegen van God nodig (Deut.11:14, Jer.5:24, Joël 2:23).

In de Dode Zeerollen zijn de eerste 10 verzen van dit hoofdstuk verloren gegaan.

nomen. (Over) waandromen (of ijdele/valse dromen) spreken (of beloven) zij. (Met) leegheid (of ijdelheid/damp) troosten (of bemoedigen) zij. Daarom zijn zij weggetrokken (of vertrokken) (zo)als schapen (of als kleinvee/een kudde). Zij zwerven rond,¹¹³ (om)dat (of want/Ja,) er geen herder is.

De vroege regen valt vooral in de maand oktober en ook wel in november. Die maakt het land geschikt om te zaaien, zodat het gewas kan kiemen en opkomen. De late regen valt in maart en april. Deze regen is nodig om het gewas te laten doorgroeien, zodat het vrucht kan dragen. De komst van de regen in het voorjaar is onzekerder, want er moet ook genoeg water vallen (vgl. Job 29:23, Spr.16:15). God beloofde echter, dat Hij voldoende regen zou geven.

Blijkbaar was een deel van de Joden teruggevallen in een verkeerde gewoonte. Ze vroegen aan (de terafim en) waarzeggers om regen.¹¹⁴ Als het volk naar hen zou luisteren, dan zou het blijven *rondzwerven, als een kudde die geen herder heeft*.

3 “Tegen (of Over/Op) de herders is mijn woede ontbrand, en [over (of tegen/op) (= aan)] de (geiten)bokken (of de rammen) zal Ik (het) straffen (of vergelden/aandacht geven).” Ja, (of want/ (om)dat) Jahweh van de (hemelse) legers heeft zijn kudde (of zijn schare), het huis van Juda, vergolden (of aandacht gegeven/gestraft). Hij zal hen maken (of (aan)stellen) als zijn prachtige (of majesteitelijk(e)/luisterrijk) paard in de strijd (of de oorlog).

God was kwaad op de herders en bokken. De herders en bokken zijn de leiders en bestuurders van het volk (Jes.14:9, 44:28, Jer.3:15, 23:2-4, Ezech.34, vgl. Jes.40:11, Ezech.37:24). De Here zou hen berechten, maar Hij zou zijn volk, dat vooral uit het huis van Juda bestond, zegenen. Hij zou de Joden weer toekomst geven.

Alleen Juda wordt in vers 3 duidelijk genoemd. De Israëlieten uit het Tienstammenrijk blijven hier nog op de achtergrond. Slechts erg weinig mensen uit dat rijk zijn na de ballingschap teruggekeerd naar het heilige land.

4 (Van)uit Hem (of Daaruit) is een aanvoerder (of een hoek(steen)/top), (van)uit Hem (of daaruit) is de (tent)pin, (van)uit Hem (of daaruit) is de strijdboog, (en) (van)uit (= door) Hem (of daaruit) zal elke (of alle) onderdrukker (of tiran/afperser) wegtrekken (of vertrekken/uitgaan/voortkomen).

Ook in dit hoofdstuk heeft de Hebreeuwse tekst erg geleden door overschrijffouten. De Griekse handschriften (en de Vulgaat) hebben daar eveneens last van gehad. Dit hoofdstuk is in de Dode Zeerollen helaas grotendeels verloren gegaan. Daardoor is het moeilijk, en soms niet (helemaal) mogelijk, de oorspronkelijke tekst te achterhalen.

Gelukkig is de bedoeling voor het overgrote deel wel duidelijk. Zo kunnen we uit het tekstverband opmaken, dat het woord *pin*, een voorwerp moet zijn, dat met de strijd te maken heeft. In verband met het noemen van *de strijdboog* kan het zijn, dat er de punt van een pijl mee wordt aangeduid.

God zal zorgen voor een legeraanvoerder voor zijn volk om alle onderdrukkers te verdrijven.

5 Samen zullen zij als helden zijn,¹¹⁵ (die) (hun vijanden) in het slijk van de straten vertrappen in de strijd (of de oorlog). Zij zullen strijden (of oorlog voeren). (Door/Om)dat (of

---

¹¹³ In het Hebreeuws staat hier: *Zijn worden onderdrukt*, maar waarschijnlijk is tijdens het overschrijven hier een letter weggevallen.

Zie Ridderbos J., Korte Verklaring, De kleine profeten, deel 3, Haggai - Maleachi, 3^e druk, Kampen, 1968, pag. 131.

¹¹⁴ Terafim waren huisgoden (Gen.31:19,34, Richt.18:14, 1Sam19:13). Het waren beeldjes die werden aanbeden. In de Griekse handschriften worden de terafim hier niet genoemd, maar *de verklaarders* of *de sprekers*.

¹¹⁵ Het woord *samen* wordt meestal bij vers 4 gerekend.

Want/Ja,) Jahweh met hen is, zullen zij de berijders (of de ruiters) van paarden beschaamd (of te schande) maken.

De Here zou de slechte herders vervangen door goede herders. Ze zouden samen met hun volksgenoten hun vijanden vertrappen in de strijd (2Sam.22:43, Jes.10:6, Mi.7:10). Ja, zij zouden succesvol strijden, doordat Jahweh met hen zou zijn. Zelfs de ruiters op paarden zouden ze overwinnen. Hoewel de vijandelijke troepen beter bewapend zouden zijn, zouden ze toch worden verslagen in de strijd.

Deze eerste 5 verzen gaan over de oorlog van Gods volk tegen de Grieken bij wie de ruitery een belangrijke rol speelde. De Makkabeeën zouden de strijd winnen ondanks de overmacht van de ruitery van de vijand.

Dan volgt een grote sprong in de tijd. Eerst waren vrijwel alleen de Joden van het Tweestammenrijk teruggekeerd. In de volgende verzen gaat het over de terugkeer van alle stammen van Israël. Sommige profeten zien dwars door de eerste terugkeer van Juda heen al de laatste terugkeer van heel Israël. Voor hen is dat bijna hetzelfde. Net als 2 bergen, die dicht bij elkaar schijnen te liggen. In werkelijkheid is de afstand tussen die bergen enorm groot. Daardoor lijken de profetieën over de eerste terugkeer en de laatste terugkeer op elkaar. Soms zagen de profeten zelf nauwelijks het verschil.

6 “Ik zal het huis van Juda heldhaftig maken (of sterk maken/versterken), en het huis van Jozef zal Ik redden. Ik zal hen laten terugkeren,¹¹⁶ (om)dat (of want/Ja,) Ik Mij over hen heb ontfermd. Zij zullen worden (of zijn), alsof (of zoals) Ik hen niet verstoten had, want (of (om)dat) Ik ben hun God Jahweh, en Ik zal hen antwoorden (= hen (ver)horen).”

De Here zal niet alleen het huis van Juda (= Tweestammenrijk) heldhaftig en sterk maken, maar ook het huis van Jozef (= Tienstammenrijk) redden. Hij zal heel Israël terug laten gaan naar het beloofde land. God zal zich over hen ontfermen, en hun gebeden verhoren.¹¹⁷ Heel Israël zal zich bekeren (Jes.10:22, Hos.3:5).

7 Zij zullen worden (of zijn) als held(en) van Efraïm (= Tienstammenrijk). Hun hart zal blij zijn (zo)als (door) wijn. [En] hun zonen zullen (het) zien. Zij zullen blij zijn. Hun hart zal vrolijk zijn door Jahweh.

De nakomelingen van Jozefs zoon Efraïm groeiden samen uit als de belangrijkste stam in het noorden van het heilige land (Gen.48:8-20). Daarom werd het Tienstammenrijk Israël ook wel met de naam *Efraïm* aangeduid (vgl. Jes.7:2-17, Hos.5:3,11-14).

8 “Ik zal naar hen fluiten, en Ik zal hen bijeenbrengen, want (of (om)dat/Ja,) Ik heb hen vrijgekocht. Zij zullen even talrijk (of veel) worden (of zijn), (zo)als zij [talrijk (of veel)] zijn geweest (of geworden),

---

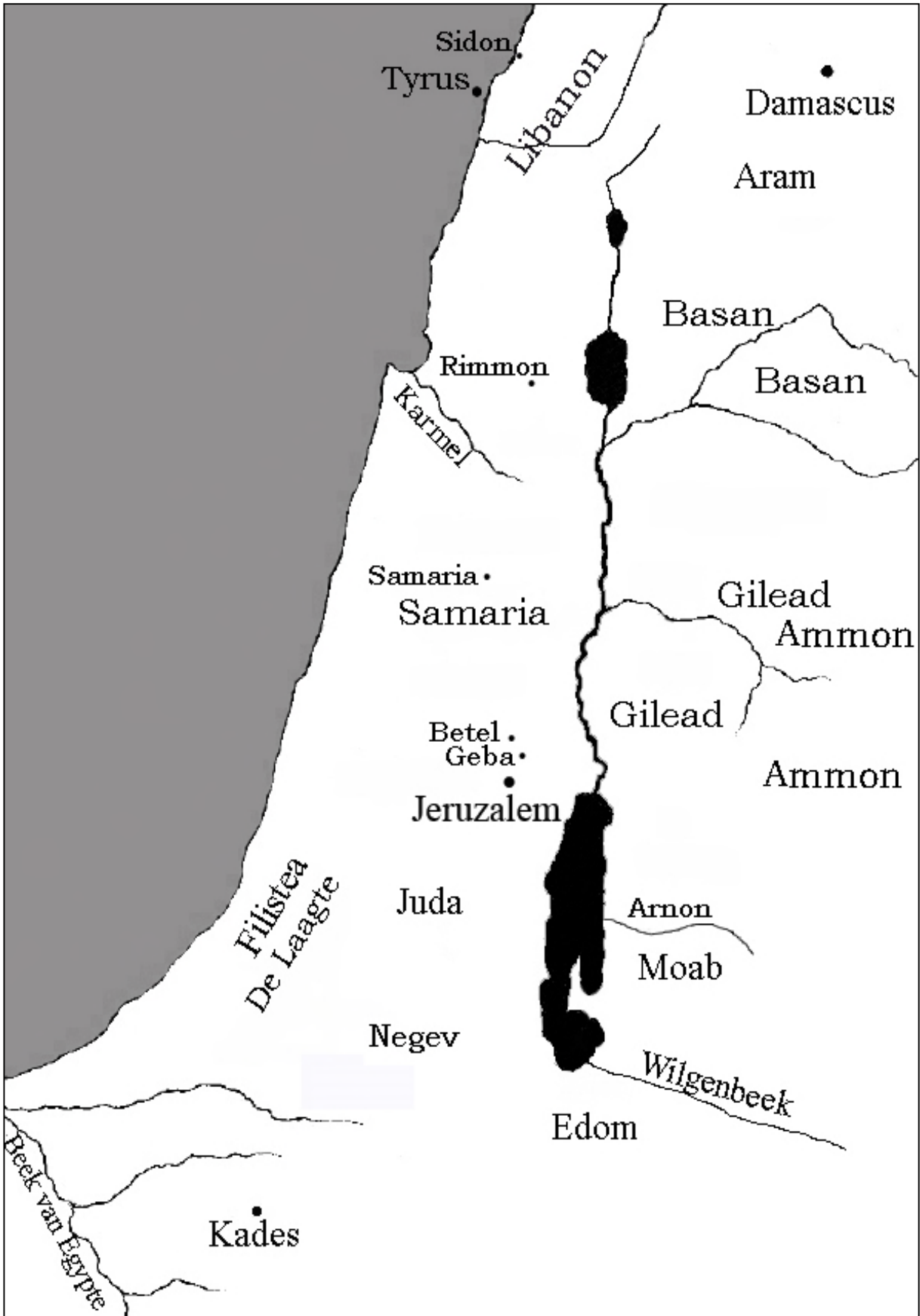
Zie ook Ridderbos J., Korte Verklaring, De kleine profeten, deel 3, Haggai - Maleachi, 3^e druk, Kampen, 1968, pag. 136.

¹¹⁶ Dit wordt ten onrechte ook wel vertaald met *Ik zal hen laten wonen* (of *laten (ver)blijven/(neer)zitten*). De vertaling *Ik zal hen laten terugkeren* past bovendien veel beter bij de volgende verzen.

¹¹⁷ Sommige profetieën zijn beloften. Deze profetieën zijn voorwaardelijk. Als er aan de voorwaarden wordt voldaan, dan zal God zijn belofte vervullen. Zo beloofde Hij zijn dubbele zegen, als de Joden zouden terugkeren naar het beloofde land (Zach.9:12).

Andere profetieën zijn voorspellingen. De Here weet van tevoren, dat die zullen uitkomen. Zo zal heel Israël zich bekeren (Jes.10:22, Hos.3:5). Ze zullen echt niet bidden om hun eigen bekering, zodat de hemelse Vader hun gebed zal verhoren. (In dat verband is Israël niet al Gods dienaren bij elkaar (= de Kerk), want die hebben zich al bekeerd. Wij echter kunnen door ons gebed de bekering van Israël wel bevorderen. Als wij bidden, komt de Here in actie (Op.8:3-5)).

Het verschil tussen een belofte en een voorspelling blijkt uit het tekstverband.

9 en Ik zal hen onder (of in/door/met) de volken zaaien (vgl. Jer.31:27, Hos.2:22). [En] zij zullen in verre streken Mij herinneren. Zij zullen leven met hun zonen. Zij zullen terugkeren (of zullen zich bekeren).”

De Here zou de Israëlieten zaaien onder de volken om te kunnen groeien en uitbreiden. Hij zou en zal ze daarna met gefluit bij elkaar roepen (Jes.5:26, 7:18). Zij zullen even talrijk worden, als ze vroeger zijn geweest (vgl. Ezech.36:10,11).

10 “Ik zal hen laten terugkeren (van)uit het land Egypte, en (van)uit Assyrië (= het Tweestromenland) zal Ik hen bijeenbrengen. [En] naar het land van Gilead en (de) Libanon zal ik hen laten komen. [En] niets (= geen grondgebied/geen land) zal er voor hen (meer) worden gevonden (of voldoende zijn).”¹¹⁸

Gilead lag ten oosten van de Jordaan. Vooral het gebied rond de rivier de Jabbok wordt daarmee bedoeld (Deut.3:10). Daar groeiden veel eiken en naaldbomen. De Libanon is een bergrug in Syrië ten noorden van het Tienstammenrijk. De cederbomen van de Libanon waren erg bekend (Richt.9:15^b, 2Kon.14:9, 2Kron.25:18, Ps.92:13^b).

Na de ballingschap zijn in de 3^e eeuw voor Christus tussen de Syrische en Egyptische koningen veel oorlogen gevoerd om het bezit van het heilige land. Omdat die oorlogen meestal in het land Israël werden uitgevochten, vluchtten veel Joden voor het strijdtoneel naar Egypte.

In die tijd is ook de Septuagint geschreven, omdat heel veel Joden in Egypte het Hebreeuws niet meer konden verstaan. Hoogstwaarschijnlijk is die vertaling in het Grieks tot stand gekomen tijdens de regering van de Egyptische koning Ptolemeüs II Filadelfus (285 – 246).¹¹⁹

Toen de Syrische koning Antiochus IV (175 – 164) de baas was in het heilige land, liet hij de gelovige Joden verschrikkelijk vervolgen. Tijdens zijn regering vluchtten eveneens veel Joden naar Egypte. Bij die gevluchte Joden was ook een zoon van de vermoorde hogepriester Onias III (±190 – 174). Rond 162 gaf de Egyptische koning Ptolemeüs VI (181 – 145) aan de Joden toestemming om een eigen tempel te bouwen. Ze bouwden die tempel in Leontopolis. Hoewel de nieuwe tempel wat kleiner en eenvoudiger was, dan de tempel van Salomo,¹²⁰ waren er toch voldoende Joden in Egypte om dit heiligdom te bouwen en te onderhouden.

Het Tienstammenrijk was naar Assyrië weggevoerd. Hoewel de Israëlieten van dat noordelijke rijk met het edict van de Perzische koning Kores II (559/538 – 529) ook de vrijheid kregen om terug te gaan naar het beloofde land, deden ze dat op enkele uitzonderingen na niet in de tijd waarin de profeet Zacharia leefde.

God zal ze toch naar het beloofde land brengen. Israël zal niet zoals in Zacharia's tijd tot Jeruzalem en de omgeving beperkt zijn. Ook het Overjordaanse zal worden bewoond. Zelfs de Libanon, waar vroeger geen Israëlieten woonden, zullen ze in bezit nemen. Door het grote aantal Joden en Israëlieten zal het hele gebied worden bewoond. Geen grond zal er meer overblijven (vgl. Joz.17:14-18).

11 Hij (= God) zal door (of in) de (be)nauw(d)e (= de smalle) zee oversteken (of doorgaan). Hij zal (de) golven in (of door) de zee slaan. Alle diepten van de rivier (of de Nijl) zullen opdrogen (vgl. Ex.14:16,21,22, Joz.3:13-17, Ps.77:17,20,21, 114:3,5). De trots van Assyrië zal worden neergehaald (of worden overwonnen). [En] de scepter (of de stok/staf/stam/tak) van Egypte zal verwijderd worden (of vertrekken/afwijken).

---

¹¹⁸ In de in de Griekse handschriften staat hier: *Zelfs niet één van hen zal er achtergelaten worden.*

¹¹⁹ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 12, hoofdstuk 2.

De vertaling van de Septuagint is gebaseerd op oudere Hebreeuwse bronnen dan die wij bezitten, maar de kwaliteit van de vertaling is erg wisselend.

¹²⁰ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 13, hoofdstuk 3:1-3.

Het Hebreeuwse woord dat in dit vers voor *rivier* is gebruikt, is van Egyptische oorsprong. Het duidde de enige rivier van dat land aan: de Nijl.

Aan de rivier de Nijl heeft Egypte zijn vruchtbaarheid te danken. Om het water van deze rivier zover mogelijk het land in te brengen had men een uitgebreid netwerk van kanalen gegraven. Alleen bij een sterk centraal gezag, waarbij de farao rust en orde kon bewaren, was het mogelijk dit kanalenstelsel aan te leggen, en goed te onderhouden. Als dit sterke centrale gezag in tijden van burgeroorlog en chaos ontbrak, dan werd het onderhoud van deze kunstmatige rivieren verwaarloosd, en kwamen die droog te liggen. Dan moesten veel Egyptenaren honger en gebrek lijden.

Assyrië was trots op zijn macht en legers (2Kon.18:13-35). Deze macht was al vernederd.

Met de scepter wordt de koninklijke macht bedoeld. De macht van Egypte zal ook verdwijnen.

12 “Ik zal hen heldhaftig maken (of sterk maken/versterken) door (of in/met) Jahweh.” “[In] zijn naam zullen zij roemen”,¹²¹ is het woord (of de uitspraak) van Jahweh.

In de tijd van de profeet Zacharia woonden de Israëlieten van het Tienstammenrijk grotendeels nog in het Tweestromenland (= (Babel en) Assyrië). Ze keerden niet terug naar het land Kanaän. Later trokken ook veel Joden naar Egypte. Na de val van Jeruzalem in 70 na Christus raakten alle Joden en Israëlieten steeds verder verstrooid.

Pas na de Tweede Wereldoorlog kregen ze een eigen staat. Door ellende en narigheid zijn veel mensen daarheen gegaan.

Nog steeds zijn lang niet alle Joden en Israëlieten teruggekeerd naar hun eigen land. Toch zal dat wel gaan gebeuren. Hier beloofde God, dat niet alleen Joden van het Tweestammenrijk Juda, maar ook Israëlieten van het Tienstammenrijk naar het heilige land zullen gaan.

Hoewel nog maar een klein aantal Joden de Here dient, voorspelde Hij een volledige bekeering. De rest die uit alle onderdrukking zal overblijven, zal zich bekeren (Jes.10:21,22, Hos.3:5). Die rest zal weer uitgroeien tot een groot volk (v.9-10).

---

¹²¹ In de Hebreeuwse tekst staat hier: *In zijn naam zullen zij doortrekken (of doorgaan/rondwandelen/oversteken)*. De weergave van de Griekse handschriften en de enige overgebleven Dode Zeerol met dit vers past beter in de context. Daarom is daarvoor gekozen.

8. Drie herders gedood.

Hoofdstuk 11

- 1** Open jouw 2 deuren, Libanon! Het vuur zal ceders van jou verteren.
- 2** Huil, cipres, omdat de ceder gevallen is! Machtigen zijn verwoest. Huilt, eiken van Basan, omdat het ondoordringbare woud is neergezonken!
- 3** Hoor, het huilen van de herders, omdat hun pracht verwoest is. Hoor, het gebrul van jonge leeuwen, omdat de trots van de Jordaan verwoest is.
- 4** Dit heeft mijn God Jahweh gezegd: “Kwaadaardig zijn de slachtschappen.”
- 5** Wie hen kopen, zullen hen doden, en zij zullen niet beschuldigd worden. Hun verkopers zullen zeggen: “Gezegend is Jahweh, want ik word rijk.” “Hun herders zullen hen niet sparen,
- 6** want Ik zal de bewoners van het land niet langer sparen”, is het woord van Jahweh. “Zie, Ik lever de mensen over, ieder in de macht van zijn naaste en in de macht van zijn koning. Zij zullen het land stukslaan, en Ik zal hen niet uit hun macht redden.”
- 7^a** “Ik zal de slachtschappen weiden voor de handelaren.
- 7^b** Ik nam voor Mijzelf 2 staven. Tegen één heb Ik geroepen: “Lieflijkheid”, en tegen de andere heb Ik geroepen: “Samenbinding”, en zo weid ik de schappen.”
- 8** “Ik zal 3 herders in één maand uitroeien. Ik zal door hen ongeduldig worden, want zij hebben een afkeer van Mij gehad.”
- 9** “Ik zei: “Ik zal jullie niet meer weiden. Wat sterft, moet sterven, en wat wordt uitgeroeid, moet uitgeroeid worden. Wie overblijven, zullen ieder het vlees van haar naaste opeten.”
- 10** “Ik zal mijn staf Lieflijkheid nemen, en Ik zal hem breken om mijn verbond te verbreken, dat Ik met alle volken gesloten heb.”
- 11** “Op die dag zal het verbroken worden. Zo zullen de nederigen van de schappen die op Mij letten, weten, dat dit een woord van Jahweh was.”
- 12** Ik zei tegen hen: “Als het goed is in jullie ogen, geeft mij mijn loon! Zo niet, laat het na!” Zij wogen mijn loon af: 30 zilverstukken.
- 13** Jahweh zei tegen mij: “Gooi het naar de smelter! De prachtige waarde wat Ik voor hen waard ben geweest!” Ik nam de 30 zilverstukken. Ik gooide ze in het huis van Jahweh naar de smelter.
- 14** “Ik zal mijn 2^e staf: de Samenbinding, breken om de broederschap tussen Juda en tussen Israëel te verbreken.”
- 15** Jahweh zei verder tegen mij: “Neem voor jezelf de uitrusting van een dwaze herder!
- 16** Ja zie, Ik laat een herder in het land opstaan. Naar wat uitgeroeid wordt, zal hij niet omzien. Het verstrooide schaap zal hij niet opzoeken, en het kreupele dier zal hij niet heel maken. Wat nog overeind staat, zal hij niet verzorgen, maar het vlees van de vette schappen zal hij opeten, en hun hoeven zal hij afrukken.”
- 17** “Wee de waardeloze herder, die de schappen in de steek laat! Een zwaard zal tegen zijn arm en tegen zijn rechteroog zijn. Zijn arm zal helemaal verdrogen, en zijn rechteroog zal helemaal donker worden.”

***

1 Open jouw (2) deuren,¹²² Libanon! [En] het vuur zal [onder (of in/door)] ceders van jou verteren (of (op)eten).

De Libanon is een bergrug in Syrië ten noorden van het Tienstammenrijk. De cederbomen van die bergrug waren erg bekend (Richt.9:15^b, 2Kon.14:9, 2Kron.25:18, Ps.92:13^b). Met zijn ontoegankelijk bossen kon de Libanon het verterende vuur niet tegenhouden.

2 Huil, cipres, (om)dat (of want) de ceder gevallen is! Machtigen (of Geweldigen/Heersers) zijn verwoest (of vernietigd). Huilt, eiken van Basan, (om)dat (of want) het ondoordringbare (of ontoegankelijke) woud is (neer)gezonken (of neergekomen/afgedaald)!

Basan lag in het noorden van het heilige land; ten oosten van het Meer van Galilea. Deze streek was bekend door de grote eiken die daar groeiden (Ezech.27:6, Zach.11:2). Het vruchtbare gebied was vooral heel geschikt voor vee (Num.32:1, Deut.32:14, Ps.68:16, Jes.2:13, Jer.50:19, Ezech.39:18, Am.4:1).

3 Een geluid (of een stem) van (= Hoor,) het huilen van de herders, omdat (of want) hun pracht (of heerlijkheid) verwoest (of vernietigd) is. Een geluid (of een stem) van (= Hoor,) het gebrul van jonge leeuwen, omdat (of want) de trots van de Jordaan verwoest (of vernietigd) is.

Vijandelijke legers trokken na hun overwinning vaak rovend en moordend door het veroverde gebied. Ze staken na hun plundertochten alles, wat ze niet konden gebruiken of meenemen, meestal in brand. Zo konden prachtige weiden en bossen worden verwoest en vernietigd. Dan treurden de herders, en konden jonge leeuwen zich niet meer in het woud verschuilen om hun prooi te belagen.

Een leger zou als een verwoestend vuur vanuit het noorden komen. Dat leger vanuit het noorden was het leger van Alexander de Grote (336/332 – 323). Met zijn veroveringen maakte hij de weg vrij voor een koning uit het noorden, die als een verwoester veel Joden zou laten vermoorden.

4 Dit heeft mijn God Jahweh gezegd: “Kwaadaardig (of Slecht) zijn de slachtschappen (of Kwaadaardig is de kudde (of de schapen/het kleinvee) voor de slachting).”¹²³

De Here vertelde aan de profeet Zacharia, waarom het met de schapen rampzalig zou aflopen. Ze zouden worden opgekocht om te worden geslacht, omdat ze kwaadaardig waren. Ze wilden God niet dienen.

5 Wie hen kopen (of (ver)krijgen), zullen hen doden, en zij zullen niet beschuldigd worden (of schuldig zijn). [En] hun verkopers zullen zeggen: “Gezegend (of Geprezen) is Jahweh, en (= want) ik word rijk.” “[En] hun herders zullen [over] hen niet sparen (of over (= met) hen geen medelijden hebben),¹²⁴

6 want (of (om)dat/Ja,) Ik (= God) zal [over] de bewoners (of inwoners) van het land (of de aarde) niet langer (of nog (eens)/verder/opnieuw) sparen (of over (= met) ... medelijden

---

¹²² Het woord *deuren* staat hier in het Hebreeuws in het 2-voud (= dualis). Dit duidt op de beeldspraak, dat de 2 deuren van de poort in de muur die de Libanon zou omringen, moeten worden geopend.

¹²³ De gangbare vertaling *Weid de slachtschappen* past niet binnen het kader van deze profetie over een toekomstige periode waarin de profeet Zacharia al lang niet meer zou leven. Pas enkele eeuwen later zou deze profetie in vervulling gaan. Het verschil in de vertaling berust op een andere interpretatie van de ongeschreven klinkers.

¹²⁴ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat [En] *hun herders, hij zal [over] hen niet sparen*. Op grond van de Griekse handschriften(, de Vulgaat) en het tekstverband is voor [En] *hun herders zullen [over] hen niet sparen* gekozen.

In de Dode Zeerollen is hoofdstuk 11 vrijwel helemaal verloren gegaan. Alleen van de eerste 2 verzen van dit hoofdstuk zijn nog enkele woorden en fragmenten van woorden overgebleven.

hebben)”, is het woord (of de uitspraak) van Jahweh. “[En] zie, Ik lever de mensen over, een man (= ieder(een)) in de hand (= de macht) van zijn naaste, en in de hand (= de macht) van zijn koning. Zij zullen het land (of de aarde) stukslaan (of vermorzelen), en Ik zal (hen) niet uit hun hand (= hun macht) redden (of wegrukken/bevrijden).”

Met de schapen worden hier duidelijk mensen bedoeld. De leiders van het volk zijn de herders. Die herders of leiders zouden lijdzaam toezien, hoe de schapen zouden worden afgeslacht.

Jahweh wilde de inwoners van het land niet langer sparen. De mensen zouden aan elkaar en aan de macht van de koning worden overgeleverd. Zij zouden het land verwoesten, en God zou niemand redden.

De boodschap van de profeet Zacharia was in de eerste plaats aan de Joden gericht. De schapen waren dan ook de mensen van Gods volk in het heilige land. Zij zouden dus een tijd mee gaan maken, waarbij uit het noorden het verwoestende onheil zou komen. Daarna zouden Joden tegen hun volksgenoten strijden, en een koning zou veel mensen onder hen laten vermoorden.

De koning die veel dienaren van de Here heeft laten vermoorden, is de Syrische vorst Antiochus IV (175 – 164). Met het vrijzinnige deel van de Joden sloot hij een verbond om hun wetsgetrouwe volksgenoten van het leven te beroven (1Mak.1:11,12). Joden vermoordden elkaar, en de koning liet mensen die de hemelse Vader wilden gehoorzamen, ombrengen.

7^a “[En] Ik zal de slachtschapen weiden (of Ik weidde de slachtschapen) voor de handela-
ren.¹²⁵

Later zou God de slachtschapen weiden voor de kooplieden van schapen. Eerst weidde Hij de kudde met de 2 staven Lieflijkheid en Samenbinding.

7^b Ik nam [of En Ik zal ... nemen] voor Mij(zelf) 2 staven (of 2 stokken). Tegen (of Naar) één heb Ik geroepen (of genoemd): “Lieflijkheid (of Bekoring/Schoonheid)”, en tegen (of naar) één (= de andere) heb Ik geroepen (of genoemd): “Samenbinding[en]”, en (zo) weid Ik de schapen (of de kudde/het kleinvee) (of (Zo) weidde Ik de schapen (of de kudde/het kleinvee)).”

Het gaat hier waarschijnlijk niet over 2 staven of stokken die op elkaar lijken. Een herder gebruikte in die tijd een stok of knots om zichzelf en de schapen tegen gevaarlijke dieren en rovers te verdedigen, en een staf of lange stok om op te leunen en het kleinvee de goede kant op te sturen (Ps.23:4).

8 “[En] Ik zal 3 herders in één maand uitroeien (of vernietigen/verbergen) (of Ik roeide (of vernietigde/verborg) 3 herders in één maand (uit)). Mijn ziel (= Ik) [en] zal door (of met/in) hen ongeduldig (of verdrietig) worden (of zijn) (of werd (of was) door (of met/in) hen ongeduldig (of verdrietig)), en ja(zeker) (of gelijk/ook/zelfs) (= want) hun ziel heeft (= zij hebben) een afkeer (of een walging/minachting) tegen (of door/in/met) (= van) Mij gehad.”

---

¹²⁵ In de Hebreeuwse tekst staat hier: *Ik zal slachtschapen weiden. Daarom (zijn zij) de nederigen (of de armen/ellendigen) van de schapen.* Deze laatste onvolledige zin past echter niet bij de zin ervoor. Zolang God de schapen nog weidt, zijn ze het beste af. Ook het verband met de volgende zinnen is niet duidelijk. De staven Lieflijkheid en Samenbinding zijn niet nederig of ellendig, en de ellende zou pas later komen, wanneer de Herder de schapen niet meer wil weiden (v.9-14). Daarom is voor de tekst van de Griekse handschriften gekozen. (Het Hebreeuwse woord voor *Kanaäniet* en *handelaar* of *koopman* is hetzelfde. De vertalers van de Griekse handschriften hebben voor *Kanaäniet* gekozen, in deze tekst ging vanwege de context de voorkeur uit naar het woord *handelaar*.)

God zou zich tegen 3 herders keren, omdat bijna alle mensen van zijn volk een afkeer van Hem zouden hebben gekregen.

In 174 voor Christus beloofde een zekere Jason (174 – 172), een broer van hogepriester Onias III (±190 – 174), aan koning Antiochus IV veel geld, als hij hem hogepriester zou maken in plaats van zijn broer (2Mak.4:7-10). Antiochus IV (175 – 164) zette toen Onias III af, en maakte zijn broer hogepriester. Zodra Jason hogepriester was, begon hij aan zijn volksgenoten de Griekse levensstijl op te leggen (2Mak.4:10-15). De offerdienst in tempel werd verwaarloosd. Uit het feit dat Jason dit zonder enige tegenstand van het volk kon doen, bleek duidelijk, dat verreweg de meeste schapen een afkeer van God hadden gekregen.

Ruim 2 jaren later bood Menelaüs (172 – 163) aan koning Antiochus IV nog meer geld voor het hogepriesterschap dan Jason (174 – 172). De koning zette Jason toen af, en maakte Menelaüs hogepriester (2Mak.4:23-26). Menelaüs kwam zijn beloofde financiële verplichtingen aan koning Antiochus IV slecht na. Hij ging naar Antiochië om zich daarover bij de koning te verantwoorden. Zijn broer Lysimachus stelde hij als zijn plaatsvervanger aan (2Mak.4:27-29). Toen Lysimachus van de tempelschatten stal, werd hij door een woedende volksmenigte doodgeslagen (2Mak.4:39-42). In datzelfde jaar liet de kwaadwillende Menelaüs de afgezette hogepriester Onias III (±190 – 174) bij Dafne uit de weg ruimen (2Mak.4:34, Dan.11:22^b).

De raad van oudsten klaagde de hogepriester Menelaüs aan bij koning Antiochus IV. Via een tussenpersoon wist de hogepriester de koning om te kopen. Toen 3 oudsten als afgevaardigden bij de slechte koning kwamen, werden ze alle 3 vermoord (2Mak.4:43-49). Op dat moment werden 3 herders in korte tijd verwijderd.

9 “Ik zei (of [En] Ik zal zeggen): “Ik zal (of moet) jullie niet (meer) weiden. Wat sterft, moet (of zal) sterven, en wat wordt uitgeroeid (of vernietigd), moet (of zal) uitgeroeid (of vernietigd) worden. Wie overblijven (= vrouwelijk meervoud), zullen (of moeten) een vrouw (= ieder(een)) het vlees van haar naaste (of haar kameraad/vriendin) (op)eten (of verslinden).”

De Here zou zich eveneens tegen de schapen (vrouwelijk!) keren, want verreweg de meeste Joden hadden een afkeer van de Hem. Daarom zou Hij zijn verbondsvolk niet langer willen weiden. Veel schapen zouden daardoor doodgaan. Schapen (= Mensen) zouden het vlees van hun soortgenoten (= hun volksgenoten) opeten (vgl. Lev.26:29, Deut.28:55-57, 2Kon.6:25-29, Jer.19:9, Klaag.2:20, 4:10).

De slachtschapen werden prijsgegeven aan de veehandelaren. Die veehandelaren waren de leiders van de Joden, die het slechtste met hen voor hadden. Veel leiders lieten hun volksgenoten vermoorden, en door de legers van de kwaadaardige koning werden eveneens veel Joden van het leven beroofd (2Mak.5).

10 “[En] Ik zal mijn staf (of mijn stok) Liefelijkheid nemen (of Ik nam mijn staf (of mijn stok) Liefelijkheid), en Ik zal hem breken (of Ik brak hem) om mijn verbond te (ver)breken (of te schenden), dat Ik met alle volken gesneden (= gesloten) heb.”

De Almachtige zou de staf Liefelijkheid breken, en daarmee het verbond met de volken verbreken (vgl. Hos.2:17). De volken zouden de schapen niet meer liefdevol behandelen, omdat de Here dit wilde. Ze zouden zich tegen de Joden keren.

11 “In (= Op) die dag [en] zal het (of zij) (= het verbond met alle volken) verbroken (of gebroken) worden (of dag werd het (of zij) verbroken (of gebroken)). [En] zo zullen weten (of (er)kennen) (of Zo wisten (er)kenden) de nederigen (of de armen/ellendigen) van de schapen (of de kudde/het kleinvee) d(i)e op Mij letten (of d(i)e Mij in acht nemen/bewaren/bewaken), dat het (of hij) (= dit) een woord van Jahweh was (of is).”

Met de nederigen van de schapen die op de Here letten, worden gelovige Joden bedoeld. Zij werden door Antiochus IV (175 – 164) zwaar vervolgd, omdat ze God wilden dienen. Die mensen, waarvan hun leven in gevaar was, zouden deze profetie moeten herkennen als *een woord van Hem*.

12 Ik zei tegen hen: “Als het goed is in jullie ogen, geeft (mij) mijn loon! [En] als het niet is (= zo niet), laat (het) na (of achterwege)!” Zij wogen mijn loon (af) (of [En] zij zullen mijn loon (af)wegen): 30 zilver(stukken).

De Here wilde proberen om de dreigende straf af te wenden. Hij gaf zijn schapen de gelegenheid om het weer met Hem in orde te maken, zodat Hij het breken van de staf Lieflijkheid zou kunnen vermijden. Hij liet de profeet Zacharia vragen om zijn loon. Ze hoefden het niet te geven uit dwang, maar vrijwillig. De hoogte van het loon mocht het volk zelf bepalen. Voor het werk van de profeet wogen ze slechts 30 zilverstukken af. Ze konden Zacharia ook niets geven, maar daar waren ze blijkbaar te trots voor.

Dertig zilverstukken was de prijs voor een (gedode) slaaf (Ex.21:32). Het zal wel het normale geldbedrag voor een slaaf zijn geweest (Hos.3:2).¹²⁶

De waarde van de munt bestond in die tijd niet uit de opdruk en de vorm, maar uit het edelmetaal waarvan de munt was gemaakt. Daarom konden munten gemakkelijk weer worden omgesmolten. Om ze om te smelten naar bijvoorbeeld een andere munteenheid of naar hoeveelheid goud of zilver om het te bewaren, was er waarschijnlijk een smelter aanwezig. Als een edelsmid kon hij het edelmetaal z'n gewenste vorm geven.

13 Jahweh zei tegen mij (of [En] Jahweh zal tegen mij zeggen): “Gooi (of Werp) het naar de smelter (of vormgever/boetseerder)! De prachtige (of heerlijke/glorieuze) waarde wat Ik opwaarts (of boven (op)) (= voor) hen waard ben geweest!” Ik nam (of [En] ik zal ... nemen) de 30 zilver(stukken). Ik gooide (of wierp) (of [En] ik zal ... gooien (of werpen) het (= ze) (in) het huis van Jahweh naar de smelter (of vormgever/boetseerder).

Spottend werd het schandalige bedrag een prachtige prijs genoemd. De mensen uit de tijd van Zacharia hadden dus weinig waardering voor zijn werk als herder. Daarmee verachtten de leiders van het volk niet alleen Zacharia als profeet, maar vooral het werk van zijn Zender. Daarom zei de Here tegen de profeet, dat hij naar de tempel moest gaan, en de 30 zilverstukken naar de smelter moest gooien.¹²⁷

---

¹²⁶ Zie Turennot T. van, Hosea, redder, Grijpskerk, 2019.

¹²⁷ Volgens de evangelist Matteüs (27:9,10) werd deze profetie pas volledig vervuld, toen Judas de 30 zilverstukken die hij kreeg voor het succesvolle verraad van de Here Jezus, terugbracht naar de priesters en de oudsten. Hij smeet het geld de tempel in. De priesters en de oudsten kochten er een stuk land van een pottenbakker voor als een begraafplaats voor vreemdelingen. Daarom werd dat stuk land bloedland genoemd (Matteüs 27:3-10).

Er zijn duidelijk overeenkomsten tussen de geschiedenis van Zacharia en de weergave van Matteüs:

1. Het werk van de profeet Zacharia en de Here Jezus werd maar zeer matig gewaardeerd.
2. In beide gevallen ging het om 30 zilverstukken.
3. Het geld werd de tempel ingesmeten.

Het probleem is, dat Matteüs deze profetie toeschreef aan de profeet Jeremia in plaats van Zacharia. Hoewel de overeenkomsten tussen de gebeurtenissen in het bijbelboek Matteüs en Zacharia niet kunnen worden ontkend, beschreef Zacharia niet alles. In het bijbelboek Jeremia (7:31,32, 19:2-6) werd er over een akker als een dal van moord geschreven. Met het moorddal werd hetzelfde bedoeld als met de Bloedakker ofwel het Bloedland. Op dat land zouden de doden worden begraven.

Matteüs maakte dus een combinatie tussen de profetie van Zacharia en Jeremia. Hij verwees daarna niet naar beide profeten, maar naar de eerst aangehaalde en de bekendste. Dit kwam wel vaker voor. Zo greep de auteur van het bijbelboek Markus (1:2,3) eerst terug naar Maleachi (3:1) en daarna naar Jesaja (40:3), terwijl hij alleen Jesaja noemde. Zo gebruikte Matteüs de motieven van *het bloedland* (of *de bloedakker*) als *een begraafplaats voor vreemdelingen* en *de 30 zilverstukken* in combinatie met elkaar.

De profeet heeft natuurlijk de opdracht van Jahweh uitgevoerd. De smelter was waarschijnlijk in verband met zijn werk in de tempel. De actie van Zacharia zal de mensen wel erg hebben verbaasd, maar het leidde in elk geval niet tot hun bekering.

Als het volk zich niet zou bekeren, zou het gevolg hiervan niet uitblijven. God zou de 2^e staf: die van de Samenbinding, breken. Zijn werk als Herder voor het ondankbare volk Israël zou een lange tijd ophouden. Daarmee zou ook een einde komen aan de onderlinge vrede in het heilige land.

14 “[En] Ik zal mijn 2^e staf (of stok): de Samenbinding [en], breken (of Ik brak mijn 2^e staf: de Samenbinding) om de broederschap tussen Juda en tussen Israël te (ver)breken.”

Eerst zouden de omringende volken zich vijandig tegenover de Joden gedragen. Toen de staf van de Samenbinding werd gebroken, zou het nageslacht van de teruggekeerde Joden en Israëlieten ook onderling tegen elkaar strijden.¹²⁸ Wat overgebleven zou zijn, zou elkaars vlees eten (v.9).

Toen veel mensen van het volk van de Here zich van Hem en zijn wetten weinig of niets aantrokken, werden eerst de gelovige Joden door Koning Antiochus IV (175 – 164) bloedig onderdrukt. Deze kwaadaardige koning kreeg daarbij de medewerking van een deel van het Joodse volk. Van veel trouwe dienaren van God werden de huizen vernietigd, of verbeurd verklaard (1Mak.1:31, 2Mak.5:12,13). Daarna richtte de strijd van de Makkabeeën zich tegen de heidenen en hun niet-wetsgetrouwe volksgenoten. Ook de huizen en steden van vrijzinnige Joden gingen eraan (1Mak.5:28, 13:47,48).

15 Jahweh zei (of [En] Jahweh zal ... zeggen) verder (of nog (eens)/opnieuw) tegen (of naar) mij: “Neem voor je(zelf) de uitrusting (of het gereedschap) van een dwaze herder!

16 Ja (of want/(om)dat) zie, Ik laat een herder in het land (of de aarde) opstaan. Naar (of Aan/Voor) wat afgesneden (of vernietigd) (= uitgeroeid) wordt, zal hij niet omzien (of aandacht geven/zorgen/bezoeken). Het verstrooide (of Het jonge) (schaap) zal hij niet opzoeken (of (op)eisen), en het kreupele (of verminkte/gebroke) (dier) zal hij niet heel maken (= niet spalken). Wat (nog) overeind (of rechtop) staat, zal hij niet verzorgen (of onderhouden/dragen), en (= maar) het vlees van het vette (= de vette schapen) zal hij (op)eten, en hun hoeven zal hij afrukken.”

De profeet moest van de Here doen, alsof hij een dwaze herder was, want Hij zou een slechte herder aanstellen in het heilige land. Die herder zou naar wat verloren dreigde te gaan, niet omkijken. Het verdwaalde schaap zou hij niet opzoeken. Hij zou de schapen helemaal niet verzorgen (vgl. Jer.23:1,2, Ezech.34:3,4).

De dwaze herder zou wel goed voor zichzelf zorgen. Hij zou het vlees van de vette dieren eten. Zelfs hun hoeven zou hij afrukken.

17 “Wee de waardeloze herder, (die) de schapen (of de kudde/het kleinvee) in de steek laat (of alleen laat/verlaat)! Een zwaard is (= zal ... zijn) tegen (of op/over) zijn arm en tegen (of op/over) zijn rechteroog.¹²⁹ Zijn arm zal helemaal verdrogen (of opdrogen/verdorren), en zijn rechteroog zal helemaal donker (of dof/zwak) worden.”

Zie Turennot T. van, Het Evangelie via de apostel Matteüs, Grijskerk, 2023.

Een motief is de kleinste concrete eenheid binnen een verhaal. Zo heb je bijvoorbeeld het motief van Immanuël, het Lam, het kruis en de pottenbakker, enz., enz.

¹²⁸ Het gaat hier niet over een strijd of ruzie tussen het Tweestammenrijk Juda en het Tienstammenrijk Israël zoals vaak ten onrechte wordt gedacht, maar tussen de mensen van Gods volk. Dat is tussen de (Joden en) Israëlieten onderling.

¹²⁹ Het rechteroog was evenals een arm een belangrijk lichaamsdeel in de strijd. Men stak iemand het rechteroog uit om hem minder weerbaar te maken (1Sam.11:2).

Hoewel God de slechte herder zou laten aanstellen, zou deze herder ook door Hem worden veroordeeld en berecht. Zijn arm zou (af)sterven, en zijn rechteroog zou verduisteren. Met zijn arm had hij de kudde moeten beschermen, en zijn oog had over het volk moeten waken.

Die slechte herder was hogepriester Menelaüs (172 – 163). Hij liet de afgezette hogepriester Onias III (±190 – 174) en 3 oudsten vermoorden (2Mak.4:34, 43-49, Dan.11:22^b). Omdat hij zijn toegezegde financiële verplichtingen onvoldoende kon nakomen, liet hij in 169 voor Christus zonder enig verzet toe, dat de Syrische koning Antiochus IV (175 – 164) de tempel plunderde (1Mak.1:20-24, Dan.11:28). Ook stimuleerde Menelaüs de hebzuchtige koning in zijn streven om alle Joodse tradities af te schaffen, zodat hij als hogepriester aan de macht kon blijven (2Mak.13:3). Mede door zijn toedoen werden de wetsgetrouwe Joden onderdrukt, en werden veel trouwe dienaren van God om hun geloof gemarteld en vermoord.

Menelaüs zou door de Almachtige worden berecht. De opvolger van Antiochus IV was zijn zoon: koning Antiochus V (164 – 162). Deze koning was woedend op Menelaüs, omdat hij hem zag als de veroorzaker van de Joodse opstanden. Daarom liet hij hem op een gruwelijke manier ombrengen. Menelaüs werd naar Berea gebracht. Daar stond een toren van ongeveer 25 meter hoog. Die toren was gevuld met hete as. Boven die toren was een trechtervormige stellage. Menelaüs werd in die trechter geduwd, en hij is levend verbrand (2Mak.13:4-8).¹³⁰

---

¹³⁰ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 12, hoofdstuk 9:7.

9. Bevrijding van Jeruzalem.

Hoofdstuk 12:1-9

1 Een openbaring, een woord van Jahweh, over Israël: Een uitspraak van Jahweh, die de hemel uitspant en de aarde fundeert, en de geest van de mensen in zijn binnenste vormt:

2 “Zie, Ik maak Jeruzalem als een kom van bedwelming voor alle volken in de omtrek. Ook tegen Juda zal het gaan bij de belegering tegen Jeruzalem.”

3 “Op die dag zal Ik Jeruzalem maken als een zware steen voor alle volken. Allen die haar optillen, zullen zich diep snijden. Alle volken van de aarde zullen zich tegen haar verzamelen.”

4 “Op die dag”, is het woord van Jahweh: “zal Ik alle paarden slaan met schichtigheid, en hun berijders met krankzinnigheid. Over het huis Juda zal Ik mijn ogenopenhouden, en alle paarden van de volken zal Ik slaan met blindheid.”

5 De leiders van Juda zullen zeggen in hun hart: “Een sterke macht heb ik aan de inwoners van Jeruzalem door hun God Jahweh van de hemelse legers.”

6 “Op die dag zal Ik de leiders van Juda maken als een vuurpot tussen hout, en als een vuurfakkeltje in een graanschoof. Zij zullen over rechts en over links alle volken rondom verteren. Jeruzalem zal nog blijven op haar eigen plaats: in Jeruzalem.”

7 Jahweh zal de tenten van Juda het eerst redden, zodat de eer van het huis van David en de eer van de inwoners van Jeruzalem niet groter zal zijn dan die van Juda.

8 Op die dag zal Jahweh de inwoners van Jeruzalem beschermen. Wie onder hen struikelt, zal op die dag zijn als David, en het huis van David als God; als de hemelse Knecht van Jahweh voor hun ogen.

9 Op die dag zal Ik vernietigen alle volken die tegen Jeruzalem oprukken.

***

In het begin van dit hoofdstuk gaf de profeet nog eens aan, dat zijn boodschap van Jahweh afkomstig was.

1 Een (draag)last (of Een opdracht) (= Een openbaring/profeteer/orakel), een woord van Jahweh (vgl. Zach.9:1), over Israël: Een uitspraak (of een woord) van Jahweh, (die) de hemel[en] uitspant en de aarde (of en het land) fundeert, en de geest van de mensen in zijn binnenste vormt:

God is nog steeds de schepper en onderhouder van alles wat Hij heeft gemaakt. Elke dag gaat zijn scheppende kracht door (Ps.104:2-4).

2 “Zie, Ik maak (of stel (... aan)) Jeruzalem als een kom (of een beker/(drink)schaal) van bedwelming voor alle volken in de omtrek (of volken rondom). [En] ook (of zelfs) tegen (of over/ten gunste van) Juda zal het zijn (= gaan) in (= bij) de belegering tegen (of over) Jeruzalem.”

De volken zouden zich niet alleen keren tegen de stad Jeruzalem, maar ook tegen de bevolking van Juda op het platteland.

In de tijd dat Zacharia profeteerde, waren de muren rondom de hoofdstad nog niet herbouwd. De belegering van Jeruzalem zou dus na het herstel van de muren pas gebeuren, en niet tijdens het leven van de profeet.

3 “[Het zal zijn] in (= op) die dag zal Ik Jeruzalem maken (of (aan)stellen) als een zware

(of drukkende) steen voor alle volken. Allen (die) haar (= Jeruzalem) ¹³¹ optillen (of (op)laden/dragen), zullen zich (in)snijdende (= diep) (in)snijden. Alle volken van de aarde (of van het land) zullen zich tegen (of over/ten gunste van) haar verzamelen.”

God zou Jeruzalem maken als een loodzware steen. Elk volk dat die steen zou proberen op te tillen, zou zich aan deze steen verwonden.

Volgens Hieronymus was het in tijd de gewoonte dat jongens met elkaar een krachtwedstrijd hielden. Het ging er dan om wie de zwaarste steen op kon tillen. Zo kon je zien, wie de sterkste was.

4 “In (= Op) die dag”, is het woord (of de uitspraak) van Jahweh: “zal Ik alle (of elk) paard(en) slaan met verbijstering (of verbazing) (= schichtigheid), en zijn berijder (= en hun berijders) met krankzinnigheid (of waanzin). [En] over (of ten gunste van/tegen) het huis Juda zal Ik mijn ogen open(houd)en (vgl. 2Kon.6:15-20), en alle (of elk) paard(en) van de volken zal Ik slaan met [de] blindheid.”

De Here zou de paarden van de vijanden verblinden. Ze zouden ongeschikt worden voor de strijd (vgl. Richt.7:22, 1Sam.14:20).

5 De leiders van Juda zullen zeggen in hun hart (= bij zichzelf): “Stevigheid (= een sterke macht) heb ik (aan) de inwoners van Jeruzalem door hun God Jahweh van de (hemelse) legers.”

De leiders van het volk zouden merken, dat de inwoners van Jeruzalem een sterke macht zouden zijn door de hulp van hun God.

6 “In (= Op) die dag zal Ik de leiders van Juda maken (of (aan)stellen) als een vuurpot (of een vuurbekken) in (= tussen) hout, en als een vuurfakkeltje in een graanschoof. Zij zullen over rechts en over links alle volken rondom verteren (of (op)eten). Jeruzalem zal nog (ver)blijven (of wonen/(neer)zitten) in (= op) haar (eigen) plaats: in Jeruzalem.”

Bij *een vuurpot* kunnen we denken aan een pot met gloeiende kolen. Van alle kanten zullen de vijanden bij wijze van spreken in vuur en vlam worden gezet.

De hoofdstad Jeruzalem zou niet worden veroverd en vernietigd.

7 Jahweh zal de tenten van Juda [in] het eerst redden, zodat de eer (of de luister/schoonheid) van het huis van David en de eer (of de luister/schoonheid) van een inwoner (= de inwoners) van Jeruzalem niet groter zal zijn boven (of over/tegen/ten gunste van) (= dan) (die van) Juda.

Het is opvallend, dat de profeet Zacharia het hier niet heeft over huizen, maar over tenten. Sinds de tocht van het volk Israël door de woestijn werd er vaak over tenten gesproken, terwijl er huizen werden bedoeld (Richt.7:8, 20:8, 1Sam.4:10, 13:2, 2Sam.18:17, 19:8, 20:1,22, 1Kon.8:66, 12:16, Ps.132:3, enz.).

Het platteland met de woningen van Juda zou eerder worden bevrijd, dan de inwoners met hun huizen in de stad Jeruzalem. De bedoeling hiervan was, dat het huis van David en de inwoners van Jeruzalem niet trots zouden zijn tegenover Juda. Ze mochten en mogen niet vertrouwen op de grotere veiligheid die de muren en huizen van stad bieden vergeleken met de woningen op het platteland.

Merk op, dat het hier niet over het koningshuis van de Makkabeeën of de Hasmoneeën gaat, maar over het huis van David. De Makkabeeën hebben het koningschap van David, Natan en Zerubbabel niet volgens Gods wil in ere hersteld. Hogepriester Simon (142 – 135) liet zich

---

¹³¹ In het Hebreeuws zijn steden vrouwelijk.

generaal en koning maken (1Mak.14:41-49). De Here echter ziet het huis van David als het koningshuis voor Israël.

8 In (= Op) die dag zal Jahweh [ten behoeve van/omtrent] een inwoner (= de inwoners) van Jeruzalem beschermen. Wie onder (of in/met/door) hen struikelt, zal in (= op) die dag zijn als David, en het huis van David als God (of als goden); als de (hemelse) Knecht (of als een (hemelse) knecht) van Jahweh voor hun gezicht (= hun ogen).

De Almachtige zou ze erg sterk maken voor de strijd. De zwakkere mens die gauw struikelt, zou Hij maken als koning David (1012 – 972). David was een sterke held (1Sam.17:34-51, 1Sam.18:25-30, 2Sam.17:8). De hemelse Vader zou van een zwakke dus een sterke held maken.

Ook het huis van David zal worden versterkt. Het zal voor de ogen van het volk zo sterk worden als God en als de Knecht van de Here. Zoals de Knecht van de Here (= God de Zoon) in de woestijn voor het volk Israël uit ging,¹³² zo zal het huis van David voorop gaan in de strijd (vgl. Ex.23:23).

9 [Het zal zijn] in (= op) die dag zal Ik [zoeken te] vernietigen (of uitroeien) alle volken d(i)e tegen (of over/ten gunste van) Jeruzalem komen (= oprukken).

Hier wordt niet uitsluitend gesproken over het Tweestammenrijk (vgl. Zach.14). De beloften en voorspellingen die God hier deed, waren bedoeld voor alle 12 stammen van Israël. De stam Juda wordt hier genoemd in verband met het koningschap. In het volgende gedeelte van dit hoofdstuk, dat hierbij aansluit, worden ook de Levieten en de andere geslachten genoemd.

Veel Joden zijn inmiddels teruggekeerd naar het heilige land. In 1948 hebben ze weer een eigen staat kunnen stichten. Eerst werd het platteland bevrijd. Oost-Jeruzalem, de oude stad, bleef nog in handen van de vijand. Tijdens de zesdaagse oorlog in 1967 werd eveneens de stad Jeruzalem bevrijd.

Nog veel meer Joden zullen naar het beloofde land gaan. Steeds meer volken keren zich tegen de staat Israël. De strijd is nog niet voorbij. Zelfs als alle volken zich tegen Israël keren, dan zal de Here hen beschermen.

---

¹³² Voor de komst van de Here Jezus vertoonde de Zoon van de mensen zich op aarde als dé Knecht (= dé Engel) van God. Dit blijkt uit het tekstverband (Gen.16:10-13, 22:11,12, 31:11-13, Ex.3:2, Num.22:22-35, Joz.5:13-15, Richt.6:11-23, 13:3-22).

In hoeverre hier gebruik is gemaakt van het stijlkenmerk hyperbool (= overdrijving), is niet helemaal duidelijk. Wel duidelijk is, dat God zijn volk heel sterk zal maken voor de strijd.

10. Het gejammer.

Hoofdstuk 12:10-14

10 “Ik zal over het huis van David en over de inwoners van Jeruzalem een geest van genade en smeekbeden uitstorten. Zij zullen naar Mij uitkijken, die ze hebben doorstoken.” Zij zullen over Hem jammeren als gejammer over de enige Zoon, en bitter over Hem zijn, zoals het bitter zijn over de Eerstgeborene.

11 Op die dag zal het gejammer in Jeruzalem zo groot zijn, als het gejammer van Hadad-Rimmon in de vallei van Megiddo.

12 Het land zal jammeren: families van families apart, familie van het huis van David apart en hun vrouwen apart, familie van het huis van Natan apart en hun vrouwen apart,

13 familie van het huis van Levi apart en hun vrouwen apart, familie van Simi apart en hun vrouwen apart,

14 al de overgebleven families: families van families apart en hun vrouwen apart.

***

10 “Ik zal over het huis van David en over een inwoner (= de inwoners) van Jeruzalem een geest van genade en smeekbeden (of smeking) uitstorten. Zij zullen naar Mij (uit)kijken (of omzien), die ze hebben doorstoken.” Zij zullen over Hem jammeren (of klagen/rouwen) als gejammer (of geklaag) over de enige (Zoon/Kind) (vgl. Jer.6:26, Am.8:10), en bitter over Hem zijn, (zo)als het bitter zijn over de Eerstgeborene.

Uit genade zal de Heilige Geest de harten van de inwoners van Jeruzalem vervullen, zodat ze God om genade zullen smeken (vgl. Joël 2:28,29). De hoofdstad van Israël is daarbij de tegenwoordigster van het hele volk (v.14).

Als de heidenen God massaal zullen verwerpen, dan zal Hij zich over Israël weer ontfemen (Rom.11:25-32). Nadat eerst een rest van Juda was teruggekeerd onder leiding van Jozua en Zerubbabel, keert na veel eeuwen het hele volk Israël terug.¹³³ Het dode Israël zal weer herrijzen. Jozef, Israël en Juda zullen worden herenigd (Jes.11:13, Ezech.37:16-20,22). Uit de verre landen waarheen de Here hen had verstrooid, zal Hij hen verlossen (Jer.23:6-8, 30:10, Zach.10:6-12). Jahweh zal Israël en Juda weer terugbrengen naar het land dat Hij aan hun voorvaders heeft gegeven (Jes.11:11-16, Jer.16:15-18, 30:3, Ezech.37:21,22,28, Hos.1:10-12, 2:15-22, Amos 9:14,15). Hij zal bij de Joden het hart van steen wegnemen, en ze een hart van vlees geven (Ezech.11:19). Door de krachtige werking van de Heilige Geest zullen de Joden en de Israëlieten zich in de toekomst bekeren (Ezech.36:26,27, Hos.3:5, 14:5, Zach.12:10-14, 13:8,9). De hemelse Vader zal hun ogen openen voor het nieuwe verbond, dat Hij met hen sluit (Ezech.37:26, Rom.11:27, Jer.31:31-34, 32:40-41, vgl. Hebr.8:8-12). Mensen uit veel natieën zullen naar Jeruzalem komen om Gods gunst af te smeken (Zach.8:22).

“Zij zullen naar Hem kijken of omzien, die ze hebben doorstoken.” Mensen uit het volk van God zullen dus naar iemand uitkijken, die ze doorstoken hebben. De apostel Johannes gaf in zijn evangelie aan, dat de profeet Zacharia met de doorgestoken persoon de Here Jezus bedoelde (Joh.19:32-37). Toen God de Zoon stierf aan het kruis, werd Hij gestoken met een speer. Door inspiratie van de Heilige Geest haalde Johannes een deel van vers 10 uit het 12^e hoofdstuk van Zacharia aan (Joh.19:37, 2Pet.1:20,21, Op.1:7).

---

¹³³ Sommige profeten zien dwars door de eerste terugkeer heen al de laatste terugkeer. Voor hen is dat bijna hetzelfde. Net als 2 bergen, die dicht bij elkaar schijnen te liggen. In werkelijkheid is de afstand tussen die bergen enorm groot. Daardoor lijken de profetieën over de eerste terugkeer en de laatste terugkeer op elkaar. Soms zagen de profeten zelf nauwelijks het verschil.

11 In (= Op) die dag zal het gejammer (of het geklaag/de rouw) in Jeruzalem (zo) groot zijn, als het gejammer (of het geklaag) van Hadad-Rimmon in de vallei (of de vlakte) van Megiddo[n].

Dat Zacharia dit zo aanduidde, geeft aan, dat het om een zeer bekende rouwperiode ging.

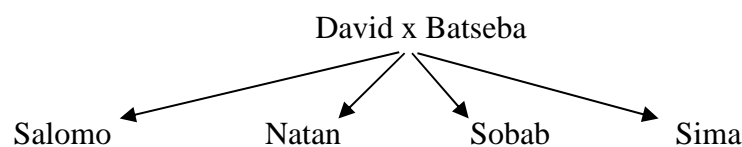
De geschiedschrijver Hieronymus vermeld, dat Hadad-Rimmon ¹³⁴ een plaats in de vlakte van Jizreël is. Deze plaats heet nu Maximianopolis, en ligt ongeveer 6½ km ten zuiden van Megiddo. Daar zou koning Josia (640 – 609) zijn gesneuveld. Volgens de Bijbel is hij inderdaad bij Megiddo omgekomen (2Kon.23:29). Heel Juda rouwde om zijn dood (2Kron.35:22-24). De profeet Jeremia maakte een klaaglied over koning Josia. Dit klaaglied werd nog lang gezongen (2Kron.35:25). Deze nationale rouw was dus bekend, en werd door de profeet Zacharia vergeleken met de toekomstige nationale rouw over de moord op de Gezalfde (= de Messias).

12 Het land (of De aarde) zal jammeren (of klagen/rouwen): families van families apart (of afzonderlijk), familie van het huis van David apart (of afzonderlijk) en hun vrouwen apart (of afzonderlijk), familie van het huis van Natan apart (of afzonderlijk) en hun vrouwen (of afzonderlijk) apart,

13 familie van het huis van Levi apart (of afzonderlijk) en hun vrouwen apart (of afzonderlijk), familie van [de] Simi apart (of afzonderlijk) en hun vrouwen apart (of afzonderlijk),

14 al de (of alle) overgebleven (of de overige) families: families van families apart (of afzonderlijk) en hun vrouwen apart (of afzonderlijk).

Het koningshuis van David werd in de tijd van de profeet Zacharia vertegenwoordigd door de landvoogd Zerubbabel. Hij stamde af van Natan, een zoon van David (Luk.3:23-32).¹³⁵ Heel het nageslacht van het koningshuis zal dus jammeren.

Simi was een zoon van Gerson; en Gerson was de oudste zoon van Levi (Ex.6:15,16, Num.3:17-21, 1Kron.6:16,17).¹³⁶ Simi werd genoemd als vertegenwoordiger van de Leviëten. Als we hem met Natan vergelijken, dan valt bij Natan op te merken, dat zijn familie van God

---

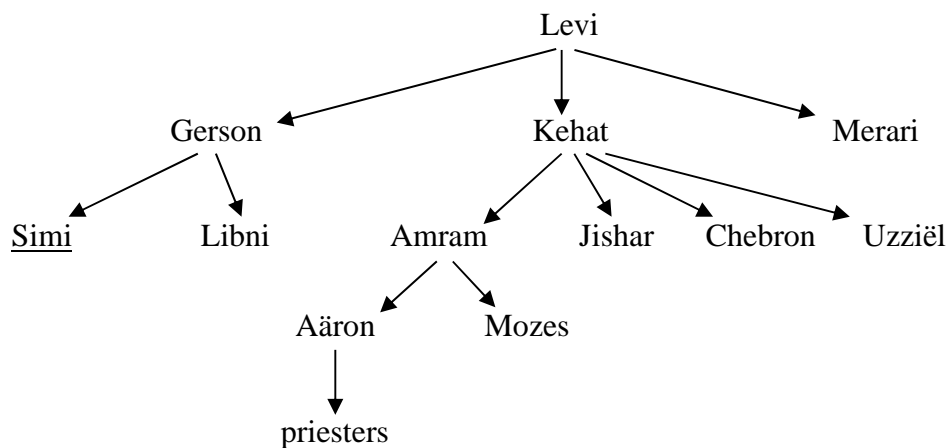
¹³⁴ Hadad en Rimmon zijn 2 verschillende namen van een Syrische afgod die eveneens in Babylonië werd vereerd (2Kon.5:18). Het was de god van het (on)weer en de storm. De namen Hadad en Rimmon werden ook aan personen gegeven (Hadad, Gen.36:35,36, 2Sam.8:3,5, 1Kon.11:14,17, Rimmon, 2Sam.4:2,5,9).

¹³⁵ Zerubbabel stamde niet af van koning Jojachin (597). Van de nakomelingen van koning Jojachin, die van koning Salomo (972 – 932) afstamde, zou niemand meer op de troon van David zitten. God zou de zegelring van zijn hand afrukken (Jer.22:24-30). De koninklijke zegelring werd gebruikt als een soort handtekening om brieven en wetten te bekrachtigen (vgl. 1Kon.21:8). Ook al kwam Jojachin nog een paar maanden op de troon, de Here hakte de boom om.

God veranderde wel zijn plannen, maar bleef trouw aan de belofte die Hij aan David (1012 – 972) had gedaan. Hij ging verder met het nageslacht van Natan, een andere zoon van David en een jongere broer van Salomo. Na de ballingschap deed de Here Zerubbabel als de koninklijke zegelring aan zijn hand (Luk.3:23-31, Hag.2:21-24). Daarmee werd het recht op het koningschap overgedragen aan Zerubbabel die een nakomeling was van Natan, een jongere broer van koning Salomo (2Sam.5:14, 1Kron.3:5, Jes.11:1,2, Hag.2:24).

¹³⁶ Het gaat hier niet over Simi die koning David (1012 – 972) bij zijn vlucht voor Absalom vervloekte, en met stenen naar hem gooide (2Sam.16:5-13). Dat was een familielid van koning Saul (1033 – 1012) die gesneuveld was in de strijd tegen de Filistijnen. Zowel Saul als zijn wraakzuchtige familielid Simi hoorden bij de stam Benjamin (1Sam.9:1-10:1, 1Kon.2:8), en niet bij het nageslacht van Levi (v.13).

de leiding over het koninklijke nageslacht van David en het landsbestuur heeft gekregen. Omdat Simi als vertegenwoordiger van de Levieten werd genoemd, ligt het voor hand, dat de familie van Simi bij de Levieten en priesters een leidende rol speelde.

Opvallend is, dat er niet iemand uit de priesters als leider of als oudste wordt genoemd.¹³⁷ Over priesters wordt in dit gedeelte zelfs helemaal niets vermeld. Het lijkt er sterk op, dat het priesterschap van Aäron verdwenen zal zijn (Hebr.7:11-28).¹³⁸

Niet alleen het koninklijke geslacht en de families van de Levieten zullen rouwen. Alle families van de 12 stammen en hun vrouwen zullen apart rouwen. Heel Israël zal treuren om de doorstoken Zoon van God.

Deze profetie is maar zeer beperkt vervuld na de preek van Petrus op de eerste Pinksterdag. Ongeveer 3000 Joden kwamen tot bekering, en lieten zich dopen (Hand.2:37-41). Deze 3000 mensen waren en zijn lang niet alle Joden. De grote bekering van het overgrote deel van de Israëlieten moet nog komen. Laten we daar maar voor bidden.

¹³⁷ Voor periode van de ballingschap had de hogepriester of zijn oudste zoon de leiding over de priesters en Levieten (vgl. Num.3:32).

¹³⁸ Wel zullen heidenen de Here als priesters en Levieten dienen (Jes.66:21), maar dat heeft met het priesterschap van Aäron niets meer te maken. Daar wordt gesproken over de dienst aan God (Tit.2:3, 1Pet.2:5,9, Op.20:6). Later zullen we eeuwig koningen en priesters zijn (Op.1:6, 5:10).

11. Jeruzalem en Israël gezuiverd.

Hoofdstuk 13

1 Op die dag zal er een open bron zijn voor het huis van David en voor de inwoners van Jeruzalem tegen zonde en tegen onreinheid.

2 “Op die dag”, is het woord van Jahweh van de hemelse legers: “zal Ik de namen van de afgoden uit het land uitroeien. Zij zullen niet meer worden herinnerd. Ook de profeten en de onreine geest zal Ik laten weggaan uit het land.

3 Wanneer iemand nog profeteert, zullen zijn vader en zijn moeder, die hem voortbrachten, tegen hem zeggen: “Jij zal niet blijven leven, omdat jij een leugen gesproken hebt in de naam van Jahweh.” Zijn vader en zijn moeder, die hem voortbrachten, zullen hem om zijn profeteren doorsteken.

4 Op die dag zullen de profeten zich schamen, ieder om zijn profeteren vanuit zijn visioen. Zij zullen geen haren mantel aantrekken om te huichelen.

5 Men zal zeggen: “Ik ben geen profeet. Ik ben een man die de grond bewerkt, want iemand heeft mij als slaaf gekocht vanaf mijn jeugd.”

6 Men zal tegen hem zeggen: “Wat betekenen die slagwonden tussen jouw handen?” Hij zal zeggen: “Ik ben geslagen in een huis van mijn minnaars.”

7 “Zwaard, wordt wakker tegen mijn herder, en tegen een kerel, mijn kameraad!”, is het woord van Jahweh van de hemelse legers. “Sla de herder dood, en de schapen zullen worden verstrooid! Ik zal mijn hand laten terugkeren tegen de geringe mensen.”

8 “Het zal zijn in het hele land”, is het woord van Jahweh. “Daarin zullen 2 delen worden uitgeroeid. Zij zullen omkomen, maar het 3^e deel daarin zal overblijven.”

9 “Het 3^e deel zal Ik in het vuur laten komen. Ik zal hen zuiveren, zoals het zuiveren van zilver. Ik zal hen toetsen, zoals het toetsen van goud. Het 3^e deel zal zelf mijn naam aanroepen, en Ikzelf zal het antwoorden. Ik zal zeggen: “Het is mijn volk.” Het zal zelf zeggen: “Jahweh is mijn God.”

***

De rouw over de Zoon van God uit het slot van het vorige hoofdstuk zal gevolgd worden door een zuivering van het land Israël.

1 In (= Op) die dag zal er een open (of geopende) bron zijn voor (of tegen) het huis van David en voor (of tegen) de inwoners van Jeruzalem tegen (of voor) zonde en tegen (of voor) onreinheid (vgl. Num.8:6,7, Jes.4:4).

Zoals je met water het vuil afwast, zo wast het bloed van Christus ons schoon van de zonden (1Joh.1:7). Zoals de doop het symbool is van het afwassen van onze zonde (Hand.22:16), zo zal de open bron van zuiver (doop)water het symbool zijn van reiniging.

2 “[Het zal zijn] In (= Op) die dag”, is het woord (of de uitspraak) van Jahweh van de (hemelse) legers: “zal Ik de namen van de afgod(sbeeld)en (van)uit het land (of de aarde) laten afsnijden (of omhakken/afhakken) (= uitroeien). [En] zij zullen niet meer worden herinnerd. [En] ook de profeten en de onreine geest zal Ik laten weggaan (of laten verdwijnen) (van)uit het land (of de aarde).

In de tijd van de profeet Zacharia kwamen afgoderij en valse profetie nog steeds voor. Afgoderij en valse profetie gaan vaak samen (Deut.13:1,2, Jer.2:8, 23:13).

In de dagen van de priester Ezra en de landvoogd Nehemia waren veel Joden al getrouwd met heidenen (Ezra 9:1,2, Neh.13:23-28). Dit bracht afgoderij met zich mee. Er werd op Nehemia ook een valse profeet afgestuurd (Neh.6:10-14).

Er bestaan 3 groepen profeten:

1. Profeten die door de Geest van de Here worden gezonden.
2. Profeten die zelf een (meestal goede) boodschap verzinnen.
3. Profeten die door een onreine geest worden gestuurd (1Kon.22:21-23, Op.16:13,14).

In dit gedeelte gaat het niet over de profeten die door de Here worden gezonden. De profeten die niet in zijn opdracht optreden, moeten volgens zijn gebod worden gedood (Deut.13:1-11, 18:20). De 3^e groep profeten wordt zelfs rechtstreeks door een duivel aangestuurd. Vandaar dat hier eveneens over een onreine geest (= de duivel) wordt gesproken. God zal niet alleen de valse profeten, maar ook de duivel als de bron van de valse profetie uit het land wegdoen.

3 [Het zal zijn] Wanneer een man (= iemand/ieder(een)) nog profeteert, zullen zijn vader en zijn moeder, (die) hem voortbrachten, tegen hem zeggen: “Jij zal niet (blijven) leven, (om)-dat (of want) jij een leugen gesproken hebt in de naam van Jahweh.” Zijn vader en zijn moeder, (die) hem voortbrachten, zullen (of moeten) hem door (of met/in) (= om) zijn profeteren doorsteken.

Als iemand het nog waagt om op te treden als een (vals) profeet, dan zal hij zelfs door zijn eigen ouders worden gedood. Die ouders handelen dan overeenkomstig het gebod van de Here (Deut.18:20).

4 [Het zal zijn] in (= op) die dag zullen de profeten zich schamen, een man (= ieder(een)/iemand) door (of met/in) (= om) zijn profeteren (van)uit zijn visioen. [En] zij zullen geen haren mantel (of haren kleed) aantrekken (of dragen) om te huichelen (of te bedriegen).

Sommige profeten van God droegen *een haren mantel*. Duidelijke voorbeelden hiervan zijn Elia en Johannes de Doper (2Kon.1:8, Mat.3:4).

5 Men (of Hij) zal zeggen: “Ik ben geen profeet. Ik ben een man (of Ik ben iemand) (die) de grond (of het land) bewerkt, want een mens (= want iemand) heeft mij (als slaaf) gekocht (of verworven/verkregen) van (af) mijn jeugd.”

De leugenprofeten en de profeten met een onreine geest zullen zeggen, dat ze akkers bewerken, en dat ze daarvoor als slaaf zijn gekocht door een boer (Ex.21:2).

6 Men (of Hij) zal tegen hem zeggen: “Wat (of Hoe) zijn (= betekenen) die (of deze) slag(wond)en tussen jouw handen?” ¹³⁹ Hij zal zeggen: “Ik ben geslagen (in) een huis van mijn minnaars (of mijn liefhebbers).”

Met de “minnaars” van de man worden hoogstwaarschijnlijk zijn eigenaren bedoeld. Die man zal alles wel willen verklaren, als hij maar geen profeet zal worden genoemd.

Als alle Israëlieten zich zullen bekeren, dan zullen ze de zonde wegdoen uit het land. Als duidelijke voorbeelden werden de afgoderij en de valse profetie genoemd. Dat was het dienen van de satan. Na het berouw zal de bekering volgen. Die bekering zal ook vorm krijgen, doordat ze de Here weer gaan gehoorzamen, en zijn wetten zullen naleven.

Na de beschrijving van de bekering van Israël profeteerde Zacharia over een heel andere tijd.

---

¹³⁹ Men kan hierbij denken aan de Baälpriesters die zichzelf verwonden (1Kon.18:28). In Klein-Azië en Syrië brachten mensen die afgoden dienden, zich weleens met messen en zwaarden verwondingen toe aan de armen en handen. Het kwam eveneens voor, dat ze zichzelf sloegen met een zweep of een touw.

7 “Zwaard, wordt wakker (of Zwaard ontwaak) tegen (of over) mijn herder, en tegen (of over) een kerel (= een gabber), mijn kameraad (of mijn volksgenoot)!” is het woord (of de uitspraak) van Jahweh van de (hemelse) legers. “Sla (of Steek) de herder (dood), en de schapen zullen worden verstrooid! Ik zal mijn hand laten terugkeren tegen (of over) de geringe(of onbeduidende)(mense)n.”

Als een levend wezen werd het zwaard door Jahweh opgeroepen om de herder te slaan, zodat de schapen zouden worden verstrooid. Daarna zou God zich keren tegen de ongehoorzame geringere schapen.

Die herder zou een leider van het volk zijn (vgl. 1Kon.22:17). Als een kameraad of vriend van de Here zou die herder iemand zijn, die Hem diende. Simon de Makkabeeër (142 – 135) was die herder. In de tijd van hogepriester Simon genoot het Joodse volk van een grote welvaart. (1Mak.14:4-15, Zach.8:4).

De dank van het grootste deel van de Joden hiervoor was ongehoorzaamheid. Ze maakten de hogepriester Simon generaal en koning, en ze herstelden niet het wettige koningshuis van David (1Mak.14:41-49). Na structurele ongehoorzaamheid van de hogepriester en het volk ging het steeds verder bergafwaarts. Vijf jaren later werd Simon vermoord (1Mak.16:11-16).

Toen was het met de vrede gedaan. Steeds meer oorlogen moesten worden gevoerd. Vooral de zwakke en geringe burgers waren van die oorlogen het slachtoffer. De tegenstellingen onder het volk namen toe. Joodse soldaten waren niet meer bereid te vechten, waardoor er heidense huursoldaten moesten worden aangetrokken. Het volk en de hogepriester werden steeds slechter. Er werd vermoord om de opvolging. De Romeinen moesten er zelfs aan te pas komen om de interne conflicten te beslechten. Daardoor kwamen Juda en de stad Jeruzalem onder de onderdrukkende macht van het Romeinse rijk.

De Here Jezus zei, dat Hij als herder van het volk zou worden neergeslagen, zodat alle schapen zouden worden verstrooid (Mat.26:31, Mark.14:27). Hij doelde daarmee op deze profetie van Zacharia. De Messias noemde alleen het zwaard niet, omdat Hij niet door het zwaard om het leven is gebracht. De bedoeling is echter duidelijk. De dood van hogepriester Simon had uiteindelijk geleid tot grote verdeeldheid en verstrooiing van de schapen; de dood van de Here Jezus zou tot nog meer verdeeldheid en verstrooiing van de Joden leiden. Toen Hij door de straten van Jeruzalem naar Golgota werd gevoerd, waarschuwde Hij de inwoners van de stad al voor het grote onheil dat voor hen en hun kinderen te wachten stond (Luk.23:27-31). Na een opstand van de Joden werd in 70 na Christus Jeruzalem door de Romeinen heroverd. De tempel en de hoofdstad werden verwoest (Luk.19:43,44, 21:20-24). Daarna begon de eeuwenlange verstrooiing van de Joden (= de diaspora).

8 “Het zal zijn in het hele land (of in (= op) de hele aarde)”, is het woord (of de uitspraak) van Jahweh. “In haar (= Daarin) zullen 2 delen (of 2 monden) worden afgesneden (= worden uitgeroeid). Zij zullen omkomen (of zullen de geest geven), en (= maar) het 3^e (deel) in haar (= daarin) zal overblijven (of zal worden overgelaten).”

God zei, dat $\frac{2}{3}$ deel van de Joden zouden worden uitgeroeid. Slechts $\frac{1}{3}$ deel zou in het heilige land overblijven.

9 “Het 3^e (deel) zal Ik in het vuur laten komen. Ik zal hen zuiveren, (zo)als (het) zuiveren van [het] zilver. Ik zal hen toetsen (of op de proef stellen), (zo)als (het) toetsen (of op de proef stellen) van [het] goud. Het (of Hij) (3^e deel) zal zelf [in/door/met] mijn naam (aan)-roepen (of uitroepen/(be)noemen), en Ikzelf zal het (of hem) antwoorden. Ik zal zeggen: ¹⁴⁰

---

¹⁴⁰ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *Ik heb gezegd*. Op grond van de Griekse handschriften(, de Vulgaat) en het tekstverband is voor *Ik zal zeggen* gekozen. Het lijkt er sterk op, dat tijdens het overschrijven een

“Het (of Hij) is mijn volk.” [En] het (of hij) (gezuiverde 3^e deel) zal zelf zeggen: “Jahweh is mijn God.”

Zoals een edelsmid met vuur het vuil tussen het zilver en goud verwijdert, zo zou en zal de Here door onderdrukking, vervolging en oorlogen de overgebleven rest van de Joden zuiveren (vgl. Ps.66:10, Jes.48:10, Mal.3:3). Het gezuiverde deel zal de naam van God aanroepen, en Hij zal zeggen, dat de Israëlieten zijn volk zijn (Hos.2:22^b).

Na verscheidene opstanden tegen de Romeinen werden de Joden verstrooid over de hele wereld.¹⁴¹ De diaspora begon. De zonde en het volgen van de satan bracht en brengt verstrooiing. In de Middeleeuwen zijn de Joden in heel de wereld verschrikkelijk getreiterd, vervolgd, gemarteld en vermoord. Het antisemitisme blijft steeds de kop opsteken. De Tweede Wereldoorlog was daarvan het tragische hoogtepunt, of beter gezegd dieptepunt.

Zelfs nu de Joden een eigen staat hebben, wordt aan hen geen rust gegund. Het land heeft te lijden onder voortdurende oorlogsdreiging en geweld. De wereldleiders keren zich steeds meer tegen het Joodse volk. De propaganda van de leugen wordt geloofd. Een groot deel van de Joden en Israëlieten woont trouwens nog niet in de staat Israël.

De Joden en Israëlieten zullen zich massaal bekeren tot God, en Jezus erkennen als hun verlosser. Daarin ligt vooral de oplossing voor de problemen van de staat Israël.

---

letter is overgeslagen. (In de Dode Zeerollen is hoofdstuk 13 verloren gegaan.)

¹⁴¹ In 70 na Christus werd een massale opstand van de Joden door keizer Vespasianus (69 – 79) en zijn zoon Titus (79 – 81) neergeslagen. Jeruzalem werd verwoest. Veel Joden werden gedood, of gevangengenomen, en naar Rome gebracht. Anderen vluchtten het land uit. De Joden herwonnen in 132 na Christus onder leiding van Bar Kochba opnieuw hun onafhankelijkheid. Drie jaren later werd de massale opstand door de Romeinen neergeslagen. Opnieuw viel er een groot aantal slachtoffers, en verlieten veel Joden het beloofde land.

- 1** Zie, de dag van Jahweh komt. Jouw buit zal in jouw midden worden verdeeld.
- 2** Ik zal alle heidenvolken tegen Jeruzalem verzamelen voor de strijd. De stad zal worden ingenomen. De huizen zullen worden geplunderd, en de vrouwen zullen worden verkracht. De helft van de stad zal wegtrekken in ballingschap. De rest van het volk zal niet uit de stad worden uitgeroeid.
- 3** Jahweh zal uittrekken. Hij zal tegen die heidenvolken strijden, zoals de dag van zijn strijd is op de dag van de aanval.
- 4** Zijn voeten zullen op die dag staan op de Olijfberg, die vlakbij Jeruzalem is aan de oostkant. De Olijfberg zal worden gespleten vanuit zijn midden naar het oosten en naar het westen tot een zeer groot dal. De ene helft van de berg zal naar het noorden wijken, en zijn andere helft naar het zuiden.
- 5** Jullie zullen vluchten naar het dal van mijn bergen, want het dal van de bergen zal zich uitstrekken tot Atsal. Jullie zullen vluchten, zoals jullie gevlicht zijn voor de aardbeving in de dagen van koning Uzzia van Juda. Mijn God Jahweh zal komen, en alle heiligen met Hem.
- 6** Op die dag zal er geen helder licht zijn, en geen dikke duisternis.
- 7** Het zal één dag zijn, die bij Jahweh bekend is. Geen dag en geen nacht zal er zijn. Tegen de tijd van de avond zal het licht zijn.
- 8** Op die dag zal levend water vanuit Jeruzalem stromen. De ene helft ervan naar de oostelijke zee, en de andere helft ervan naar de westelijke zee. In de zomer en in de winter zal het zo zijn.
- 9** Jahweh zal koning zijn over de hele aarde. Op die dag zal Jahweh de Enige zijn, en zijn naam de Enige.
- 10** Heel het land zal worden gemaakt als een vlakte van Geba tot Rimmon, en als het zuiden. Jeruzalem zal verhoogd worden. Zij zal blijven op haar plaats, vanaf de Benjaminpoort tot de plaats van de eerdere poort tot de Hoekpoort, en van de Genadig-is-God-toren tot de wijnvaten van de koning.
- 11** Men zal daarin wonen, en er zal geen verwoesting meer zijn. Jeruzalem zal veilig wonen.
- 12** Dit zal de slag zijn, waarmee Jahweh alle volken zal slaan, die tegen Jeruzalem hebben gestreden. Hun vlees zal wegteren, terwijl zij nog op hun voeten staan. Hun ogen zullen wegteren in hun kassen, en hun tong zal wegteren in hun mond.
- 13** Op die dag zal er veel verwarring van Jahweh onder hen zijn. Iedereen zal de hand van zijn naaste vastgrijpen. Zijn hand zal zich opheffen tegen de hand van zijn naaste.
- 14** Ook Juda zal met Jeruzalem strijden. Het vermogen van al de heidenvolken rondom zal verzameld worden: goud, zilver en kleding tot een buitengewone hoeveelheid.
- 15** Zo zal de slag voor de paarden, de muildieren, de dromedarissen, de ezels en alle dieren die in die legerkampen zullen zijn, zijn als deze slag.
- 16** Iedereen die is overgebleven vanuit al de heidenvolken die naar Jeruzalem zijn geko-

men, zal van jaar tot jaar optrekken om zich neer te buigen voor Koning Jahweh van de hemelse legers, en om het Loofhuttenfeest te vieren.

17 Wie vanuit de families van de aarde niet zal optrekken naar Jeruzalem om zich voor Koning Jahweh van de hemelse legers neer te buigen, op hen zal geen regen vallen.

18 Als een familie van Egypte niet zal optrekken, en niet zal komen, op hen zal de slag komen, waarmee Jahweh de heidenvolken zal slaan, die niet zullen optrekken om het Loofhuttenfeest te vieren.

19 Dit zal de ontzondiging van Egypte zijn, en de ontzondiging van alle heidenvolken die niet zullen optrekken om het Loofhuttenfeest te vieren.

20 Op die dag zal op de bellen van de paarden staan: "Heilig voor Jahweh." De pannen in het huis van Jahweh zullen zijn als de schalen voor het altaar.

21 Elke pan in Jeruzalem en in Juda zal voor Jahweh van de hemelse legers heilig zijn. Alle offeraars zullen komen. Zij zullen eruit nemen. Zij zullen daarin koken. Er zal op die dag geen Kanaäniet meer zijn in het huis van Jahweh van de hemelse legers.

***

1 Zie, de dag van (of voor) Jahweh komt. Jouw buit zal in jouw midden worden verdeeld.

Er zal een dag komen, waarop de buit die door vijandige volken op Israël is behaald, aan de Joden zal worden teruggegeven.

Na de bekering van het hele volk Israël zal God alle volken verzamelen om tegen Jeruzalem te strijden (vgl. Op.20:8,9^a).

2 Ik zal alle (heiden)volken tegen (of bij/naar) Jeruzalem verzamelen voor de strijd (of oorlog). De stad zal worden ingenomen. De huizen zullen worden geplunderd, en de vrouwen zullen worden verkracht. [(Ze zullen (geslachts)gemeenschap hebben.)] ¹⁴² De helft van de stad zal wegtrekken (of uittrekken) in [de] ballingschap (of gevangenschap).¹⁴³ [En] de rest van het volk zal niet (van)uit de stad worden afgesneden (= worden uitgeroeid).

3 Jahweh zal uittrekken (of wegtrekken). Hij zal tegen (of met/in/door) die (heiden)volken strijden (of vechten/oorlog voeren), (zo)als de dag van zijn strijd (of zijn gevecht/oorlog) is in (= op) de dag van de aanval (of strijd/(veld)slag).

Als de situatie volledig hopeloos lijkt, zal Jahweh zelf ingrijpen. God zal de volken aanval-len, zoals Hij vroeger voor Israël heeft gestreden (Ex.14:14, 15:3-21, Joz.10:14,42, 23:3, Richt.4:15, 1Sam.7:10, 2Kron.20:15, Jes.9:3, 10:26, vgl. Op.20:9).

Jahweh zal met zijn voeten op de Olijfberg staan.¹⁴⁴ Deze heuvel ligt ten oosten van Jeruzalem.

---

¹⁴² Deze zin ontbreekt in de Griekse handschriften (en de Vulgaat). Het is vrijwel zeker, dat het niet bij de oorspronkelijke tekst hoort. Omdat het bovendien niets nieuws toevoegt, kan het beter worden weggelaten.

Op een paar woorden na is hoofdstuk 14 in de Dode Zeerollen helemaal verloren gegaan.

¹⁴³ Opmerkelijk is, dat er niet staat, dat ze in ballingschap worden weggevoerd. Het lijkt erop, dat ze onder dreiging van geweld wegtrekken.

¹⁴⁴ Met Jahweh wordt God de Vader bedoeld (Zach.14:7, vgl. Mat.24:36, Mark.13:32, Ps.110:1). Dit heeft dus niets te maken met een terugkomst van Jezus Christus. God de Zoon wordt nergens in de Bijbel met Jahweh aangeduid. Voor de komst van de Here Jezus Christus vertoonde de Zoon van de mensen zich op aarde als dé Knecht van de Here. Dit blijkt uit het tekstverband (Gen.16:10-13, 22:11,12, 31:11-13, Ex.3:2, Num.22:22-35, Joz.5:13-15, Richt.6:11-23, 13:3-22, Zach.1:8-12). Die Knecht kregen sommige personen dus wel te zien, maar geen mens kan Jahweh (volledig) zien, want dan zou hij sterven (Ex.33:18-23). De heerlijkheid van God de Vader is daarvoor veel te groot.

4 Zijn voeten zullen in (= op) die dag staan op de Olijfberg, die vlakbij (of (tegen)over) [het gezicht van] Jeruzalem is van(af) (= aan) (de) oostkant (of (het) oosten). De Olijfberg zal worden gespleten vanuit zijn midden (of zijn helft) naar de zonsopgang (= naar het oosten) en naar de zee (= naar het westen) (tot) een zeer groot dal (of een zeer grote vallei). De (ene) helft (of Het (ene) midden) van de berg zal naar het noorden wijken, en zijn (andere) helft (of midden) naar het zuiden.

De zee in het westen, die wij nu de Middellandse Zee noemen, was voor de Joden de Grote Zee.

5 Jullie zullen vluchten (naar) het dal (of de vallei) van mijn bergen, want (of (om)dat/ doordat) het dal (of de vallei) van de bergen zal zich uitstrekken (of (be)reiken) naar (of tegen/aan) (= tot) Atsal (= Nabij(heid)). Jullie zullen vluchten, zoals jullie gevluht zijn van(wege) (of van(uit) (= voor) [het gezicht van] de aardbeving in de dagen van koning Uzzia van Juda. Mijn God Jahweh zal komen, en ¹⁴⁵ alle heiligen met Hem.¹⁴⁶

Atsal was een plaats in de buurt van de stad Jeruzalem (vgl. Mi.1:11). Volgens de geschiedschrijver Cyrilles lag deze plaats ten oosten van de Olijfberg.

De aardbeving tijdens de regering van de Judese koning Uzzia (785 – 733) was erg bekend (vgl. Am.1:1).

Vanaf de Olijfberg zal Jahweh dan naar de stad Jeruzalem gaan om vijandige volken aan te vallen. Voor die strijd zal Hij zijn heilige hemelse knechten meenemen (vgl. Deut.33:2, Joel 3:11).

6 [Het zal zijn] in (= op) die dag zal er geen (erg) helder (of kostbaar) licht zijn, en (geen) dikke duisternis.¹⁴⁷

Op de dag van de strijd zal het donkerder worden (vgl. Joël 3:15, Mat.24:29, Op.6:12).¹⁴⁸

7 Het zal één dag zijn, die voor (= bij) Jahweh bekend is (of bekend zal zijn). Geen dag en geen nacht zal er (of het) zijn. Tegen (of Voor) de tijd van de avond zal het (of er) licht zijn.

Na de strijd zal aan de wisseling van dag en nacht een einde komen. 's Avonds zal het licht blijven. Het zal dus één eeuwige dag zijn (Op.22:5), die alleen bij God de Vader bekend is (Mat.24:36, Mark.13:32).

Vanaf vers 8 tot en met vers 11 wordt het gedeelte over de strijd onderbroken door enkele verzen die gaan over de prachtige tijd die na de laatste strijd zal volgen.

Na de Hemelvaart kwam Jezus Christus de hemel binnen, en ging Hij naast zijn Vader zitten (Hand.2:33-36, Dan.7:13,14). Op verzoek van God de Vader zal God de Zoon aan zijn rechterhand zitten, totdat Hij al de vijanden van zijn Zoon heeft verslagen (Ps.110:1, Mat.22:41-45, Hebr.1:13, 10:12,13, vgl. Ps.2). Hij onderwerpt alles aan de voeten van de Here Jezus. De hemelse Vader zal dus eerst naar de aarde komen om met de vijanden af te rekenen, voordat koning Jezus terug zal komen.

¹⁴⁵ Het (voeg)woord *en* is afkomstig uit de Griekse handschriften (en de Vulgaat). Waarschijnlijk is het bij het overschrijven overgeslagen.

¹⁴⁶ In de Hebreeuwse tekst staat hier: *Alle heiligen zijn met jou*. Wie met *jou* wordt aangeduid is niet duidelijk. Daarom is voor de beter passende tekst uit de Griekse handschriften (en de Vulgaat) gekozen. Dit hoofdstuk van Zacharia is in de Dode Zeerollen vrijwel helemaal verloren gegaan.

¹⁴⁷ In de meeste vertalingen wordt hier gesproken over licht en vorst. De tegenstelling licht en vorst is onlogisch, en komt verder ook nergens in de Bijbel voor. De Hebreeuwse tekst kan ook anders gelezen worden (Zie ook Keil C.F., *Commentary on the Old Testament*, deel 10, *The minor prophets*, 2^e druk, Massachusetts, 2006, pag. 620/621). De zon, maan en sterren zullen hun helderheid verliezen.

¹⁴⁸ Zie Turennot T. van, *Joël, Jahweh is God*, Grijpskerk, 2019, en Turennot T. van, *De Openbaring mag niet verborgen blijven*, Grijpskerk, 2023.

8 [Het zal zijn] in (= op) die dag zullen (= zal) levend water vanuit Jeruzalem wegtrekken (= stromen) (Op.21:22,23, 22:1,2). Hun helft (of Hun midden) (= De (ene) helft ervan) naar de oostelijke zee, en hun helft (of hun midden) (= en de (andere) helft ervan) naar de achterste (= de westelijke) zee.¹⁴⁹ In de zomer en in de winter zal het (zo) zijn.

Met *levend water* wordt vers drinkwater bedoeld uit een stromende rivier. Het kan ook afkomstig zijn uit een bron of put waarin het water in beweging is (Gen.26:19, Lev.15:13, Hoogl.4:15, vgl. Jer.2:13, 17:13, Joh.7:38).

In vers 8 lezen we, dat de ene helft van het levende water zal stromen naar de Dode Zee (= oostelijke zee), en de andere helft naar de Middellandse Zee (= westelijke zee). Het water zal er altijd stromen, zowel in de winter als in de zomer. Van droogte in de zomer zal geen sprake meer zijn. Zo zal het land altijd vruchtbaar zijn.

9 Jahweh zal koning zijn (of worden) over de hele aarde (of het hele land). In (= Op) die dag zal Jahweh Eén (= de Enige) zijn, en zijn naam Eén (= de Enige).

Alleen Jahweh zal koning zijn. Voor de namen van afgoden zal er geen plaats meer zijn, want Hij zal de enige God op aarde zijn, die wordt vereerd.

10 Heel het land (of Heel de aarde) zal worden gemaakt (of veranderd) (zo)als een vlakte van(uit) Geba tot(aan) (of naar/van) Rimmon, (en als) Negev (= het zuiden). Jeruzalem¹⁵⁰ zal verhoogd worden (of (ver)rijzen). Zij zal (ver)blijven (of (neer)zitten/wonen) onder haar (= op haar plaats),¹⁵¹ [van (of tot(aan))] van(af) de Benjaminpoort tot de plaats van de eerste (of vroegere/voornaamste) (= de eerdere) poort tot de Hoekpoort, en (van) de Chanan-el-toren (= Genadig-is-God-toren) tot de (wijn)vaten (of de perskuipen) van de koning.

Geba (= Heuvel) is het huidige Jeba. Het lag in het gebied van de stam Benjamin ruim 10 kilometer ten noorden van Jeruzalem (Joz.18:24, 21:17, Richt.20:33) aan de noordgrens van het Tweestammenrijk Juda (1Kon.15:22, 2Kon.23:8). Het was een Levietenstad (Joz.21:17).

Rimmon (= Granaatappel) lag in het gebied van de stam Zebulon ten westen van het Meer van Galilea (Joz.19:13). Deze plaats was eveneens een Levietenstad (1Kron.6:77).¹⁵²

Via de *Benjaminpoort* in het noorden van de stad Jeruzalem kwam je in het gebied van de stam Benjamin (Jer.37:13^a). De plaats van de *eerste* of *vroegere poort* is helaas onbekend. De *Hoekpoort* lag in het noordwesten van de hoofdstad nog geen 200 meter vanaf de poort naar Efraïm in het noorden (2Kon.14:13^b, 2Kron.25:23^b). De *Chanan-el-toren* (= Genadig-is-God-toren) stond in het noordoosten tussen de Vispoort en de Schaapspoort (Neh.12:39). De *koninklijke wijnvaten* of *perskuipen* waren waarschijnlijk in het zuiden bij de tuinen van de koning (Neh.3:15).

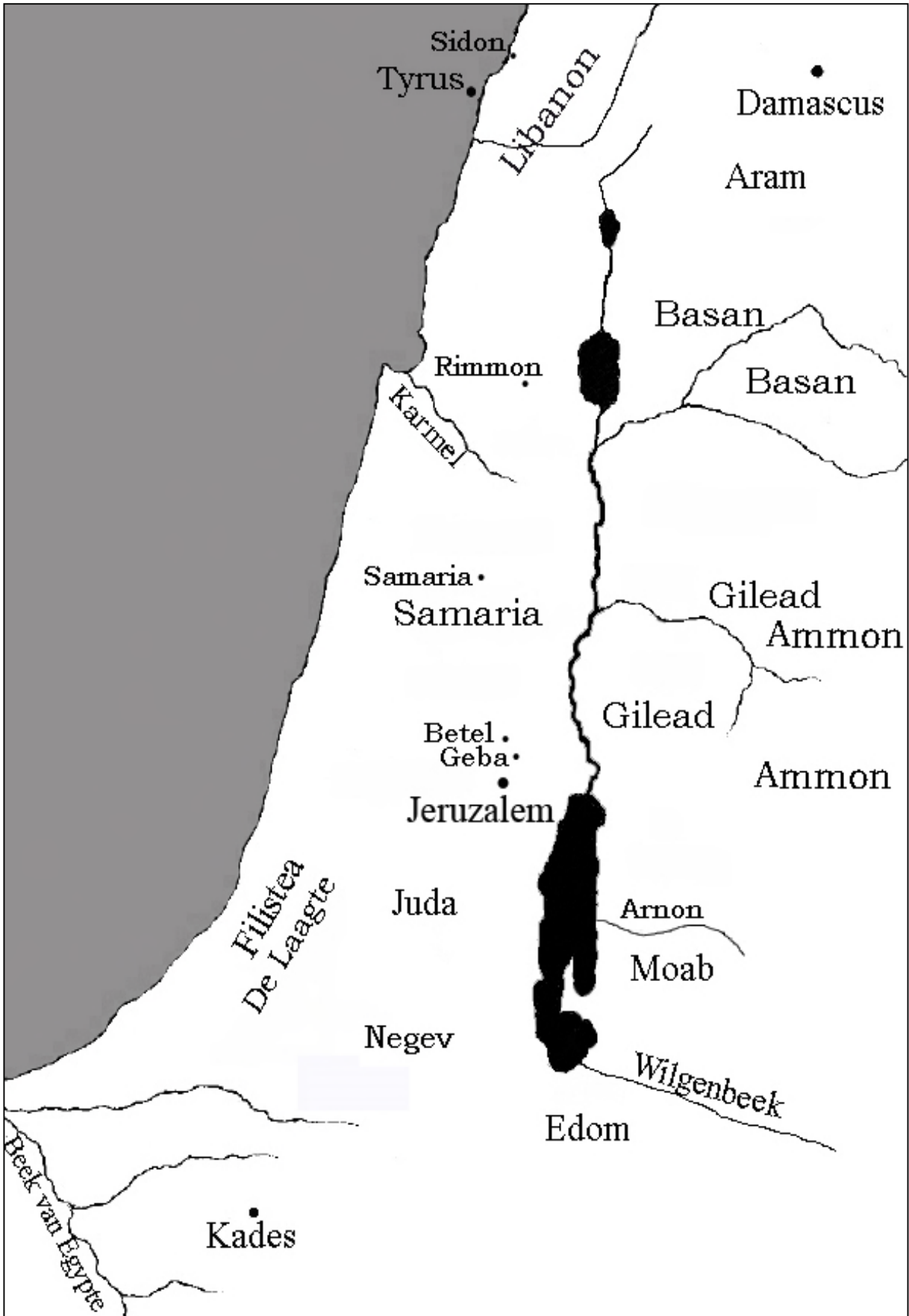
¹⁴⁹ Zoals wij bij de windrichtingen ons oriënteren op het noorden, zo deden de Israëlieten dat in die tijd op het oosten, want daar komt de zon op. Als je jezelf naar het oosten richt, dan ligt het westen achter je. Met *de achterste zee* wordt op die manier *de zee in het westen* bedoeld.

¹⁵⁰ De veelgebruikte vertaling *het zuiden van Jeruzalem* is niet juist. Met het woord *Negev* (נגב) (= Zuid(erland)) wordt het drogere gebied ten zuiden van Jeruzalem bedoeld. Voor de gewone aanduiding van het zuiden wordt in het Hebreeuws een ander woord gebruikt: *daarom* (זרם).

¹⁵¹ In het Hebreeuws zijn steden vrouwelijk.

¹⁵² Er zijn in het heilige land meerdere plaatsen met de naam Rimmon:

1. Rimmon in het gebied van de stam Zebulon ten westen van het Meer van Galilea (Joz.19:13). Het was een Levietenstad (1Kron.6:77).
2. Een rots ten oosten van Betel. Daarheen vluchtten de Benjaminiten (Richt.20:45-47).
3. En-Rimmon in het zuiden aan de grens van Edom (Joz.15:32, 19:7, Neh.11:29). Het werd door de stam Juda aan de stam Simeon afgestaan (Joz.19:7, 1Kron.4:24,32). De naam van deze plaats wijkt echter enigszins af. Omdat het gaat over een nieuwe vlakte in heel het (heilige) land (v.10^a), komt alleen de meest noordelijke plaats Rimmon in het gebied van de stam Zebulon in aanmerking.

Vanaf Geba in de buurt van Jeruzalem tot en met het noordelijke Rimmon, en vanuit de hoofdstad tot en met het droge zuiden zal het heilige land één grote vlakte worden. De stad Jeruzalem zal boven die grote vlakte uitsteken, want ze zal worden verhoogd. De nauwkeurige omtrek van de hoofdstad is met de huidige gegevens niet precies aan te geven. Te denken valt aan Jeruzalem uit de tijd voor de ballingschap. In dit verhoogde Jeruzalem zullen weer mensen wonen.

11 Men zal (of zij zullen) in haar (= daarin) wonen (of (ver)blijven), en er zal geen verwoesting (of vernieling/vernietiging/ban) meer zijn. Jeruzalem zal [(als/tot/voor) de] veiligheid (of zeker(heid)) wonen (of (ver)blijven).

Na de voorgaande beschrijving over de prachtige tijd na de eindstrijd, gaat de tekst verder met de laatste oorlog tegen Jeruzalem en het heilige land. Voor de tegenstanders van de Almachtige en zijn volk zal het slecht aflopen.

12 Dit zal de slag (of de plaag) zijn, waarmee Jahweh alle volken zal (ver)slaan (of treffen), die tegen(over) (of voor/boven/vlakbij) Jeruzalem hebben gestreden (of oorlog hebben gevoerd/ten strijde zijn getrokken). Hun vlees zal wegteren (of (weg/ver)rotten), en (= terwijl) zij (nog) op hun voeten staan. [En] hun ogen zullen wegteren (of (weg/ver)rotten) in hun kassen (of hun hol(t)en/gaten), en hun tong zal wegteren (of (weg/ver)rotten) in hun mond.¹⁵³

13 [Het zal zijn] in (= op) die dag zal (er) veel verwarring (of onrust/paniek) van Jahweh onder (of in/met/door) hen zijn. Een man (= Ieder(een)/Iemand) zal de hand van zijn naaste vastgrijpen. Zijn hand zal zich opheffen (of verheffen) tegen(over) (of over/boven/voor) de hand van zijn naaste.

Onder de vijanden van Israël zal Jahweh paniek zaaien, zodat ze niet meer tegen zijn volk strijden, maar elkaar in de haren vliegen (vgl. Richt.7:22, 1Sam.14:20^b, 2Kron.20:23).

14 [En] ook Juda zal met (of in/door) Jeruzalem strijden (of oorlog voeren).¹⁵⁴ Het vermogen (of De rijkdom/(leger)macht) van al de (heiden)volken rondom zal verzameld worden: goud, zilver en kleding(stukken) (of kleren) tot een buitengewone (of een zeer (grote)) hoeveelheid.

Ook de Judese bevolking op het platteland zal tegen de vijanden van Jeruzalem strijden. Zij zullen met Gods hulp de strijd winnen. Daardoor zullen ze een erg grote en kostbare buit binnenhalen.

15 [En] (juist) zo zal de slag (of de plaag) van (= voor) het paard (= de paarden), het muilnier (= de muilnieren), de dromedaris(sen),¹⁵⁵ de ezel(s) en alle dier(en) (of het (groot)-vee) die in die (leger)kampen (of die legers) zal (= zullen) zijn, zijn als deze slag (of plaag).

De dieren die de vijandelijke legers helpen bij de strijd, zullen door dezelfde plaag worden getroffen, als de eigenaren. Hun vlees zal dus wegteren, en hun ogen en tong zullen vergaan.¹⁵⁶

---

¹⁵³ De vertaling van de laatste 2 zinnen is gekozen op grond van het tekstverband en de Griekse handschriften. In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat: *(Hij zal) zijn vlees laten wegteren (of laten (weg/ver)rotten), en (= terwijl) hij (nog) op zijn voeten staat. [En] zijn ogen zullen wegteren (of (weg/ver)rotten) in hun kassen (of hun hol(t)en/gaten), en zijn tong zal wegteren (of (weg/ver)rotten) in hun mond.*

In de Dode Zeerollen is hoofdstuk 14 vrijwel volledig verloren gegaan.

¹⁵⁴ In bijbelvertaling van 1951 wordt dit ten onrechte vertaald met *Ook Juda zal tegen Jeruzalem strijden.*

¹⁵⁵ Kamelen kwamen en komen in Israël niet voor. Die leven in gebieden waar het ook vriest. Het Hebreeuwse woord voor *kameel* en *dromedaris* is hetzelfde. Men heeft daar het Nederlandse woord *kameel* voor gekozen, maar het moet gelezen worden als *dromedaris*. Dromedarissen komen vandaag in Israël nog steeds veel voor.

¹⁵⁶ Dat er tegenwoordig en hoogstwaarschijnlijk ook in de toekomst nauwelijks of geen dieren meer bij de strijd worden gebruikt, is niet van belang. Het gaat hier om de boodschap, dat alles wat wordt gebruikt in de strijd

Het deel vanuit de heidenvolken dat zich heeft bekeerd tot God, en dat niet tegen Jeruzalem wilde strijden, zal niet worden vernietigd. Die mensen zullen elk jaar het Loofhuttenfeest vieren.

16 [Het zal zijn] Al het overgeblevene (= Iedereen die is overgebleven) van(uit) al de (heiden)volken d(i)e naar (of voor/tegen(over)/over/boven) Jeruzalem zijn gekomen, zullen (of moeten) (= zal (of moet)) [zo vaak als/overeenkomstig] van jaar in (of door/met) (= tot) jaar optrekken (of opgaan/weggaan) om zich neer te buigen voor (of naar) Koning Jahweh van de (hemelse) legers, en om het Loofhuttenfeest te vieren.

Het Loofhuttenfeest was vooral een erg vrolijk feest in Israël. Het was een dankfeest voor de beëindiging van de oogst (Lev.23:34, Deut.16:13-15). Met dit feest herdachten de Joden ook de veilige doortocht door de woestijn en de grote zegen om het beloofde land binnen te gaan.¹⁵⁷

17 [Het zal zijn] Wie vanuit de families van de aarde (of van het land) niet zal optrekken (of opgaan/weggaan) naar Jeruzalem om zich voor (of naar) Koning Jahweh van de (hemelse) legers neer te buigen, [en] op hen zal de regen niet zijn (= op hen zal geen regen vallen).

Mochten er na de strijd tegen Jeruzalem nog mensen overgebleven zijn, die niet het Loofhuttenfeest vieren, dan zal er voor die mensen geen toekomst meer zijn. Op hen zal geen regen vallen, zodat ze van dorst en honger zullen sterven.

Waarschijnlijk werd er op het Loofhuttenfeest ook om regen gebeden (vgl. Joh.7:2,37). Kort daarna moest in oktober of november de vroege regen beginnen.

18 [En] als een familie van Egypte niet zal optrekken (of opgaan/weggaan), en niet zal komen (of , niet is gekomen), [en] [(niet)] ¹⁵⁸ op hen zal de slag (of de plaag) zijn (= komen), waarmee Jahweh de (heiden)volken zal (ver)slaan (of treffen), die niet (zullen) optrekken (of opgaan/weggaan) om het Loofhuttenfeest te vieren.

19 Dit zal de ontzondiging (of de zonde(straf)/het zondoffer) van Egypte zijn, en de ontzondiging (of de zonde(straf)/het zondoffer) van alle (heiden)volken die niet zullen optrekken (of opgaan/weggaan) om het Loofhuttenfeest te vieren.

Ook voor de Egyptenaren die niet naar Jeruzalem gaan om daar het Loofhuttenfeest te vieren, zal er geen toekomst meer zijn. Op hen zal eveneens geen regen vallen (v.16,17).¹⁵⁹

In schijn waren zij niet zo van de regen afhankelijk, doordat hun land werd en wordt bevoeid door de Nijl. Als echter door gebrek aan water de bronnen van de Nijl verdrogen, en het zui-

---

tegen de Here en zijn volk, zal worden vernietigd. Die boodschap wordt in vers 15 op een manier aangegeven, die voor de mensen van die tijd begrijpelijk was.

¹⁵⁷ Zie Keil C.F., Commentary on the Old Testament, deel 10, The minor prophets, 2^e druk, Massachusetts, 2006, pag. 625.

¹⁵⁸ Het woord *niet* past hier niet in het tekstverband, en staat ook niet in de Griekse handschriften. In de Dode Zeerollen is het 14^e hoofdstuk vrijwel geheel verloren gegaan. Er zijn alleen 2 woorden en 2 fragmenten van woorden overgebleven. Die lijken overeen te komen met de (Masoretische) Hebreeuwse tekst, maar dat is te weinig om daar met zekerheid iets over te zeggen. Bovendien kunnen in de Dode Zeerollen eveneens overschrijffouten zijn geslopen.

In de vertalingen vult men het woord *niet* aan tot een hele zin, waarbij het naar voren moet komen, dat er in Egypte geen regen meer zal vallen. Dat deze toegevoegde woorden in de oorspronkelijke tekst zouden hebben gestaan, is zeer twijfelachtig, want in Egypte viel en valt er nauwelijks regen (Deut.11:10,11). Dit land werd en wordt vooral door de rivier de Nijl van water voorzien (vgl. Jer.46:7,8).

Op grond van dit alles is het woord *niet* weggelaten. Hoogstwaarschijnlijk heeft het niet in de oorspronkelijke tekst gestaan.

¹⁵⁹ Het is niet zo, dat hun lichaam daardoor zal weggroten. Dat zal gebeuren met de mensen die tegen Jeruzalem hebben gestreden (v.12).

delijk gelegen gebied onvoldoende water aanvoert, dan stroomt er te weinig water door deze lange rivier om het gewas te laten groeien (vgl. Gen.41).

Kortom, voor zonde en ongehoorzaamheid zal geen ruimte meer zijn. Alles wat onheilig is, zal uit Gods koninkrijk worden verwijderd.

Heel Jeruzalem zal heilig zijn. Alles zal bestemd zijn voor het dienen van God. Zelfs het paard, dat vaak voor de oorlog werd gebruikt, zal heilig zijn.

20 In (= Op) die dag zal op de bellen van het paard (= van de paarden) zijn (= staan): “Heilig(heid) (= Apart gezet) voor (of van) Jahweh.” De pannen (of (kook)potten) in het huis van Jahweh zullen zijn als de schalen (of (spreng)bekkens) voor (of van) [het gezicht van] het altaar.

De pannen in het huis van Jahweh, waarin gewoon vlees werd gekookt, zullen net zo heilig zijn als de heilige offerschalen waarin het bloed van de offerdieren werd opgevangen. Uit die schalen werd het bloed over het altaar gesprengd, of werd het tegen het altaar gegoten.

21 Elke (of Alle) pan (of (kook)pot) in Jeruzalem en in Juda zal voor (of van) Jahweh van de (hemelse) legers heilig(heid) zijn. Alle (of Elke) offeraars zullen komen. Zij zullen eruit (of ervan) nemen. Zij zullen daarin koken. Er zal in (= op) die dag geen Kanaäniet (of geen koopman/handelaar) meer zijn in het huis van Jahweh van de (hemelse) legers.

Alle pannen zullen heilig zijn. Iedereen die vroeger offers bracht, en iedereen die de Here heeft gediend, zal komen. Zij zullen in de heilige pannen mogen koken, en wat erin is gekookt, eruit mogen nemen.

In het verre verleden hadden de overgebleven Kanaänieten in Israël, nadat ze hun grondgebieden waren kwijtgeraakt, zich toegelegd op de handel. Zo was de Kanaänitische koopman in het heilige land een bekend verschijnsel geworden (vgl. Hos.12:8).

God had de Kanaänieten vervloekt (Gen.9:18-27, Ex.23:23,28, 33:2, 34:11, Lev.18:24,25, Num.33:50-56, Deut.7, 9:4,5, 20:16,17).¹⁶⁰ Voor iets wat vervloekt of onheilig is, zal geen plaats meer zijn in het heilige land. Alles zal voor Jahweh heilig zijn.

De woorden *het huis van Jahweh* betekenen in de Bijbel lang niet altijd hetzelfde als *de tempel* (Joz.6:24, 1Sam.1:7,24, 3:15, 2Sam.12:20). Met *huis* werd vaak ook iemands huisgezin en allen die daarbij hoorden, aangeduid (Gen.7:1, 12:1,17, 14:14, 15:2, Joz.24:15^b, enz.). Het huisgezin van Jahweh was en is zijn volk, en iedereen die daarbij hoorde en hoort. In het huis van Jahweh wordt de Here gediend.¹⁶¹

In het nieuwe Jeruzalem zal geen gewone tempel staan, want God de Vader en God de Zoon zullen daar de tempel zijn (Op.21:22).¹⁶²

In de tijd van het Oude Testament (= het oude verbond) sprak de profeet Zacharia al over de

---

¹⁶⁰ Dit betekent niet, dat Kanaänieten geen dienaren van de Here mochten worden. Ook in de tijd van het Oude Testament konden ze voor Jahweh als hun God kiezen. Hierbij kunnen we denken aan de heidense vrouwen Rachab en Rut (Joz.2, 6:16,17,22-25, Rut 1:16,22, 4:13,18-22, Mat.1:5,6^a, Hebr.11:31), en aan vele andere voorbeelden (Richt.4:17-23, 5:24, 2Sam.11:3, 12:10, 24:18-25, enz.).

¹⁶¹ Bovendien kan van een tempeldienst in de nieuwtestamentische periode, nadat het offer van Christus aan het kruis is gebracht, geen sprake zijn. Toen de Here Jezus stierf aan het kruis, scheurde het voorhangsel van de tempel van boven naar beneden (Mat.27:51, Mark.15:38, Luk.23:45). Zowel de Israëlieten als de mensen uit de andere volken die God dienen, leven niet meer onder de wetten van Mozes, maar onder de genade en de wetten van het nieuwe verbond (Mat.22:37, Hand.10:9-16, Rom.6:14, Gal.2:15-21, 3:15-29, 5:1-11, Hebr.8:6-13).

¹⁶² Daarom is het ook opmerkelijk, dat de profeet Ezechiël onder de tempel vandaan een waterbron zag ontspringen (Ezech.47:1,2), terwijl de apostel Johannes een waterstroom zag komen uit de troon van God en van het Lam (Op.22:1,2). Zie Turennot T. van, Ezechiël, God maakt sterk, Grijpskerk, 2020, en Turennot T. van, De Openbaring mag niet verborgen blijven, Grijpskerk, 2023.

komst van de hemelse Vader om in de laatste strijd al zijn vijanden te verslaan (v.3-5, vgl. Ps.110:1).¹⁶³ Als het zal lijken, dat die vijanden de strijd hebben gewonnen, dan zal Hij zelf ingrijpen. De Olijfberg zal splijten, en Gods dienaren uit de stad Jeruzalem zullen kunnen wegluchten in het dal. Jahweh zal met zijn hemelse legers alle knechten van de satan verslaan. De Israëlieten op het platteland zullen meestrijden met de Here. Pas na de overwinning in deze laatste strijd zal de eeuwige dag aanbreken. Dan zal er voor altijd vrede zijn.

De apostel Johannes mocht nog meer zien. Na de eindstrijd, de komst van Jezus Christus en het laatste oordeel zullen de hemel en aarde vergaan (Mat.24:35, Luk.21:33, 2Pet.3:10,12). God zal een nieuwe hemel en een nieuwe aarde maken. Johannes zag het nieuwe Jeruzalem neerdalen vanuit de hemel. De Here zal alles nieuw maken (Op.20:8-22:5).

Op de nieuwe aarde en in het nieuwe Jeruzalem zal niet alleen plaats zijn voor Israëlieten. Ook heidenen zullen optrekken naar Jeruzalem om daar het Loofhuttenfeest te vieren. In oud-testamentische termen wordt in dit hoofdstuk van het bijbelboek Zacharia over het nieuwe Jeruzalem gesproken. Geen ongerechtigheid zal die stad meer binnenkomen (Op.21:27).

---

¹⁶³ Zie ook Turennot T. van, Psalmen, profetische liederen, Grijskerk, 2023.

4. GODS GEOPENBAARDE PLAN MET DE WERELD.

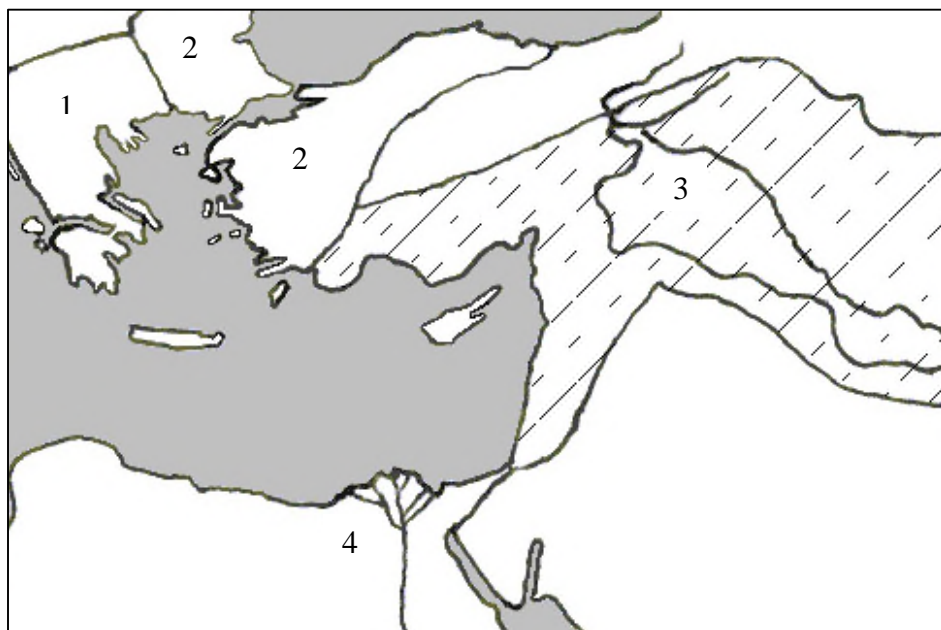
1. Wat er is vervuld.

Een gedeelte van de profetieën zijn al vervuld. Dat is zichtbaar in de geschiedenis tot nu toe. Een kleine 200 jaar was het volk Israël onder de macht van de Perzen. De macht van het Perzische rijk verminderde geleidelijk. Daarna werden de Perzen door koning Alexander de Grote (336/332 – 323) verslagen. Deze jonge Grieks - Macedonische koning veroverde het hele Perzische rijk. Bij zijn veroveringstocht gaven op Tyrus na alle steden ten noorden van Israël zich vrijwillig over. Na een beleg van 7 maanden kon de koning door een gecombineerde aanval vanaf zee en over land de stad Tyrus veroveren. Op de stad Gaza na gaven alle Filis-tijnse steden zich vrijwillig over. Gaza werd bestormd en ingenomen.

Jeruzalem werd door God beschermd. De stad gaf zich meteen aan koning Alexander over, en werd volkomen met rust gelaten. Hoewel Jeruzalem toen onderworpen was aan de jonge koning, kreeg de stad zelfs voorrechten.

De stad Samaria, die zich al eerder aan de Grieks-Macedonische koning had overgegeven, had die voorrechten niet gekregen. Toen Alexander in Egypte was, kwam Samaria in opstand. De koning ging er snel heen, moordde de bevolking uit, en verwoestte de stad. De heidense volken die na die tijd nog in Kanaän woonden, werden langzamerhand in Israël opgenomen.

Koning Alexander kreeg koorts, en hij stierf op 13 juni 323 voor Christus. Hij was toen nog maar 33 jaar. Na zijn dood werd het rijk uiteindelijk in 4 grote stukken verdeeld. Vier generaals namen het reusachtige rijk van hem over. Ze namen elk een stuk. Zo ontstonden na de dood van Alexander de Grote 4 koninkrijken:

1. *Macedonië met Griekenland*

2. *Tracië*

3. *Syrië*

4. *Egypte*

1. Macedonië met Griekenland onder Kassander
2. Tracië onder Lysimachus
3. Syrië onder Seleukus I (312 – 281)
4. Egypte kwam onder Ptolemeüs I (323 – 285).

Eerst hoorde de provincie Juda bij het gebied van Egypte. Na veel strijd tussen Egypte en Syrië kwam rond 198 voor Christus Juda kwam binnen het grote Syrische rijk te liggen.

In die situatie besteed in 175 voor Christus Antiochus IV (175 – 164) de Syrische troon. In 174 beloofde Jason (174 – 172), de broer van de hogepriester Onias III (±190 – 174), aan koning Antiochus IV veel geld, als hij hem hogepriester zou maken in plaats van zijn broer (2Mak.4:7-10). Antiochus IV zette toen de vrome Onias III af, en maakte zijn broer hogepriester.¹⁶⁴ Zodra Jason hogepriester was, begon hij aan zijn volksgenoten de Griekse levensstijl op te leggen (2Mak.4:10-15). De offerdienst in tempel werd verwaarloosd.

Ruim 2 jaren later bood Menelaüs (172 – 163) aan koning Antiochus IV nog meer geld voor het hogepriesterschap dan Jason. De koning zette Jason toen af, en maakte Menelaüs hogepriester (2Mak.4:23-26). Menelaüs kwam zijn beloofde financiële verplichtingen aan koning Antiochus IV slecht na. Hij ging naar Antiochië om zich bij de koning daarover te verantwoorden. Zijn broer Lysimachus stelde hij als zijn plaatsvervanger aan (2Mak.4:27-29). Toen Lysimachus van de tempelschatten stal, werd hij door een woedende volksmenigte doodgeslagen (2Mak.4:39-42). In datzelfde jaar liet Menelaüs de afgezette hogepriester Onias III bij Dafne vermoorden (2Mak.4:34, Dan.11:22^b). Jason, Lysimachus en Onias III werden alle 3 in korte tijd op een verschillende manier verwijderd.

De raad van oudsten klaagden de hogepriester Menelaüs aan bij koning Antiochus IV. Via een tussenpersoon wist Menelaüs de koning om te kopen. Toen 3 oudsten als afgevaardigden bij de koning kwamen, werden ze alle 3 vermoord (2Mak.4:43-49). Opnieuw werden 3 herders in korte tijd verwijderd.

In 169 voor Christus plunderde koning Antiochus IV (175 – 164) de tempel, omdat hij geld nodig had, en omdat Menelaüs zijn toegezegde financiële verplichtingen onvoldoende nakwam (1Mak.1:20-24, Dan.11:28). De hogepriester stimuleerde de koning in zijn streven om alle tradities van de Joden af te schaffen, zodat hij aan de macht kon blijven (2Mak.13:3). Mede door zijn toedoen werden de wetsgetrouwe dienaren van God onderdrukt, en velen van hen werden om hun geloof gemarteld en gedood.

Antiochus IV wilde van zijn verdeelde rijk meer een eenheid maken. Daarom wilde hij die vreemde Joodse cultuur veranderen. Op allerlei plaatsen werden altaren voor Griekse afgoden opgesteld. Ieder die daar voorbij ging, moest daarvoor knielen. Antiochus IV liet heidense beelden op het tempelplein van Jeruzalem neerzetten. In de hoofdstad werd ook een sportstadion gebouwd, waarin de Grieken naakt traiden, en hun wedstrijden hielden. De koning legerde Syrische troepen in Israël. Wie niet loyaal aan de maatregelen van Antiochus IV meewerkte, moest dat met de dood bekopen. Veel afvallige Joden gaven aan de bevelen van de koning gehoor. Met het vrijzinnige deel van het Joodse volk sloot hij een verbond om de wetsgetrouwen onder hen te laten vermoorden (1Mak.1:11,12). Veel Joden lieten hun volksgenoten ombrengen, en door de legers van de koning werden eveneens veel gelovigen omgebracht (2Mak.5).

Later kwam de eredienst van de Griekse oppergod Zeus in de tempel centraal te staan (2Mak.6:2). Op het brengen van offers aan God, het houden van de sabbat als rustdag en de

---

¹⁶⁴ Niet lang na het verwijderen van Onias III (±190 – 174) liet Antiochus IV (175 – 164) in 170 voor Christus de oudste zoon van Seleukus IV (187 – 175) vermoorden. Eerst zou Antiochus IV als regent geregeerd kunnen hebben, maar die moord was een regelrechte onwettige greep naar de macht.

besnijdenis werd de doodstraf ingesteld. De heilige boeken van het Oude Testament moesten worden verbrand (1Mak.1:56,57). De Joodse wetten en gebruiken werden afgeschaft. Onreine varkens offerde men in de tempel. Op het brandofferaltaar liet Antiochus IV een afgodsaltaar oprichten.

Velen volgden in het voetspoor van Antiochus IV (175 – 164). Verzet baatte immers niet. Veel gelovige Joden moesten hun trouw aan de Here met de dood bekopen. Kinderen werden voor de ogen van hun moeders gemarteld en gewurgd (2Mak.7).

Op zekere dag kwamen de Syrische soldaten ook in het dorpje Modeïn om ook daar met geweld de dienst van Zeus in te voeren. Men moest voor deze afgod onreine varkens offeren.

In Modeïn woonde een priester die Mattatias heette. Hij had 5 zonen: Johannes, Simon, Judas, Jonatan en Eleazar. Deze priester moest het voorbeeld geven. De rest zou dan wel volgen. Mattatias gaf het goede voorbeeld. Hij weigerde.

Toen kwam er een andere Jood naar voren. Hij wilde het offer wel brengen. Woedend sprong Mattatias op hem af, en stak hem met zijn dolk voor het altaar neer. Een officier die hem vast wilde houden, sloeg hij dood, en hij vluchtte met zijn zonen de bergen in. Veel Joden volgden hen, en sloten zich aan (1Mak.2:15-48).

Zo ontstond het leger van de Makkabeeën. Dit legertje, dat steeds groeide, wist de talrijke legers van de koning te verslaan. Regelmatig terugkerende verdeeldheid over de troonopvolging verzwakte verder het Syrische rijk. Na een tijd bloedige onderdrukking werd de stad Jeruzalem en omgeving in 165 voor Christus bevrijd. Juda werd weer een onafhankelijke staat, waarin de Here werd gediend. De grote verwoester Antiochus IV stierf in 164 voor Christus. Teleurstelling, verbittering en wroeging waren de oorzaken van zijn dood (1Mak.6:1-16).

Menelaüs (172 – 163) werd door God berecht. De opvolger van Antiochus IV was zijn zoon koning Antiochus V (164 – 162). Deze koning was woedend op Menelaüs, omdat hij hem zag als de veroorzaker van de Joodse opstanden. Daarom liet hij hem op een gruwelijke manier ombrengen. Menelaüs werd naar Berea gebracht. Daar stond een toren van ongeveer 25 meter hoog. Die toren was gevuld met hete as. Boven die toren was een trechervormige stellage. Menelaüs werd in die trechter geduwd, en werd levend verbrand (2Mak.13:4-8).¹⁶⁵

Toen God de gelovige Joden in 164 voor Christus onder leiding van de Makkabeeën bevrijdde van de vreselijke onderdrukking van Antiochus IV, namen de hogepriesters de leiding over. In de tijd van hogepriester Simon (142 – 135) genoot het volk van een grote welvaart. Oude mannen zaten op de pleinen van Jeruzalem (1Mak.14:4-15, Zach.8:4).

De dank van het Joodse volk hiervoor was ongehoorzaamheid. Ze maakten de hogepriester Simon generaal en koning, totdat een profeet zou opstaan om Gods wil hierover te vertellen (1Mak.14:41-49). Die profeet is nooit gekomen. Dat was ook niet nodig. Gods profeten hadden hierover al geprofeteerd, maar er werd niet naar geluisterd.

Na structurele ongehoorzaamheid van de hogepriester en het volk ging het steeds verder bergafwaarts. Vijf jaren later werd hogepriester Simon (142 – 135) vermoord. Zijn zoon Johannes Hyrkanus (135 – 104) nam zijn positie als hogepriester-koning over. Met de vrede was het gedaan. Steeds meer oorlogen moesten worden gevoerd. Joodse soldaten waren niet meer bereid te vechten, waardoor er heidense huursoldaten moesten worden aangetrokken. Het volk en de hogepriester werden steeds slechter. Er werd vermoord om de opvolging. Later moesten de Romeinen er zelfs aan te pas komen om de interne conflicten te beslechten.

---

¹⁶⁵ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 12, hoofdstuk 9:7.

Mattatias steekt de Jood neer.

In de donkere tijd waarin de Romeinen in het heilige land de baas waren, werd de Messias geboren. Jezus de zoon van God. Jezus Christus reed op een ezelsveulen de stad Jeruzalem binnen (Mat.21:1-15, Joh.12:12-16). Hij is rechtvaardig, verlossend en nederig. De meeste Joden verwierpen hun Herder en Koning, en lieten Hem aan het kruis slaan.

De dood van hogepriester Simon had uiteindelijk geleid tot grote verdeeldheid en verstrooiing van de schapen; de dood van de Here Jezus zou tot nog meer verdeeldheid en verstrooiing van de Joden leiden. Toen Hij door de straten van Jeruzalem naar Golgota werd gevoerd, waar schuwde Hij de inwoners van de hoofdstad al voor het grote onheil dat voor hen en hun kinderen te wachten stond (Luk.23:27-31). In 70 na Christus werd een massale opstand van de Joden door keizer Vespasianus (69 – 79) en zijn zoon Titus (79 – 81) neergeslagen. De tempel en de stad Jeruzalem werden verwoest (Luk.19:43,44, 21:20-24).

Daarna begon de eeuwenlange verstrooiing van de Joden (= de diaspora). Veel Joden werden gevangengenomen, en naar Rome gebracht. Anderen vluchtten het land uit. De Joden herwonnen in 132 na Christus onder leiding van Bar Kochba opnieuw hun onafhankelijkheid. Drie jaren later werd de massale opstand door de Romeinen neergeslagen. Opnieuw viel er een groot aantal slachtoffers, en verlieten veel Joden het beloofde land. De zonde en het volgen van satan bracht en brengt verstrooiing.

In de Middeleeuwen zijn de Joden in heel de wereld verschrikkelijk getreiterd, vervolgd, gemarteld en vermoord. Het antisemitisme blijft de kop opsteken. De Tweede Wereldoorlog was daarvan het tragische dieptepunt.

Zelfs nu de Joden een eigen staat hebben, wordt ze geen rust gegund. Het land heeft te lijden onder voortdurende oorlogsdreiging en geweld. De wereldleiders keren zich steeds meer tegen het Joodse volk. De propaganda van de leugen wordt geloofd. Een groot deel van de Joden en Israëlieten woont trouwens nog niet in de staat Israël.

2. Wat er nog zal gebeuren.

Israëlieten van alle stammen zullen naar Israël emigreren. Het is dan één staat met 12 stammen. Zij zullen zich massaal bekeren tot God, en Jezus erkennen als hun Redder. Daarin ligt de oplossing voor de problemen van de staat Israël. Valse profeten, waarzeggers en afgoden zullen uit het land verdwijnen. De Israëlieten zullen God weer gehoorzamen.

Veel jaren later zal Israël door alle volken worden aangevallen. Ze zullen de stad Jeruzalem veroveren, de huizen plunderen en vrouwen verkrachten. De helft van de inwoners van de hoofdstad zal in ballingschap gaan. Als het zal lijken, dat de vijanden van de Here de strijd hebben gewonnen, dan zal God de Vader zelf ingrijpen. De Olijfberg zal splijten, en de overgebleven Israëlieten uit de stad Jeruzalem zullen kunnen wegvluchten door het nieuwe dal. Jahweh zal met zijn hemelse legers alle dienaren van satan verslaan. Israëlieten op het platteland zullen meestrijden met God. Pas na de overwinning in deze laatste strijd zal de eeuwige dag aanbreken.

Na de eindstrijd, de komst van Jezus Christus en het laatste oordeel zullen de hemel en aarde vergaan (Mat.24:35, Luk.21:33, 2Pet.3:10,12). God zal een nieuwe hemel en een nieuwe aarde maken (Op.20:8-22:5). De apostel Johannes zag het nieuwe Jeruzalem neerdalen vanuit de hemel. Geen ongerechtigheid zal die stad meer binnenkomen (Op.21:27).

Op de nieuwe aarde en in het nieuwe Jeruzalem van God zal niet alleen plaats zijn voor Israëlieten. Ook heidenen zullen optrekken naar Jeruzalem om daar het Loofhuttenfeest te vieren. God de Vader en God de Zoon zullen er koning zijn. Dan zal daar voor eeuwig vrede zijn.

3. Tijdbalk.

De oudere jaartallen zijn slechts benaderingen.

Voor Christus

- 5155 Schepping.
- 2895 Zondvloed.
- 1953 Geboorte van Abram.
- 1663 Intocht van het volk van de Hebreëen in Egypte.
- 1448 Uittocht uit Egypte na de 10^e plaag.
- 1448 – 1408 Tocht van de Hebreëen naar Kanaän.
- 1408 – 1383 Jozua in Kanaän.
- 1383 – 1033 De tijd van de richters onder het volk Israël.
- 1033 – 1012 Regering van koning Saul
- 1012 – 972 Regering van koning David.
- 972 – 932 Regering van koning Salomo.
- 969 De tempelbouw onder koning Salomo.
- 932 – 722 De Koningentijd van Israël, de 10 stammen uit het noorden.
- 932 – 586 De Koningentijd van Juda, de 2 stammen in het zuiden.
- 608 – 597 Regering van koning Jojakim
- 608 – 538 Juda 70 jaar steeds meer onder het juk van Babel (Jeremia).
- 605 Eerste wegvoering. Daniël en zijn vrienden worden meegevoerd naar Babel.
- 605 – 171 Juda onder heerschappij van andere volken.
- 604 – 562 Regering van koning Nebukadnezar II.
- 597 Tweede wegvoering. Nebukadnezar II maakt Zedekia vazalkoning in Jeruzalem. Jojachin en de profeet Ezechiël worden meegenomen naar Babel.
- 586 juni Val van Jeruzalem.
- 586 juli Derde wegvoering, verwoesting van Jeruzalem. Gedalja wordt landvoogd. Hij wordt ongeveer 2 maanden later vermoord.
- 586 – 537 De Joodse ballingschap in Babel.
- 585 – 573 Belegering van Tyrus.
- 581 Vierde wegvoering (Jer.52:30).
- 559 – 529 Kores II is koning over het (grote) rijk van de Perzen en Meden.
- 538 – 332 Israël onder de macht van de Perzen en Meden.
- 537 De terugkeer van de Joden uit de ballingschap.
- 521 – 485 Regering van koning Darius I de Pers.
- 520 De 1^e opgeschreven profetie van Zacharia.
- 515 De tempel is herbouwd.
- 485 – 465 Regering van koning Xerxes I, een zoon van Darius I.
- 465 – 424 Regering van koning Artaxerxes I, de jongste zoon van Xerxes I
- 445 Het herstel van de muren rond Jeruzalem was klaar.
- 332 – 323 Israël onder de macht van Alexander de Grote.
- 323 – 198 Israël onder Egypte.
- 198 – 142 Israël onder Syrië.
- 175 – 164 Regering van koning Antiochus IV van Syrië.
- 174 Antiochus IV zet hogepriester Onias III af.
- 172 Antiochus IV zet de onwettige hogepriester Jason af.
- 171 Waarnemend hogepriester Lysimachus gedood. Menelaüs laat Onias III vermoorden. Drie oudsten gedood.

- 171 – 164 Onderdrukking door Antiochus IV.
- 170 Antiochus IV liet de oudste zoon van Seleukus IV ombrengen.
- 166 – 161 Judas de Makkabeeër.
- 165 Het gebied in en rondom Jeruzalem wordt bevrijd.
- 161 – 142 Jonatan de Makkabeeër.
- 142 – 135 Simon de Makkabeeër.
- 142 – 63 In feite is Juda onafhankelijk.
- 135 – 104 Johannes Hyrkanus.
- 63 Israëel onder het gezag van de Romeinen
- 4 Geboorte van Jezus Christus.

Na Christus

- ±29 Hemelvaart van Jezus Christus.
- 70 Jeruzalem wordt door de Romeinen ingenomen, en de tempel wordt verwoest.
- 70 – 1948 De diaspora.
- 132 – 135 Opstand van de Joden onder leiding van Bar Kochba.
- 1948 Stichting van de staat Israël.
- Terugkeer van heel Israël, overwinning op alle vijandige volken.
- Gejammer en bekering van de Joden.
- Alle afgoden verwijderd, de valse profeten gedood.
- Een leger van alle volken verovert Jeruzalem.
- De helft van de inwoners van Jeruzalem gaat in ballingschap.
- God de Vader verschijnt op de Olijfberg.
- De eindstrijd.
- De komst van Jezus Christus.
- Vernietiging van de oude wereld.
- Het nieuwe Jeruzalem.

5. HET DOEL VAN HET BIJBELBOEK ZACHARIA.

We hebben een blik in de toekomst van het verleden mogen werpen. Die toekomst is voor ons grotendeels verleden tijd. Afschuwelijke taferelen van strijd en moeite zijn we tegengekomen. We hebben ook gezien hoe een deel van alle profetieën van het betrouwbare boek in vervulling is gegaan. Hieruit blijkt hoe betrouwbaar Gods woorden en profetieën zijn. Door de bestudering van de profetieën die in vervulling zijn gegaan, kunnen we de onvervulde profetieën beter leren begrijpen.¹⁶⁶ Dat alles kan ons nog veel meer geloofsvertrouwen geven in Gods woord en werk. Vooral voor de profetieën die nog niet in vervulling zijn gegaan.

God wil ons zijn plan met de schepping bekend maken. Hij vindt het nodig, dat we iets van de toekomst weten. Als onze trouwe Vriend deelt Hij ons er iets van mee.¹⁶⁷ Het rijk van Jezus Christus komt er aan. Het zal alle andere rijken en restanten van rijken verpletteren en vernietigen. Er zal niets van overblijven.

Met de gegevens uit het bijbelboek Zacharia kunnen we ook de profetieën uit de Openbaring beter begrijpen. Zo zien we in het 11^e hoofdstuk van het bijbelboek Openbaring 2 getuigen op het toneel verschijnen. Er wordt bijgezegd, wie die getuigen zijn. Die getuigen vormen een dubbel beeld. Het zijn de 2 olijfbomen en de 2 kandelaars die voor God staan (Op.11:4). Dat doet Christenen aan Zacharia 4 denken. Daar kunnen we lezen over één gouden kandelaar met 7 lampen. Die kandelaar ontving olie van 2 olijfbomen via 2 gouden buizen. De 2 olijfbomen (met de 2 gouden buizen) waren de oliegevers. Het waren de 2 *zonen van de olie die bij de Heer van de hele aarde staan*. Twee profeten (2 olijfbomen (met 2 gouden buizen)) gaven het woord van God door aan zijn gemeente.

Die 2 profeten waren Haggai en Zacharia. Zij spoorden het volk Israël aan tot de bouw van de tempel. Door de ware profetie straalt Gods gemeente. Het woord van de Almachtige deed zijn licht schijnen in die ene gemeenschap Israël. De kandelaar stelt een gemeente van de Here voor. Denk maar aan de 7 kandelaars van de 7 gemeenten (Op.1:20). Eén kandelaar, de ene gemeente Israël, heeft later plaats gemaakt voor meerdere gemeenten.

De getuigen vormen ook een deel van de kandelaars (Op.11:4). Die gemeenten zullen elk als hele gemeente getuigen. Het zijn dus niet alleen de voorgangers of woordverkondigers die Gods licht doen schijnen in de duistere wereld. De (profetische) brengers van Gods woord en de gemeenten zullen dus getuigen. Vanuit het bijbelboek Zacharia is de volledige betekenis van de 2 getuigen uit de Openbaring bekend.¹⁶⁸

Ook hier geldt het woord uit de Bijbel: “*Want een ieder die heeft, aan hem zal gegeven worden, en hij zal overvloed hebben; maar van wie niet heeft, ook wat hij heeft, zal van hem afgenomen worden*” (Mat.25:29). Wie studeert in de Bijbel, en er naar handelt, zal groeien, en zal God steeds beter leren kennen. Wie echter oppervlakkig is, en voor de Here geen tijd en moeite overheeft, bij hem of haar stagneert de groei. De Bijbel wordt dan steeds meer een

---

¹⁶⁶ Vooral het bijbelboek Daniël, waarbij alle profetieën in vervulling zijn gegaan, is een heel goed oefenboek voor leren begrijpen van profetieën.

¹⁶⁷ Sommige mensen denken, dat God niet je vriend wil zijn. De Bijbel is daar heel duidelijk over. Hij was de vriend van Mozes (Ex.33:11) en Abraham (2Kron.20:7, Jes.41:8, Jak.2:23). De Here Jezus noemde zijn discipelen zijn vrienden (Luk.12:4). Zo sprak Hij ook over Lazarus (Joh.11:11). Jezus Christus is de vriend van al zijn kinderen. Voor hen gaf Hij in zijn grote liefde zijn leven (Joh.15:13-15).

¹⁶⁸ Zie Turenout T. van, De Openbaring mag niet verborgen blijven, Grijskerk, 2023.

gesloten boek, en de hemel wordt van koper. Zo sprak Jezus in gelijkenissen om het geheim van zijn koninkrijk bekend te maken aan zijn volgelingen, die er echt interesse in hebben. Mensen die er wat voor over hebben. Het is echter niet bedoeld voor de oppervlakkige meelopers (Mat.13:10-17,34,35).

Ook nu moeten we als gelovigen niet stil blijven staan, maar doorgaan en doorgroeien. Laten we maar hard aan het werk gaan, en veel bidden. Bidden om de vervulling van Gods beloften. De profeet Daniël bad op grond van profetieën om de terugkeer van het volk de Here uit de ballingschap (Jer.25:11^b,12 en 29:10, Dan.9:1:20). De hemelse Vader verhoorde zijn gebed, en het volk is teruggekeerd.

Door het gebed en bekering wijzigt God soms zijn plannen (Amos 7:1-9). Zo mocht Abraham bidden voor de slechte stad Sodom (Gen.18:16-33). Door het gelovige gebed van koning Hizkia (727 – 697) kwam de profetie dat hij spoedig zou sterven, niet uit. Zijn leven werd met 15 jaren verlengd (Jes.38:1-8). Toen de stad Ninevé zich bekeerde, kwam ook de profetie van Jona niet uit. De Here spaarde de stad (Jona 3:10). Het gebed van de gelovige doet dus erg veel. Het is een geducht wapen, dat we niet moeten onderschatten of verwaarlozen.

We moeten bidden om de bekering van het volk Israël. We moeten eveneens bidden om de komst van Jezus Christus. Ook moeten we waken. De tekenen van de tijd moeten we in de gaten houden. Het werk moet doorgaan. Biddend en werkend mogen we meestrijden naar de overwinning. We mogen zo ook deel hebben aan de overwinning. Met het kompas van Gods Woord moeten we aan de slag. Het doel van dit boek is om ons voor die strijd te activeren! We zijn niet de onwetende schare, maar medestrijders van God. Onze Generaal heeft ons duidelijk zijn strijdplannen uiteengezet. We strijden mee met Hem, die ook verlost. We zullen overwinnaars zijn, samen met onze Here Jezus Christus.

Laten de Christenen van vandaag en morgen elkaar bemoedigen en aansporen in ware liefde. We moeten de handen ineenslaan, want we hebben elkaar zo ontzettend hard nodig. Ons staat een zeer zware strijd te wachten. De Here heeft ons echter beloofd, dat de Kerk op aarde nooit zal worden uitgeroeid. Als de satan Gods dienaren steeds meer kwelt, slaat de Almachtige steeds harder terug, totdat de grote tegenstander deze wedloop zal verliezen. De strijd is wel zwaar, maar de Here zal ons beschermen en kracht geven. In de zware strijd staat Hij aan onze kant. Hij heeft voor ons als medeoverwinnaars een troostrijke toekomst weggelegd, die eeuwig zeker is.

LITERATUUR.

- Abegg M. Jr., *The Dead Sea scrolls Bible*, San Francisco, 1999.
- Alexander D. en P. e.a., *Handboek bij de Bijbel*, Den Haag, 1976.
- Barneveld J. van, *Om Sions wil niet zwijgen*, Doorn, 2006.
- Bengtson H. e.a., *Fischer Weltgeschichte*, Berlin, 2004
- Bimson J.J., *Encyclopedie van Bijbelse plaatsen*, Kampen, 2007.
- Brenton L.C.L., *The Septuagint with Apocrypha: Greek and English*, 9^e druk, Londen, 2001.
- Bury J.B., *History of Greece*, 3^e druk, London, 1959.
- Dächsel K.A., *Bijbel of de geheele Heilige Schrift, deel 4, Jesaja - Maleachi*, 2^e druk, Utrecht, 1892.
- Deddens K., *Zacharia's visioenen*, uitgave van C.J.B., 1973.
- Dronkert K., *Gids voor het Oude Testament*, Kampen, 1964.
- Eban A., *Mijn volk, de geschiedenis der Joden*, Amsterdam/Antwerpen, 1976.
- Flavius J., *De Oude Geschiedenis van de Joden*, vertaling Meijer F.J.A.M. en Wes M.A., 4e druk, Amsterdam, 2005.
- Grosheide F.W. e.a., *Christelijke Encyclopedie*, Kampen, 1959.
- Hendriksen W. en Kistemaker S.J., *New Testament Commentary*, 15e druk, Grand Rapids, 2007.
- Herodotus, *Historiën*, vertaling Damsté O., 5e druk, Bussum, 1978.
- Keil C.F., *Commentary on the Old Testament, deel 10, The minor prophets*, 2e druk, Massachusetts, 2006.
- Laubach F., *Wuppertaler Studienbibel, Der Prophet Sacharja*, Wuppertal, 1984.
- Paul M.J. e.a., *SBOT, deel 12, Bijbelcommentaar Hosea - Maleachi*, Doorn, 2015.
- Pusey E.B., *Barnes' Notes, The minor prophets*, 2^e druk, Grand Rapids, 2005.
- Ridderbos J., *Korte Verklaring, De kleine profeten, deel 3, Haggai - Maleachi*, 3^e druk, Kampen, 1968.
- Snoek I., *Heilige Geschiedenis*, 13^e druk, Den Haag, z.j.
- Woude A.S. van der e.a., *Bijbels Handboek, deel 2^a en 2^b*, Kampen, 1982/1983.

INDEX.

- 2**
- 2 getuigen 115
 2 olijfbomen 4, 17, 37, 38, 39, 40, 115
 2 vrouwen 43
- 3**
- 3 herders gedood 4, 18, 82, 84, 85, 109
 30 zilverstukken 82, 86
 3½ jaar 14, 42, 110
- 4**
- 4 ambachtslieden 4, 17, 27, 28
 4 horens 4, 17, 27, 28
 4 wagens 4, 17, 24, 45, 46
- 7**
- 7 gemeenten 115
 7 kandelaren 115
 7 lampen 37, 38, 39, 115
 7 ogen 35, 39
 70 jaren 23, 25, 26, 40, 52, 55
- A**
- Aäron 49, 94
 Abram 8, 113, 115, 116
 Achaz 6, 15
 Alexander de Grote 10, 16, 17, 18, 28, 32, 69, 70, 71, 83, 108, 113, 117
 Amos 16, 65, 69, 92, 116, 122
 Antiochus IV 14, 16, 38, 42, 65, 70, 80, 84, 85, 86, 87, 88, 109, 110, 113, 114
 Antiochus V 88, 110
 Artaxerxes I 26, 51, 113
 Assyrië 9, 16, 18, 30, 60, 74, 75, 76, 80, 81
- B**
- Babel 8, 9, 10, 16, 17, 25, 29, 31, 32, 34, 44, 47, 48, 50, 51, 53, 60, 73, 74, 75, 81, 113
 Babylonië 30, 31
 Babylonische rijk 9, 25, 28, 44
 Bar Kochba 98, 112, 114
- Berechja 10, 20, 23, 24
 betrouwbaarheid van het boek 4, 10
 brandofferaltaar 9, 74, 110
- C**
- Cambyzes II 9
- D**
- Daniël 11, 14, 15, 27, 57, 113, 115, 116, 122
 Darius I 6, 9, 10, 17, 20, 23, 25, 26, 32, 39, 51, 52, 53, 113
 David 8, 9, 17, 18, 31, 49, 59, 64, 65, 71, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 97, 113
 Derde wegvoering 113
 Dode Zeerollen 11, 12, 15, 16, 77
- E**
- Eerste wegvoering 113
 efa 43, 44
 Efraïm 71, 72, 73, 74, 76, 78
 Egypte 8, 9, 11, 15, 18, 31, 46, 55, 60, 63, 70, 76, 80, 81, 100, 105, 108, 109, 113
 Egyptenaren 81, 105
 Ezechiël 10, 21, 29, 30, 60, 106, 113, 122
 Ezra 30, 42, 47, 65, 96
- F**
- Filistijnen 67, 69
- G**
- Gedalja 9, 31, 55, 60, 63, 113
 gejammer 4, 19, 92, 93, 114
 Gilead 76, 80
 God de Vader 18, 21, 35, 50, 72, 74, 100, 101, 106, 107, 112, 114
 God de Zoon 33, 34, 35, 91, 92, 100, 101, 106, 112
 Griekse cultuur 14, 15, 85, 109
 gruwelaltaar 110
- H**
- Haggai 10, 13, 16, 20, 24, 40, 61, 115, 122
 Hebreeuws 11, 14, 80

Heilige Geest 35, 38, 39, 40, 64, 92
 Hizkia 6, 15, 64, 116
 hoeksteen 35, 37, 39, 49

I

Iddo 10, 20, 23, 24
 Immanuël 6, 15
 Israëlieten 102

J

Jahweh gedenkt 2, 10, 20
 Jakob 8
 Jason 85, 109, 113
 Jeremia 10, 15, 25, 53, 63, 86, 93, 113, 122
 Jeruzalem 4, 8, 9, 17, 18, 23, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 42, 52, 53, 55, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 65, 66, 70, 71, 72, 80, 81, 89, 90, 91, 92, 93, 95, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 104, 105, 107, 108, 109, 110, 112, 113, 114
 nieuwe 18, 19, 32, 100, 105, 106, 107, 112, 114
 Jesaja 6, 13, 15, 64, 86
 Jezus 6, 8, 9, 11, 12, 15, 17, 18, 19, 21, 24, 33, 35, 38, 44, 49, 50, 51, 64, 65, 71, 72, 73, 86, 91, 92, 95, 97, 98, 100, 101, 106, 107, 112, 114, 115, 116
 Jezus Sirach 12
 Johannes de apostel 24, 29, 71, 92, 106, 107, 112
 Johannes de Doper 35, 64, 96
 Johannes de Makkabeeër 110
 Johannes Hyrkanus I 65, 110, 114
 Jojachin 9, 49, 64, 93, 113
 Jojakim 25, 113
 Jojakim de hogepriester 10
 Jonatan de Makkabeeër 110
 Joodse cultuur 9, 14, 16, 49, 109
 Josadak 9, 48
 Josia
 de koning 93
 een zoon van Zefanja 48, 50
 Jozua
 de hogepriester 4, 9, 10, 17, 33, 34, 35, 40, 48, 49, 50, 53, 67, 92
 de opvolger van Mozes 8, 113

Juda
 de stam 9, 49, 91, 102
 het Tweestammenrijk 16, 17, 18, 21, 23, 25, 27, 29, 30, 31, 32, 58, 59, 61, 62, 65, 67, 68, 69, 73, 74, 76, 77, 78, 82, 87, 89, 90, 92, 93, 97, 99, 100, 101, 104, 106, 109, 110, 113, 114
 Judas de Makkabeeër 38, 110, 114

K

Kanaän 8, 9, 10, 32, 41, 44, 46, 64, 81, 108, 113
 kandelaar 4, 17, 37, 38, 39, 40, 115
 Knecht van de Here 21, 24, 33, 34, 35, 39, 89, 91, 100
 Koning van Zion 4, 71
 Koningentijd 8, 113
 Kores II 9, 26, 32, 51, 80, 113
 kroon voor Jozua 4, 48
 kruis 87

L

Levieten 18, 91, 93, 94
 Libanon 76, 80, 82, 83
 Loofhuttenfeest 100, 105, 107, 112
 Lysimachus 85, 109, 113

M

Makkabeeën 16, 18, 26, 28, 32, 36, 42, 46, 65, 75, 78, 87, 90, 110
 man met het meetlint 4, 29
 Mattatias de Makkabeeër 110
 Matteüs 6, 9, 15, 20, 49, 71, 86, 87, 122
 Meden 9
 Menelaüs 85, 88, 109, 110, 113
 Modein 110
 motief 15, 87
 Mozes 8, 13, 20, 40, 48, 71, 94, 106, 115

N

Natan
 de profeet 13
 zoon van David 9, 49, 64, 65, 90, 92, 93
 Nebukadnezar II 9, 25, 30, 31, 44, 53, 63, 113
 Nehemia 10, 26, 30, 42, 47, 53, 65, 96
 Noach 8

O

Olijfberg 18, 19, 99, 100, 101, 107, 112, 114
 Onias III 80, 85, 88, 109, 113
 oudsten 62, 85, 86, 88, 109, 113

P

paard
 rode 25, 45
 vale 25, 45
 witte 25, 45
 zwarte 25, 45
 paarden
 rode 12, 23, 24, 45, 46
 vale 23, 24, 45, 46
 witte 12, 23, 24, 45, 46, 47
 zwarte 23, 24, 45, 46
 Pekach 6, 15
 Perzen 9, 46, 47, 108, 113
 Perzische rijk 6, 16, 17, 25, 28, 32, 108
 Petrus 94
 Plato 15
 profetie 6, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 20, 21, 24, 26, 32, 40, 50, 51, 53, 55, 63, 73, 86, 94, 96, 97, 113, 115, 116
 Ptolemeüs I 70, 109
 Ptolemeüs II 11, 80
 Ptolemeüs VI 80

R

Richterentijd 8
 Romeinen 18, 64, 65, 70, 97, 98, 110, 112, 114
 ruiters 4, 12, 17, 23, 25, 45, 78

S

Salomo 8, 9, 13, 38, 41, 45, 49, 64, 71, 74, 80, 93, 113
 Samaria 70, 108
 Samaritanen 10
 Samuel 13
 Saul 8, 93, 113
 schrijver van het boek 4, 10, 14
 Seleukus I 109
 Seleukus IV 109
 Septuagint 11, 12, 80, 117
 Sesbassar 9, 38
 Sidon 67, 68

Simi
 de Benjaminiet 93
 de Leviet 92, 93, 94
 Simon de Makkabeeër 17, 18, 19, 65, 90, 97, 110, 112, 114
 sportstadion 109
 Spruit 17, 19, 33, 35, 48, 49
 staf
 Lieflijkheid 18, 82, 84, 85, 86
 Samenbinding 18, 82, 84, 87
 structuur van het boek 4, 15
 Syrië 67, 69, 80, 83, 96, 108, 109, 113
 Syrische rijk 18, 27, 28, 32, 46, 109, 110

T

Tattenai 51
 tempel 8, 10, 16, 17, 20, 21, 24, 25, 26, 29, 30, 32, 33, 35, 38, 39, 40, 41, 44, 45, 47, 49, 50, 51, 53, 55, 58, 60, 61, 63, 64, 67, 69, 70, 74, 80, 85, 86, 87, 88, 97, 106, 109, 112, 113, 114, 115
 terafim 76, 77
 Tienstammenrijk 16, 27, 30, 72, 74, 75, 77, 78, 80, 81, 83
 Tijdbalk 4, 113
 Titus 38, 98, 112
 Tweede wegvoering 113
 Tweestammenrijk 27, 55, 72, 74, 78, 91, 102
 Tyrus 67, 68, 69, 108, 113

U

Uzzia 99, 101

V

vasten 4, 17, 18, 52, 53, 55, 56, 57, 59, 62, 63
 verklaringsmethode 4, 12
 Vespasianus 98, 112
 Vierde wegvoering 113
 visioenen 117
 vliegende boekrol 4, 17, 41, 43
 voorgeschiedenis 4, 8
 vrouw in de efa 4, 17, 43
 Vulgaat 11

X

Xerxes I 32, 113

Z

Zacharia

de profeet 6, 8, 10, 11, 12, 13, 16, 17,
18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28,
29, 30, 33, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 45,
46, 48, 49, 50, 52, 53, 55, 56, 61, 64,
71, 73, 80, 81, 83, 84, 86, 87, 89, 90,
92, 93, 95, 96, 97, 106, 113, 115, 117

het bijbelboek 2, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 12,
13, 14, 16, 17, 18, 20, 24, 25, 31, 40,
45, 53, 59, 71, 86, 92, 101, 107, 115
zoon van Jojada 12, 20
Zedekia 9, 30, 49, 113
Zerubbabel
  voorvader van Jezus 9, 10, 37, 38, 39,
  40, 42, 49, 53, 64, 65, 67, 90, 92, 93
  voorvader van Jozef 9, 49
Zeus 109, 110

Andere werken die de heer T. van Turennot heeft geschreven zijn:

Psalmen, profetische liederen,
Jesaja, Jahweh redt,
Jeremia, Jahweh sticht,
Klaagliederen van Jeremia,
Ezechiël, God maakt sterk,
Daniël, God is rechter,
Hosea, redder,
Joël, Jahweh is God,
Amos, lastdrager,
Obadja, dienaar van Jahweh,
Jona, duif,
Micha, wie is aan Jahweh gelijk,
Nahum, trooster,
Habakuk, de omhelsde,
Zefanja, Jahweh heeft bewaard,
Haggai, feest van Jahweh,
Maleachi, boodschapper van Jahweh,
Het Evangelie via de apostel Matteüs,
De Openbaring mag niet verborgen blijven.

Ze zijn te vinden op de website via:

www.bijbelverklaring.nl,
www.vturennout.nl.